

VUOSIKERTOMUS 2008

Sisällysluettelosta pääset suoraan haluamallesi sivulle - painat vain otsikkoa.
Acrobatissa valitse asetus: Näytä/Sivunäyttö/Yksi sivu

Sisältö

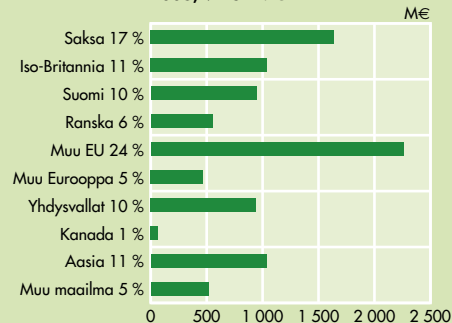
5	Avaintietoja 1999–2008
7	Toimitusjohtajan katsaus
9	Strategia ja taloudelliset tavoitteet
11	Markkinatekijät
13	Energia ja sellu
15	Energia
19	Sellu
23	Metsät ja sahat
27	Paperi
29	Paperi
35	Tekniset materiaalit
37	Tarrat
39	Vaneri
41	Uudet liiketoiminta-alueet
43	Menestystekijät
45	Henkilöstö
49	Tutkimus ja kehitys
51	Ympäristö
55	Yhtiön hallinnointi
61	Hallitus
63	Konsernin johtoryhmä ja johtajisto
65	Tilinpäätös 2008
67	Hallituksen toimintakertomus
77	Voitonjakoehdotus Konsernin tilinpäätös
78	Tuloslaskelma
79	Tase
80	Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
81	Rahavirtalaskelma
82	Liitetiedot Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)
120	Tuloslaskelma
120	Rahavirtalaskelma
121	Tase
122	Liitetiedot
126	Tietoja osakkeista
130	Tunnusluvut 1999–2008
132	Kehitys vuosineljänneksittäin 2007–2008
133	Tunnuslukujen laskentakaavat
134	Tilintarkastuskertomus
135	Tapahtumia vuonna 2008
137	Tuotantolaitokset ja myyntiverkko
139	Sanasto
141	Yhteystietoja

UPM Konserniesittely

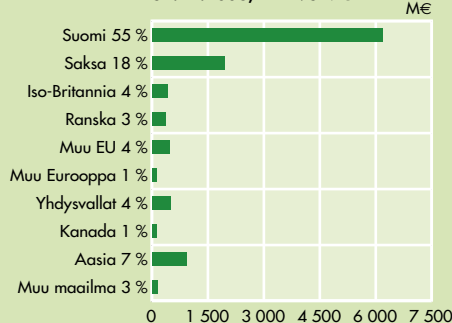
Varsinainen yhtiökokous UPM-Kymmene Oy:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 25.3.2009 klo 14.30 Helsingin Messukeskuksessa, osoite Messuaukio 1, 00520 Helsinki. Tarkemmat ilmoittautumisohjeet ovat yhtiökokouskutsussa ja yhtiön verkkosivuilla www.upm-kymmene.com/yhtiokokous.

Osinko Hallitus on päättänyt esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2008 maksetaan osinkoa 0,40 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkaalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 30.3.2009 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään omistajaluetteloon. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 8.4.2009

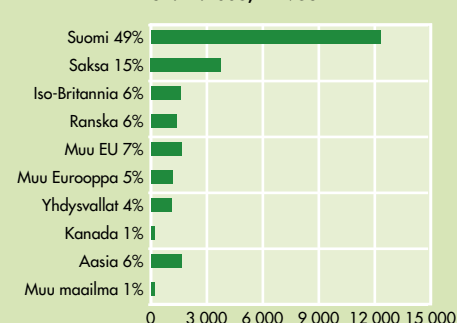
**Liikevaihto markkina-alueittain
2008, 9 461 M€**

**Sijoitettu pääoma alueittain
31.12.2008, 11 193 M€**

**Henkilöstö alueittain
31.12.2008, 24 983**

UPM KUULUU MAAILMAN JOHTAVIIN METSÄTEOLLISUUSYRITYKSIIN. UPM TAVOITTEENA ON OLLA UUDEN METSÄTEOLLISUUDEN EDELLÄKÄVIJÄ JA LUODA OMISTAJILLE LISÄARVOA TARJOAMALLA ASIAKKAILLE KILPAILUKYKYISIÄ TUOTTEITA JA RATKAISUJA KAIKKIALLA MAAILMASSA. KUSTANNUSTEHOKKUUS, MUUTOSVALMIUS JA INNOVAATIOKYKY OVAT KILPAILUKYKYMME PERUSTA. TUOTTEET VALMISTETAAN UUSIUTUVISTA JA KIERRÄTETTÄVISTÄ RAAKA-AINEISTA.

UPM tunnetaan nykyaikaisena ja ydinliiketoimintoihinsa keskittyneenä metsäteollisuusyhtiönä. Globaalisti toimivan yhtiön juuret ovat Suomessa ja ulottuvat 1800-luvun lopulle. UPM:llä on tuotantolaitoksia 14 maassa ja yhtiön palveluksessa on 25 000 henkilöä. UPM:n osakkeet on listattu NASDAQ OMX Helsingin pörssissä.

UPM muodostuu kolmesta liiketoimintaryhmästä: Energia ja sellu, Paperi sekä Tekniset materiaalit. Liikevaihto vuonna 2008 oli 9,5 miljardia euroa. Kuituihin perustuvat liiketoiminnot muodostavat strategian perustan. Energiaan liittyvät liiketoiminnot, pitkälle jalostetut tekniset materiaalit ja uudet markkinat laajentavat toimintakenttäämme.

Tuotantolaitokset ovat tehokkuudeltaan ja kilpailukyvyltään maailman huipputa. Korkeatasoinen osaaminen ja teknologia muodostavat perustan laadulle ja kustannusjohtajuudelle.

Yksi UPM:n tärkeimpiä kilpailuetuja on sen ammattitaitoinen henkilöstö, joka luo perustan laadulle, jatkuvalla oppimiselle ja uudistumiselle.

Strategian vahvana tukena on yhtiön tutkimus- ja kehitystoiminta. Viime vuosina yritys on kehittänyt voimakkaasti uusia liiketoimintamahdollisuuksia, joita ovat esimerkiksi RFID-elätunnisteet, puumuovikomposiitti ja biopolttoaineet.

UPM:n toiminta perustuu raaka-aineiden, energian ja tuotannon tiiviiseen integrointiin. Yhtiö on selluomavarainen, ja sen sähköomavaraisuus on 85 %. Omat metsät turvaavat osaltaan raaka-aineiden saatavuutta.

Vastuullisuus olennainen osa toimintaa

UPM on vahvasti sitoutunut toimimaan vastuullisesti talouteen, ihmisiin ja yhteiskuntaan sekä ympäristöön liittyvissä asioissa ja jatkuvasti parantamaan toimintaansa.

Yhtiön tuotteet valmistetaan pääosin kierrätettävistä, uusiutuvista raaka-aineista, eikä niiden valmistuksessa käytettävä energia kiihdytä ilmastonmuutosta.

UPM toteuttaa liiketoiminnassaan elinkaariajattelua. Tunnistamme ja hallitsemme tuotteidemme mahdolliset sosiaaliset ja ympäristövaikutukset kaikissa vaiheissa raaka-aineiden hankinnasta tuotantoon ja tuotteen hävittämiseen saakka.

Globaalisti toimivana yhtiönä UPM noudattaa tiukkoja normeja kaikkialla, missä se toimii. Samaa se edellyttää myös toimittajiltaan.

Yhtiön toimintaohje (Code of Conduct) luo pohjan kaikelle toiminnalle UPM:ssä. Siinä määritellään ne yleiset linjaukset, joita jokaisen UPM:n palveluksessa olevan tulee noudattaa.

Lisäksi UPM on sitoutunut noudattamaan toiminnassaan YK:n Global Compact -aloitetta. Sen kymmenen periaatetta liittyvät ihmisoikeuksiin, työelämään, ympäristöön sekä korruptioon ja lahjontaan.

LIIKETOIMINTARYHMÄT

UPM OTTI KÄYTTÖÖN UUDEN LIIKETOIMINTARAKENTEEN JOULUKUUSSA 2008. UUSI RAKENNE ANTAA ENTISTÄ PAREMMAT MAHDOLLISUUDET HYÖDYNTÄÄ YHTIÖN KILPAILUETUJA. SE LUO EDELLYTYKSET VAHVAAN MARKKINALÄHTÖISEEN TOIMINTAAN KAIKISSA LIIKETOIMINNOISSA.

ENERGIA JA SELLU

Energia		Osuus konsernista ¹⁾
Liikevaihto, M€	478	1 %
Sijoitettu pääoma 31.12. M€	955	8 %
Henkilöstö 31.12.	39	0 %

Sellu

Liikevaihto, M€	944	1 %
Sijoitettu pääoma 31.12. M€	1 718	15 %
Henkilöstö 31.12.	1 159	5 %

Metsä ja sahat

Liikevaihto, M€	1 920	9 %
Sijoitettu pääoma 31.12. M€	1 843	16 %
Henkilöstö 31.12.	3 278	13 %

PAPERI

Liikevaihto, M€	7 011	72 %
Sijoitettu pääoma 31.12. M€	6 016	52 %
Henkilöstö 31.12.	13 262	53 %

TEKNISET MATERIAALIT

Terrat

Liikevaihto, M€	959	10 %
Sijoitettu pääoma 31.12. M€	529	5 %
Henkilöstö 31.12.	2 851	11 %

Vaneri

Liikevaihto, M€	530	5 %
Sijoitettu pääoma 31.12. M€	295	3 %
Henkilöstö 31.12.	3 799	15 %

¹⁾ Myynti konsernin ulkopuolelle

UPM ei julkaise erillistä ympäristö- ja yhteiskuntavastuuraporttia, vaan sen tiedot on yhdistetty tähän vuosikertomukseen.

UPM lyhyesti

ENERGIA JA SELLU

Energia ja sellu -liiketoimintaryhmään kuuluvat Suomen sellutehtaat, vesivoimalaitokset sekä osuudet sellu- ja energiayhtiöissä. Liiketoimintaryhmä vastaa myös metsistä ja puunhankinnasta sekä sahaliiketoiminnasta. Myös biopolttoaineet ovat osa tätä kokonaisuutta.

UPM on investoinut viime vuosikymmenen ajan voimakkaasti energia- ja selluliiketoiminnan pitkäjänteiseen kehittämiseen. Yhtiön metsäresurssit on kiinteästi integroitu liiketoimintaan.

Sellussa UPM on panostanut kilpailukyisen kuituraaka-aineen varmistamiseen. Osakkuusyhtiö Botnian Uruguayn investointi on esimerkki tästä. Venäjällä UPM:n yhteisyritys Borea suunnittelee nykyaikaista metsäteollisuusintegraattia Vologdaan.

Metsä ja sahat -liiketoiminta-alue hankkii puuta kestävästi ja varmistaa puun saatavuuden UPM:n laitoksille ympäri maailmaa. Lisäksi se tuottaa ja myy korkealaatuista sahatavaraa.

UPM aikoo tulla merkittäväksi toisen sukupolven biodieselin ja korkealaatuisten uusiutuvien biopolttoaineiden tuottajaksi lähivuosina. Yhtiön biodieselhanke on pilotointivaiheessa.

PAPERI

Paperiliiketoimintaryhmä valmistaa aikakauslehtipaperia, sanomalehtipaperia sekä hieno- ja erikoispaperia. Asiakaita ovat pääasiassa kustantajat, painotalot sekä tukkurit ja paperin teolliset jalostajat.

UPM:n aikakaus- ja sanomalehtipapereita käytetään aikakauslehdissä, sanomalehdissä, sanomalehtien liitteissä, mainospainotuotteissa sekä luetteloissa. Hienopaperin käyttökohteita ovat mm. suoramainonta, aikakauslehdet sekä tulostus- ja kopiopaperit. Erikoispaperivalikoimaan kuuluu tarran pinta- ja pohjapaperit sekä erilaiset pakkauspaperit.

UPM on maailman suurin aikakauslehtipapereiden valmistaja noin viidenneksen markkinaosuudella. Yhtiö on kaikissa valmistamisissaan paperilajeissa maailman johtavia toimittajia. UPM:n paperin tuotantokapasiteetti on 11,5 miljoonaa tonnia vuodessa.

TEKNISET MATERIAALIT

Tekniset materiaalit -liiketoimintaryhmä koostuu tarramateriaali- ja vaneriliiketoiminnasta. Lisäksi siihen kuuluvat puumuovikomposiitti- ja RFID-etätunnisteliiketoiminta.

UPM on maailman toiseksi suurin tarralaminaattien valmistaja sekä Euroopan suurin vanerituottaja. Vakiintuneiden liiketoimintojen lisäksi UPM on kehittänyt viime vuosina uusia liiketoimintoja.

Puumuovikomposiitti UPM ProFi valmistetaan tarralaminaattituotannossa hyödyntämättä jäävää paperista ja muovista. Tuote sopii erinomaisesti ulkorakentamiseen esimerkiksi terassimateriaaliksi.

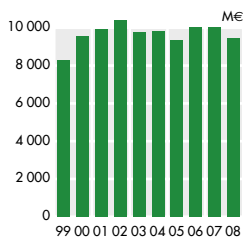
UPM on myös maailman johtava radiotaajuustekniikkaan perustuvien RFID-etätunnisteiden kehittäjä ja valmistaja. Etätunnisteita käytetään tuotteiden tunnistamiseen esimerkiksi logistiikassa ja vähittäiskaupassa.

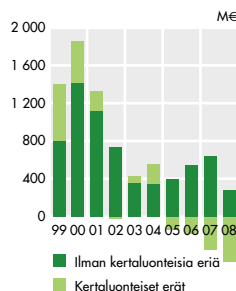
Avaintietoja 1999–2008

VIOSIEN 2002–2008 TIEDOT ON RAPORTOITU KANSAINVÄLISEN TILINPÄÄTÖSKÄYTÄNNÖN (IFRS) MUKAAN, SITÄ AIKAISEMPIEN VIOSIEN TIEDOT SUOMALAISEN TILINPÄÄTÖSKÄYTÄNNÖN (FAS) MUKAAN.

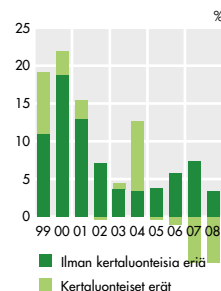
Liikevaihto

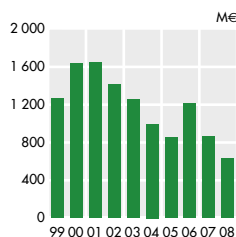
Voitto ennen veroja

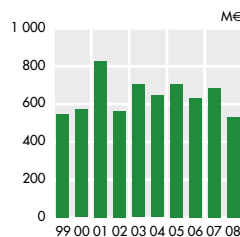
Oman pääoman tuotto

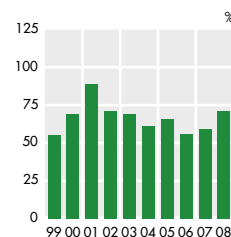
Liiketoiminnan kassavirta

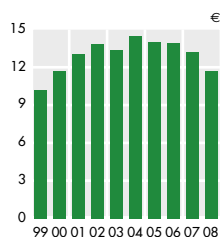
Investoinnit ilman yritysostoja

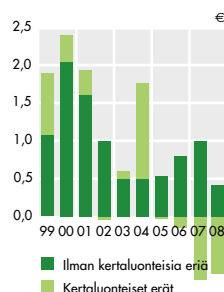
Velkaantumisaste

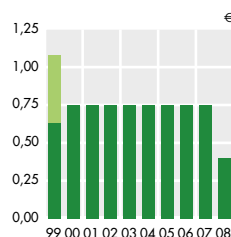
Oma pääoma/osake

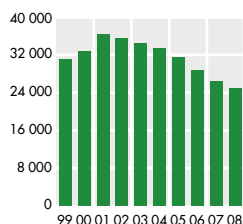
Tulos/osake

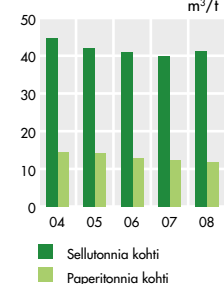
Osinko/osake (2008: ehdotus)

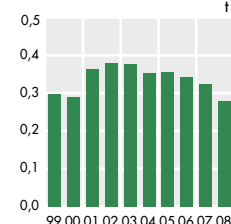
Henkilöstö vuoden lopussa

Prosessijäteveden määrä

Fossiiliset hiilidioksidipäästöt paperitonnia kohti

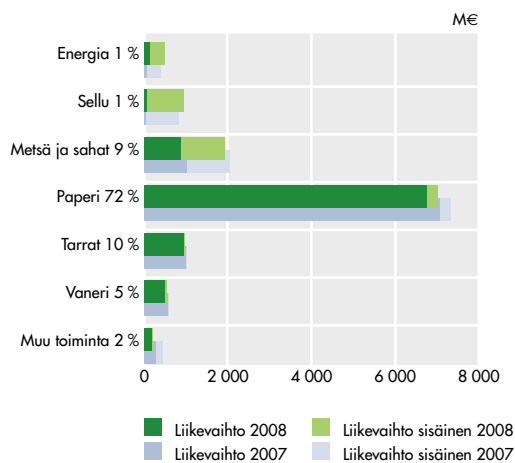

Vuosi 2008 lyhyesti

VUOTTA SÄVYTTIVÄT NOPEA TALOUSTAANTUMA JA KORKEAT PUUKUSTANNUKSET. UPM JATKOI PYRKIMYKSIÄÄN MUKAUTUA LIIKETOIMINTAYMPÄRISTÖSÄ VALLITSEVAAN HITAASEEN KASVUUN JA KASVAVIIN KUSTANNUKSIIN.

	2008	2007
Liikevaihto, M€	9 461	10 035
Liikevoitto, M€	24	483
ilman kertaluonteisia eriä, M€	513	835
Voitto / tappio ennen veroja, M€	-201	292
Tulos / osake, €	-0,35	0,16
ilman kertaluonteisia eriä, €	0,42	1,00
Liiketoiminnan kassavirta / osake, €	1,21	1,66
Oman pääoman tuotto (ROE), %	neg.	1,2
Osinko per osake (2008: hallituksen esitys), €	0,40	0,75
Oma pääoma per osake kauden lopussa, €	11,74	13,21
Velkaantumisasaste kauden lopussa, %	71	59
Investoinnit ja yritysostot, M€	551	708

Liikevaihto liiketoiminta-alueittain¹⁾

¹⁾ % ulkoisesta liikevaihdosta

Liikevoitto liiketoiminta-alueittain (ilman kertaluonteisia eriä)

Kustannukset ilman poistoja

%	2008	2007
Henkilöstökulut	17	17
Tukki- ja kuitupuu	17	17
Omien tuotteiden jakelu	10	12
Täyte- ja päällystepigmentit ja kemikaalit	13	14
Energia	11	10
Keräyspaperi	4	4
Muut raaka-aineet	13	11
Muut kustannukset	15	15
Yhteensä	100	100

Kustannukset olivat vuonna 2008 8,4 miljardia euroa (2007: 8,7 mrd euroa).

Toimitusjohtajan katsaus

Hyvä lukija,

Vuotta 2008 leimasivat talouden nopea taantuminen ja korkeat puukustannukset. Liiketoimintojemme liikevaihto laski ja kannattavuus heikkeni merkittävästi vuoden 2007 tasosta. Viimeinen vuosineljännes oli heikko, koko vuoden liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä kuitenkin 513 miljoonaa euroa.

Tulos osaketta kohti, ilman kertaluonteisia eriä, oli 0,42 euroa vuonna 2008, kun se edellisenä vuonna oli 1,00 euroa. Hallitus ehdottaa UPM:n uuden kassavirtaan perustuvan osinkopolitiikan mukaisesti osingoksi 0,40 euroa osaketta kohti.

Viimeisen neljän vuoden aikana olemme leikanneet kustannuksia merkittävästi ja olemme nyt valmiimpia kohtaamaan heikenevän talouden ja muuttuvat rakenteet.

Kuluneena vuonna UPM jatkoi sopeutumista hitaan kasvun ja kohoavien kustannusten toimintaympäristöön. Puun ja energian hintoja lukuun ottamatta muita muuttuvia ja kiinteitä kustannuksia pystyttiin alentamaan selvästi, mistä kuuluu kiitos kaikille UPM:läisille.

Syyskuussa päätimme organisoida liiketoimintarakenteemme kokonaan uudelleen.

Samalla päätimme sulkea kilpailukyvyltään heikointa paperi- ja sellukapasiteettia Suomessa sekä tehostaa kaikkien liiketoimintaryhmien, yksiköiden ja funktioiden toimintaa.

Kajaanin paperitehdas ja Tervasaaren sellutehdas suljettiin pysyvästi vuoden 2008 lopussa. Julkaisimme myös suunnitelmat sulkea useita tarralaminaattilinoja ja vähentää tarrojen leikkuukapasiteettia Euroopassa vuosina 2009–2010. Vaneri- ja sahaliiiketoiminnassa kysynnän hiipuminen johti lomautuksiin sekä Luumäen jatkojalostustehtaan ja Leivonmäen sahan sulkemiseen.

Ennakoivasti toteutetut paperikapasiteetin sulkemiset paransivat paperiliiketoimintamme kustannuskilpailukykyä ja asiakasjakaumaa. Myös paperin hintoja saatiin jonkin verran korotettua vuoden aikana.

Myös yhtiön pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet ja osinkopolitiikka uusittiin. Riittävä taloudellinen liikkumavara halutaan varmistaa korostamalla hyvän taseen ja erityisesti kassavirran merkitystä. Uuden osinkopolitiikan tavoitteena on mahdollistaa vakaan osingon lisäksi velan takaisinmaksu ja kasvuinvestoinnit.

Uuden visiomme mukaan haluamme tulla uuden metsäteollisuuden edelläkävijäksi. Uusi metsäteollisuus viittaa toimintaympäristöön, jossa yhtiöiden on löydettävä täysin uusia tapoja hyödyntää biomasan mahdollisuuksia entistä paremmin sekä luoda lisäarvoa ja kustannushyötyä asiakkailleen. Se tarkoittaa uudenlaista kilpailuympäristöä, jossa kustannusjohtajuus, muutosvalmius ja innovaatiot ovat menestyksen edellytyksiä.

Joulukuussa käyttöön otettu liiketoimin-

tarakenne on konkreettinen esimerkki muutosvalmiudesta ja uudesta suunnasta. Viiden toimialan sijasta toimimme nyt kolmessa liiketoimintaryhmässä.

Energia ja sellu eivät palvele jatkossa vain paperiteollisuuttamme vaan niistä kehitetään omia markkinalähtöisiä liiketoimintojaan.

Aiemman kolmen paperitoimialan yhdistäminen yhdeksi mahdollistaa nopeamman päätöksenteon sekä suoraviivaisemmat toimintatavat. Paperiliiketoiminnassa UPM:llä on ainutlaatuinen mahdollisuus vahvistaa kustannusjohtajuutta optimoimalla resursseja, tuotantoa ja investointeja.

Teknisten materiaalien avulla UPM aikoo kasvattaa nopeasti kasvavien ja korkeamman jalostusarvon liiketoimintojen merkitystä yhtiölle.

Näemme, että uusi rakenne antaa hyvät mahdollisuudet hyödyntää yhtiön kilpailuetuja ja uskon, että muutoksella tulee olemaan UPM:lle kauaskantoiset vaikutukset.

Vuoden 2009 toimintaympäristö on vaikea. On oleellista sopeuttaa toimintaa markkinaolosuhteisiin joustavasti siten, että säilytämme asiakaspalvelun korkean tason samalla kun säästämme kustannuksissa. Tällä tavoin voimme nopeasti saada toiminnan hyvään vauhtiin, kun käänne parempaan alkaa.

Jussi Pesonen
Toimitusjohtaja

Strategia ja taloudelliset tavoitteet

UPM:N TAVOITTEENA ON OLLA EDELLÄKÄVIJÄ UUDESSA METSÄTEOLLISUUDESSA. YHTIÖ LUO LISÄARVOA UUSIUTUVISTA JA KIERRÄTETTÄVISTÄ RAAKA-AINEISTA.

UPM:n liiketoimintaan kuuluvat energia, sellu, sanoma- ja aikakauslehtipaperit, hieno- ja erikoispaperit, tarralaminaatit sekä vaneri ja sahatavara.

Pitkällä aikavälillä UPM kasvattaa liiketoiminnan painopistettä uusilla markkinoilla, teknisissä materiaaleissa, energiassa ja kilpailukykyisessä selluliiketoiminnassa. Kuituihin perustuvat liiketoiminnot muodostavat yhtiön strategian kulmakiven myös jatkossa.

Uudessa liiketoimintaympäristössä kustannustehokkuus, muutosvalmius ja innovaatiokyky ovat yrityksen menestyksen perusta.

Yhtiön kehittäminen edellyttää vahvaa taloudellista asemaa ja kannattavuutta kaikkina aikoina. Yhtiön tavoitteena on kannattavuuden ja kassavirran turvaaminen olemalla teollisuudenalan selkeä kustannusjohtaja.

UPM varmistaa kriittisten tuotantopainosten saannin kilpailukykyisesti. Yhtiö on sellu- ja pitkälti myös sähköomavarainen.

UPM:llä on kolme strategista painopistettä: kannattavuuden parantaminen Euroopassa, eteneminen uusilla kasvumarkkinoilla ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien kehittäminen.

sien kehittäminen.

Euroopassa UPM:n tavoitteena on olla kilpailukykyinen toimittaja, joka hyödyntää tehokkaita tuotantolaitoksiaan ja toimintatapoja koko arvoketjussa. Lisäksi yhtiö hyödyntää sellu-, energia-, puu- ja keräyskuituresursseja.

Uusilla kasvumarkkinoilla UPM pyrkii kasvamaan investointien, yritysostojen ja yhteisyritysten kautta. UPM:n kannalta kiinnostavimpia ovat alueet, joilta löytyy markkinapotentiaalin lisäksi kilpailukykyiset raaka-aineet ja kustannusrakenne.

UPM:n uusia liiketoimintamahdollisuuksia ovat esimerkiksi energiaan liittyvät kasvavat liiketoiminta-alueet, kuten biopolttoaineet, RFID-etätunnisteet ja puumuovikomposiitti. Yhtiön oma erityisosaaminen luo pohjan liiketoimintojen kehittämiseksi edelleen. Yhtiö pyrkii kehittämään uutta liiketoimintaa sekä orgaanisesti että yritysostoin.

Taloudelliset tavoitteet ja osinkopolitiikka

UPM uudisti liiketoimintojensa ja konsernin taloudelliset tavoitteet vastaamaan uutta liiketoimintarakennetta. Uudet ta-

loudelliset tavoitteet painottavat kassavirran ja taloudellisen liikkumavaran merkitystä liiketoiminnan ohjaamisessa.

Yhtiön pitkän aikavälin tavoitteena on yli kymmenen prosentin liikevoitto. Oman pääoman tuoton tulee ylittää vähintään viidellä prosenttiyksiköllä kymmenen vuoden riskittömän sijoituksen – esimerkiksi Suomen valtion euromääräisen obligaation – tuotto. Vuoden 2008 lopussa näin määriteltä vähimmäistuotto oli 8,7 %.

Yhtiön tavoite on pitää velkaantumisasote alle 90 prosentin. Velan lyhentämisen prioriteettia on nostettu, ja tavoitteena on edelleen täyttää pääomamarkkinoiden vaatimukset investment grade -lainanottajalle.

UPM jakaa osinkona vähintään kolmanneksen operatiivisilla investoinneilla vähennetystä liiketoiminnan nettokassavirrasta. Vakaan osingonmaksun varmistamiseksi nettokassavirta lasketaan kolmen vuoden keskiarvona. Jäljelle jäävä kassavirta käytetään kasvuinvestointeihin ja velan lyhennykseen. Vuonna 2008 liiketoiminnan nettokassavirta oli 628 miljoonaa euroa ja operatiiviset investoinnit 235 miljoonaa euroa.

Taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen

		2008	2007	2006	2005	2004
Oman pääoman tuotto, %	Tavoite vähintään	8,7	9,4	9,0	8,2	8,7
Oman pääoman tuotto, %	Toteutunut	neg.	1,2	4,6	3,5	12,6
ilman kertaluonteisia eriä	Toteutunut	3,4	7,4	5,7	3,8	3,4
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, % ¹⁾	Yli 10 % liikevaihdosta	5,4	8,3	7,2	6,0	4,8
	Tavoite					
Velkaantumisaste, %	< 90 ¹⁾	71	59	56	66	61
Osinko liiketoiminnan kassavirran perusteella, € ²⁾	Tavoite vähintään > 1/3	0,40	-	-	-	-
Osinko per osake, € ³⁾		0,40	0,75	0,75	0,75	0,75
Osinko/tulos, %	Aiemmat vuodet > 1/3	neg.	468,8	115,4	150,0	42,6

¹⁾ Tavoitteita muutettu tammikuussa 2009, ²⁾ Tavoitteita muutettu tammikuussa 2009: vähintään kolmannes operatiivisilla investoinneilla vähennetystä liiketoiminnan nettokassavirrasta (kolmen vuoden keskiarvo), ³⁾ Vuosi 2008: hallituksen esitys

Strategiset toimenpiteet 2008

1

Kannattavuus Euroopassa

UPM:n kolmivuotinen kannattavuusohjelma 2006–2008 saatettiin päätökseen suunnitellusti. Ohjelmalla saavutetut vuotuiset säästöt ovat noin 190 miljoonaa euroa.

UPM jatkoi toimia kannattavuuden varmistamiseksi sulkemalla kilpailukyvyltään heikointa paperi- ja sellukapasiteettia Suomessa. UPM:n Kajaanin paperitehtaan ja Valkeakoskella sijaitsevan Tervasaaren selutehtaan toiminta päättyi.

UPM:n tarraliiketoiminta ilmoitti suunnittelevansa Euroopan toimintonsa uudelleenjärjestelyä kannattavuutensa turvaamiseksi.

UPM jatkoi sahaliiketoiminnan uudelleenjärjestelyjä ja sulki pysyvästi Leivonmäen sahan ja Luumäen jatkojalostustehaan. Lisäksi UPM jatkoi toimintonsa tehostamista kaikissa liiketoimintaryhmissä, yksiköissä ja funktioissa.

UPM jatkoi biomassapohjaisia polttoaineita käyttävän lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitoksen rakentamista Caledonianin paperitehtaalte Isossa-Britanniassa. Laitos kasvattaa valmistuessaan uusiutuvan energian osuutta. Pohjolan Voima, Lappeenrannan Energian ja UPM jatkoivat yhteisen voimalaitoksen rakentamista UPM:n Kaukaan tehdasalueelle.

Investoinnit kohdistettiin laadun ja tehokkuuden parantamiseen. Uusia merkittäviä investointeja kapasiteettiin ei tehty.

2

Uudet kasvumarkkinat

UPM käynnisti kaksi uutta tarralaminaattitehdasta. Tammikuussa UPM Raflatacin tehdas aloitti toimintansa Dixonissa, Illinoisin osavaltiossa Yhdysvalloissa. Marraskuussa tarralaminaatin tuotanto alkoi Puolan Wrocławissa.

UPM ja venäläinen Sveza-konserni allekirjoittivat OOO Borea -yhteisyrityksen osakassopimuksen. Tavoitteena on rakentaa uudenaikainen metsäteollisuuslaitos Vologdan alueelle Luoteis-Venäjälle. Projektin kannattavuusselvitys on käynnissä.

UPM lisäsi pinnoitetun vanerin tuotantoa ja uudisti perusvanerin tuotantoprosessia Chudovossa Venäjällä. UPM laajensi Viron Otepään vaneritehdasta ja rakensi tehtaalle vanerin pinnoituslinjan. Tavoitteena on nostaa tuotantotehokkuutta ja vanerituotteiden jalostusarvoa.

3

Uudet liiketoiminta-alueet

UPM laajensi UPM ProFi -puumuovikomposiitin tuotantoa. Uusi tehdas aloitti toiminnan Bruchsalissa, Saksassa. Innovatiivinen puumuovikomposiitti valmistetaan UPM:n tarralaminaattituotannossa hyödyntämättä jäävästä paperista ja muovista.

UPM aloitti RFID-tunnisteiden tuotannon Guangzhoussa, Kiinassa. Uusi tuotantolaitos palvelee Aasian nopeasti kasvavia markkinoita kaikilla RFID-teknologian loppukäyttöalueilla.

UPM ja Lassila & Tikanoja (L&T) kehittivät uuden etanolin ja energian tuotantokonseptin, jossa ensimmäistä kertaa hyödynnetään kaupan ja teollisuuden jätteitä kuten paperia, kartonkia, puuta ja muoviva. Kattavien testitulosten perusteella konsepti tarjoaa liiketoimintamahdollisuuksia tulevaisuudessa.

UPM aloitti yhdessä Andritz/Carbonan kanssa kaasutustekniikan testaukset pilotitehtaassa Yhdysvalloissa. Testit ovat edenneet suunnitelmien mukaan.

Markkinatekijät

VOOSI ALKOI KASVUN ODOTUKSIN, MUTTA TALOUDEN NOPEA TAANTUMINEN LEIMASI LOPPUVUOTTA.

Huolimatta tuotantohyödykkeiden hinnanoususta ja inflaation kiihtymisestä vuosi 2008 alkoi odotuksin maailmanlaajuisesta kasvun hidastumisesta. Aasian vientivoimien talouksien voimakas kasvu jatkui alkuvuonna, ja tätä kehitystä tuki kulutustavaroiden hyvä kysyntä Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Tilanne muuttui alkusyksystä, kun rahoituskriisi levisi nopeasti Yhdysvalloista ensin muihin kehittyneisiin maihin ja sen jälkeen ympäri maailmaa. Kesän jälkeen talousennusteita tarkistettiin alaspäin useasti, ja vuoden loppua kohti epävarmuus tulevaisuudesta kasvoi selvästi.

Kuluttajien ja yritysten luottamus oli vielä suhteellisen vahva vuoden alussa huolimatta talouskehityksen lievästä hidastumisesta jo vuoden 2007 loppuvuoden aikana. Syksyllä 2008 mieliala muuttui nopeasti negatiiviseksi maailman merkittävimmässä talouksissa. Hallitukset eri puolilla maailmaa julkistivat rahoitusmarkkinoiden luottamuksen palauttamiseen tähtääviä suunnitelmia sekä laajoja talouden elvytyspaketteja.

Taloukasvu hidastui myös Kiinassa, Intiassa ja Venäjällä, mikä johtui kulutustavaroiden ja hyödykkeiden vientikysynnän heikentymisestä sekä investointien väheneemisestä.

Valuuttamarkkinoille oli tyypillistä epävakaisuus läpi koko vuoden. Dollari vahvistui euroon nähden alkuvuonna, mutta heikkeni vuoden puolivälin jälkeen ja vahvistui taas aivan vuoden lopulla. Ison-Britannian puna ja Ruotsin kruunu heikkenivät euroon nähden vuoden viimeisinä kuukausina.

Tuotantohyödykkeet ja raaka-aineet

Tuotantohyödykkeiden ja raaka-aineiden hinnat jatkoivat nousuaan vuoden alussa. Nopeasti heikentynyt kysyntä painoi kuitenkin hintoja alaspäin loppukesästä lähtien. Raakaöljyn hinta putosi joulukuun

alussa alle kolmannekseen heinäkuun ennätystasosta.

Suomessa puuraaka-aineen hinnat nousivat alkuvuonna ja kysyntä oli edelleen korkealla tasolla. Alkukesästä lähtien hinnat laskivat alentuneen kysynnän johdosta. Puuraaka-aineen korkeampien vientitullien uhka Venäjältä häiritsi markkinoita Suomessa koko vuoden.

Sellun kysyntä ja hinta laski jyrkästi huhtikuusta lähtien paperin ja kartongin heikentyneen kysynnän seurauksena. Myös keräyskuidun kysynnän jyrkkä lasku Kiinassa vaikutti keräyspaperin hintaan sekä Euroopassa että Pohjois-Amerikassa. Metsäteollisuustuotteiden tuotantokustannukset kasvoivat huomattavasti vuoden aikana huolimatta raaka-aineiden hintojen laskusta loppuvuoden aikana.

Rakentaminen

Asuntomarkkinat heikkenivät ympäri maailmaa ja kääntyivät selvästi huonompaan suuntaan kesäkuukausien jälkeen. Euroopassa rakennustoiminta hiljeni nopeasti vuoden loppua kohti. Nopeinta lasku oli Isossa-Britanniassa, Espanjassa ja Irlannissa. Yhdysvalloissa uusien asuntojen rakentaminen väheni yli 70 prosenttia vuoden 2006 huipputasosta, ja hinnat laskivat huomattavasti.

Hiljentymisen vaikutukset näkyivät myös kasvavilla markkinoilla, mitkä kärsivät asuntomarkkinoiden yltäriajonnasta, korkeasta hintatasosta ja rakennustoiminnan nopeasta hiipumisesta. Rakennustoiminnan hiljeneminen vaikutti rakennusmateriaalien, mukaan lukien puuperäisten materiaalien markkinoihin.

Kaupungistuminen, väestönkasvu, kotitalouksien koon muutokset sekä energiatehokkuusvaatimukset ohjaavat kuitenkin edelleen rakennusalan kehitystä ja muutavat rakentamisen malleja ja rakennustapoja.

Vähittäiskauppa

Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa kuluttajien luottamus heikkeni jyrkästi rahoituskriisin puhkeamisen jälkeen. Epävarmuus ja työttömyyden pelko kasvoivat selvästi. Kuluttajat lykkäsivät kestokulutushyödykkeiden, kuten huonekalujen ja autojen, hankintaa mutta ostivat edelleen välttämättömyyshyödykkeitä, kuten kotitalous-

tavaroita. Vähittäiskaupan kahtia jakaantuminen jatkui: halpamyymälät ja luksusliikkeet pitivät pintansa, mutta keskisarjan toimijat menettivät asemiaan.

Kireät luottomarkkinat sekä alan muu kehitys pakottivat vähittäiskaupan etsimään keinoja arvoketjun tehostamiseen ja vastaamaan omilla toiminnallaan kulutuskäyttäytymisen nopeaan muutokseen. Vähittäiskaupan kehitys vaikutti kuluttajatarvikkeiden pakkaustarpeisiin ja vähittäiskaupan mainontaan.

Mainonta

Mainonta väheni edellisvuodesta globaalisti, mutta erot olivat suuria eri puolilla maailmaa. Painettu mainonta väheni, mutta säilytti siitä huolimatta asemansa toiseksi suurimpana mediana. Mainonta painetuissa viestimissä eli sanoma- ja aikakauslehdissä väheni erityisesti kypsillä markkinoilla, mutta menestyi paremmin kasvavilla markkinoilla. Sanoma- ja aikakauslehtimainonnan sivumäärä pieneni suurimmissa läntisissä talouksissa.

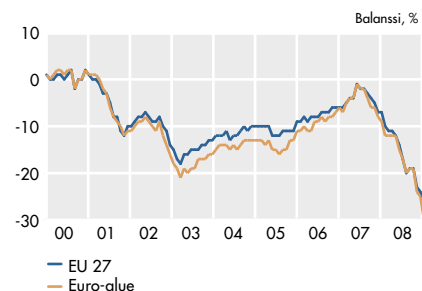
Suoramainonta kasvoi globaalisti. Kehitystä tuki mainostajien pyrkimys kustannustehokkuuteen ja parempaan kohdentamiseen. Internet-mainonnan kasvu kaksinumeroin luvuin jatkui globaalisti koko vuoden.

EU:n ilmastopolitiikka

Euroopan komissio julkaisi tammikuussa 2008 energia- ja ilmastopakettia koskevan ehdotuksensa, jossa asetettiin toimijoille kunnianhimoiset tavoitteet. Kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää 20 prosenttia vuoden 1990 tasosta, uusiutuvan energian osuus tulee kasvattaa 20 prosenttiin ja energiatehokkuutta tulee parantaa 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä (nk. 20-20-20-suunnitelma). Euroopan parlamentti pääsi laajaan yksimielisyyteen tavoitteista joulukuun alussa.

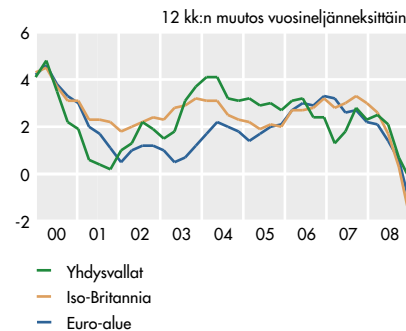
Myönnytyksiä annettiin kuitenkin energialtaistalle teollisuudenaloille sekä runsaasti hiiltä käyttäville energia-alan toimijoille ”uusissa” EU:n jäsenvaltioissa. Sellu- ja paperiteollisuus on yksi energialtaistista teollisuudenaloista, ja näin ollen se saa ilmaisia päästöoikeuksia seuraavalle päästökaupunkaudelle. EU:n tavoitteet lisäävät kuitenkin kilpailua biomassasta ja vaikuttavat näin myös puuraaka-ainemarkkinoihin.

EU – Kuluttajien luottamusindeksi

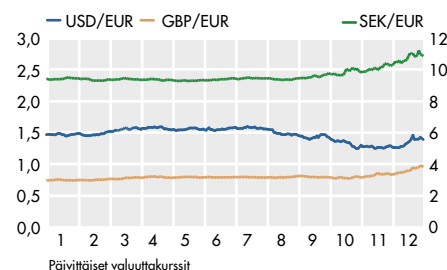
Lähde: EU Commission, Business and Consumer Survey

BKT:n kehitys

Lähde: Global Insight, Eurostat

USD, GBP, SEK/EUR valuuttakurssit

Lähde: Suomen Pankki

Energia ja sellu

UPM:N ENERGIA JA SELLU -LIIKETOIMINTARYHMÄÄN KUULUVAT SUOMEN SELLUTEHTAAT, VESIVOIMALAITOKSET, OSUUDET SELLU- JA ENERGIA-YHTIÖISSÄ SEKÄ METSÄT JA SAHAT. UPM:N TAVOITTEENA ON KEHITTÄÄ ENERGIA- JA SELLULIIKETOIMINTOJAAN MARKKINALÄHTÖISESTI.

Energia

- 9 vesivoimalaitosta Suomessa
- Osuudet energiayhtiöissä, osakkuusyhtiö Pohjolan Voima Oy:ssä (PVO) ja Kemijoki Oy:ssä
- Monipuolinen ja kilpailukykyinen energia-
valikoima
- Sähköntuotantokapasiteetti noin 1,6 GW

Energia

UPM AIKOO OLLA MERKITTÄVÄ TUOTTAJA PÄÄSTÖTTÖMÄN ENERGIAN MARKKINOILLA JA LAAJENTAA LIIKETOIMINTAA HYÖDYNTÄMÄLLÄ KUSTANNUKSILTAAN KILPAILUKYKYISIÄ ENERGIALÄHTEITÄ.

Liiketoiminnan kuvaus

Energialiiketoiminta-alue hallinnoi ja kehittää UPM:n sellu- ja paperitehtaiden ulkopuolisia energiantuotantolaitoksia, jotka tuottavat ja hankkivat sähköä konsernin käyttöön sekä myytäväksi markkinoilla. Se vastaa myös UPM:n sähkönjakelusta ja maakaasun hankinnasta.

Energialiiketoiminta-alueen sähköntuotannon kapasiteetti oli vuoden 2008 lopussa noin 1 626 MW. Tuotantokapasiteetti sisältää UPM:n osuudet energiayhtiöissä, lähinnä osakkuusyhtiössä Pohjolan Voima

Oy:ssä (PVO) ja Kemijoki Oy:ssä, sekä yhtiön omat vesivoimalaitokset (174 MW).

UPM:n omistusosuus Suomen toiseksi suurimmasta energiantuottajasta PVO:sta on 41,84 %. PVO tuottaa ja hankkii osakkaalleen sähköä ja lämpöä omakustannushintaan vuosittain noin 25 000 GWh. UPM:n osuus PVO:n sähköntuotannosta kattaa noin 35 % konsernin koko sähköntarpeesta. Pääosa tästä on vesi- ja ydinvoimaa. UPM voi käyttää sähkön itse tai myydä sen markkinoille.

Pohjolan Voima Oy on 58,12 %:n osuu-

dellaan enemmistöosakkaana Teollisuuden Voima Oy:ssä (TVO). TVO tuottaa osakkaalleen ydinvoimasähköä omakustannushintaan. PVO omistaa myös 25 % suomalaisesta kantaverkkoyhtiö Fingridistä, joka vastaa Suomen päävoimansiirtoverkosta.

UPM omistaa 19 % Kemijoki Oy:n vesivoimaosakkeista.

UPM:n paperiliiketoimintaryhmä on energialiiketoiminta-alueen suurin asiakas, mutta myös myynti konsernin ulkopuolelle on merkittävää (29 % vuonna 2008).

UPM:n paperitehtaiden yhteydessä sijait-

sevat lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitokset kuuluvat paperiliiketoimintaryhmään. Nämä laitokset ja sellutehtaiden talteenottolaitokset mukaan lukien UPM:n sähköntuotannon kokonaiskapasiteetti oli 2 539 MW, joka kattaa noin 85 % yhtiön kokonaissähkönkulutuksesta.

Markkinakatsaus ja liiketoiminnan tulos

Pohjoismaisen sähköpörssin keskihinta vuonna 2008 oli 44,7 euroa/MWh, joka on 60 % korkeampi kuin vuonna 2007 (27,9 euroa/MWh). Vuoden alkupuoliskolla öljyn ja hiilen maailmanmarkkinahinnat nousivat nopeasti. Samaan aikaan CO₂-päästöoikeuksien hinnat nousivat vuodesta 2007, kun päästöoikeuksia myönnettiin aiempaa vähemmän EU:n päästökauppajärjestelmän toisen vaiheen käynnistymisen yhteydessä. Polttoaineiden ja CO₂-päästöoikeuksien hinnannousu nosti sähkön markkinahintoja.

Vuoden jälkipuoliskolla sähkömarkkinoiden termiinihinnat alkoivat kuitenkin laskea fossiilisten polttoaineiden ja CO₂-päästöoikeuksien hinnanlaskun johdosta.

UPM:n energialiiketoiminta-alueen liikevaihto vuonna 2008 oli 478 (379) miljoonaa euroa. Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä kasvoi 175 (95) miljoonaan euroon. Sähkön keskimyyntihinta nousi, ja lisähyötyä toi vesivoiman hyvä saatavuus.

Liiketoiminnan kehitys ja rakennemuutokset

Joulukuussa UPM otti käyttöön uuden liiketoimintarakenteen, jossa energialiiketoiminta-alue ei enää pidetä ainoastaan liiketoimintaa tukevana vaan markkinalähtöisesti kasvavana liiketoimintana. Yhtiö kehittää energiaan liittyvää liiketoimintaa itsenäisesti ja yhdessä sellu- ja paperitehtaiden kanssa. Uusiutuvan biomassan käyttö on yksi tämän toiminnan avainalueista.

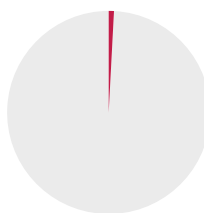
Energialiiketoiminta-alueen suurin meillä oleva kehittämishanke on TVO:n 1 630 MW:n ydinvoimalan rakentaminen Olkiluotoon. Uusi reaktori on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2012. PVO:n kautta UPM:llä on 468 MW:n eli noin 29 %:n osuus uuden laitoksen tehosta.

TVO jätti huhtikuussa 2008 valtioneuvostolle periaatepäätöshakemuksen neljännen ydinvoimalayksikön rakentamisesta Olkiluotoon.

Energia, avainluvut	2008	2007
Liikevaihto, M€	478	379
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	175	95
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	951	994
Henkilöstö 31.12.	39	26
Sähkön toimitukset, MWh	10 167	10 349

Liikevaihto 2008,
9 461 M€

Energia 1 %
(myynti konsernin ulkopuolelle)

Liikevoitto 2008,
513 M€

(ilman kertaluonteisia eriä)

Energia 34 %

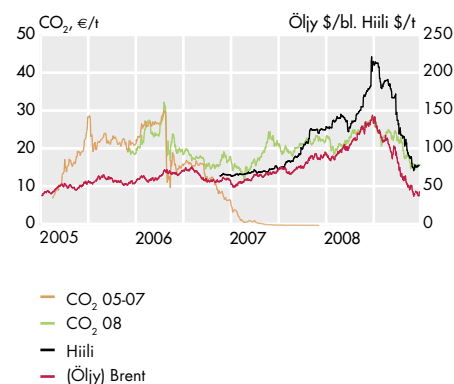

Sijoitettu pääoma
31.12.2008, 11 193 M€

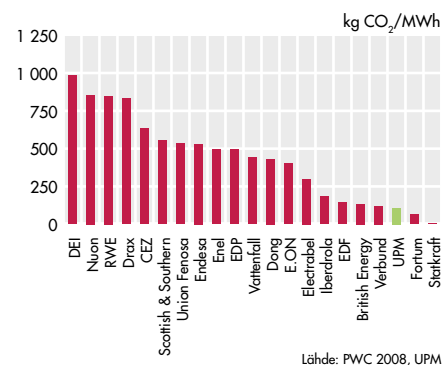
Energia 8 %

Polttoaineiden ja CO₂ päästöoikeuksien markkinahinnat

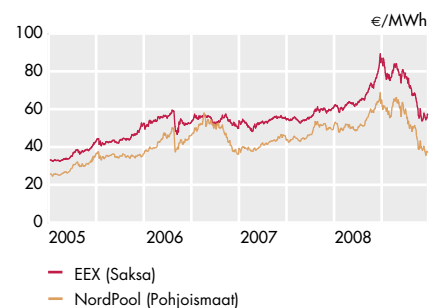

Sähköntuotannon CO₂ ominaispäästöt

Lähde: PWC 2008, UPM

Sähkön vuosikohtaiset termiinihinnat

Sähköntuotantokapasiteetti

	Nimelliskapasiteetti, MW
Oma vesivoima	174
Vesivoima (osakeomistusten kautta)	493
Ydinvoima (osakeomistusten kautta)	541
Lämpövoima (osakeomistusten kautta)	418
Energialiiketoiminta-alue yhteensä	1 626
Lämmön ja sähkön yhteistuotanto (paperiliiketoimintaryhmä)	913
UPM yhteensä	2 539

UPM:n energiatase

UPM:n energiatase perustuu korkeaan sähkö- ja polttoaineomavaraisuuteen. Sähköportfolio on monipuolinen ja kilpailukykyinen, ja se sisältää pääasiassa vesivoimaa, ydinvoimaa sekä paperitehtaiden biomassaa käyttäviä lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitoksia. Biomassapohjaisten polttoaineiden tehokas ja laajamittainen käyttö on olennainen osa konsernin energiataseta niin taloudellisista kuin ympäristösyistä.

UPM:n sähkönkulutus oli yhteensä 16,7 (18,2) TWh vuonna 2008. Yhtiö tuotti 14,2 (14,3) TWh sähköä omissa sekä osittain omistamissaan voimalaitoksissa, joten sen sähköomavaraisuus nousi 85 %:iin (79 %).

Yhtiö on Suomessa sähkön nettomyyjä ja ostaa sähköä muilla markkinoilla. Vuonna 2008 UPM:n sähkön yhteenlaskettu nettohankintamäärä oli 2,5 (3,9) TWh.

UPM:n hankkimien polttoaineiden, ostolämmön sekä hietämöiden tuottaman lämpöenergian yhteenlaskettu määrä oli 33,3 (36,6) TWh. Hiilidioksidineutraalit energialähteet hallitsevat UPM:n energiaportfoliota.

UPM:n sähköntuotannossa syntyi CO₂-päästöjä yhteensä 107 g CO₂/kWh. ■

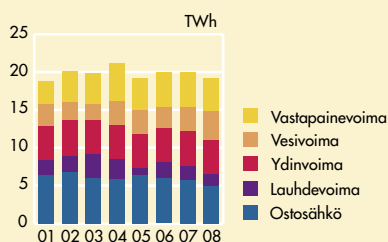
Sähkön hankinta ja käyttö

TWh	2008	2007
Hankinta		
Vesivoimaosuudet	3,9	3,2
Vastapainevoima	4,3	4,7
Ydinvoimaosuudet	4,5	4,5
Lämpövoimaosuudet	1,5	1,0
Ostosähkö	5,0	5,7
Yhteensä	19,2	20,0
Kulutus		
Tehtaat Suomessa	10,3	11,2
Tehtaat Suomen ulkopuolella	6,4	7,0
Myynti	2,5	1,8
Yhteensä	19,2	20,0

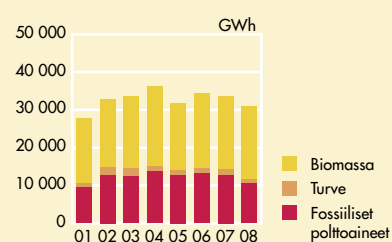
Lämpöenergian lähteet

TWh	2008	2007
Mustalipeä	11,1	11,3
Kuori ja muut biopolttoaineet	8,0	8,0
Hietämöiden lämmön talteenotto	2,1	2,6
Turve	1,3	1,7
Ostolämpö	0,3	0,3
Maakaasu	7,1	7,9
Öljy	0,3	1,0
Kivihiili	3,1	3,7
Yhteensä	33,3	36,6

Konsernin
sähkönhankinta

Polttoainejakauma

Tavoitteena puhtaampi energia

UPM:n energiavalikoima koostuu pääasiassa hiilidioksidineutraaleista energialähteistä. UPM on edelläkävijä erityisesti metsäbiomassan käytössä – tällä hetkellä Suomessa yli 80 % ja maailmanlaajuisesti yli 62 % UPM:n tehtaiden käyttämistä polttoaineista on biomassapohjaisia ja CO₂-neutraaleja eivätkä kiihdytä ilmastonmuutosta. EU:n tavoitteena on, että vuoteen 2020 mennessä uusiutuvien energialähteiden osuus on 20 %.

UPM on 1990-luvun alusta lähtien investoinut uusiin tehdasvoimalaituksiin, jotka käyttävät polttoaineenaan biomassaa. Investoinnit yhdessä jatkuvasti parantuneen energiatehokkuuden ja keräyskuidun lisääntyneen käytön kanssa ovat vähentäneet merkittävästi yhtiön fossiilisia CO₂-päästöjä maailmanlaajuisesti. Vuodesta 1990 UPM:n CO₂-päästöt tuotettua paperitonnia kohti ovat vähentyneet 40 %. Viimeisin investointi oli Kymen sellutehtaan uuden kemikaalien talteenottolaitoksen valmistuminen kesäkuussa 2008.

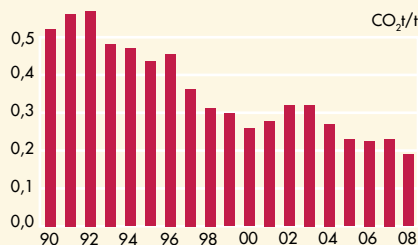
Muita käynnissä olevia, uusiutuvan energian osuutta kasvattavia investointeja ovat biomassapohjoisia polttoaineita käyttävien lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitosten rakentaminen Caledonianin paperitehtaalte Isossa-Britanniassa ja Kaukaan tehdasalueelle Suomessa.

Lisätietoja UPM:n käyttämistä biomassapohjaisista polttoaineista ja energiatehokkuudesta osoitteessa www.upm-kymmene.com. ■

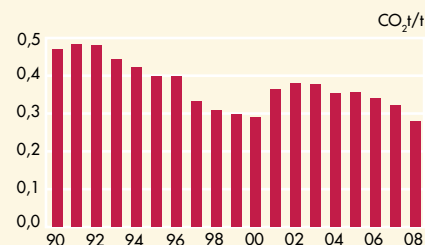
UPM minimoi toimintansa vaikutuksia ilmastonmuutokseen

- lisäämällä metsäenergian käyttöä investoimalla uusiin tehdasvoimalaituksiin, joiden polttoaine on biomassaa.
- parantamalla energiatehokkuutta jatkuvasti

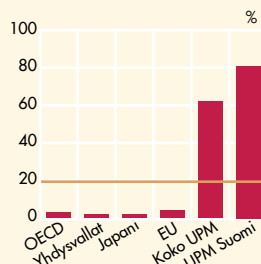
Fossiiliset hiilidioksidipäästöt paperitonnia kohti Suomessa

Fossiiliset hiilidioksidipäästöt paperitonnia kohti, konserni

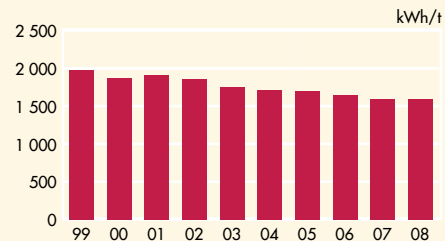

Uusiutuvien energialähteiden osuus energiantuotannossa

Suomessa yli 80 % ja kaiken kaikkiaan 62 % UPM:n tehtailla käytetyistä polttoaineista on biomassapohjaisia ja CO₂-neutraaleja.

UPM:n sähkönkulutus paperitonnia kohti

Lue lisää UPM:n ympäristötoiminnasta sivulta 48.

Lisätietoja UPM:n ympäristöasioista löydät internetsivuiltamme www.upm-kymmene.fi/vastuullisuus.

Sellu

UPM AIKOO KASVAA KILPAILUKYKYISEN SELLUN TUOTTAJANA.

Toiminnan kuvaus

Selluliiketoiminta-alue harjoittaa selluntuotantoa Suomessa ja osakkuusyhtiönsä Oy Metsä-Botnia Ab:n kautta. Sen tuotevalikoima ulottuu pohjoisten metsien havu- ja lehtipuusellusta eteläisen pallonpuoliskon istutusmetsien nopeakasvuisesta eukalyptuksesta valmistettuun selluun.

UPM:n kolmen uudenaikaisen sellutehtaan tuotantokapasiteetti Suomessa on 2,1 miljoonaa tonnia.

UPM omistaa 47 % osakkuusyhtiöstään Oy Metsä-Botnia Ab:stä. Kaskisen sellutehtaan sulkemisen jälkeen maaliskuussa 2009 Metsä-Botnialla on neljä sellutehdasta Suomessa ja uusi miljoonan tonnin sellutehdas Uruguayssa. Omistuksensa perus-

teella vuonna 2008 UPM:n osuus Metsä-Botnian tehtaiden vuosikapasiteetista oli 1,8 miljoonaa tonnia. Selluliiketoiminta-alueen tuotantokapasiteetti oli siten yhteensä 3,8 miljoonaa tonnia vuodessa.

Konsernitasolla UPM on havupuusellun nettomyyjä ja lehtipuusellun netto-ostaja. UPM on pitkälti selluomavarainen.

Markkinakatsaus ja liiketoiminnan tulos

Vuoden 2008 ensimmäisellä puoliskolla markkinasellun kysyntä kasvoi ja hinnat nousivat edellisestä vuodesta. Sellun dollarimääräiset maailmanmarkkinahinnat nousivat ennätyslukemiin vuoden toisella neljänneksellä ja euromääräiset maailman-

Sellu

- 3 sellutehdasta Suomessa (1.1.2009 alkaen)
- Osuus selluyhtiö Oy Metsä-Botnia Ab:ssa
- Sellun tuotantokapasiteetti 2,1 miljoonaa tonnia vuodessa, Oy Metsä-Botnia Ab:n osuus mukaan lukien 3,6 miljoonaa tonnia

markkinahinnat lokakuussa. Tämän jälkeen sellun markkinahinnat laskivat hyvin nopeasti, koska maailmantalouden heikentyminen vähensi sellun kysyntää ja kasvatti selluvarastoja.

Havusellun keskimääräinen markkinahinta euroina oli vuosina 2007 ja 2008 lähes sama: 579 euroa/tonni. Vuoden lopulla havusellun hinta oli kuitenkin pudonnut 458 euroon/tonni, eli se oli 21 % alempi kuin vuoden keskihinta. Lehtipuusellun keskimääräinen markkinahinta euroina oli 536 euroa/tonni. Vuoden 2007 hintaan (513 euroa/tonni) verrattuna nousua oli noin 4 %. Vuoden 2008 lopussa hinta oli 417 euroa/tonni eli 22 % alempi kuin keskihinta.

Alan yhtiöt ilmoittivat vuoden jälkipuo-

liskolla useista sellutehtaiden väliaikaisista ja pysyvistä sulkemisista. Lisäksi Latinalaisen Amerikan lyhytkuitusellun tuottajat ilmoittivat useiden uusien sellutehdashankkeiden lykkääntymisestä.

Selluliiketoiminta-alueen liikevaihto vuonna 2008 oli 944 (808) miljoonaa euroa. Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä pieneni 148 (188) miljoonaan euroon. Suomessa puukustannukset kasvoivat edellisvuodesta, mikä rasitti suomalaisen selluntuotannon kannattavuutta. Selluliiketoiminta-alueen kannattavuus heikkeni Suomessa, mutta Metsä-Botnian uusi sellutehdas Uruguayssa vaikutti myönteisesti kannattavuuteen. Uruguayn-tehdas käynnistyi marraskuussa 2007.

Liiketoiminnan kehitys ja rakennemuutokset

Joulukuussa UPM otti käyttöön uuden liiketoimintarakenteen, jossa selluliiketoiminta-alue ei enää pidetä ainoastaan liiketoimintaa tukevana vaan markkinalähtöisenä liiketoimintana.

Joulukuussa UPM sulki Tervasaaren sellutehtaan, jonka kapasiteetti oli 210 000 tonnia sellua vuodessa. Sellutehdas oli UPM:n sellutehtaista kilpailukyvyltään heikoin.

Kesäkuussa valmistui Kymin sellutehtaan uusi kemikaalien talteenottolaitos, joka parantaa energiaomavaraisuutta ja vähentää CO₂-päästöjä. Investoinnin kokonaisarvo oli 360 miljoonaa euroa.

Huhtikuussa UPM allekirjoitti venäläisen Sveza-konsernin kanssa osakassopimuksen 50/50-yhteisyrityksen perustamisesta. Yhteisyrityksen tavoitteena on rakentaa metsäteollisuuslaitos Vologdan alueelle Luoteis-Venäjälle. Aiesopimus hankkeesta allekirjoitettiin joulukuussa 2007. Suunniteltu kokonaisuus käsittää modernin sellutehtaan, sahan ja OSB-rakennuslevytehtaan. Lopullinen investointipäätös riippuu kannattavuusselvityksen tuloksesta sekä tarvittavista viranomaisluvista.

Sellu, avainluvut	2008	2007
Liikevaihto, M€	944	808
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	148	188
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	1 674	1 423
Henkilöstö 31.12.	1 159	1 186
Sellutoimitukset 1 000 t	1 982	1 927

Liikevaihto 2008, 9 461 M€

Sellu 1 %
(myynti konsernin ulkopuolelle)

Liikevoitto 2008, 513 M€

(ilman kertaluonteisia eriä)

Sellu 29 %

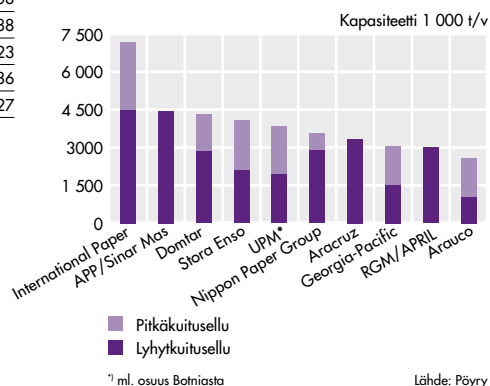

Sijoitettu pääoma 31.12.2008, 11 193 M€

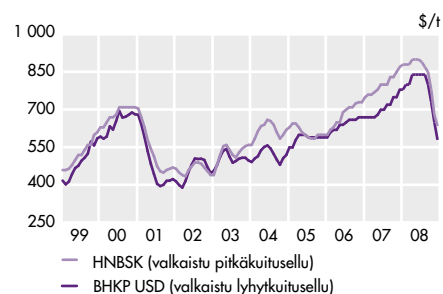
Sellu 15 %

Maailman suurimmat valkaistun kemiallisen sellun toimittajat

Kemiallisen sellun markkinahinnat

Sellun tuotantokapasiteetti

1 000 t/a	Tammikuu 2009
Kaukas	740
Pietarsaari	800
Kymi	540
Tuotantokapasiteetti, yhteensä	2 080
Omistusta vastaava laskennallinen osuus osakkuusyrityksen kapasiteetista ¹⁾	1 540
UPM yhteensä	3 620

¹⁾Kaskinen poislukien

UPM:n kuitutase

UPM:n tavoitteena on korkea selluomavaraisuus ja kasvaa kilpailukykyisen sellun tuottajana.

Kemiallisen sellun osalta yhtiö on selluomavarainen omien sellutehtaidensa ja Botnia-osakkuuden ansiosta. Kaupallisista ja logistisista syistä UPM ostaa sellua myös vapailta markkinoilta. Tuotteet ostetaan tarkoin valikoituilta selluntuottajilta, joiden kanssa on tehty pitkäaikaisia sopimuksia.

Uusiokuitua UPM käytti sanoma- ja aikakauslehtipaperituotannossaan 3,0 (3,0) miljoonaa tonnia. Keräyspaperin hankinnassa tavoitteena on olla mukana koko arvoketjussa ja varmistaa pitkällä aikavälillä kilpailukykyiset toimitukset yhtiön Euroopan sanoma- ja aikakauslehtipaperitehtaille.

Mekaaninen massa on UPM:n kolmas merkittävä puukuidun lähde. Mekaanisen massan valmistus on integroitu paperintuotantoon, ja massaa käytetään pääasiassa aikakauslehtipapereiden valmistukseen. ■

Massan tuotanto ja käyttö

1 000 t/a 2008 2007

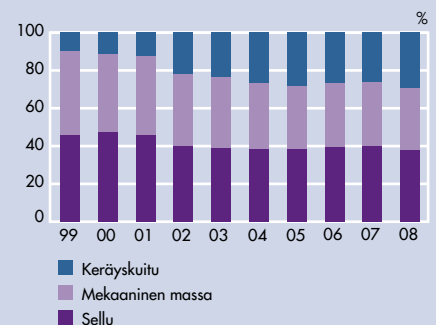
Massan tuotanto

Sellu		
omilta tehtailta	2 007	2 149
osakkuusyrityksiltä	561	448
Mekaaninen massa	2 602	2 942
Uusiomassa	2 400	2 305
Yhteensä	7 570	7 844

Massan käyttö

Sellu	3 117	3 561
Mekaaninen massa	2 648	2 983
Uusiomassa	2 400	2 305
Yhteensä	8 165	8 849

UPM:n valmistamien papereiden kuituraaka-aineet

Keräyskuidulla on tärkeä osa UPM:n elinkaariajattelussa

Kemiallisen sellun ja mekaanisen massan ohella UPM:n paperituotannossa käytetään raaka-aineena keräyskuitua. Yhtiön koko kuituraaka-aineesta lähes 30 % on keräyskuitua. Keräyspaperia käytetään pääasiassa sanomalehtipaperin tuotantoon, mutta myös päällystettyjen ja päällystämättömien aikakauslehtipaperilajien valmistukseen. UPM:n Chapelle Darblayn tehdas Ranskassa, Schwedtin tehdas Saksassa ja Shottonin tehdas Isossa-Britanniassa käyttävät raaka-ainean ainoastaan keräyskuitua.

Keräyspaperi on UPM:lle tärkeä raaka-aine. Yhtiö haluaa varmistaa sen saatavuuden ja laadun toimimalla yhteistyössä paikallisyhteisöjen ja paperinkeräysyritysten kanssa. Keräyspaperin käyttö paperintuotannossa on raaka-aineen tehokasta

Resurssien tehokas käyttö

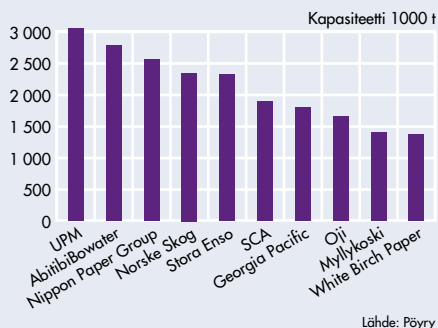
- Uusiutuvat raaka-aineet käytetään vastuullisesti ja tehokkaasti
- UPM on maailman suurin keräyspaperin käyttäjä sanoma- ja aikakauslehtipaperien tuotannossa
- Keräyspaperia käytetään pääasiassa sanomalehtipaperissa, mutta myös aikakauslehtipaperissa

käyttöä ja järkevää sekä taloudellisesti että ympäristön kannalta.

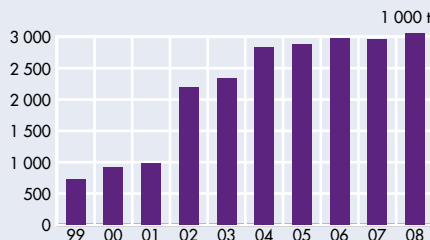
Keräyskuidun käyttö painopapereiden tuotannossa muun muassa säästää energiaa, sillä massan valmistaminen keräyspaperista vaatii vähemmän energiaa kuin

mekaanisen massan valmistus. Paperin keräminen on myös taloudellista, kun arvokas puukuitu voidaan käyttää useita kertoja. Tuoreen kuidun lisääminen siistatun massan joukkoon on kuitenkin välttämätöntä, koska puukuituja ei voida kierrättää loputtomasti. ■

Suurimmat siistatun uusiomassan valmistajat maailmassa

Keräyspaperin käyttö UPM:ssä

Lue lisää UPM:n ympäristötoiminnasta sivulla 48.

Lisätietoja UPM:stä ja ympäristöasioista osoitteessa www.upm-kymmene.fi/vastuullisuus.

Metsä ja sahat

METSÄ JA SAHAT-LIIKETOIMINTA-ALUE TURVAA KONSERNILLE KILPAILUKYKYISEN METSÄBIOMASSAN SAANNIN SEKÄ UPM:N OMISTA METSISTÄ ETTÄ YKSITYISMETSISTÄ. SAHOILLA ON MERKITTÄVÄ ROOLI YHTIÖN PUUHUOLLOSSA.

Metsä ja sahat

- Metsäbiomassan hankinta yhtiön tehtailla ja uusiutuvia polttoaineita käyttäville voimalaitoksille
- WISA-sahatuotteet perussahatavarasta pitkälle jalostettuihin teollisuuden ja rakentamisen tuotteisiin
- 6 sahaa ja 5 jalostetehdasta Suomessa, 1 saha Itävallassa ja 1 Venäjällä
- Sahatavaran tuotantokapasiteetti 2,4 miljoonaa kuutiometriä vuodessa

Toiminnan kuvaus

Metsä ja sahat-liiketoiminta-alue vastaa metsäbiomassan hankinnasta UPM:n tehtailla ja voimalaitoksille eri puolilla maailmaa. Liiketoiminta-alue käsittää UPM:n omat metsät, puunhankinnan, yksityismetsänomistajille tarjottavat palvelut ja sahaliiiketoiminnan.

UPM:n omistuksessa on noin miljoona hehtaaria metsää, josta toimitettavan puun osuus kattaa noin 10 % yhtiön vuotuisesta puuntarpeesta. Yhteensä UPM hallinnoi noin 1,7 miljoonaa hehtaaria metsää Suomessa, Isossa-Britanniassa, Venäjällä ja Yhdysvalloissa, mukaan lukien yhtiön hoitamia yksityismetsiä.

Sahaliiketoiminnalla on tärkeä rooli

puun hankinnassa. UPM:n WISA-tuotevalikoima käsittää puujalosteet sahatavarasta pitkälle jalostettuihin teollisuuden ja rakentamisen tuotteisiin. Yhtiön sahatavaran tuotantokapasiteetti on 2,4 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Yhtiöllä on kuusi sahaa Suomessa ja yksi saha Venäjällä ja yksi Itävallassa.

Markkinakatsaus ja liiketoiminnan tulos

Suomesta ostettiin puuta noin 25 % vähemmän kuin vuonna 2007. Leuto talvi ja odotukset puun vientitulien korotuksista Venäjällä hidastivat markkinoiden toimintaa ja pitivät hintatason korkeana. Kuitupuun hinta pysyi vuoden 2007 korkealla

tasolla ja alkoi laskea vasta vuoden viimeisellä neljänneksellä kysynnän hiljentyessä. Tukkipuun hintataso laski vuoden 2007 tasosta mutta hitaammin kuin sahatavaran hinta.

Suomeen tuodun puun hintataso pysyi korkeana, ja tuontipuu oli kalliimpaa kuin kotimaasta hankittu puu. Tuonti Venäjältä ja muista maista säilyi vuoden 2007 tasolla.

Venäjällä viranomaiset jatkoivat puun vientitulien korotuksia. Vientimaksu nousi huhtikuussa 10 eurosta 15 euroon kuutiometriltä. Alkuperäisen suunnitelman mukaan maksun piti nousta 50 euroon kuutiometriltä vuoden 2009 alusta. Marraskuussa 2008 ilmoitettiin, että korotus lykätään loka-joulukuulle 2009.

Ruotsissa kuitupuun kysyntä jatkui hyvänä ja hinnat jatkoivat nousuaan lähes koko vuoden. Tukkien hinnat laskivat edellisvuodesta.

Baltian maissa puun kysyntä väheni edellisvuodesta. Hakkeen ja puun vienti alueelta hiljeni, ja hinnat laskivat vuoden loppua kohden.

Manner-Euroopassa puun saatavuus heikkeni edellisvuodesta, sillä vuonna 2008 ei ollut samanlaisia myrskyjä kuin vuoden 2007 alussa. Hakkeen tarjonta väheni, kun sahatavaramarkkinat heikentyivät. Hinnat pysyivät vakaina.

Isossa-Britanniassa puun kysyntä jatkui hyvänä lähes koko vuoden, varsinkin kun hakkeen tarjonta väheni sahatavaran kysynnän heikennyttyä. Puun hinnat nousivat.

Yhdysvaltojen Minnesotassa puun hinnat nousivat edellisvuodesta.

Sahatavaran markkinatasapaino heikkeni koko vuoden. Sahatavaran runsas tarjonta sekä mänty- että kuusisahatavaran kysynnän heikkeneminen samanaikaisesti johtivat merkittävään markkinahintojen laskuun. Kehitys voimistui vuoden loppupuolella. Kysynnän muutoksiin vaikutti osaltaan heikentynyt rakennusteollisuuden tilanne.

Metsä ja sahat-liiketoiminta-alueen liikevaihto vuonna 2008 oli 1 920 (2 039) miljoonaa euroa. Liiketappio ilman kertaluonteisia eriä oli 23 miljoonaa euroa (voitto 214 miljoonaa euroa). Syynä oli pääasiassa sahatavaran hintojen merkittävä lasku ja korkeammat puukustannukset.

Liiketoiminnan kehitys ja rakennemuutokset

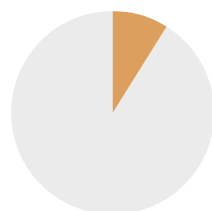
Joulukuussa UPM otti käyttöön uuden liiketoimintarakenteen, jossa omat metsät, puunhankinta ja sahaliiketoiminta yhdistettiin yhdeksi liiketoiminta-alueeksi. Muutos korostaa sahaliiketoiminnan kaksoisroolia UPM:ssä. Sahaliiketoiminta tukee metsäbiomassan hankintaa ja myy sahatavaraa ulkopuolisille asiakkaille.

Luumäen puun jatkojalostustehdas suljettiin kesäkuussa. Joulukuussa suljettiin Leivonmäen saha, jonka vuotuinen sahauskapasiteetti oli 80 000 kuutiometriä.

Metsä ja sahat, avainluvut	2008	2007
Liikevaihto, M€	1 920	2 039
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	-23	214
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	1 878	1 679
Henkilöstö 31.12.	3 278	3 510
Sahatavaran toimitukset 1 000 m ³	2 132	2 325

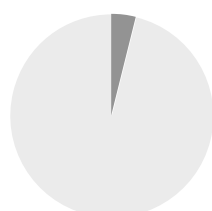
Liikevaihto 2008, 9 461 M€

Metsä ja sahat 9 %
(myynti konsernin ulkopuolelle)

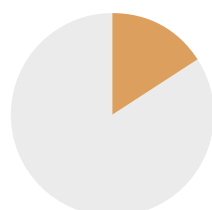
Liikevoitto 2008, 513 M€ (ilman kertaluonteisia eriä)

Metsä ja sahat -4 %

Sijoitettu pääoma 31.12.2008, 11 193 M€

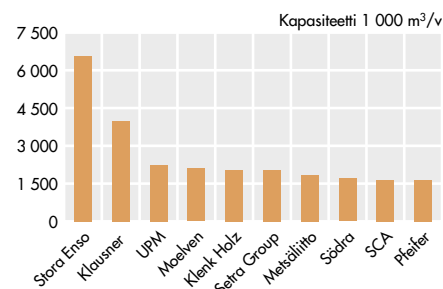
Metsä ja sahat 16 %

UPM:n omat metsät

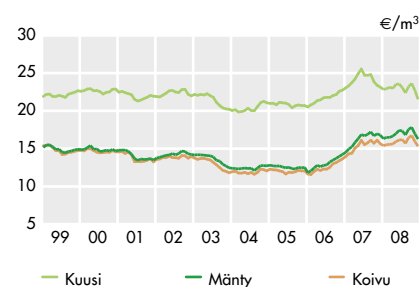
	1 000 hehtaaria
Suomi	915
Iso-Britannia	3
Yhdysvallat	77
Kanada	17
Yhteensä	1 012

Euroopan suurimmat sahatavaran valmistajat

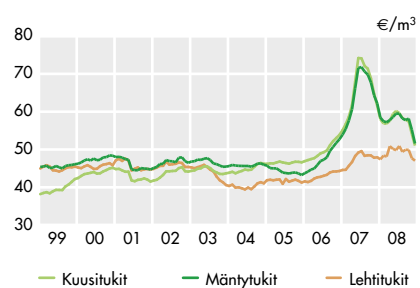
Lähde: Pöyry

Kuitupuun kuukausittaiset kantohinnat Suomessa

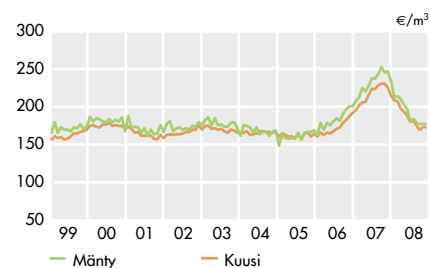
Lähde: Metsäteollisuus ry

Tukkien kuukausittaiset kantohinnat Suomessa

Lähde: Metsäteollisuus ry

Sahatavaran vientihinnat Suomesta

Lähde: Suomen tulli

UPM:n puuraaka-aineen käyttö ja hankinta

UPM käytti 24,8 (26,9) miljoonaa kuutiometriä puuraaka-ainetta vuonna 2008. Yli 80 % UPM:n puuraaka-aineesta käytetään Suomessa; seuraavina tulevat Keski-Eurooppa, Venäjä ja Yhdysvallat.

Hakkuumäärä yhtiön omista metsistä vuonna 2008 oli 2,2 (3,2) miljoonaa kuutiometriä. Tämä vastaa 9 %:a (12 %) yhtiön koko vuoden puuraaka-aineen käytöstä. Yhtiön hoidossa olevien yksityismetsien osuus kasvoi vuonna 2008.

UPM jatkoi puun tuontia Venäjältä. Vuonna 2008 tuonti oli yhteensä 5 (4) miljoonaa kuu-

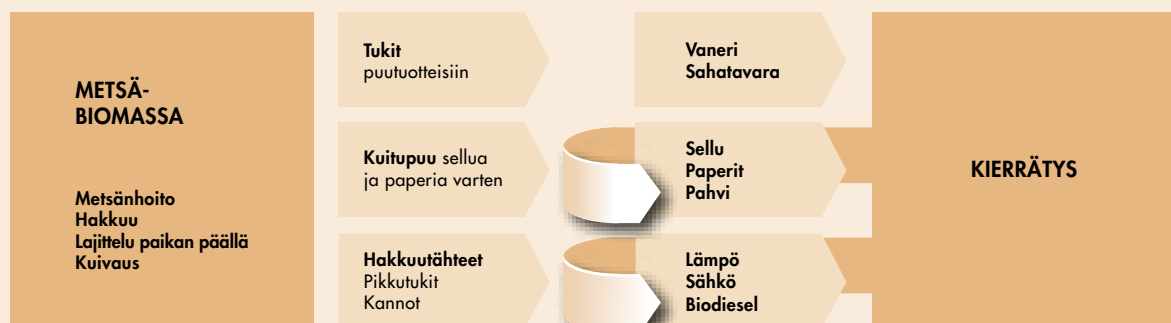
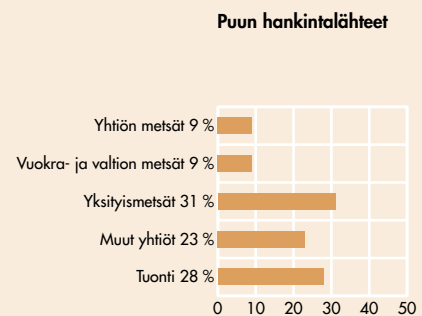
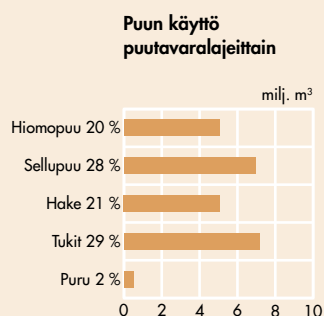
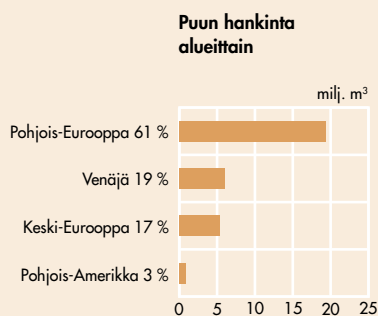
tiometriä. Yhtiö vähentää riippuvuutta Venäjän tuontipuusta lisäämällä puun hankintaa kotimaasta, vähentämällä puun käyttöä Suomessa ja tuomalla lisää puuta muista maista.

Puun hankinta energiakäyttöön: UPM toimitti metsäbiomassaa 3,4 (2,8) GWh:n edestä, pääosin yhtiön omille ja osakkuusvoimalaitoksille.

UPM varmistaa puuraaka-aineen tehokkaan käytön. Kestävästi hoidetuista metsistä tulevan uusiutuvan ja kierrätettävän puuraaka-aineen käyttö optimoidaan monin eri tavoin. ■

UPM:n puuraaka-aineen käyttö

1 000 m ³	2008	2007
Suomi	20 676	22 330
Itävalta	964	1 020
Saksa	655	640
Ranska	450	490
Venäjä	859	860
Iso-Britannia	303	290
Viro	108	90
Kanada	203	650
Yhdysvallat	539	520
Yhteensä	24 757	26 890

Kestävä metsänhoito on UPM:n toiminnan perusta

UPM painottaa vastuullista puunhankintaa ja monimuotoisuuden säilyttämistä

- Noin 66 % puusta on peräisin sertifioituista metsistä
- Puun alkuperän seurantarjestelmiä kehitetään jatkuvasti
- YK:n maailmanlaajuisen monimuotoisuusjulistuksen allekirjoittaja
- UPM:n omien metsien monimuotoisuusohjelma

Puu on UPM:n tärkein raaka-aine. Yhtiölle on tärkeää, että tuotteissa käytetty puu on peräisin kestävästi hoidetuista metsistä.

UPM on sitoutunut kestäväan metsänhoitoon ja metsänkäsittelemenetelmiin kansainvälisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti. UPM on kehittänyt useita tapoja varmistaa, että puu on hankittu vastuullisesti ja että se on peräisin kestävästi hoidetuista metsistä ja laillisista lähteistä.

Tärkeimmät työkalut ovat metsäsertifiointi ja puun alkuperän seurantarjestelmät. Kaikki UPM:n metsät on sertifioitu, ja yhtiöllä on käytössä puolueettoman kolmannen osapuolen varmistamat puun alkuperän seurantarjestelmät. UPM:n tavoitteena on lisätä sertifioitujen puun käyttöä maailmanlaajuisesti ja yhtiö tukee kaikkia luotettavia metsäsertifiointijärjestelmiä, kuten FSC ja PEFC.

Monimuotoisuuden säilyttäminen on olennainen osa UPM:n kestäväan metsänhoitoa. Vuonna 2008 UPM allekirjoitti maailmanlaajuisen monimuotoisuusjulistuksen. YK:n monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tavoitteena on yhdistää elinkeinoelämä ja bio-

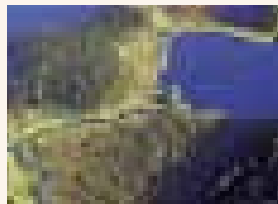
logisen monimuotoisuuden edistäminen. UPM tukee YK:n tavoitetta saada elinkeinoelämä mukaan monimuotoisuuden suojeluun.

Konkreettinen esimerkki UPM:n sitoutumisesta monimuotoisuuden turvaamiseen on UPM:n maailmanlaajuinen monimuotoisuus-

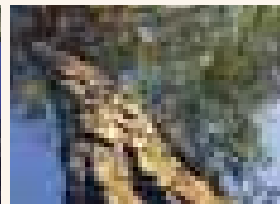
ohjelma, jota toteutetaan yrityksen omissa metsissä Suomessa, Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa. Ohjelman tavoitteena on säilyttää ja lisätä metsien monimuotoisuutta sekä edistää kestävan metsänhoidon parhaita käytäntöjä. ■

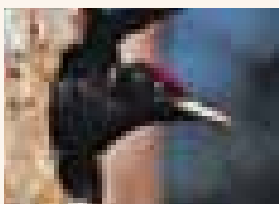
Metsien rakenne

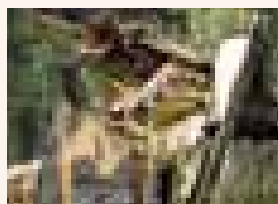
Vesiekosysteemit

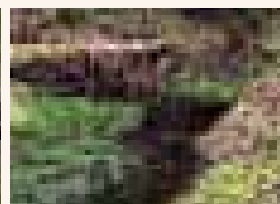
Luonnonmetsät

Luontaiset puulajit

Lahopuu

Arvokkaat elinympäristöt

Lue lisää UPM:n ympäristötoiminnasta sivulla 48.

Lisätietoja UPM:stä ja kestävästä metsänhoidosta osoitteessa www.upm-kymmene.fi/vastuullisuus.

FROM
RUNNING
IN PAPER

Paperi

UPM:N PAPERILIIKETOIMINTARYHMÄN TAVOITTEENA ON KUSTANNUSJOHTAJUUS JA ASIAKASLÄHTÖISYYS. UPM:LLÄ ON HYVÄT MAHDOLLISUUDET HYÖTYÄ TEOLLISUUDEN RAKENNEJÄRJESTELYISTÄ JA TAVOITELLA KASVUA UUSILLA MARKKINOILLA.

Paperi

PAPERILIIKETOIMINTA KESKITTYY ENSISIJAISESTI KANNATTAA-
VUUDEN PARANTAMISEEN SEKÄ TOIMITUSKETJUN TEHOK-
KUUDEN KEHITTÄMISEEN.

Paperi

- Sanoma- ja aikakauslehtipaperit, hieno- ja erikoispaperit
- Asiakkaita pääasiassa kustantajiat, painotalot sekä tukkurit ja paperinjalostajat.
- 19 paperitehdasta Suomessa, Saksassa, Isossa-Britanniassa, Ranskassa, Itävallassa, Kiinassa ja Yhdysvalloissa
- Papereiden yhteenlaskettu tuotantokapasiteetti 11,5 miljoonaa tonnia vuodessa

Toiminnan kuvaus

UPM:n paperiliiketoiminta tarjoaa erilaisiin loppukäyttötarkoituksiin laajan valikoiman papereita: aikakauslehtipapereita, sanomalehtipapereita sekä hieno- ja erikoispapereita. Paperitehtaiden lisäksi paperiliiketoimintaan kuuluvat tehtaiden yhteydessä toimivat lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitokset. Niiden osuus UPM:n koko energiantuotannosta on kolmannes, ja polttoaineena käytetään enimmäkseen biomassaa.

UPM:n 19 paperitehdasta sijaitsevat päämarkkina-alueilla tai lähellä raaka-ainelähteitä. Valtaosa UPM:n paperituotteista myydään yhtiön oman myyntiverkoston kautta.

UPM:n paperiliiketoiminnan tavoitteena on saavuttaa rakenteellisia etuja kustannustehokasta toimintaa ja korkeatasoista teknistä osaamista hyödyntäen. UPM on investoinut paljon suuriin ja kilpailukykyisiin paperitehtaisiin, minkä vuoksi nykyisissä tehtaissa ei ole välittömiä investointitarpeita. Investoinnit kohdistetaan pääasiassa kustannusten alentamiseen ja tehokkuuden lisäämiseen.

Paperiliiketoiminnassa hyödynnetään konsernin korkeaa energia- ja selluomavaraisuutta (sähkön osalta 85 % ja sellun osalta noin 100 %).

Markkinakatsaus ja liiketoiminnan tulos

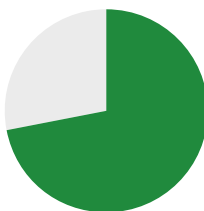
Vuonna 2008 paperin kysyntää vähensi heikentynyt taloustilanne. Globaali mainonta lähti jyrkkään laskuun toisella vuosipuoliskolla. Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa mainosbudjettien leikkaukset olivat suurempia kuin talouskasvun heikkeneminen. Kehittyvät markkinat kasvoivat edelleen, tosin kasvuvauhti hidastui vuoden loppua kohden.

Kypsillä markkinoilla verkkomainonnan ja uuden viestintäteknologian nopea kehitys teki liiketoimintaympäristön edelleen haastavaksi kustantajille. Globaalissa vähittäiskaupassa kulutuskysyntä väheni merkittävästi, mikä hidasti vähittäiskaupan

Paperi, avainluvut	2008	2007
Liikevaihto, M€	7 011	7 328
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	250	262
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	6 503	7 317
Henkilöstö 31.12.	13 262	14 538
Toimitukset, 1 000 t		
Sanoma- ja aikakauslehtipaperit	7 090	7 530
Hieno- ja erikoispaperit	3 551	3 859
Yhteensä	10 641	11 389

Liikevaihto 2008, 9 461 M€

Paperi 72 %

Liikevoitto 2008, 513 M€
(ilman kertaluonteisia eriä)

Paperi 49 %

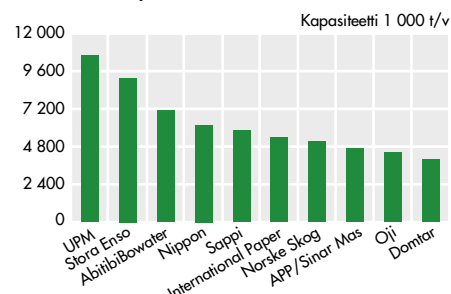

Sijoitettu pääoma 31.12.2008, 11 193 M€

Paperi 52 %

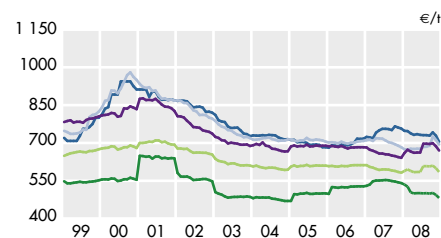

Maailman suurimmat graafisten papereiden valmistajat

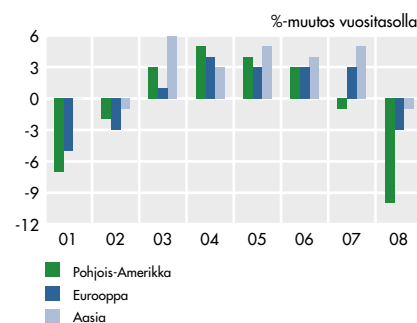
Lähde: Pöyry

Paperin hinnat Euroopassa

Lähde: RISI/PPI

Mainonta painetussa viestinnässä*

* pl. suoramainonta

Lähde: Zenith Optimedia

kasvua ja alkoi vaikuttaa paperin kysyntään.

Sanoma- ja aikakauslehtipaperien kysyntä Euroopassa heikkeni 2 % edellisvuodesta. Hienopaperien kysyntä laski 3 %. Aikakauslehtipaperien keskimääräiset markkinahinnat paikallisvaluutoissa nousivat noin 5 % edellisvuodesta. Sanomalehtipaperin markkinahinnat olivat 8 % alhaisemmat kuin vuonna 2007. Päälystetyn hienopaperin keskimääräinen markkinahinta laski 3 % ja päälystämättömän hienopaperin 2 % edellisvuodesta.

Heikkoon markkinatasapainoon reagoitiin merkittävillä paperikapasiteetin sulkeemisilla ja tuotantoseisokeilla Euroopassa vuoden 2008 aikana. Kapasiteetin nettovähennykset olivat kaikkien paperilajien osalta yhteensä 2,6 miljoonaa tonnia, mikä vastaa 4,9 %:a kokonaiskapasiteetista.

Pohjois-Amerikassa painopaperien kysyntä jatkoi laskuaan ja oli 10 % alhaisempi kuin edellisvuonna. Aikakauslehtipaperien dollarimääräiset keskihinnat olivat 20 % korkeammat. Paperiteollisuus jatkoi ylikapasiteetin purkamista kaikissa paperilajeissa sulkemalla kapasiteettia ja seisottamalla paperikoneita.

Aasiassa hienopaperien kysynnän vakaa kasvu jatkui mutta hitaampana kuin edellisvuonna. Päälystetyn ja päälystämättömän hienopaperin keskimääräiset markkinahinnat nousivat. Uuden paperikapasiteetin kasvu jatkui vuoden aikana.

Pakkauspaperien kysyntä oli hyvä,

mutta alkoi hidastua vuoden loppua kohti. Tarrapaperien kysyntä kasvoi edellisvuodesta.

Raaka-aineiden hinnat pysyivät korkeina vuonna 2008. Puukuidun kustannukset kasvoivat. Myös keräyspaperin, sähkön ja polttoaineiden hinnat olivat korkeammat kuin edellisvuonna.

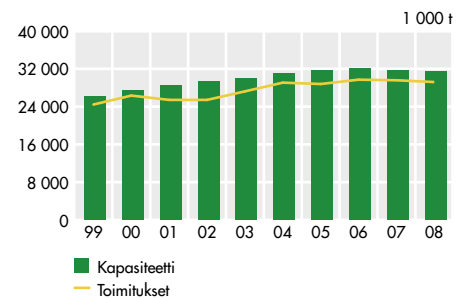
UPM:n paperiliiketoiminnan liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 250 (262) miljoonaa euroa. Liikevaihto laski 7 011 (7 328) miljoonaa euroon. Vuoden 2008 paperitoimitukset olivat 10 641 000 (11 389 000) tonnia. Kaikkien paperitoimitusten keskimääräinen markkinahinta euroiksi muunnettuna oli yli 2 % korkeampi kuin vuosi sitten.

Liiketoiminnan kehitys ja rakennemuutokset

UPM siirtyi uuteen liiketoimintarakenteeseen 1.12.2008. Yhtiön paperiliiketoiminta muodostuu nyt yhdestä Paperiliiketoimintaryhmästä. Uusi liiketoimintarakenne luo pohjan vahvalle, markkinalähtöiselle toiminnalle ja auttaa edelleen vahvistamaan paperiliiketoiminnan kustannustehokkuutta.

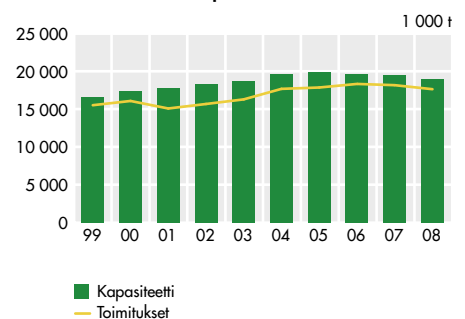
UPM:n paperiliiketoiminta jatkoi uudenjärjestelyjä toiminnan tehostamiseksi ja kannattavuuden parantamiseksi. Tuotannon optimointi alemman kustannustason tehtaisiin sekä kohdennetut investoinnit biomassapohjaiseen energiantuotantoon ja energiatehokkuuteen ovat paran-

Sanoma- ja aikakauslehtipaperien kapasiteetit ja toimitukset Euroopassa

Lähde: CEPI/PRINT, PPC

Hienopaperien kapasiteetit ja toimitukset Euroopassa

Lähde: CEPI/PRINT

taneet paperiliiketoiminnan kustannusrakennetta ja kilpailuasemaa. Erityisesti kiinteät kustannukset laskivat merkittävästi toteutettujen toimenpiteiden seurauksena.

Vuonna 2008 rakennejärjestelyt kohdistuivat Kajaanin paperitehtaaseen, joka suljettiin pysyvästi joulukuussa. Tehtaan tuotantokapasiteetti oli 640 000 tonnia sanomalehtipaperia, erikoissanomalehtipaperia ja päällystämätöntä aikakauslehtipaperia vuodessa.

Jämsänkosken tehtaalla saatiin kesäkuussa päätökseen investointi paperikone 5:n paperilaadun parantamiseksi.

UPM rakentaa parhaillaan uusiutuvia energianlähteitä käyttävää voimalaitosta Caledonianin tehtaalle Skotlannin Irvinesä. Investoinnin kokonaiskustannukset ovat 75 miljoonaa euroa. Laitoksen arvioidaan käynnistyvän vuoden 2009 toisella neljänneksellä.

Pohjolan Voima, Lappeenrannan kaupungin omistama Lappeenrannan Energia ja UPM rakentavat yhteisen voimalaitoksen UPM:n Kaukaan tehdasalueelle Lappeenrantaan. Rakennustyöt aloitettiin heinäkuussa 2007, ja uusi laitos käynnistyy keväällä 2010.

Tuotantokapasiteetti ja markkina-asema

Paperiliiketoiminta	Paperintuotantokapasiteetti, 1 000 t/v	UPM:n markkina-asema	
		Eurooppa	Maailma
Aikakauslehtipaperit	4 750	1	1
Sanomalehtipaperit	2 460	2	4
Hienopaperit	3 415	3	5
Erikoispaperit	850	1-4	
Yhteensä	11 475		

UPM:n paperiliiketoiminnan liikevaihto markkina-alueittain

M€	2008	%
Eurooppa	4 996	71
Yhdysvallat ja Kanada	776	11
Aasia	860	12
Muu maailma	379	6
Yhteensä	7 011	100

Paperin koko elinkaaren ympäristövaikutukset huomioidaan

Yrityksellä on vastuu tuotteidensa ympäristövaikutuksista niiden koko elinkaaren ajan lähtien raaka-aineista ja energialähteistä, tuotannosta ja kuljetuksista lopputuotteen kierrätykseen ja häviöittämiseen.

UPM:lle tämä merkitsee sitä, että yhtiö vähentää tuotantoprosessin ympäristövaikutuksia hankkimalla vastuullisesti puuta ja käyttämällä sen todentamiseen puun alkuperän seurantarjestelmiä. UPM käyttää vettä ja energiaa tehokkaasti sekä parasta käytettävissä olevaa teknologiaa vähentämään päästöjä veteen ja ilmaan. Jätteet kierrätetään ja käytetään uudelleen. Osa tätä kokonaisuutta ovat myös ekotehokkaat logistiikkaratkaisut.

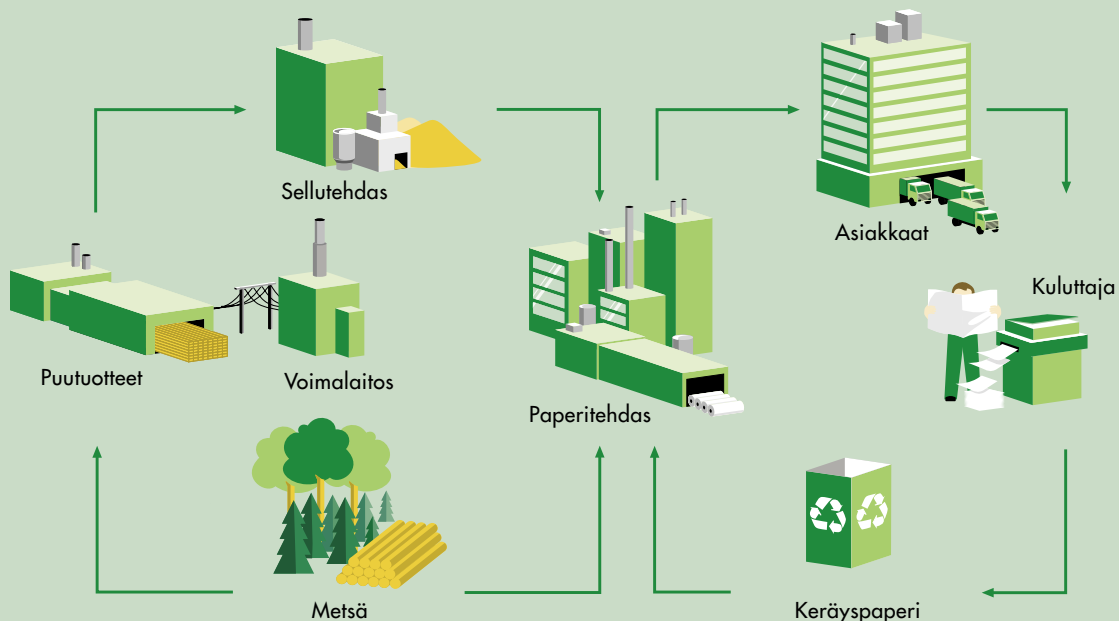
Ympäristövaikutuksia tarkastellaan kokonaisvaltaisesti

- UPM huomioi tuotteen koko elinkaaren ympäristövaikutukset
- Ympäristövaikutukset ovat vähentyneet paperin koko elinkaaren aikana

Ympäristövaikutusten hallinta on olennainen osa UPM:n jokapäiväistä toimintaa. UPM:llä on yhtenäinen toimintamalli, jonka mukaisesti riskit minimoidaan ja parhaita käytäntöjä otetaan käyttöön eri yksiköissä. Jokaisessa tehtaassa on sertifioidut ISO 14001 -hallinta-

järjestelmät, jotka ulkopuolinen asiantuntija auditoi säännöllisesti. Lähes kaikki Euroopan paperi- ja sellutehtaat ovat EMAS-sertifioituja.

Jatkuva prosessien parantaminen on vähentänyt UPM:n paperilajien ympäristövaikutuksia koko niiden elinkaaren osalta. ■

Lue lisää UPM:n ympäristötoiminnasta sivulla 48.

Lisätietoja UPM:stä ja ympäristöasioista osoitteessa www.upm-kymmene.fi/vastuullisuus.

UPM:n työkalut auttavat asiakkaita valitsemaan ympäristöä säästäviä tuotteita

UPM:n asiakkaat haluavat tietää entistä enemmän tuotetun paperin ympäristövaikutuksista. UPM tarjoaa asiakkailleen useita työkaluja, joiden avulla he voivat varmistaa, että heidän ostamansa paperilajit on valmistettu ympäristöä säästävien.

Yksi tärkeimpiä työkaluja on puun alkuperän seurantajärjestelmä sekä metsäsertifiointi. Kestävä metsänhoito on perusta UPM:n tuotteiden kestävyydelle. UPM tuntee käyttämänsä puuraaka-aineen alkuperän.

Uusemmille UPM:n paperilajeille on myönnetty EU:n ympäristömerkki. EU:n ympäristömerkki kertoo laajasti tuotteen ympäristövaikutuksista. Se osoittaa, että tuotantoprosessi täyttää tiukat luonnonvarojen käyttöä, kemikaaleja, energiankulutusta, ilma- ja vesipäästöjä sekä jätehuoltoa koskevat vaatimukset.

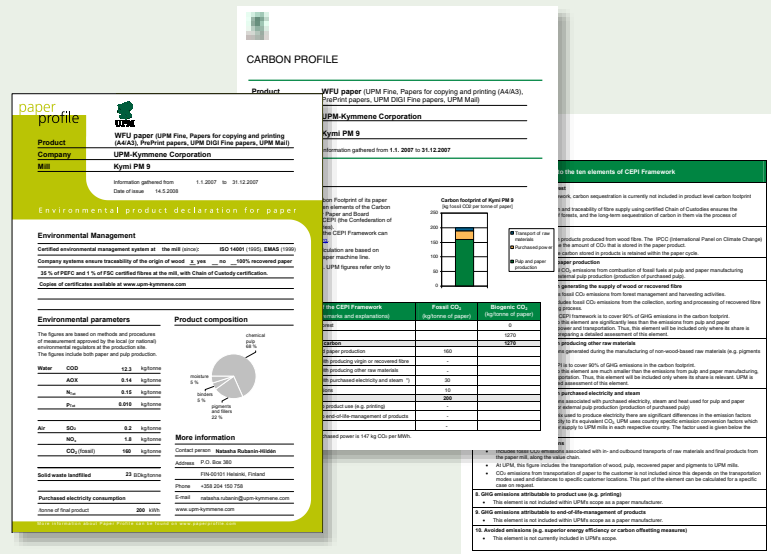
UPM tarjoaa useita työkaluja ympäristövaikutusten arviointiin:

- Metsäsertifiointi
- Ympäristömerkit
- Paper Profile -selosteet
- Hiilijalanjälkitiedot

UPM valmistaa EU:n ympäristömerkin saaneita tuotteita 14 paperitehtaalalla, ja yhtiö on johtava valmistaja tällä alalla.

Asiakkailleen UPM tekee ympäristöselosteita, kuten Paper Profile, yksittäisten paperitehtaiden ja paperikoneliinjojen ympäristövaikutuksista. Seloste sisältää olennaiset tiedot eri ympäristövaikutuksista sekä tiedot tuotteen koostumuksesta.

Vuonna 2008 UPM teki Paper Profile -selosteiden lisäksi Carbon Profile -selosteita. Asiakkaat saavat niistä vertailukelpoista tietoa UPM:n tuotteiden hiilijalanjäljestä ja voivat arvioida omaa hiilijalanjälkeään. Hiilijalanjäljen laskenta laajentaa UPM:n tuotetietojen sisältöä. ■

Lue lisää UPM:n ympäristötoiminnasta sivulla 48.

Lisätietoja UPM:stä ja ympäristöasioista osoitteessa www.upm-kymmene.fi/vastuullisuus.

Tekniset materiaalit

UPM:N TEKNISET MATERIAALIT KOOSTUVAT NOPEASTI KASVAVISTA JA KORKEAMMAN JALOSTUSARVON LIIKETOIMINNOISTA. TAVOITTEENA ON KANNATTAVA KASVU SEKÄ UUDEN LIIKETOIMINNAN KEHITTÄMINEN VALITUILLA TUOTEALUEILLA.

Tarrat

TARRALIIKETOIMINNAN TAVOITTEENA ON OLLA ALAN JOHTAVA TOIMITTAJA MARKKINOIDEN KUSTANNUSTEHOKKAIMMAN TOIMINNAN JA JATKUVAN TUOTEKEHITYSTYÖN AVULLA.

Tarrat

- Tarralaminaatit tuote- ja informaatioetiketöintiin
- 11 tehdasta Suomessa, Espanjassa, Isossa-Britanniassa, Ranskassa, Puolassa, Yhdysvalloissa, Australiassa, Kiinassa, Malesiassa ja Etelä-Afrikassa

Liiketoiminnan kuvaus

UPM:n tarraliiketoiminnan muodostava UPM Raflatac valmistaa tarralaminaatteja tuote- ja informaatioetiketöintiin. Asiakkaat ovat enimmäkseen pieniä ja keskisuuria painotaloja, joissa tarrat painetaan rullalta rullalle UV-flexo- ja kohopainomenetelmällä. Liiketoiminnan suurimmat kasvumahdollisuudet ovat globaalien hygieniatuotteiden ja virvoitusjuomien sekä muiden filmietikettejä käyttävien tuotteiden etiketöinnissä.

Tarralaminaattitehtaat sijaitsevat päämarkkina-alueilla. Leikkuu- ja jakeluterminaalien kautta tuotteita myydään maail-

manlaajuisesti. Euroopassa UPM Raflatac on toinen kahdesta markkinajohtajasta ja Pohjois-Amerikassa se on toiseksi suurin tarralaminaattien valmistaja.

Euroopassa tarralaminaatteja valmistetaan viidessä tehtaassa. Logistiikan ja asiakaspalvelun tukena toimii kolme leikkuuterminaalaa. Uusi tehdas Puolassa aloitti toimintansa marraskuussa 2008. Liiketoiminnan tutkimus- ja kehityskeskus sijaitsee Tampereen tehtaan yhteydessä.

Yhdysvalloissa on kaksi tehdasta, toinen Fletcherissä Pohjois-Carolinassa ja toinen Dixonissa Illinoisissa. Dixonin tehdas aloitti toimintansa tammikuussa 2008. Viiden terminaalin ansiosta UPM Raflatac palvelee kaikkia tärkeimpiä kuluttajamarkkinoita Amerikan mantereella.

Aasian ja Tyynenmeren alueella UPM Raflatacilla on kolme tehdasta: Kiinassa, Malesiassa ja Australiassa. Aasian alueen uusin tehdas Kiinan Changshussa aloitti toimintansa joulukuussa 2006. Leikkuuterminaalaja alueella on kahdeksan.

Markkinakatsaus ja liiketoiminnan tulos

Tarralaminaattien markkinat reagoivat nopeasti suhdannevaihteluihin. Kysynnän kasvu talouden suhdannekierron aikana on historiallisesti ylittänyt bruttokansantuotteen kasvun kaikilla markkina-alueilla. Vuonna 2008 tarralaminaatin kysyntä laski kuitenkin Euroopassa vuoden aikana noin 3 % kulutushyödykkeiden kysynnän vähenemisen johdosta. Kysyntä heikkeni myös Pohjois-Amerikassa noin 3 %, mikä kertoi talouden merkittävästä hidastumisesta. Aasian ja Tyynenmeren alueella kysynnän kasvu jatkui, mutta hidastui selvästi loppuvuodesta.

Varsinkin öljypohjaisten raaka-aineiden hinnat kallistuivat merkittävästi. Tarramateriaalien hinnat paikallisissa valuutoissa nousivat vuoden aikana kaikilla markkinoilla.

Tarraliiketoiminnan liikevaihto oli 959 (998) miljoonaa euroa. Kannattavuus oli heikko, mikä johtui raaka-aineiden hintojen noususta ja kiinteiden kustannusten kasvusta. Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 2 (56) miljoonaa euroa. Yhtiön laminointikapasiteetin lisäykset nostivat kustannuksia aikana, jolloin myyntiä ei voitu lisätä uutta kapasiteettia vastaavaksi.

Liiketoiminnan kehitys ja rakennemuutokset

Uuden Puolan tehtaan valmistuminen marraskuussa 2008 päätti merkittävän investioitiohjelman, johon sisältyi kolme uutta tehdasta ja tehtaiden modernisointeja. Kaksi muuta uutta tehdasta sijaitsevat Dixonissa Yhdysvaltain Illinoisissa ja Changshussa Kiinassa. Investointien tavoitteena oli varmistaa kustannustehokas ja korkeaan laatuun erikoistunut tuotanto sekä kasvu uusilla markkina- ja tuotealueilla, esimerkiksi tietyissä filmituotteissa.

Marraskuussa tarraliiketoiminta ilmoitti suunnittelevansa Euroopan toimintojen uudelleenjärjestelyjä. UPM Raflatac lopettaa useita tarralaminaatin tuotantolinjoja ja vähentää leikkuukapasiteettia Isossa-Britanniassa, Ranskassa, Saksassa, Unkarissa ja Suomessa. Uudelleenjärjestelyillä ja tehostustoimilla pyritään reagoimaan heikentyneeseen taloustilanteeseen ja turvaamaan liiketoiminnan kannattavuus. Uudelleenjärjestelyt on tarkoitus saada päätökseen vuoden 2009 loppuun mennessä.

Tarrat, avainluvut	2008	2007
Liikevaihto, M€	959	998
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	2	56
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	510	420
Henkilöstö 31.12.	2 851	2 568

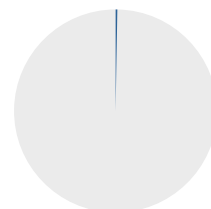
Liikevaihto 2008,
9 461 M€

Tarrat 10 %

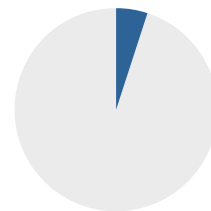
Liikevoitto 2008,
513 M€
(ilman kertaluonteisia eriä)

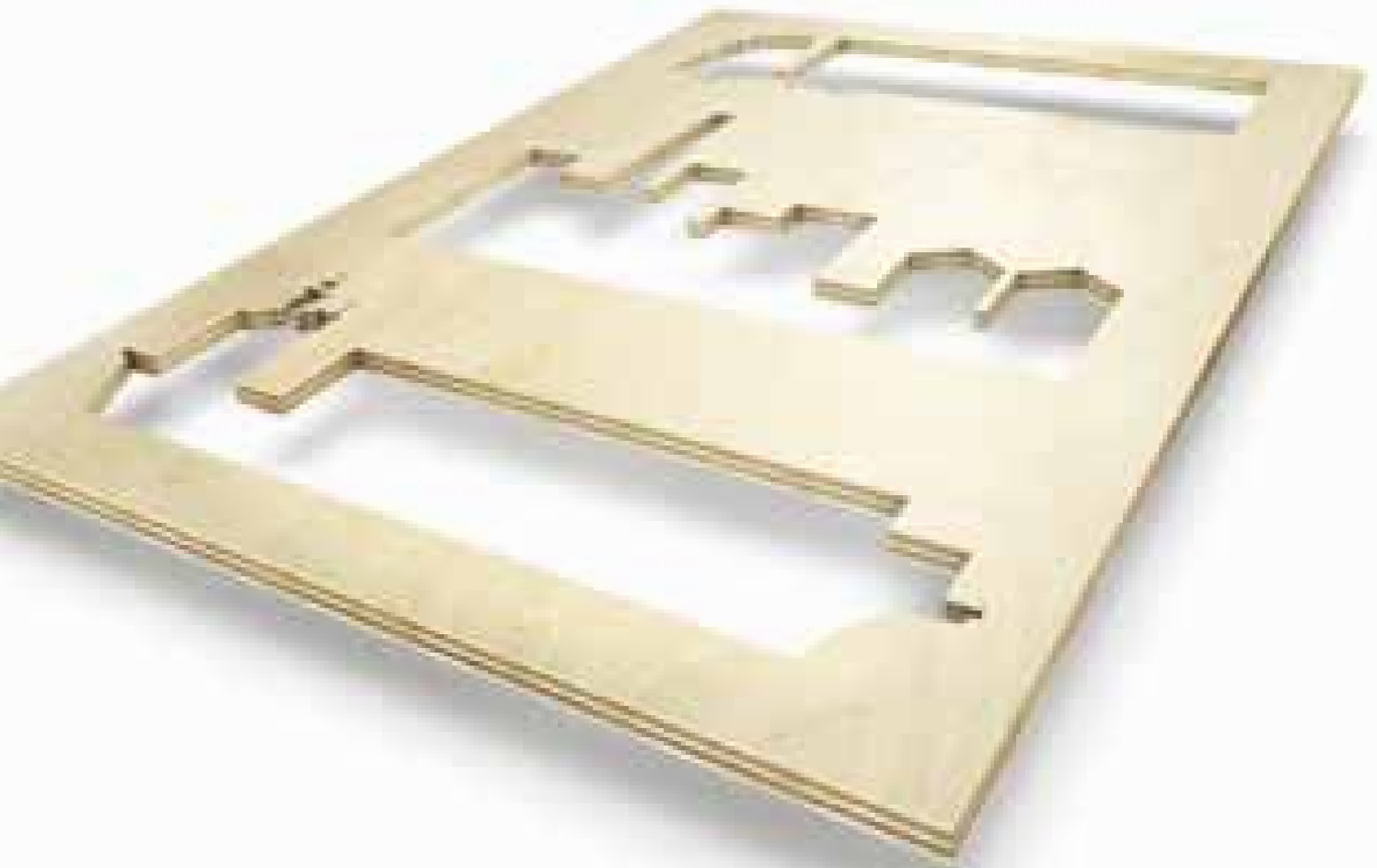
Tarrat 0 %

Sijoitettu pääoma
31.12.2008, 11 193 M€

Tarrat 5 %

Vaneri

VANERILIIKETOIMINNASSA YHDISTYVÄT PUUN AINUTLAATUISET OMINAISUUDET SEKÄ VAATIVAT, ASIAKASLÄHTÖISET LOPPUKÄYTTÖKOHTEET RAKENNUSALALLA JA TEOLLISUUDESSA.

Vaneri

- WISA-vanerit ja viilut lähinnä rakentamiseen, sisustamiseen ja kuljetusvälineisiin
- 9 vaneri- ja viilutehdasta Suomessa, 1 Virossa ja 2 Venäjällä
- Vanerin ja viilun tuotantokapasiteetti 1,1 miljoonaa kuutiometriä vuodessa

Toiminnan kuvaus

Vaneria käytetään rakentamisessa, kuljetusalalla ja useissa erikoiskäyttökohdeissa. UPM:llä on laaja valikoima pinnoitettuja ja pinnoittamattomia vanereita moniin teollisuuden ratkaisuihin, joissa tarvitaan sekä laadukasta vaneria että erikoiskäsiteltyjä pintoja. Yhtiö valmistaa myös viilua muun muassa huonekalu- ja parkettiteollisuuden käyttöön. UPM:n vaneri- ja viilutuotteita myydään rekisteröidyllä WISA-tavaramerkillä.

UPM:llä on yhdeksän vaneritehdasta: seitsemän Suomessa, yksi Venäjällä ja yksi Virossa. Liiketoiminta-alueeseen kuuluu myös kolme viilutehdasta, joista kaksi sijaitsee Suomessa ja yksi Venäjällä. Miljoonan kuutiometrin kokonaiskapasiteetillaan UPM on Euroopan suurin vanerinvalmistaja. Viilun tuotantokapasiteetti on 100 000 kuutiometriä.

Markkinakatsaus ja liiketoiminnan tulos

Vuonna 2008 vanerin kysyntä Euroopas-

sa oli hyvä kesään asti, minkä jälkeen kysyntä alkoi heiketä. Rakennustoiminta Euroopassa hiljeni erittäin nopeasti, ja myös muilla teollisuudenaloilla kehitys oli samansuuntainen.

Vanerintuottajat reagoivat heikentyneeseen kysyntään ilmoittamalla lukuisista kapasiteetin sulkemisista ja tuotannon supistuksista. Myös UPM leikkasi tehtaidensa tuotantoa.

Kesään saakka jatkunut hyvä kysyntä piti markkinahinnat vakaina, vaikka ensimmäiset merkit markkinoiden heikke-

nemisestä nähtiin jo vuoden alussa. Suomalaisen koivuvanerin hinta vientimarkkinoilla nousi. Pula sopivista koivutu-keista Suomessa muuttui ylitarjonnaksi, kun tuotantomäärät olivat ennakoitua pienemmät. Tukkien hinnat pysyivät korkeina.

UPM:n vaneriliiketoiminnan liikevaihto vuonna 2008 oli 530 (591) miljoonaa euroa. Kannattavuus heikkeni edellisvuodesta. Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 25 (50) miljoonaa euroa. Vanerin toimitukset olivat 806 000 m³; vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 139 010 m³ (15 %).

Liiketoiminnan kehitys ja rakennemuutokset

Tutkimus ja kehitys on olennainen osa vaneriliiketoiminnan myyntiä ja tuotantoa. Uusia ratkaisuja kehitetään asiakkaiden tarpeiden mukaan ja uutta teknologiaa hyödyntäen. Vuonna 2008 tutkimus- ja kehitystyön painopisteenä olivat uudet materiaalit ja prosessit.

Vuonna 2008 UPM:n vaneritehtaan laajennus valmistui Viron Otepäässä. Suomessa käynnistettiin uusi vanerikomponenttilinja ja huonekaluviilulinja.

UPM rakentaa Otepään tehtaalle vanerin päällystyslinjaa, jonka avulla on tarkoitus nostaa vanerituotteiden jalostusarvoa. Uusi linja valmistuu vuonna 2009. UPM:n Chudovon-tehtaalla Venäjällä käynnistettiin modernisointityöt. Tavoitteena on tuotannon tehokkuuden parantaminen ja jalostusarvon kasvattaminen. Investointi valmistuu vuonna 2009.

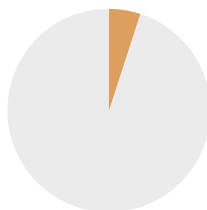
Nopeasti heikentyneen markkinatilanteen vuoksi UPM leikkasi väliaikaisesti kaikkien tehtaidensa vanerintuotantoa syksystä 2008 lähtien.

Vaneri, avainluvut

	2008	2007
Liikevaihto, M€	530	591
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	25	50
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	307	300
Henkilöstö 31.12.	3 799	3 945
Toimitukset, 1 000 m ³	806	945

Liikevaihto 2008, 9 461 M€

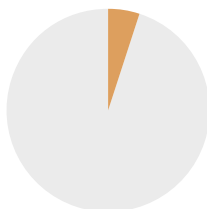
Vaneri 5 %

Liikevoitto 2008, 513 M€

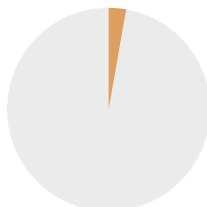
(ilman kertaluonteisia eriä)

Vaneri 5 %

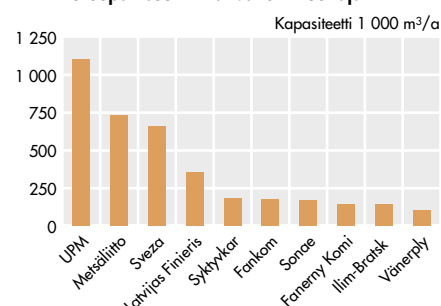

Sijoitettu pääoma 31.12.2008, 11 193 M€

Vaneri 3 %

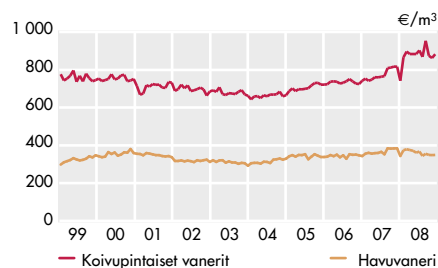

Euroopan suurimmat vanerin tuottajat

Lähde: Pöyry ja yhtiöt

Vanerin vientihinnat Suomesta

Lähde: Metsäteollisuus ry

Uudet liiketoiminta-alueet

UPM:N UUSIA LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUKSIA OVAT BIOPOLTTOAINEET, RFID-ETÄTUNNISTEET JA PUUMUOVIKOMPOSIITTI. YHTIÖN OMA ERITYISOSAAMINEN LUO POHJAN LIIKETOIMINNAN KEHITTÄMISELLE EDELLEEN.

RFID

UPM valmistaa useita erilaisia, valituille markkina-alueille suunniteltuja RFID-etätunnisteita. Kymmenessä vuodessa UPM on kasvanut johtavaksi passiivisten HF- ja UHF-etätunnisteiden valmistajaksi. Etätunnisteita hyödynnetään suurina määrinä muun muassa toimitusketjun hallinnassa, lääke- ja vaateteollisuudessa, teollisuuden logistiikassa ja brändisuojaus- ja kuljetusalalla ja lipputuotteissa.

UPM valmistaa RFID-etätunnisteita Suomessa, Yhdysvalloissa ja Kiinassa.

RFID-markkinat ovat kasvaneet voimakkaasti, ja uusia sovelluksia kehitetään jatkuvasti. Talouden laskusuhdanne on kuitenkin hidastanut etätunnisteiden käyt-

tä lisäävän uuden infrastruktuurin käyttöönottoa.

UPM on jatkanut uusien etätunnisteiden kehittämistä kohdemarkkinoille. Uusi RFID-tuotantolaitos Guangzhoussa Kiinassa aloitti toimintansa lokakuussa. Se palvelee nopeasti kasvavia Aasian markkinoita kaikilla RFID-teknologian käyttöalueilla, kuten lipputuotteissa ja vaateteollisuudessa.

Puumuovikomposiitti – UPM ProFi

UPM ProFi kehittää, valmistaa, markkinoi ja myy laadukkaita puumuovikomposiittituotteita, joiden pääraaka-aineena on tarramateriaalituotannossa hyödyntämättä jäävä paperi ja muovi. UPM ProFi -liike-

toiminta on käynnistysvaiheessa mutta sen tavoitteena on tulla yhdeksi Euroopan suurimmaksi toimijaksi puumuovikomposiiteissa.

UPM ProFi -tuotteita valmistetaan Suomessa ja Saksassa. Ensimmäiset tuotteet tuotiin markkinoille Suomessa vuonna 2007, ja vuonna 2008 myyntiä laajennettiin Keski-Eurooppaan.

Vuonna 2008 uusien muovikomposiittituotteiden tuotekehitystä jatkettiin Lahden tutkimus- ja kehityslaboratoriossa. Joulukuussa UPM avasi uuden tehtaan Saksan Bruchsalin vastaamaan Keski-Euroopan markkinoiden kasvavaan kysyntään.

RFID

- RFID-etätunnisteet tuotteiden tunnistamiseen
- Tuotantolaitokset Suomessa, Kiinassa ja Yhdysvalloissa

UPM ProFi

- Puumuovikomposiittimateriaali ulkorakentamiseen
- Tuotantolaitokset Suomessa ja Saksassa

Biopolttoaineet

- UPM aikoo tulla merkittäväksi toisen sukupolven biodieselin ja uusiutuvien biopolttoaineiden tuottajaksi lähivuosina
- Yhtiön biodieselhanke on pilotointivaiheessa

Biopolttoaineet

UPM aikoo panostaa vahvasti toisen sukupolven biodieselin tuotantoon, ja yhtiön lähivuosien tavoitteena on tulla merkittäväksi uusiutuvien ja korkealaatuisten biopolttoaineiden valmistajaksi. Pilotointi teknisten ratkaisujen arvioimiseksi on käynnissä, ja myös liiketoimintamallin kehitystyö jatkuu.

UPM:n biodieselituotannon pääraaka-aineena käytetään puuperäistä biomassaa. Biodieselin tuotantolaitoksen sijoittaminen UPM:n nykyisten sellu- tai paperitehtaiden yhteyteen parantaa entisestään yhtiön mahdollisuuksia hyödyntää puuraaka-ainetta tehokkaasti.

UPM:n bioetanoliituotannon pääraaka-aineena käytetään keräyspaperia. Myös bioetanolin tuotantolaitos on tarkoitus sijoittaa UPM:n paperitehtaiden yhteyteen, jolloin raaka-aineen hyödyntäminen voidaan optimoida.

Investointipäätöstä ensimmäisestä kaupallisen mittakaavan tuotantolaitoksesta voidaan odottaa lähivuosien aikana.

HUOM.

Tulosraportoinnissa UPM:n uudet liiketoiminta-alueet sisältyvät Muuhun toimintaan.

Uudessa liiketoimintarakenteessa RFID- ja UPM ProFi-liiketoiminta-alueet sisältyvät Tekniset materiaalit -liiketoimintaryhmään. Biopolttoaineet kuuluvat Energia ja sellu -liiketoimintaryhmään.

UPM vie elinkaariajattelun askeleen pidemmälle

UPM on edelläkävijä innovaatioissa

- UPM ProFi on uusin esimerkki UPM:n elinkaariajattelusta.
- Tarralaminaattijätteen RafCycle™-keräystä kokeillaan Euroopassa.

UPM edistää aktiivisesti raaka-aineiden tehokasta käyttöä ja kierrätystä. UPM on esimerkiksi maailman suurin keräyskuidun käyttäjä painopapereiden tuotannossa. Keräysmateriaalien käyttö on olennainen osa UPM:n elinkaariajattelua, ja keräyskuitu on vakiintunut osa UPM:n tuotantoprosesseja, erityisesti paperinvalmistuksessa.

Yhtenä haasteena on ollut soveltaa elinkaariajattelua myös UPM:n tarralaminaattituotantoon. Tarratuotannon hyödyntämättä jäävän materiaalin kierrätys tai uudelleenkäyttö on haastavaa, sillä tarralaminaatti voi koostua useista eri materiaaleista (esim. eri paperilajeista ja muovista). UPM:n tutkimus- ja kehitystyön sekä teknisten kokeilujen tuloksena syntyi UPM ProFi, täysin uudenlainen puumuovikomposiittimateriaali,

jossa hyödynnetään pääraaka-aineena UPM:n tarralaminaattituotannon hyödyntämättä jäävää materiaalia.

UPM ProFi on ainutlaatuinen materiaali, jossa yhdistyvät puun ja muovin parhaat ominaisuudet. Se on luja, kosteudenkestävä materiaali, joka soveltuu erityisen hyvin esimerkiksi terassirakentamiseen. Koska puumuovikomposiitti ei sisällä mitään haitallisia kemikaaleja, se voidaan hävittää polttamalla tai kierrättää takaisin tuotantoon.

UPM Raflatac kokeilee parhaillaan Euroopassa uutta RafCycle™-palvelua, jossa tarrapainojen jäte kerätään hyödynnettäväksi UPM ProFi -komposiitin tuotannossa. Vuonna 2008 UPM avasi toisen puumuovikomposiittitehtaan Saksaan ja vastaa näin uuden tuotteen kasvavaan kysyntään. ■

Lisätietoja UPM ProFi -puumuovikomposiitista osoitteessa www.upmprofi.com.

Menestystekijät

UPM ON SITOUTUNUT TOIMIMAAN VASTUULLISESTI TALOUTEEN, IHMISIIN JA YHTEISKUNTAAN SEKÄ YMPÄRISTÖÖN LIITTYVISSÄ ASIOISSA. YHTIÖ PYRKII JATKUVASTI PARANTAMAAN TOIMINTAANSA. TUTKIMUS- JA KEHITYSTOIMINNALLA ON MERKITTÄVÄ ROOLI LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUKSIEN LUOMISESSA UUDENSA METSÄTEOLLISUUDESSA.

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ

Vuonna 2008:

- Henkilöstömäärä laski 1 369 henkilöllä
- Henkilöstöpalvelut keskitettiin kuuteen alueelliseen palvelukeskukseen
- Pidä huolta -työhyvinvointiohjelma käynnistettiin

Henkilöstö

UPM:N RAKENNEMUUTOKSEEN LIITTYVÄT TOIMENPITEET JATKUIVAT, JA NIIDEN SEURAUKSENA HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ LASKI. HENKILÖSTÖHALLINNOSSA KESKITYTTIIN VAHVISTAMAAN OSAAMISTA, JOKA TUKEE YHTIÖN TOIMINTAA MUUTTUVASSA LIIKETOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ.

Vuoden 2008 lopussa UPM:n palveluksessa oli yhteensä 24 983 henkilöä, mikä on 1 369 vähemmän kuin edellisellä vuonna. Henkilöstön määrää vähensivät vuonna 2006 käynnistetyn kannattavuusohjelman loppuunsaattaminen sekä muut kannattavuuden parantamiseen liittyvät toimenpiteet.

Syyskuussa UPM ilmoitti jatkavansa toimenpiteitä yhtiön kannattavuuden varmistamiseksi hitaan kasvun ja kohoavien kustannusten toimintaympäristössä. Tehostaminen koskee kaikkia toimintoja.

Ohjelman arvioidaan vähentävän konsernin henkilöstömäärää noin 2 300 henki-

löllä vuosien 2009–2010 aikana. Suomessa sovitut vähennykset koskivat vuonna 2008 noin 1 300 henkilöä: heistä noin 380 siirtyi erilaisten eläkejärjestelyjen piiriin ja noin 400 irtisanottiin.

Kannattavuusohjelmien myötä UPM:n henkilöstön määrä on vähentynyt 4 300 hengellä vuosien 2006 ja 2008 välisenä aikana.

Rakennemuutokset ja muut tehostamistoimet

UPM ilmoitti syyskuussa sulkevansa Kajaanin paperitehtaan sekä Valkeakoskella sijaitsevan Tervasaaren sellutehtaan vuoden 2008 loppuun mennessä. Sulkemiset vähentävät konsernin henkilöstöä noin 700 henkilöllä.

Marraskuussa UPM:n tarraaliiketoiminta ilmoitti Euroopan toimintonsa uudelleenjärjestelystä. UPM sulkee useita tarra-laminaattituotantolinjoja ja vähentää leikkuukapasiteettia Iso-Britanniassa, Ranskassa, Saksassa, Unkarissa ja Suomessa. Uudelleenjärjestelyjen henkilöstövaikutusten arvioidaan olevan noin 340 henkeä, mikä vastaa noin viidesosaa UPM Raflatacin Euroopan henkilöstöstä. Uudelleenjärjestelyt on tarkoitus saada päätökseen vuoden 2009 loppuun mennessä.

Uuden, joulukuun alussa voimaan tulleen liiketoimintarakenteen myötä UPM käynnisti tehostamistoimet kaikissa liiketoimintaryhmissä, yksiköissä ja funktioissa koko konsernissa. Lisäksi yhtiö varautuu markkinatilanteen vaihteluihin pyrkimällä joustavaan käyntiin ja kapasiteetin hallintaan eri tuotantolinjoilla. Joustavuutta pyritään saamaan aikaan työaikajärjestelyillä ja lomautuksilla eri liiketoiminnoissa.

Helmikuussa UPM ilmoitti rajoittavan-

sa väliaikaisesti sahatavaran tuotantoaan kaikilla Suomessa sijaitsevilla sahollaan nopeasti heikentyneen markkinatilanteen johdosta. Tuotannonrajoitukset toteutettiin kullakin sahalla erikseen sovittavalla tavalla, esim. työaikajärjestelyin, koulutuksen ja lomautuksin. UPM:n sahoilla Suomessa työskentelee noin 800 henkilöä.

UPM:n Luumäellä sijaitsevan jalostehtaan ja höyläämön toiminta päättyi kesäkuussa. Tehtaalla työskenteli noin 50 henkilöä. Leivonmäen saha suljettiin vuoden 2008 lopussa. Saha työllisti 63 henkilöä.

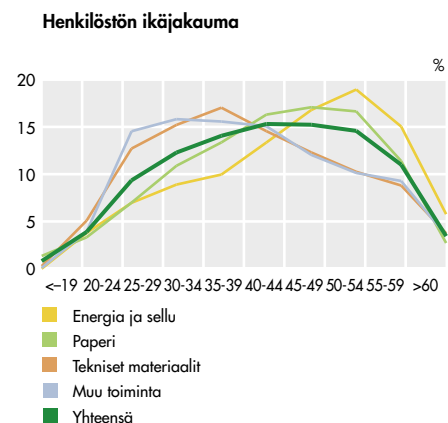
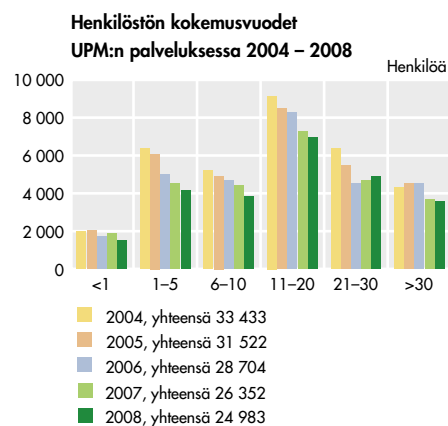
Lokakuussa UPM ilmoitti Heinolan vaneritehtaan henkilöstön lomauttamisesta vuonna 2009 koivuvanerin nopeasti heikentyneen markkinatilanteen johdosta. Joulukuussa päättyneet yhteistoimintaneuvottelut koskivat koko tehdasta ja kaikkia henkilöstöryhmiä. Tehtaalla työskentelee noin 230 henkilöä.

Tehostamistoimien johdosta UPM:n henkilöstö vähenee arviolta 2 300 henkilöllä vuoden 2010 loppuun mennessä. Lomautukset koskevat useita tuhansia henkilöitä yhtiön Euroopan tehtailla.

Palvelujen kehittäminen

Organisaatiomuutoksen myötä joulukuun alusta kuusi alueellista operatiivista palvelukeskusta tarjoaa UPM:n kaikille liiketoiminnoille ja funktioille yhteisiä henkilöstöhallinnon palveluita. Osana palveluiden keskittämistä alueellisiin organisaatioihin yksiköissä toimivien henkilöstöhallinnon ammattilaisten määrää on vähennetty, ja yksiköihin jääneiden tehtäväkenttä painottuu jatkossa liiketoiminnan strategiseen tukeen.

Palvelukeskusten tavoitteena on tarjota kustannustehokkaasti korkealaatuisia hen-

kilöstöpalveluita palkitsemisen, työterveys- huollon, palkkahallinnon, työajanseuran- nan, osaamisen kehittämisen ja henkilöstö- prosessin käyttöönoton alueilla.

Oppiminen ja johtamisen kehittäminen

UPM:n henkilöstön kehittäminen keskit- ty liiketoiminnan ja organisaation jatku- van muutoksen tukemiseen. Henkilöstö- prosessien yhtenäistämistä on jatkettu ja niitä on parannettu samaan aikaan henki- löstöhallinnon tietojärjestelmien kanssa. Tietojärjestelmän uusi portaali tarjoaa itse- palveluun perustuvan työkalun esimiesten käyttöön.

Johdon osaamisen kehittämistä ohjaavat UPM:n johtamisperiaatteet. Muutoksen johtamisessa ja organisaation kehittämisessä esimiehet hyödyntävät uusia yhteisiä menetelmiä. Johtamisperiaatteiden ja muu- toksen johtamisen menetelmien soveltamista päivittäiseen työhön auttavat konkreettiset esimerkit, UPM:n sisäinen mentorointi ja ulkopuolinen valmennus, joita tarjotaan johdon tueksi.

Työterveys ja työturvallisuus

Työterveys- ja työturvallisuustoiminnan pohjana on UPM Työterveys- ja Työturvallisuussääntö. Sen tavoitteena on, ettei hen- kilöstö kärsi työperäisistä sairauksista tai vammoista. UPM:n kaikilla tuotantolai- toksilla toimintaa ohjaa Työterveys- ja -turvallisuusjohtamisjärjestelmä, joka lähes kaikilla paperitehtailla on myös sertifioitu (OHSAS 18001). Yksiköiden työterveys- ja työturvallisuustoiminnan kehitystä oh- jaavat tavoitteet asetetaan vuosittain.

Työhyvinvointia tukeva konsernin Pidä huolta –ohjelma käynnistettiin kesäkuussa. Ohjelmaan sisältyvän kolmen teeman avul- la henkilöstöä kannustettiin huolehtimaan itsestään, toisistaan ja ympäristöstä. Jokai- seen teemaan kuului aiheeseen liittyvää taustatietoa, työkaluja ja paikallisesti to- teutettuja tapahtumia.

Turvallisuuden parantamisessa paino- pistealue oli turvallisuuden kehittäminen työpaikalla, missä työskentelee useita toi- mijointia. Kehitystyöhön kuului mm. UPM

hankintaprosessiin liittyvien työturvalli- suusvaatimusten määrittely, alihankkijoi- den turvallisuusarviointi Suomessa ja han- kinnan yritysvaluuarviointien pilottihan- ke Kiinassa.

Konsernin Työterveys- ja työturvalli- suuspalkinnon sai Changshun paperiteh- das Kiinassa. Changshussa on aktiivisesti panostettu erityisesti työturvallisuuden ke- hittämiseen tehtaan koko henkilöstön voi- min ja tapaturmaturmataajuus lähestyy nolaa.

Tapaturmataajuus (työpaikkatapaturmi- en määrä miljoonaa työtuntia kohti) kehit- tyi konsernin tavoitteiden mukaisesti, parannusta edelliseen vuoteen oli 10 %. Ta- paturmataajuus kehittyi kaikissa liiketoi- mintaryhmissä positiivisesti.

Sairauspoissaolokehitys oli positiivista ja poissaolot vähenivät kaikilla liiketoimin- ta-alueilla pois lukien saha- ja vaneriliike- toiminta-alueet. Poissaolot vähenivät var- sinkin Suomessa. Erityisesti on panostettu ennaltaehkäisevään työhön ja vajaakun- toisten tukemiseen.

Vuonna 2008 konsernissa oli kaksi kuo- lemaan johtanutta työtapaturmaa. Suo- messa UPM Metsän työntekijä sai surman- sa työssä liikenneonnettomuudessa. Venä- jällä UPM Tihvinän autonkuljettaja kuoli huoltaessaan ajoneuvoa. Molempien tapa- turmien syyt ovat tutkittu ja toimintaa ke- hitetty vastaavien tapaturmien ehkäise- seksi.

Lyhyen aikavälin kannusteet

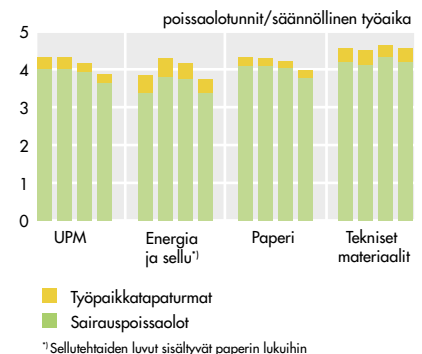
Koko UPM:n henkilöstö kuuluu yhtenäi- sen kannustejärjestelmän piiriin. Järjestel- mässä yhdistyvät tulostavoitteet sekä hen- kilökohtaiset ja/tai tiimin tavoitteet. Tulost- tavoitteiden tärkein mittari on käyttökatte (EBITDA).

Kannustebonuksia ja -palkkioita mak- settiin vuonna 2008 yhteensä 33 miljoonaa euroa.

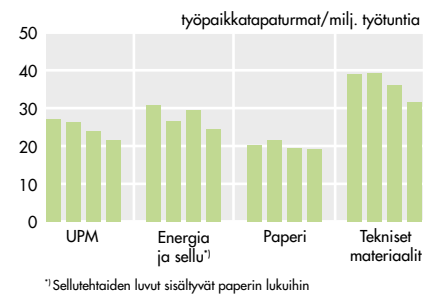
Pitkän aikavälin kannusteet

Avainhenkilöiden osakkeisiin ja optioihin perustuvat kannusteohjelmat jatkuivat vuonna 2005 ja 2007 tehtyjen päätösten mukaisesti. Vuonna 2008 ei osakepalkkio-

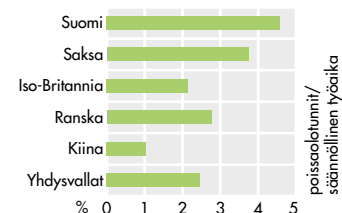
Poissaolot %, koko henkilöstö 2005–2008

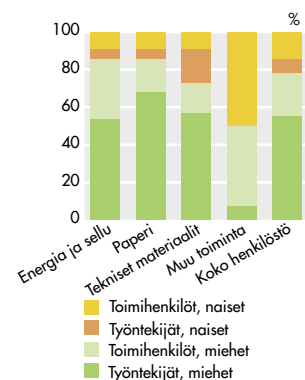
Tapaturmataajuus, koko henkilöstö 2005–2008

Sairaudesta ja työ- tapaturmista johtuvat poissaolot, koko henkilöstö

Toimihenkilöt ja työntekijät, sukupuolijakauma

UPM:n Työstä työhön -ohjelma tukee aktiivisia työllistämistä ja uudelleen koulutusta

järjestelmän perusteella maksettu palkkioita. Tammikuussa 2009 jaettiin 2007A-osa-keoptioita noin 530 avainhenkilölle.

Henkilöstön osallistuminen

UPM:ssä henkilöstön osallistuminen ja kuuleminen on järjestetty kansainvälisten ja kansallisten sääntöjen ja määräysten mukaisesti.

UPM European Forum on konsernin kansainvälinen yhteistyöelin. Sen kokouksiin osallistuvat kaikkien UPM:n Euroopan tehtaiden henkilöstöryhmien edustajat. European Forum kokoontui vuonna 2008 kahdesti. Kokouksissa käsiteltiin ajankoh-
taisia, liiketoimintaympäristön muuttumi-
seen liittyviä aiheita.

Henkilöstökysely

UPM:ssä tehtiin syys-lokakuussa henkilöstökysely, johon vastasi lähes 14 000 ihmistä, 69 % henkilöstöstä (vuonna 2007: 73 %). Henkilöstön vastauksissa näkyy epävarmuus tulevaisuudesta, jonka yhtiön syyskuinen ilmoitus uudesta liiketoimintarakenteesta ja tehostamistoimien jatkamisesta toi mukanaan. Tuloksiin vaikuttanee myös maailmanlaajuinen taloustilanne.

Henkilöstön sitoutumisesta kertovat tulokset ovat heikentyneet. Sen sijaan esimiestyön kehittäminen näkyi henkilöstökyselyssä kohentuneina tuloksina. Työryhmi-
en toimintaa on kehitetty, ja esimiehet
näkevät entistä enemmän vaivaa työnteki-
jöiden kasvun ja kehityksen eteen.

Kajaanin paperitehtaan sulkemisen johdosta 535 henkilöä ja Tervasaaren sellutehtaan sulkemisen johdosta 166 henkilöä jäi vaille työtä. Irtisanomisten vaikutusten lieventämiseksi yhtiö käynnisti Työstä työhön -ohjelman Kajaanissa ja Valkeakoskella. Ohjelma perustui Voikkaalla toteutettuun malliin, josta saatiin hyviä kokemuksia kaksi vuotta sitten.

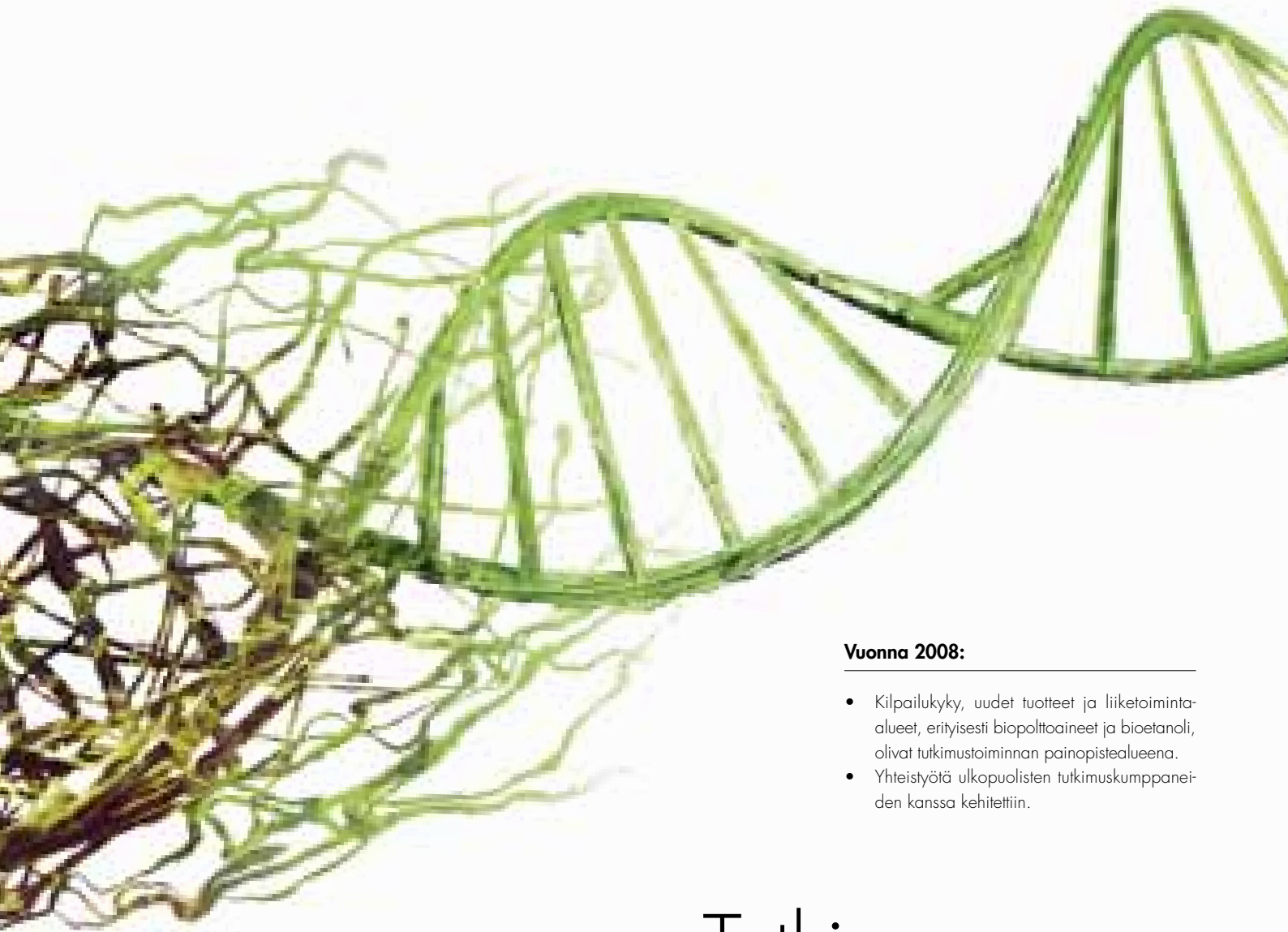
Työstä työhön -ohjelmalla UPM tukee taloudellisesti uudelleen koulutusta ja -työllistymistä, yrityksen perustamista sekä työn vuoksi paikkakunnalta toiselle muuttoa. Ohjelmaan sisältyy aktiivisia työllistämistä ja uudelleen koulutusta edistäviä toimenpiteitä yhteistyössä viranomaisten ja yrityskumppaneiden kanssa.

Kajaanissa ohjelma on edennyt seuraavasti: Vuoden loppuun mennessä uuden työ- tai opiskelupaikan UPM:n ulkopuolelta on löytänyt noin 145 henkilöä ja 31 henkilöä on sijoittunut yhtiön sisällä muihin tehtäviin. Eläkeratkaisujen piirissä on noin 150 henkilöä. Myös yrityksen perustamiseen myönnettävää starttirahaa varten on jätetty joitakin hakemuksia.

Lisäksi UPM on perustanut Kajaanin tehtaan tiloihin Renforsin Ranta -yritysalueen. Vuoden loppuun mennessä yhtiö oli solminut sopimuksia tilojen vuokraamisesta kaikkiaan 17 yrityksen kanssa. Jos kaikki sopimukset toteutuvat suunnitellusti, niiden työllistävä vaikutus on yhteensä noin 300–400 henkilöä.

Tervasaassa Työstä työhön -ohjelma on käynnistymässä. Valkeakoskella UPM solmi rakennusyritys NEAPO Oy:n kanssa aiesopimuksen paperikonehallin vuokraamisesta tuotannolliseen toimintaan.

Työstä työhön -ohjelma käynnistettiin ensi kerran vuonna 2006 Voikkaan paperitehtaan lopettamisen yhteydessä, jolloin Voikkaalta jäi vaille työtä 678 henkilöä. Vuoden 2008 loppuun mennessä 551 Voikkaalla työskennellyttä oli löytänyt uuden, vakituisen työpaikan UPM:stä tai muualta, jäännyt eläkkeelle tai oli eläkejärjestelyjen piirissä. Lisäksi 32 entistä voikkaalaista oli määräaikaissaessa työsuhteessa UPM:ään. ■

Vuonna 2008:

- Kilpailukyky, uudet tuotteet ja liiketoiminta-alueet, erityisesti biopolttoaineet ja bioetanoli, olivat tutkimustoiminnan painopistealueena.
- Yhteistyötä ulkopuolisten tutkimuskumppaneiden kanssa kehitettiin.

Tutkimus ja kehitys

UPM:N TUTKIMUS- JA KEHITYSTOIMINNAN TAVOITTEENA ON VARMISTAA NYKYISTEN TUOTTEIDEN KILPAILUKYKY JA LÖYTÄÄ UUSIA TULEVAISUUDEN LIIKETOIMINTAMAHDOSSUUKSIA.

UPM on viime vuosina kasvattanut tutkimus- ja kehitysresurssejaan jatkuvasti. Vuonna 2008 yhtiö käytti tutkimus- ja kehityshankkeisiin yhteensä noin 49 (50) miljoonaa euroa, mikä vastaa 0,5 (0,5) %:a konsernin liikevaihdosta. Painopisteenä on ollut uusien tuotteiden ja erityisesti biopolttoaineisiin liittyvän liiketoiminnan kehittäminen.

UPM aloitti vuonna 2008 yhdessä Andritz/Carbonan kanssa Carbonan kaasutustekniikan testaukset Yhdysvalloissa Chicagon lähellä sijaitsevassa Gas Technology Institutun pilottitehtaassa. Pilottitestauksen arvioidaan päättyvän vuoden 2009 loppuun mennessä. Testit ovat edenneet suunnitelmien mukaan.

Lisäksi UPM perusti biopolttoaineiden

ja biokemikaalien tutkimusta varten uuden biojalostamokehityskeskukseen yhtiön Kaukaan tehdasalueelle Lappeenrantaan. Ensimmäiset laitteet otettiin käyttöön joulukuussa, mutta varsinainen toiminta alkoi vuoden 2009 alussa.

Uusi keskus on osa UPM:n tutkimuskeskusta, joka keskittyy myös kuitujen ja kuituraaka-aineiden, papereiden, päälly-

tyksen ja painatuksen tutkimiseen sekä asiakastukeen, teknisiin palveluihin ja ympäristötutkimukseen. Tutkimustyötä on laajennettu niin, että se kattaa koko arvoketjun asiakkaisiin asti, mukaan lukien uusien paperilajien ja painokoneiden ajettavuuden kehittämisen.

UPM:n keräyskuidun tutkimus on keskitetty Augsburgiin Saksaan. Yhtiön Kiinassa sijaitseva Aasian tutkimus- ja kehityskeskus vastaa paikallisten kuituraaka-aineiden tutkimuksesta. Lisäksi se antaa tuotannon ja teknisen asiakaspalvelun tukea UPM:n Kiinassa ja muualla Aasian ja Tyynenmeren alueella sijaitseville tuotantolaitoksille. Pohjois-Amerikan tutkimus- ja kehitystoiminta Grand Rapidsissa Minnesotassa lakkautettiin.

Painopiste tuotekehityksessä

UPM vahvisti tarralaminaattien tutkimus- ja kehitysorganisaatiota tavoitteena panostaa aiempaa enemmän uusien teknologia- ja tuoteratkaisujen kehittämiseen. Vuonna 2008 saatiin päätökseen uuden sulateliiman ja sen sekoitusprosessin kehitystyö. Prosessi otetaan käyttöön vuoden 2009 ensimmäisellä puoliskolla. Laadukkaiden filmitaustapapereiden valmistamismahdollisuuksia kustannustehokkaan prosessin avulla kehitettiin edelleen.

RFID-liiketoiminnan tutkimus- ja kehitystyö keskittyi RFID-etätunnisteita käyttävien sovellusten testausmenetelmien parantamiseen. Myös markkinoille tuotavien uusien tuotteiden suunnittelu- ja kehitysmahdollisuuksia parannettiin merkittävästi. Etätunnistemateriaaleja ja antennisuunnittelua koskevaa osaamista vahvistettiin. Tutkimus- ja kehitysorganisaatio toimii yhteistyössä johtavien RFID-materiaalien ja teknologiatoimittajien kanssa tavoitteena löytää optimaalisia etätunnisteratkaisuja kaikille loppuasiakkaille.

Vanerin tutkimus- ja kehitystoiminta järjestettiin vuonna 2008 uudelleen kolmeksi ydinprosessiksi: tuotehallinta ja kehitys, teknologian kehitys sekä laboratorio-toiminta. Järjestelyt tehostavat tutkimus- ja kehitysorganisaation osaamisen hyödyntämistä materiaalitekniikkaan, päällystykseen ja liimaukseen liittyvien ratkaisujen kehitystyössä.

Järjestelyjen ansiosta tutkimus- ja kehitysorganisaatio voi aiempaa tehokkaam-

min tukea vaneriliiketoiminnan kasvustrategiaa.

UPM:n Corporate Venturingin kehittämä UPM ProFi puumuovikomposiitti valmistetaan tarralaminaattien tuotannossa hyödyntämättä jäävästä materiaalista, pääosin paperista ja muovista. Tämä innovatiivinen uusi materiaali on myös ympäristöä säästävä, sillä sen valmistus perustuu uuteen kierrätysteknologiaan. UPM ProFi-tuotantoa on Suomessa ja Saksassa, jossa tuotanto alkoi joulukuussa.

Uusia mahdollisuuksia

UPM perusti yhdessä Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT) ja Teknillisen korkeakoulun (TKK) kanssa Suomen Nanoselluloosakeskuksen maaliskuussa. Keskukseen tehtävänä on luoda selluloosalle uusia käyttömahdollisuuksia raaka-aineena, materiaalina ja lopputuotteena.

Selluloosapohjaisilla nanokuiduilla voidaan muuttaa materiaalin rakennetta ja luoda uusia tuotteita. Sovelluskohteita ovat muun muassa erikoispaperit, paperin päällysteet, pakkaukset ja rakennusmateriaalit. Paperi- ja pakkausteollisuuden lisäksi esimerkiksi rakennus-, auto-, huonekalu-, elektroniikka-, elintarvike- ja kosmetiikkateollisuus voivat luoda korkeampaa jalostusarvoa räätälöidyillä kuitumateriaaleilla.

UPM ja Lassila & Tikanoja (L&T) kehittivät uuden etanolin ja energian tuotantokonseptin, jossa ensimmäistä kertaa hyödynnetään kaupan ja teollisuuden jätettä, kuten paperia, kartonkia, puuta ja muovia. UPM ja L&T tutkivat konseptia laboratorio-oloissa yhteistyössä Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT) kanssa. Laajoja testejä on tehty VTT:n Rajamäen-yksikössä. Testitulosten perusteella konsepti tarjoaa lupaavia liiketoimintanäkymiä tulevaisuudessa.

UPM käynnisti Kajaanissa yhdessä Metson ja Oulun yliopiston kanssa teknologiaohjelman uudistuvan kemiallisen puunjalostusteollisuuden mittaus- ja säätöratkaisujen kehittämiseksi. Ohjelma keskittyy erityisesti prosessivesien, energiantuotannon ja biojalostamojen tarpeisiin suunnattujen sovellusten kehittämiseen.

UPM:n tutkimus- ja kehityskeskus on kehittänyt uuden, innovatiivisen menetelmän mekaanisen massan valmistamiseksi männystä. Haitallinen pihka hajotetaan

prosessissa otsonin avulla. Menetelmä otettiin onnistuneesti käyttöön vuonna 2008.

UPM ja suomalainen teknologia-yhtiö Chempolis Oy allekirjoittivat tammikuussa lisenssisopimuksen kokonaan uudentyypin biojalostusmenetelmän käyttöön otosta sellun ja biokemikaalien tuotannossa. Sellun ja biokemikaalien raaka-aineina voidaan käyttää ei-puuperäisiä (non-wood) raaka-aineita kuten olkea ja ruokokasveja. UPM:n Aasian tutkimus- ja kehityskeskuksella on tärkeä rooli paikallisten ei-puuperäisten kuitujen käytön tutkimuksessa sellunvalmistuksessa. UPM tutkii mahdollisuuksia rakentaa Kiinaan teollisuustaitainen, ei-puuperäisiä raaka-aineita käyttävä biojalostamo.

Yhteistyökumppanit

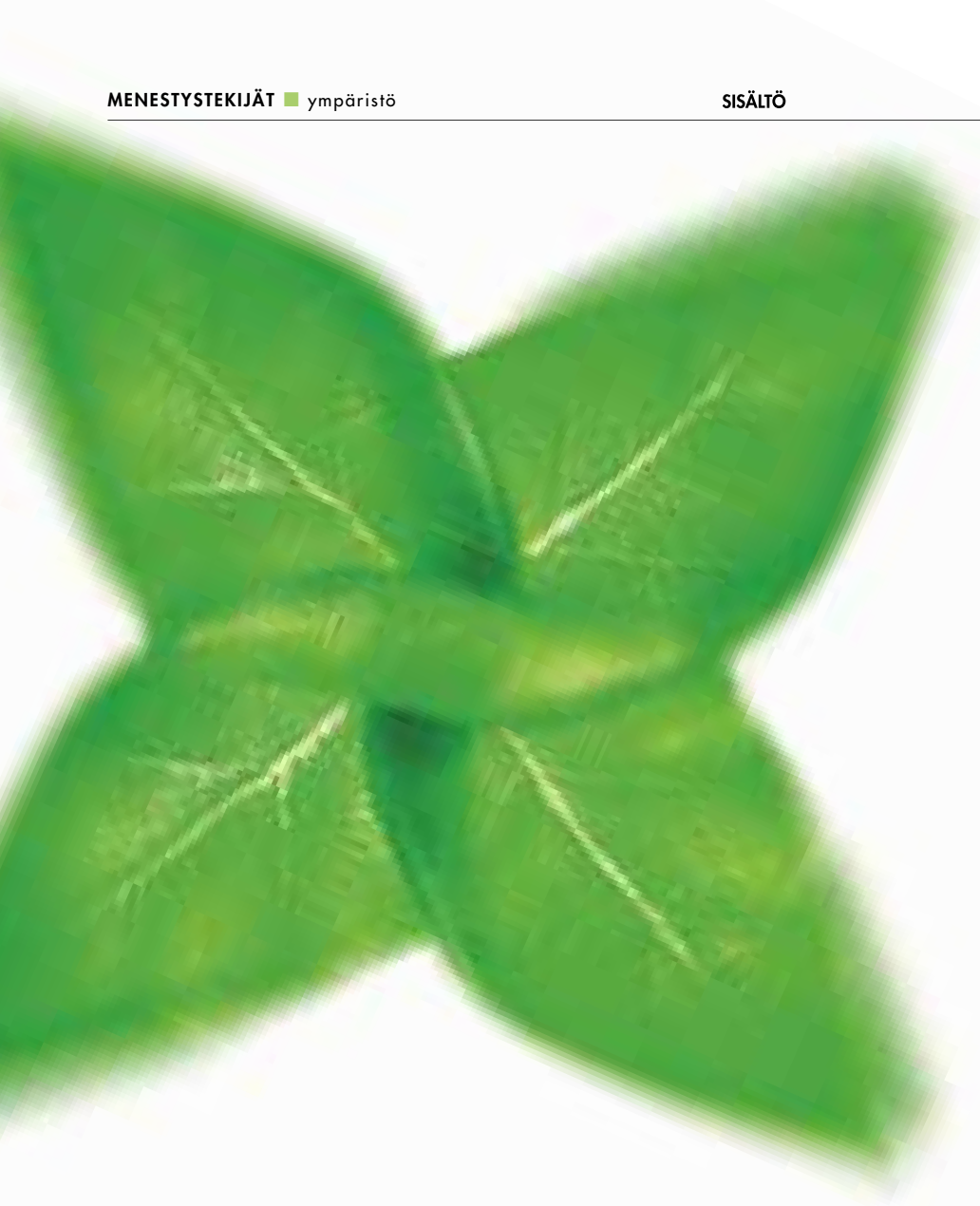
UPM on 20 %:n osuudella mukana Metsäklusteri Oy:ssä, joka perustettiin Suomen metsäklusterin yhteiseksi huipputason tutkimus- ja innovaatioverkostoksi. Metsäklusteri Oy koordinoi perustutkimusta ja kehitystoimintaa. Sen ensimmäinen, vuoden 2008 alussa käynnistynyt tutkimusohjelma keskittyy älykkäisiin, resursseja tehokkaasti hyödyntäviin tuotantoteknologioihin. Toinen, biojalostamoihin keskittyvä ohjelma käynnistyi vuoden 2009 alussa.

Oy Keskuslaboratorio – Centrallaboratorium Ab ja Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT) solmivat 4.2.2009 aiesopimuksen KCL:n tutkimus- ja laboratorio-toimintojen yhdistämisestä VTT:hen. UPM omisti 38,65 % Oy Keskuslaboratorio Ab:stä.

UPM toimii tutkimusyhteistyössä muun muassa VTT:n (Valtion teknillinen tutkimuskeskus), YKI:n (Ytkemiska Institutet, Ruotsi), PTS:n (Papiertechnische Stiftung, Saksa) ja CTP:n (Centre Technique du Papier, Ranska) kanssa. Kiinassa tutkimuskumppaneita ovat Nanjingin ja Tsinghuan yliopistot sekä Kiinan valtion massan- ja paperintutkimusinstituutti (CNPPRI).

UPM:llä on yhteisiä tutkimusohjelmia yliopistojen kanssa. Lisäksi UPM tukee vuosittain lukuisten yhtiön tuotteisiin ja teknologioihin liittyvien opinnäytetöiden tekoa sekä väitöskirjatutkimuksia.

Lisätietoja on osoitteessa
www.upm-kymmene.fi

Vuonna 2008:

- Painopistealue oli fossiilisten hiilidioksidipäästöjen hallinnan parantaminen.
- ISO 14001 -ympäristöjärjestelmää kehitettiin erityisesti metsätoiminnoissa Venäjällä ja Baltian maissa.
- Kolmannen osapuolen varmentamien ympäristömerkkien käyttöä laajennettiin edelleen.

Ympäristö

UPM:N YMPÄRISTÖTOIMINNAN TAVOITTEENA ON EKOTEHOKKUUDEN JATKUVA PARANTAMINEN.

UPM soveltaa elinkaariajattelua ympäristöasioiden hallinnassa. Yhtiö ottaa huomioon tuotteen koko elinkaaren ympäristövaikutukset raaka-aineiden hankinnasta, tuotannosta, toimituksesta ja tuotteen käytöstä aina tuotteen kierrätykseen, uudelleenkäyttöön ja hävittämiseen saakka.

Vuonna 2008 painopiste ympäristöasioissa oli fossiilisten hiilidioksidipäästöjen vähentäminen, uusien uudelleenkäyttö- vaihtoehtojen etsiminen tuhkalle sekä yhtiön monimuotoisuusohjelman toteuttaminen metsänhoidossa.

UPM:lle syntyy ympäristönsuojelukustannuksia pääasiassa jätevesien puhdistamisesta ja jätehuollosta.

Vuonna 2008 kustannukset olivat 102 (103) miljoonaa euroa. Ympäristönsuojeluun liittyvät investoinnit olivat 42 (59) miljoonaa euroa. Merkittävimmät ympäristöinvestoinnit liittyivät Kymin sellutehtaan uuden talteenottolaitoksen käynnistämiseen ja vanhojen kaatopaikkojen sulkemiseen.

Ympäristömerkit

Vuonna 2008 UPM lisäsi edelleen kolmannen osapuolen varmistamien ympäristömerkkien käyttöä. Ympäristömerkkejä ovat esimerkiksi EU:n ympäristömerkki sekä FSC- ja PEFC-metsäsertifikaatit.

Kolme uutta UPM Raflatacin tarralaminattitehdasta sai FSC- ja PEFC-sertifikaatit.

EU:n ympäristömerkin käyttö edellyttää, että paperinvalmistajan on täytettävä lukuisia ympäristöön liittyviä vaatimuksia. Syksyllä 2008 UPM:n Pohjois-Ranskassa sijaitsevasta Chapelle Darblayn paperitehtaasta tuli 14. UPM:n paperitehdas, jonka paperilajeille on myönnetty EU:n ympäristömerkki.

Ympäristöjärjestelmät

Lähes kaikilla UPM:n tuotantolaitoksilla samoin kuin puunhankinnassa, metsän-

hoidossa ja logistiikassa on laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja -turvallisuusjärjestelmät, jotka on sertifioitu ISO 9001:n, ISO 14001:n ja OHSAS 18001:n mukaan. Useimmat UPM:n Euroopan paperi- ja sellutehtaat on sertifioitu myös EMAS-ympäristöjärjestelmän mukaisesti (EU:n ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä).

Kaikilla UPM:n puunhankinta-alueilla käytetään integroituja hallintajärjestelmiä. Vuonna 2008 ISO 14001 –standardin mukaista ympäristöjärjestelmää kehitettiin erityisesti Venäjällä ja Baltian maissa.

Ympäristölupien noudattaminen

UPM:n tehtaiden toimintaa valvotaan ulkopuolisten viranomaismääräysten ja lupien lisäksi myös omin, sisäisin toimenpitein.

Ympäristöluissa määritetään laitospaikoittaiset rajat päästöille vesistöön ja ilmaan. Päästörajojen noudattamista valvotaan jatkuvasti ja siitä raportoidaan säännöllisesti viranomaisille ja yhtiön sisäisesti. Mahdollisista poikkeamista ilmoitetaan välittömästi viranomaisille.

Vuonna 2008 UPM:n tuotantolaitoksilla ei sattunut vakavia ympäristövahinkoja. Joitakin vähäisiä, tilapäisiä päästörajojen ylityksiä kuitenkin tapahtui. Niistä raportoituihin välittömästi viranomaisille ja tarvittaessa ryhdyttiin korjaaviin toimenpiteisiin.

Veden käyttö alhaisella tasolla

Sellun- ja paperinvalmistusprosessin jäteveden määrä vastaa suurin piirtein tuotantoprosesseihin otetun puhtaan raakaveden määrää, joten sitä käytetään veden kuluksen mittarina. Tehtaissa tarvittava jäähdytysvesi kierrätetään joko tuotantoprosessiin tai se palautetaan takaisin samaan vesistöön, josta se otettiin.

Kaikki jätevedet puhdistetaan ennen vesistöön laskemista. Päästötasoja seurataan säännöllisesti. Joillakin alueilla arvioidaan myös jätevesien mahdollisia haittavaikutuksia vesieliöstölle kattavin vesistötutkimuksin.

UPM:n tavoitteena on jatkuva vedenkäytön vähentäminen. Tuotantoprosessin jäteveden määrä paperitonnia kohti on laskenut 40 % 10 viime vuoden aikana. UPM:n paperitehtaiden tuotantoprosessin jätevesimäärä säilyi samana vuoteen 2007 verrattuna eli oli 12 m³ paperitonnia kohden.

UPM:n sellutehtaiden tuotantoprosessin jätevesimäärä on laskenut 10 % viimeisten 10 vuoden aikana. Määrä pysyi edellisvuoden tasolla: 41 m³ sellutonnia kohden.

UPM:n tavoite jätevesimäärälle vuoteen 2015 mennessä on 10 m³ paperitonnille ja 30 m³ sellutonnille.

Kemiallisella hapenkulutuksella (COD) mitataan jäteveden laatua. COD-kuormitus on laskenut 10 vuodessa 30 % paperitonnia kohden ja 50 % sellutonnia kohden. Paperitehtaiden COD-kuormitus kuitenkin nousi hieman edellisvuoteen verrattuna, eli 2,6 kg:sta 2,7 kg:aan paperitonnilta. Sellutehtaiden COD-kuormitus puolestaan laski 18,4 kg:sta 17,3 kg:aan sellutonnilta vuoteen 2007 verrattuna.

COD-kuormituksen lisäksi AOX-kuormitus (adsorboituvat orgaaniset halogeenit) on tärkeä sellutehtaiden veden laadun mittari. Kaukaan tehtaan parannusten ansiosta keskimääräinen AOX sellutonnia kohti laski 6 % vuoteen 2007 verrattuna. Kuormitus on laskenut siten 10 vuodessa 30 %.

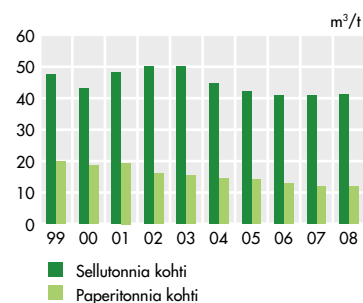
Päästöt ilmaan vähentyneet

Päästöjä ilmaan syntyy pääasiassa UPM:n sellu- ja paperitehtaiden energiantuotannosta. UPM on investoinut merkittävästi uusiutuvien polttoaineiden käyttöön ja pyrkii vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä ja CO₂-päästöjä.

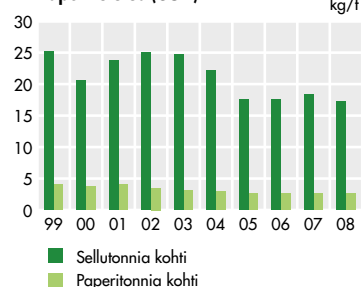
Fossiiliset hiilidioksidipäästöt paperitonnia kohden vähenivät 12 % (5 %) vuoteen 2007 verrattuna. Rikkidioksidipäästöt vähenivät 30 % (0 %) paperitonnia kohden ja typpioksidipäästöt säilyivät samalla tasolla (6 % lasku). Hiili- ja rikkidioksidipäästöjen pieneneminen johtui pääasiassa turpeen ja hiilen käytön vähentämisestä.

Haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC-

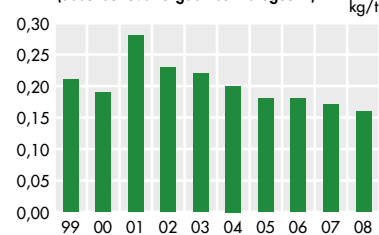
Prosessijäteveden määrä

Keskimääräinen kemiallinen hapenkulutus (COD)

AOX-kuormitus (adsorboituvat orgaaniset halogeenit)

päästöt) ovat tarralaminaattien valmistuksen merkittävimmät päästöt ilmaan. Liuotinhajusteiden aineiden korvaaminen muilla vaihtoehdoilla on vähentänyt VOC-päästöjä merkittävästi viime vuosina. UPM:n VOC-päästöt olivat samalla alhaisella tasolla kuin vuonna 2007 eli 0,2 kiloa tonnia kohden.

Kemiallisen sellun valmistuksessa syntyy rikkiyhdisteitä. Näitä hajukaasuja vähennetään keräämällä ja polttamalla ne. Tehaiden normaalikäynnissä hajuongelmia ei juuri synny.

Jätehuollon tavoitteena uudelleenkäytön lisääminen

Lähes kaikki tuotantoprosessissa syntyvä orgaaninen jäte, kuten kuori, puujäte sekä siistauksen ja jätevesien kuitupitoinen liete, käytetään tehtaiden energiantuotannossa. UPM:n suurin kiinteä jätejäte on voimalaitosten energiantuotannossa syntyvä tuhka.

Vuonna 2008 noin 91 % (88 %) UPM:n tuhkaajätteesta käytettiin uudelleen eri käyttökohteissa, kuten tienrakennuksessa, lannoitteena tai sementti- ja tiiliteollisuudessa. Kaatopaikkajätteen määrä väheni 7 % vuoteen 2007 verrattuna (lasku 23 %). UPM:n tavoitteena on vähentää kaatopaikkajätettä edelleen.

Vanhojen tehdasalueiden maaperää kunnostetaan

UPM arvioi vanhojen, käytöstä poistettujen tehdasalueidensa tilaa. Ensimmäisessä vaiheessa analysoidaan tehdasalueen maaperä ja tehdään riskiarviointi. Mikäli maaperästä löytyy vaarallisia aineita ja kunnostusta tarvitaan, kunnostussuunnitelma laaditaan yhdessä viranomaisten kanssa. Kunnostuksen jälkeen viranomaiset antavat hyväksynnän alueen ottamiselle uudelleen käyttöön, yleensä teollisuuskäyttöön.

Lievästi pilaantunutta maata voidaan käyttää esimerkiksi vanhojen kaatopaikkojen sulkemisessa. Vaaralliset jätteet viedään käsiteltäviksi erityisiin jätteenkäsittelylaitoksiin, ja vaarallisten aineiden pääsy maaperään estetään asianmukaisesti.

Raaka-aineiden hankinta

Metsäbiomassaa käytetään puutuotteiden, sellun ja paperin valmistukseen sekä ener-

gian tuotantoon. Puun alkuperäketjun hallinta ja metsien sertifiointi ovat nykyaikaisia tapoja varmistaa, että puu on kestävästi ja laillisesti hankittua.

Vuonna 2008 UPM:n käyttämästä puusta noin 66 % oli peräisin sertifioiduista metsistä (71 %). Kesäkuusta 2006 lähtien kaikilla UPM:n sellu- ja paperitehtailla on ollut käytössä kolmannen osapuolen varmentama puun alkuperäketjun hallintajärjestelmä.

UPM jatkoi kestävänsä metsänhoidon edistämistä kehittämällä metsien sertifiointia ja muita puun alkuperän seurantakeinoja. Vuonna 2008 metsänhoidon kehityskohteena oli monimuotoisuusohjelman toteuttaminen. UPM allekirjoitti maailmanlaajuisen monimuotoisuusjulistuksen osana YK:n monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta.

Keräyspaperi on toinen UPM:n tuotteiden pääraaka-aine. Vuonna 2008 UPM käytti noin 3 miljoonaa tonnia (3 milj. tonnia) keräyspaperia ja on näin maailman suurin keräyspaperin käyttäjä painopapereiden tuotannossa.

Vastuullinen hankinta

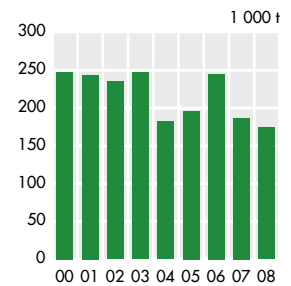
UPM käyttää toimittajia valitessaan erikseen määritettyjä valinta- ja seurantaprosesseja. Toimittajien on sitouduttava noudattamaan UPM:n toimintaohjeen periaatteita. Lisäksi UPM on kehittänyt toimittajille kriteeristön, joka edellyttää ympäristöllisesti ja yhteiskunnallisesti vastuullista toimintaa.

Toimittajia kannustetaan käyttämään hallintajärjestelmiä, kuten ISO 9001-, ISO 14001- ja OHSAS 18001 -järjestelmiä sekä parhaita käytettävissä olevia tekniikoita ja käytäntöjä ympäristökuormituksen, työturvallisuuden ja terveysriskien vähentämiseksi. Vuonna 2008 UPM jatkoi uusien toimittajavaatimusten käyttöönottoa.

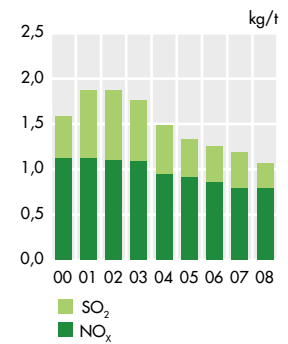
UPM täyttää REACH-vaatimukset

EU:n uusi kemikaalien rekisteröintiä, arviointia ja lupamenettelyä koskeva lainsäädäntö, REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals), tuli voimaan kesäkuussa 2007. UPM täyttää kaikki uuden kemikaalilainsäädännön vaatimukset. Vuonna 2008 UPM varmisti, että yhtiön kemikaalitoimittajat täyttävät REACH-vaatimukset.

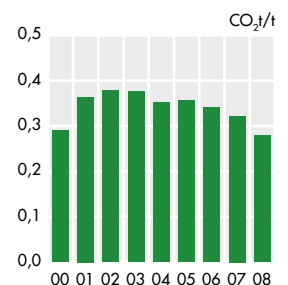
Kaatopaikkajätteen kokonaismäärä

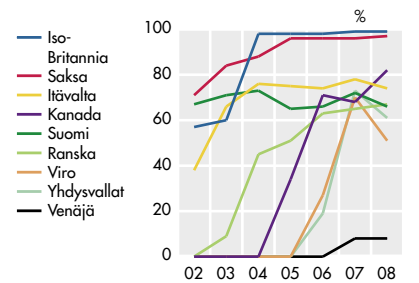
Happamoittavat savukaasut paperitonnia kohti

Fossiiliset hiilidioksidipäästöt paperitonnia kohti

Tehtaille toimitetun sertifioidun puun osuus¹⁾

¹⁾ 66 % puusta oli sertifioidua vuonna 2008

Hiilijalanjäljen merkitys kasvaa

UPM:n tavoitteena on vähentää fossiilisia hiilidioksidipäästöjä. Päästöjen pienentämiseksi UPM on investoinut CO₂-neutraaleihin, biomassapohjaisiin polttoaineisiin, parantanut energiatehokkuuttaan ja nostanut keräyskuidun käyttöä tuotantoprosesseissaan. Toimet ovat vähentäneet tehtaiden CO₂-päästöjä 40 % paperitonnia kohden vuodesta 1990.

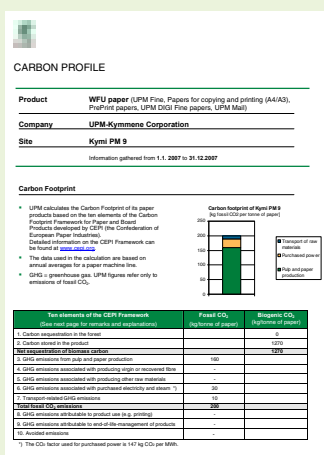
UPM:llä on käytössä Greenhouse Gas Protocol -protokolla hiilidioksidipäästöjen arviointia varten. Se on eräs yleisimmin käytetyistä laskentatyökaluista kasvihuonekaasupäästöjen arviointiin ja hallintaan. Työkalun ovat kehittäneet World Resource Institute ja World Business Council for Sustainable Development.

UPM:n hiilijalanjäljen arviointi aloitettiin vuonna 2007 sellu- ja paperintuotannosta. Arvio sisältää tällä hetkellä paperin ja sellunvalmistuksen energiantuotannon, tärkeimpien raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden kuljetukseen, kaatopaikkoihin ja liikematkoihin liittyvät päästöt. Arviosta ilmenee, että suurin osa UPM:n kasvihuonekaasupäästöistä aiheutuu energiantuotannosta.

Tuotetasolla hiilijalanjälki on hyödyllinen työkalu kasvihuonekaasupäästöjen arviointiin yksittäisen tuotteen tuotannon ja käytön osalta. Vuonna 2008 UPM laski paperituotteidensa hiilijalanjälkitiedot.

Hiilijalanjäljen merkitys kasvaa

- UPM on pienentänyt fossiilisia hiilidioksidipäästöjä
- UPM:n hiilijalanjäljen arvioinnissa käytetään useita työkaluja

Carbon Profile -selosteet tarjoavat asiakkaalle perustiedot paperin tärkeimmistä hiilijalanjälkeen vaikuttavista tekijöistä. Ne sisältävät tuotteen koko elinkaaren fossiiliset hiilidioksidipäästöt, eli tuotannossa käy-

tettyjen fossiilisten polttoaineiden (kuten hiili, mineraaliöljy tai maakaasu) aiheuttamat päästöt, ulkoisesta sähköverkosta ostettuun energiaan liittyvät päästöt sekä tärkeimpien raaka-aineiden kuljetuksen aiheuttamat päästöt. ■

Yhtiön hallinnointi

(Corporate governance)

UPM NOUDATTAÄ 1.1.2009 VOIMAAN TULLEEN ARVOPAPERIMARKKINAYHDISTYS RY:N JULKAISEMAN SUOMEN LISTAYHTIÖIDEN HALLINNOINTIKOODIN (2008) SUOSITUKSIA SOVELTUVIN OSIN. HALLINNOINTIKOODI ON JULKISESTI SAATAVANA YRITYKSEN INTERNET-SIVUILLA WWW.UPM-KYMMENE.FI.

Yhtiön hallinnointi

(Corporate governance)

Hallitus on hyväksynyt yhtiön hallituksen työjärjestyksen. Siihen voi tutustua UPM:n Internet-sivuilla osoitteessa www.upm-kymmene.fi, ja se toimitetaan pyynnöstä osakkeenomistajille kirjallisena.

Suomen osakeyhtiölain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen määräysten mukaan yhtiön määräysvalta ja hallinto on jaettu vuosittaisessa yhtiökokouksessa edustettujen osakkeenomistajien, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Toimitusjohtajaa avustaa konsernin johtoryhmä ja johtajisto.

Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Yhtiökokous on yhtiön ylin päättävä elin. Osakeyhtiölain mukaan yhtiökokous päättää muun muassa seuraavista asioista:

- yhtiöjärjestyksen muuttaminen
- tilinpäätöksen hyväksyminen
- hyväksytyssä taseessa näkyvän voiton käyttäminen
- vastuuvapauden myöntäminen toimitusjohtajalle ja hallitukselle
- hallituksen jäsenen valinta ja heidän palkkionsa
- tilintarkastajien valinta ja tilintarkastuspalkkiot
- omien osakkeiden hankinta ja luovutus
- optio-ohjelmat.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada haluamansa asia, joka osakeyhtiölain mukaan kuuluu yhtiökokouksen päätettäväksi, yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouksuun. Yhtiön hallituksen työjärjestyksen mukaan hallitus käsittelee hallituk-

sen nimitys- ja hallinnointivaliokunnan avustuksella osakkeenomistajien ehdotukset yhtiökokouksessa käsiteltäviksi asioiksi sillä edellytyksellä, että (i) ehdotettu asia kuuluu yhtiökokouksen päätettäviin asioihin ja (ii) osakkeenomistajan ehdotus on tehty hallitukselle kirjallisena hyvissä ajoin ennen yhtiökokousta ja joka tapauksessa 15. tammikuuta mennessä tai vähintään neljä viikkoa ennen yhtiökokouksien lähettämistä, sen mukaan, kumpi ajankohdasta on myöhempi.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on kymmenen päivää ennen yhtiökokousta merkittynä osakkeenomistajaksi osakasluetteloon.

Hallitus

Hallituksen tehtävät

Hallitus vastaa yhtiön hallinnosta ja yhtiön toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidonvalvonta on asianmukaisesti järjestetty. Lisäksi hallitus määrittää yhtiön osinkopolitiikan sekä tekee ehdotuksen yhtiökokoukselle vuosittain maksettavasta osingosta. Hallituksen vastuulla on muun muassa

- päättää yhtiön strategisesta suunnasta ja arvioida sitä
- hyväksyä yhtiön liiketoiminta- ja strategiset suunnitelmat ja arvioida niiden toimeenpanoa
- asettaa rajat investoinneille, divestoinneille ja taloudellisille sitoumuksille, joita ei saa ylittää ilman hallituksen lupaa
- valvoa yhtiön strategisia ja toiminnallisia riskejä
- varmistaa, että yhtiö on määritellyt sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet, sekä seurata valvonnan toimivuutta

- nimittää toimitusjohtaja sekä konsernin johtoryhmän ja johtajiston jäsenet.

Hallitus ja sen valiokunnat arvioivat vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan.

Hallituksen kokoonpano

Yhtiökokous valitsee yhtiön hallitukseen vähintään 5 ja enintään 12 jäsentä. Yhtiökokouksessa 26.3.2008 hallitukseen valittiin 10 jäsentä. Hallituksen jäsenet valitaan yhden vuoden toimikaudeksi, joka alkaa yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen jäsenillä on oltava tehtävien edellyttämä pätevyys ja mahdollisuus käyttää niin paljon aikaa kuin voi kohtuudella edellyttää tässä mainittujen tehtävien hoitamiseksi.

Hallitus nimittää keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa vuodeksi kerrallaan. Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä ja näistä yksi on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja.

Hallituksen jäsenen on täytettävä Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin riippumattomuusvaatimukset. Hallituksen jäsen on riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista, kun hän täyttää Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodissa asetetut ehdot. Hallituksen jäsenet antavat hallitukselle riittävästi tietoja heidän pätevyytensä ja riippumattomuutensa arvioimista varten. Jäsenistään saadun tiedon perusteella hallitus on todennut, että kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia lukuun ottamatta Jussi Pesosta, joka on yhtiön toimitusjohtaja.

Hallitus voi käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita.

Hallituksella oli vuoden 2008 aikana yh-

Johtajiston jäsenten osake- ja optio-omistukset 31.12.2008

Nimi	Osakkeita		Optioita ²⁾	
	Osakkeita yhteensä	josta kannustepalkkioita ¹⁾	G	H
Jussi Pesonen	62 814	30 300	100 000	120 000
Anu Ahola	1 000		7 000	8 000
Pirkko Harrela	12 368	6 598	30 000	40 000
Tapio Korpeinen	480	480	12 000	30 000
Juha Mäkelä	6 648	6 448	30 000	40 000
Jyrki Ovaska	13 772	10 472	50 000	60 000
Jyrki Salo	16 572	10 472	50 000	60 000
Riitta Savonlahti	6 598	6 598	30 000	40 000
Hans Sohlström	15 072	6 648	30 000	40 000
Jussi Vanhanen	480	480	11 000	9 000
Hartmut Wurster	10 572	10 572	50 000	60 000
YHTEENSÄ	146 376	89 068	400 000	507 000

Osakeomistukseen sisältyy myös lähipiirin tai määräysvallassa olevien yhteisöjen omistukset.

¹⁾ Osakepalkkiona saadut osakkeet omistettava vähintään kaksi vuotta.

²⁾ Tammikuussa 2009 toimitusjohtaja Jussi Pesoselle jaettiin 300 000 2007A-optiota ja muille johtajiston jäsenille yhteensä 1 060 000 2007A-optiota.

deksän kokousta. Jäsenet osallistuivat kokouksiin 99-prosenttisesti.

Hallituksen valiokunnat

Hallitus on asettanut kolme valiokuntaa, jotka auttavat hallitusta valmistelemalla hallituksen päätettäviin asioihin kuuluvia asioita. Hallitus on nimittänyt keskuudettaan valiokuntien jäsenet ja niiden puheenjohtajat. Se on hyväksynyt myös valiokuntien työjärjestykset, joihin voi tutustua yhtiön internet-sivuilla osoitteessa www.upm-kymmene.fi. Valiokuntien jäsenten on täytettävä Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin riippumattomuusvaatimukset. Yhtiön toimitusjohtajaa ei voi nimittää minkään valiokunnan jäseneksi.

Tarkastusvaliokunnan (Audit Committee) puheenjohtajana on toiminut Michael C. Bottenheim ja jäsenenä Wendy E. Lane ja Veli-Matti Reinikkala. Valiokunnalla on oltava riittävä asiantuntemus laskentatoimen, kirjanpidon tai tarkastuksen alalla, mikä on otettu huomioon valiokunnan kokoonpanossa. Tarkastusvaliokunnan tär-

keimpiä tehtäviä on valvoa yhtiön taloudellisia raportointiprosesseja, tilintarkastusta sekä taloudellisen raportoinnin, sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestelmien tehokkuutta.

Tarkastusvaliokunnan tehtäviin kuuluu myös muun muassa arvioida tilintarkastajan pätevyyttä ja riippumattomuutta ja asioita, jotka liittyvät tilintarkastajan valintaa koskevan ehdotuksen valmisteluun.

Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa ja jäsenet osallistuivat kaikkiin valiokunnan kokouksiin.

Henkilöstövaliokunnan (Human Resources Committee) tehtäviin kuuluu toimitusjohtajan, konsernin johtajiston ja muiden toimitusjohtajalle raportoivien työntekijöiden nimittämiseen, arviointiin ja palkkoihin liittyvät asiat. Valiokunnan puheenjohtajana on toiminut Berndt Brunow ja jäsenenä Georg Holzhey ja Ursula Ranin. Henkilöstövaliokunnalla oli vuoden aikana kuusi kokousta. Jäsenet osallistuivat kokouksiin 95-prosenttisesti.

Lisäksi hallitus on valinnut keskuudettaan nimitys- ja hallinnointivaliokunnan (Nomination and Corporate Governance Committee), johon kuuluivat vuonna 2008 Björn Wahlroos (puheenjohtaja) ja jäseninä Matti Alahuhta ja Karl Grotenfelt. Valiokunnan tehtäviin kuuluvat hallituksen jäsenvalintoja ja palkkioita koskevien ehdotusten valmistelu yhtiökokoukselle ja yhtiön hallinnon tarkistaminen kokonaisuudessaan. Nimitys- ja hallinnointivaliokunnalla oli vuoden aikana neljä kokousta ja jäsenet osallistuivat kaikkiin valiokunnan kokouksiin.

Hallituksen palkkiot

Vuoden 2008 yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti hallituksen puheenjohtajalle maksettiin palkkiona 175 000 euroa vuodessa, hallituksen varapuheenjohtajille sekä tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle 120 000 euroa vuodessa ja muille jäsenille, jotka eivät kuulu yhtiön operatiiviseen johtoon, 95 000 euroa vuodessa. Kunkin hallituksen jäsenen palkkiot, mukaan luki-

Johtoryhmä ja johtajisto

Toimitusjohtaja Jussi Pesonen				
	Energia ja sellu Tapio Korpeinen Liiketoimintaryhmän johtaja	Paperi Jyrki Ovaska Liiketoimintaryhmän johtaja	Tekniset materiaalit Jussi Vanhanen Liiketoimintaryhmän johtaja	
Jyrki Salo Talous- ja rahoitusjohtaja				
Juha Mäkelä Lakiasiaintojohtaja				
Hartmut Wurster Teknologiajohtaja				
Hans Sohlström Yhteistyösuhteista ja kehityksestä vastaava johtaja				
Pirkko Harrela Viestintäjohtaja				
Riitta Savonlahti Henkilöstöjohtaja				
Anu Ahola Strategisesta suunnittelusta vastaava johtaja				

■ Johtoryhmä

en osakkeet ja osakeperusteiset oikeudet, ja osakeomistukset on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 94.

Toimitusjohtaja

Hallitus nimittää yhtiölle toimitusjohtajan osakeyhtiölain mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa yhtiön päivittäisestä hallinnosta. Toimitusjohtaja huolehtii yhtiön kirjanpitoikäntöjen lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä.

Toimitusjohtaja voi ryhtyä epätavallisiin tai luonteeltaan tai laajuudeltaan mittaviin toimenpiteisiin vain hallituksen luvalla, paitsi jos hallituksen hyväksynnälle tarvittava aika aiheuttaisi yhtiölle tilanteen, jossa yhtiö kär-

sii huomattavaa vahinkoa. Jälkimmäisessä tapauksessa hallitukselle tulee tiedottaa mahdollisimman nopeasti niistä toimista, joihin on ryhdytty.

Hallitus on hyväksynyt yhtiön toimitusjohtajan toimitusjohtajasopimuksen, joka sisältää taloudelliset edut ja muut palvelussuhteen ehdot. Hallituksen henkilöstövaliokunta arvioi toimitusjohtajan toimintaa vuosittain.

Toimitusjohtajaa koskevat henkilö- ja omistustiedot ovat sivuilla 60 ja 55.

Johdon organisaatio

Konsernin johtoryhmä ja johtajisto avustavat toimitusjohtajaa yhtiön operatiivisessa johtamisessa. Konsernin johtoryhmän tär-

keimpinä tehtävinä ovat konsernin strategian ja liiketoimintaryhmien strategioiden valmisteluun ja toteutukseen liittyvät asiat, taloudelliset ennusteet ja konsernin ja liiketoimintaryhmien tulos, sijoitukset ja myynnit. Konsernin johtajiston tärkeimmät vastualueet ovat strategioihin ja konsernin toimintatapoihin liittyvät asiat sekä liiketoimintaryhmien ja liiketoimintaa tukevien toimintojen yhteensovittaminen.

Yhtiön kolmella liiketoimintaryhmällä on omat johtoryhmänsä, joiden tehtävänä on avustaa ko. liiketoimintaryhmän johtajaa. Lisäksi liiketoiminta-alueilla on omat johtoryhmät. Paikallisissa johtoryhmissä on myös henkilöstön edustus.

Konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvat henkilöt, heidän vastuualueensa sekä heidän henkilö- ja omistustietonsa ovat sivuilla 60 ja 55.

Palkitsemisjärjestelmä

Ylimmän johdon lyhyen aikavälin kannustepalkkiota koskevien sääntöjen mukaisesti toimitusjohtajalle voidaan maksaa enintään 18 kuukauden palkkaa ja muille konsernin johtajiston jäsenille enintään 12 kuukauden palkkaa vastaava tulospalkkio. Sen mittareina ovat osakekohtainen tulos, sijoitetun pääoman tuotto sekä EBITDA.

Pitkän aikavälin kannusteohjelmia ovat osakepalkkiot (osakkeiden omistusohtelma) ja optiot. Hallitus hyväksyy osakkeiden omistusohtelman ehdot. Optio-ohjelmien ehdot päätetään yhtiökokouksessa. Katso tilinpäätöksen liitetiedot sivulla 112. Hallitus tekee kaikki toimitusjohtajan ja konsernin johtajiston palkkoja, kannustepalkkioita, optioiden myöntämistä ja osakkeiden omistusohtelmaan perustuvia suorituksia koskevat päätökset.

Toimitusjohtajan ja konsernin johtajiston jäsenten palkat, palkkiot ja muut etuudet on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 94.

Sisäpiirisäännöt

Hallitus on määritellyt konsernin sisäpiiripolitiikan, joissa määritetään yhtiön sisäpiirisäännöt. Yhtiö noudattaa arvopaperilainsäädäntöä ja määräyksiä, jotka koskevat yhtiötä muun muassa NASDAQ OMX Helsinki Oy:n, Keskuskauppakamarin ja Elinkeinoelämän keskusliiton 2.6.2008 julkaistun sisäpiiriohjeen perusteella (katso www.nasdaqomxnordic.com).

Yhtiön julkiseen sisäpiirirekisteriin kuuluvat 1.1.2008 alkaen hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, tilintarkastajayrityksen työntekijä, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta, ja muut ylimpään johtoon kuuluvat henkilöt, jotka säännöllisesti saavat sisäpiiritietoa ja joilla on oikeus tehdä yhtiön tulevaa kehitystä ja liiketoiminnan järjestämistä koskevia päätöksiä. Tärkeimpien sisäpiiriläisten omistukset ovat julkista tietoa, joka on saatavana Euroclear Finland Oy:stä ja yhtiön Internet-sivuilla.

Yhtiö määrittää julkiseen sisäpiirirekisteriin kuuluville ja muille yhtiön palveluksessa oleville henkilöille, jotka saavat säännöllisesti sisäpiirintietoa, suljetut ikkunat, jolloin sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa. Nämä kaudet alkavat neljä viikkoa ennen yhtiön vuosi- tai neljännesvuosituloksen julkistamispäivää, kyseinen päivä mukaan lukien.

Vuonna 2008 suljetut ikkunat olivat 8.1.–5.2. (vuoden 2007 tilinpäätös) sekä 27.3.–24.4., 26.6.–24.7. ja 30.9.–28.10. (vuoden 2008 osavuositarkastukset). Vastavat kaudet vuonna 2009 ovat 8.1.–5.2. (vuoden 2008 tilinpäätös) sekä 1.4.–29.4., 7.7.–4.8. ja 1.10.–29.10. (vuoden 2009 osavuositarkastukset). Tarvittaessa laaditaan hankekohtaisia sisäpiirirekistereitä ja asetetaan kaupankäyntirajoituksia. Henkilöt, joilla on sisäpiiritietoa, eivät saa käydä kauppaa yhtiön arvopapereilla.

Tilintarkastajat

Varsinainen yhtiökokous valitsee tilintarkastajan tarkastamaan yhtiön hallinnon ja tilinpäätöksen. Valitun tilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhtiökokous valitsi varsinaiseksi tilintarkastajaksi KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:n. Päävastuullisena tilintarkastajana on ollut Juha Wahlroos, KHT.

Tilintarkastusyhteisön palkkiot vuonna 2008 olivat 4,3 miljoonaa euroa (4,9 miljoonaa). Palkkioiden erittely on tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 95. Tilintarkastajan toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Vastuu sisäisen valvonnan järjestelmien valvonnasta kuuluu yhtiön hallitukselle. Konsernin johtajisto on hyväksynyt sisäisen valvonnan säännöt. Niiden mukaan kunkin yksikön tai toiminnon johtajan on järjestettävä oman yksikkönsä tai organisaationsa sisäinen valvonta. Viimeisen viiden vuoden aikana yhtiö on kehittänyt ja ottanut käyttöön kattavan sisäisen valvonnan järjestelmän, joka kattaa liiketoimin-

nan ja taloudellisen raportoinnin menetelmät. Järjestelmään kuuluu säännöllinen johdon, sisäisen tarkastuksen ja tilitarkastajien suorittama valvontatoimenpiteiden testaus.

Hallitus on hyväksynyt yhtiön riskienhallintapolitiikan. Yksiköt vastaavat riskien tunnistamisesta ja riskienhallinnan toteutuksesta. Konsernin johtajisto valvoo riskien ja riskikeskittymien kehitystä.

Sisäinen tarkastus avustaa hallitusta sen valvontavertailisuuden täyttämässä varmistamalla, että konsernin valvontatoimenpiteet on suunniteltu ja järjestetty asianmukaisesti ja tehokkaasti. Sisäinen tarkastus on toimitusjohtajan alainen, mutta raportoi säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle.

Toimintaohje (Code of Conduct)

Hallitus on hyväksynyt johtajia, toimihenkilöitä ja työntekijöitä koskevan toimintaohjeen.

Toimintaohjeessa käsitellään esimerkiksi lakien, säädösten ja määräysten noudattamista, eturistiriitoja, lahjontaa, ihmisoikeuksia, salassapitovelvoitteita, hyvää liiketapaa, yhtiön omaisuuden suojelua ja asianmukaista käyttöä, sekä kannustamista laittomasta tai epäeettisestä käyttäytymisestä ilmoittamiseen. Toimintaohje sisältää ohjeet ja toimintatavat, jotka helpottavat ohjeen tehokasta noudattamista ja varmistavat nopean ja yhtenäisen toiminnan ohjeen rikkomistilanteissa.

Toimintaohjeeseen voi tutustua yhtiön internet-sivuilla osoitteessa www.upm-kymmene.fi, ja se toimitetaan pyynnöstä osakkeenomistajille kirjallisena. UPM käyttää sähköpostijärjestelmää ja vakio-postiosoitetta, joiden kautta yhtiölle voidaan luottamuksellisesti ilmoittaa huolenaiheista ja ongelmista. Yhteystiedot ovat yhtiön intranet- ja internet-sivuilla.

Hallitus

31.12.2008

Björn Wahlroos

Puheenjohtaja
Jäsen vuodesta 2008
Nimitys- ja hallinnointikomitean puheenjohtaja
Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista S. 1952
Kauppatiet. tri
Sampo Oyj:n konsernijohtaja vuodesta 2001. Mandatum Pankki Oyj:n puheenjohtaja 1998–2000, Mandatum & Co Oyj:n toimitusjohtaja ja hallituksen varapuheenjohtaja 1992–1997 ja Suomen Yhdyspankin johtokunnan jäsen ja varatoimitusjohtaja 1985–1992. Ennen vuotta 1985 taloustieteen professori. Nordea Bank AB:n (publ) hallituksen jäsen.

Berndt Brunow

Varapuheenjohtaja
Jäsen vuodesta 2002, varapuheenjohtaja vuodesta 2005
Henkilöstökomitean puheenjohtaja
Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista S. 1950
Dipl. ekon.
Oy Karl Fazer Ab:n toimitusjohtaja 2002–2007, Sanitec Oyj:n toimitusjohtaja 2000–2002. Yli 20 vuotta johtotehtävissä Finnpapissa ja UPM-Kymmene Oyj:ssä. Lemminkäinen Oyj:n hallituksen puheenjohtaja. Oy Karl Fazer Ab:n ja Oy Nautor Ab:n hallituksen jäsen.

Georg Holzhey

Varapuheenjohtaja
Jäsen vuodesta 2003, varapuheenjohtaja vuodesta 2008
Henkilöstökomitean jäsen
Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista S. 1939
Dr. oec. publ.
G. Haindl'sche Papierfabriken KgaA:n johtaja ja osakas 1970–2001. UPM-Kymmene Oyj:n johtajiston jäsen 2002.

Matti Alahuhta

Jäsen vuodesta 2008
Nimitys- ja hallinnointikomitean jäsen
Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista S. 1952
Tekn. tri
KONE Oyj:n pääjohtaja vuodesta 2006 ja KONE Oyj:n hallituksen jäsen vuodesta 2003. KONE Oyj:n toimitusjohtaja 2005–. Nokia Oyj:n varatoimitusjohtaja 2004, Nokia Mobile Phonesin toimitusjohtaja 1998–2003 ja ja Nokia Telecommunicationsin toimitusjohtaja 1993–1998. International Institute for Management Developmentin (IMD) hallituksen jäsen, BT Groupin hallituksen jäsen. Aalto-yliopiston säätiön hallituksen puheenjohtaja.

Michael C. Bottenheim

Jäsen vuodesta 2001
Tarkastuskomitean puheenjohtaja
Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista S. 1947
OTK, MBA
Lontoossa toimivan Montrose Associatesin johtokunnan jäsen

vuodesta 2006 ja Lincoln Internationalin johtokunnan neuvonantaja.
Pierson, Heldring & Pierson NV, Amsterdam, 1972–1976.
Citicorp-konserni, Lontoo ja Zürich, 1976–1985.
Lazard Brothers & Co. Limitedin johtaja 1985–2000.
Montrose Associates Advisory Board, Lontoo, 2003–2005.
Compass Advisers Limited, 2005–2007.

Karl Grotenfelt

Jäsen vuodesta 2004
Nimitys- ja hallinnointikomitean jäsen
Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista S. 1944
OTK, varatuomari
Famigro Oy:n hallituksen puheenjohtaja. A. Ahlström Osakeyhtiön palveluksessa lakiasiaintoimittajana, hallinnollisena ja paperiteollisuuden johtajana 1970–1986. Ahlström Capital Oy:n ja Fiskars Oyj:n hallituksen jäsen.

Hallitus vasemmalta oikealle: Jussi Pesonen, Björn Wahlroos, Michael C. Bottenheim, Wendy E. Lane, Georg Holzhey, Berndt Brunow, Matti Alahuhta, Ursula Ranin, Karl Grotenfelt ja Veli-Matti Reinikkala.

Wendy E. Lane

Jäsen vuodesta 2005
Tarkastuskomitean jäsen
Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista
S. 1951
MBA (Harvard)
Amerikkalaisen sijoitusyhtiö Lane Holdings, Inc:n hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1992.
Investointipankkiirina Goldman, Sachs & Co:n palveluksessa 1977–1980. Johtajana Donaldson, Lufkin & Jenrette Securities Corp:n palveluksessa 1981–1992.
Laboratory Corporation of American ja Willis Group Holdings Limitedin hallitusten jäsen.

Jussi Pesonen

Jäsen vuodesta 2007
Ei-riippumaton yhtiöstä
S. 1960
Dipl. ins.
UPM-Kymmene Oyj:n toimitusjohtaja tammikuusta 2004 alkaen.
Tuli yhtiön palvelukseen 1987, toiminut useissa eri johtotehtävissä sekä Sanomalehtipaperit-tuoteryhmän johtajana. Varatoimitusjohtaja ja toimitusjohtajan varamies 2001–2004.

Ursula Ranin

Jäsen vuodesta 2006
Henkilöstökomitean jäsen
Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista
S. 1953
Varat., dipl. ekon.
Nokia-konsernin palveluksessa lakiasiaintehtävissä 1984–2005, 1994–2005 Nokian lakiasiaintojohtaja ja vuodesta 1996 myös hallituksen sihteeri. Finnair Oyj:n ja Nordea Bank AB:n (publ) hallituksen jäsen.

Veli-Matti Reinikkala

Jäsen vuodesta 2007
Tarkastuskomitean jäsen
Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista
S. 1957
eMBA
ABB:n Prosessiautomaatioryhmän johtaja, ABB-konsernin johtokunnan jäsen vuodesta 2006. Taloushallinnon eri tehtävissä Rauma-Repola-konsernissa 1979–1989.
Tampellan pakkausliiketoiminnan johtaja 1989–1991. Stora Enso konserniin kuuluvan Pac Asia Ltd:n toimitusjohtaja 1992–1993.
Useissa ABB Ltd:n taloushallinnon johtotehtävissä ja muissa johtotehtävissä 1993–2005.

Hallituksen jäsenten omistukset
UPM-Kymmene Oyj:ssä eritellään sivulla 94.

Konsernin johtoryhmä ja johtajisto 1.1.2009

UUSI KONSERNIN JOHTORYHMÄ KOOSTUU TOIMITUSJOHTAJASTA, KOLMESTA LIIKETOIMINTARYHMÄJOHTAJASTA SEKÄ TALOUS- JA RAHOITUSJOHTAJASTA.

Jussi Pesonen

Toimitusjohtaja

Dipl. ins.

S. 1960

Johtajiston jäsen vuodesta 2001. Konsernin johtoryhmän jäsen. Tuli yhtiön palvelukseen 1987, toiminut useissa eri johtotehtävissä sekä Sanomalehtipaperit-tuoteryhmän johtajana. Varatoimitusjohtaja ja toimitusjohtajan varamies 2001–2004. Toimitusjohtaja 2004–.

Anu Ahola

Strategisesta suunnittelusta

vastaava johtaja

Dipl. ins., MBA

S. 1965

Johtajiston jäsen vuodesta 2008. Toiminut useissa tehtävissä Jaakko Pöry Consultingissa Suomessa ja Yhdysvalloissa 1992–2004. Markkinoinnin strategiasta ja suunnittelusta vastaava johtaja, Nokia Oyj 2004–2007. UPM:n strategisesta suunnittelusta vastaava johtaja 2007–.

Pirkko Harrela

Viestintäjohtaja

Fil. maist.

S. 1960

Johtajiston jäsen vuodesta 2004. Finnpapin palveluksessa viestinnän eri tehtävissä 1985–1996. Painopaperit-toimialan viestinnän johtotehtävissä 1996–2002. Konsernin viestintäjohtaja 2003–.

Tapio Korpeinen

Energia ja sellu -liiketoimintaryhmän johtaja

Dipl. ins., MBA

S. 1963

Johtajiston jäsen vuodesta 2008. Konsernin johtoryhmän jäsen. Toiminut erilaisissa johtotehtävissä Jaakko Pöry Consultingissa Suomessa ja Pohjois-Amerikassa 1991–1998 ja 1999–2005. A.T. Kearneyn palveluksessa Suomessa 1998–1999 ja McKinsey & Companyn palveluksessa Ruotsissa 1988–1990. UPM:n kehitysjohtaja 2005–2008 ja strategiajohtaja 2008.

Juha Mäkelä

Lakiasiaintoimittaja

OTK, Turun yliopisto ja Northwestern Law School, Chicago, Yhdysvallat.

S. 1962

Johtajiston jäsen vuodesta 2008. Toiminut erilaisissa liikejuridiikkaan liittyvissä tehtävissä asianajotoimistoissa Suomessa ja Saksassa 1991–1996. Sopimusjuridiikkaan liittyviä tehtäviä Kone Oyj:ssä 1997–2004. UPM:n lakiasiaintoimittaja 2005–.

Jyrki Ovaska

Paperiliiketoimintaryhmän johtaja

Dipl. ins.

S. 1958

Johtajiston jäsen vuodesta 2002. Konsernin johtoryhmän jäsen. Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n Jämsänkosken tehtaan palveluksessa 1984–1995 tuotannon, asiakaspalvelun ja liiketoiminnan johdon tehtävissä. UPM:n Painopaperit-toimialan liiketoiminnan

kehitysjohtaja 1996–1998. LWC-tuoteryhmän johtaja 1998–2000. Sanoma- ja aikakauslehtipaperit-toimialan liiketoiminnan kehityksestä ja tukifunktioista vastaava johtaja 2000–2001. Toimialajohtaja, Hieno- ja erikoispaperit, 2002–2003. Toimialajohtaja, Aikakauslehtipaperit, 2004–2008.

Jyrki Salo

Talous- ja rahoitusjohtaja

Kauppat. maist.

S. 1960

Johtajiston jäsen vuodesta 2006. Konsernin johtoryhmän jäsen. IBM:ssä 1984–1990 erilaisissa myynnin ja markkinoinnin tehtävissä Suomessa ja Isossa-Britanniassa. Vuodesta 1990 toiminut Nokiassa useissa liiketoiminta- ja talousjohdon tehtävissä Suomessa, Belgiassa, Saksassa, Alankomaissa ja Yhdysvalloissa. Nokia Networks -toimialaryhmän talousjohtaja 2002–2005.

Johtajisto vasemmalta oikealle: Jyrki Ovaska, Tapio Korpeinen, Anu Ahola, Jyrki Salo, Riitta Savonlahti, Jussi Vanhanen, Hartmut Wurster, Pirkko Harrela, Jussi Pesonen, Hans Sohlström ja Juha Mäkelä.

Riitta Savonlahti

Henkilöstöjohtaja
Kauppat. maist.
S. 1964
Johtajiston jäsen vuodesta 2004.
ABB:n palveluksessa henkilöstö-
tehtävissä 1990–1994. Henkilöstö-
päällikkö, Nokia Oyj, Salon
matkapuhelintehdas, 1995–2000.
Henkilöstöjohtaja, Raisio Yhtymä
Oyj, 2000–2001. Henkilöstö-
johtaja, Elcoteq Network Oyj,
2001–2004.

Hans Sohlström

Yhteistyösuhteista ja kehityksestä
vastaava johtaja
Dipl. ins., kauppat. maist.
S. 1964
Johtajiston jäsen vuodesta 2004.
Erilaisia liiketoiminnan valvon-
taan ja kehittämiseen, hankintoi-
hin, suunnitteluun, tuotantoon ja
ylläpitoon liittyviä tehtäviä Oy
Wilh. Schauman Ab:ssa, Nordland
Papier GmbH:ssa ja Kymmene
Oy:ssä 1984–1989. Finnpapissa

markkinointiassistenttina 1989–
1990. Stracel S.A:n markkinointi-
päällikkö 1990–1994. Tuotantoyk-
sikön johtaja Jämsänkosken
MFC- ja SC-yksiköissä 1994–1998.
UPM:n Painopaperit-toimialan
myynnin ja markkinoinnin johto-
tehtävissä 1998–2002 ja Aikakaus-
lehtipaperit-toimialan myynti- ja
markkinointijohtaja 2002–2004.
Markkinointijohtaja 2004–2007.
Johtaja, Uudet liiketoiminnat ja
biopolttoaineet, 2007–2008.

Jussi Vanhanen

Tekniset materiaalit -liiketoiminta-
ryhmän johtaja
Varat., MBA
S. 1971
Johtajiston jäsen vuodesta 2008.
Konsernin johtoryhmän jäsen.
Lakimiehenä Finnpapissa
1995–1996, asianajajana asian-
ajotoimistossa 1996–1997,
myyntipäällikkö Samab Ciassa
Brasiliassa 1997–1999.
Projektipäällikkö ja uusista liike-

toiminnoista vastaava johtaja,
UPM, Jalosteet-toimiala
1999–2001. Erilaisia johtotehtäviä
UPM Raflatocissa Suomessa ja
Espanjassa 2003–2005.
Aluejohtaja, Aasian ja
Tyynenmeren alue, 2005–2008.
Euroopan toiminnoista vastaava
johtaja, Tarratoimiala, 2008.

Hartmut Wurster

Teknologiajohtaja
Dr. (Techn.)
S. 1955
Johtajiston jäsen vuodesta 2002.
1982–1987 Hamburger AG ja
Brigl & Bergmeister, Itävalta,
mm. teknologiaosaston johtajana
ja tuotantopäällikkönä.
Haindl Papier GmbH & Co. KG:n
palveluksessa vuodesta 1987,
Augsburgin tehtaan teknologia-
osaston johtaja 1987–1989,
Augsburgin tehtaanjohtaja
1989–1996 sekä johtajiston jäsen ja
Aikakauslehtipaperit-toimialan
johtaja 1996–2001.

Sanomalehtipaperit-toimialan
johtaja 2002–2008.

Tilinpäätös 2008

Hallituksen toimintakertomus

Markkinat vuonna 2008

Vuosi 2008 jakautui kahteen selkeästi erilaiseen jaksoon. Vuosi alkoi hitaan maailmanlaajuisen kasvun odotuksilla huolimatta nousvista kuluttajahinnoista ja kohoavasta inflaatiosta. Näkymät muuttivat loppukesästä globaalin talouskriisin ja nopeasti huonontuneiden talousennusteiden myötä. Kuluttajaluottamus Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa putosi jyrkästi.

Valuuttamarkkinat olivat epävakaita vuoden mittaan. Dollarin arvo euroa kohden vahvistui alkuvuodesta, kääntyi sen jälkeen laskuun, mutta vahvistui jälleen loppuvuodesta. Iso-Britannian punta ja Ruotsin kruunu heikkenivät euroon nähden vuoden lopussa, erityisesti vuoden parin viimeisen kuukauden aikana.

Kuluttajahinnat ja raaka-ainekustannukset jatkoivat nousua vuoden alussa. Nopeasti laskeva kysyntä on kuitenkin laskenut hintoja loppukesästä lähtien. Joulukuun alussa raakaöljyn hinta putosi alle kolmanneksen heinäkuun ennätystasosta. Sellun kysyntä ja hinta ovat laskeneet jyrkästi huhtikuusta lähtien paperin ja kartongin alemman kysynnän myötä. Puuraaka-aineen hinta Suomessa nousi vuoden alussa. Puuraaka-aineen kysyntä oli vielä korkealla tasolla, mutta alhaisemman kysynnän myötä hinta laski kesän alusta lähtien. Uhka Venäjän puutulleista häiritsi puumarkkinoita Suomessa läpi vuoden. Metsäteollisuuden tuotantokustannukset kohosivat huomattavasti.

Mainonta laski maailmanlaajuisesti edellisestä vuodesta, tosin laskuvauhdissa oli merkittäviä eroja eri alueiden välillä. Painettu mainonta laski arvoltaan, mutta säilytti asemansa toiseksi suurimpana mainonnan kanavana. Sanomalehdet ja aikakauslehdet menettivät merkitystään, mutta suoramainonnan kasvu jatkui. Talouden nopean laskusuunnan ja painetun mainonnan laskusuunnan seurauksena painopaperien kysyntä laski Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Vastauksena heikkoon markkinatasapainoon, merkittäviä paperinvalmistuskapasiteetin sulkemisia ja tuotannon tilapäisiä supistuksia toteutettiin Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa vuoden 2008 aikana.

Yksityisen kulutuksen raju heikkeneminen hidasti maailmanlaajuisesti vähittäiskaupan kasvua. Tämä vähensi kulutushyödykkeiden pakkaustarvetta, tarramateriaalien kysyntää ja vähittäiskaupan mainontaa.

Asuntomarkkinat heikkenivät maailmanlaajuisesti ja kääntyivät jyrkkään laskuun kesän jälkeen. Loppuvuotta kohden rakentaminen laski erittäin nopeasti. Tämä vaikutti rakennustarvikkeiden markkinoihin, mukaan lukien puutuotteet.

Uusi liiketoimintarakenne

Joulukuussa UPM siirtyi uuteen liiketoimintarakenteeseen, jossa yhtiön liiketoiminta jakaantuu kolmeen ryhmään: Energia ja sellu, Paperi sekä Tekniset materiaalit.

Uudessa liiketoimintarakenteessa UPM raportoi taloudelliset tiedot seuraaville seitsemälle liiketoiminta-alueelle: Energia, Sellu, Metsä ja sahat, Paperi, Tarrat, Vaneri sekä Muu toiminta. Vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaamaan uutta rakennetta.

Tulos

Vuosi 2008 verrattuna vuoteen 2007

Vuoden 2008 liikevaihto oli 9 461 (10 035) miljoonaa euroa, 6 % alhaisempi kuin viime vuonna. Liikevaihto laski kaikkien liiketoimintojen alhaisempien toimitusmäärien vaikutuksesta.

Liikevoitto oli 24 (483) miljoonaa euroa, 0,3 (4,8) % liikevaihdesta. Liikevoitto ilman kertaluonteisia eräiä oli 513 (835) miljoonaa euroa, 5,4 (8,3) % liikevaihdesta. Liikevoittoon sisältyy kertaluonteisina erinä nettomääräisiä kuluja 489 (352) miljoonaa euroa. Sellun 59 miljoonan euron kertaluonteiset erät liittyivät Tervasaaren sellutehtaan sulkemiseen joulukuussa sisältäen arvonalennuksia 51 miljoonaa euroa ja muita kuluja 8 miljoonaa euroa. Metsä ja sahat –liiketoiminta-alueen 36 miljoonan euron kertaluonteisiin eriin sisältyy Suomen sahaliiketoiminnasta syyskuussa kirjattu 31 miljoonan euron arvonalennus sekä 5 miljoonan euron kustannus muista rakennejärjestelyistä. Paperin kertaluonteisiin eriin, yhteensä 379 miljoonaa euroa, sisältyy syyskuussa kirjattu 230 miljoonan euron liikearvon arvonalennus. Lisäksi Kajaanin paperitehtaan sulkemiseen joulukuussa liittyen UPM kirjasi 101 miljoonan euron arvonalennuksen ja 42 miljoonan euron kustannuksen muista rakennejärjestelyistä. Muita rakennejärjestelykustannuksia kirjattiin nettona 6 miljoonaa euroa. Tarra-liiketoiminta-alueeseen kirjattiin joulukuussa Euroopan toimintojen uudelleenjärjestelyihin liittyviä kertaluonteisia eräiä 28 miljoonaa euroa. Kustannuksiin sisältyy 7 miljoonan euron arvonalennus ja 21 miljoonan euron kustannus muista rakennejärjestelyistä. Vanerin 3 miljoonan euron kertaluonteiset erät liittyivät omaisuuden myynteihin. Muun liiketoiminnan kertaluonteiset erät sisältävät 5 miljoonan euron oikaisun vuoden 2007 omaisuuden myynneistä ja 5 miljoonan euron nettotuoton muista rakennejärjestelyistä. Rakennekuluilla on noin 70 miljoonan euron negatiivinen kassavirtavaikutus pääasiallisesti vuoteen 2009.

Kannattavuus laski selvästi edellisvuodesta. Energiaa lukuun ottamatta UPM:n kaikkien liiketoiminta-alueiden kannattavuus laski. Suurin syy alhaisempaan kannattavuuteen olivat korkeammat puukustannukset, jotka olivat noin 220 miljoonaa euroa (sisältäen neljännen vuosineljänneksen puuvaraston 36 miljoonan euron alaskirjauksen) korkeammat kuin edellisenä vuonna. Energiakustannukset nousivat noin 100 miljoonaa euroa. Kiinteät kustannukset laskivat merkittävästi. Kustannustason nettolisäys oli yli 2 %.

Vuoden lopussa toimitusmäärät vähenivät merkittävästi edellisestä vuodesta UPM:n kaikissa liiketoiminnoissa. Paperien korkeammat keskihinnat kompensoivat alhaisempia toimitusmääriä. Viimeisellä vuosineljänneksellä UPM toteutti laajoja tuotantoseisokkeja paperi-, sellu- ja vaneritehtailla sekä sahoilla, mikä laski tuotannon kustannustehokkuutta neljännen vuosineljänneksen aikana.

UPM:n paperivarastot olivat vuoden lopussa noin 200 000 tonnia alemmat kuin vuotta aiemmin.

Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos hakkuilla vähennettynä oli 50 (79) miljoonaa euroa.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista oli 62 (43) miljoonaa euroa.

Tappio ennen veroja oli 201 miljoonaa (voitto 292 miljoonaa)

euroa. Ilman kertaluonteisia eriä voitto ennen veroja oli 282 (644) miljoonaa euroa. Korko- ja muut rahoituskulut olivat nettona 202 (191) miljoonaa euroa. Kurssieroista ja käypien arvojen muutoksista aiheutui 25 (2) miljoonan euron tappio.

Tuloverot olivat 21 miljoonaa euroa positiiviset (211 miljoonaa euroa negatiiviset). Kertaluonteisten erien vaikutus veroihin oli 86 miljoonaa euroa positiivinen (87 miljoonaa euroa negatiivinen). Efekttiivinen verokanta ilman kertaluonteisten erien vaikutusta oli 23 % (22 %).

Vuoden 2008 tappio oli 180 (voitto 81) miljoonaa euroa. Tulos osaketta kohti oli -0,35 (0,16) euroa ja ilman kertaluonteisia eriä 0,42 (1,00) euroa. Liiketoiminnan rahavirta osaketta kohti oli 1,21 (1,66) euroa.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 0,2 (4,3) %. Ilman kertaluonteisia eriä vastaava luku on 4,6 (7,4) %.

Vuonna 2006 liikevaihto oli 10 022 miljoonaa euroa, liikevoitto 536 miljoonaa euroa ja tulos osaketta kohti 0,65 euroa.

Tunnuslukuja vuosilta 1999-2008 on esitetty sivuilla 127 ja 128.

Rahoitus

Liiketoiminnan rahavirta ennen investointeja ja rahoitusta oli 628 (867) miljoonaa euroa. Käyttöpääoman lisäys 132 (204) miljoonaa euroa johtui pääasiassa puunhankinnasta. Liiketoiminnan rahavirtaa heikensi myös kertaluonteinen varojen siirto Ison-Britannian eläkejärjestelyihin, kun yhtiö siirtyi etupohjaisesta maksupohjaiseen järjestelmään sekä maksut, jotka liittyivät Miramichin paperitehtaan sulkemiseen vuonna 2007.

31.12.2008 velkaantumistaso oli 71 % (31.12.2007: 59 %). Korolliset nettovelat olivat vuoden lopussa 4 321 (3 973) miljoonaa euroa. Keskimääräinen laina-aika oli vuoden lopussa 5,7 (6,1) vuotta.

Vuoden lopussa UPM:n luottoluokiteltujen velkakirjojen luottoluokitukset olivat S&P:n BBB- ja Moody'sin Baa3. Moody's harkitsi luottoluokituksen alentamista.

Henkilöstö

Vuonna 2008 UPM:n palveluksessa oli keskimäärin 26 017 (28 246) henkilöä. Vuoden alussa henkilöstön määrä oli 26 352 ja vuoden lopussa 24 983. Yhteensä 1 369 henkilön vähennys on pääosin seurausta kannattavuusohjelmasta.

Vuonna 2008 maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaismäärä oli 1 079 (1 163) miljoonaa euroa.

Lisätietoja (tilintarkastamaton) henkilöstöstä on julkaistu UPM:n vuoden 2008 vuosikertomuksessa.

Investoinnit

Vuonna 2008 investoinnit ilman yritysostoja ja osakehankintoja olivat 532 miljoonaa euroa, 5,6 % liikevaihdosta (683 miljoonaa, 6,8 % liikevaihdosta). Yrityssotot ja osakehankinnat mukaan lukien investoinnit olivat yhteensä 551 miljoonaa euroa, 5,8 % liikevaihdosta (708, 7,1 %). Operatiiviset investoinnit olivat 235 (268) miljoonaa euroa.

Huhtikuussa UPM allekirjoitti venäläisen Sveza-konsernin kanssa osakassopimuksen yhteisyrityksestä, jonka tavoitteena on rakentaa uudenaikainen metsäteollisuuslaitos Vologdan alueelle Luoteis-Venäjällä. Aiesopimus hankkeesta allekirjoitettiin joulukuussa 2007. Molemmilla osapuolilla on 50 % osuus uuden yhtiön

osakepääomasta. Suunniteltu teollisuuskokonaisuus käsittäisi modernin sellutehtaan, sahan ja OSB-rakennuslevytehtaan. Lopullinen investointipäätös edellyttää tyydyttävää tulosta kannattavuustutkimuksesta ja tarvittavat viranomaishyväksynnot.

Uusi tarralaminaattitehdas käynnistyi Dixonissa, Illinoisissa helmikuussa. Tehtaan kokonaisinvestointi oli 100 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria.

Kymin sellutehtaan talteenottolaitoksen uusinta valmistui kesäkuussa. Uusi talteenottolaitos parantaa tehtaan energiaomavaraisuutta ja -tehokkuutta sekä vähentää hiilidioksidipäästöjä. Hankkeen kokonaisinvestointi oli 360 miljoonaa euroa.

Uusi tarralaminaattitehdas käynnistyi Wrocławissa, Puolassa marraskuussa. Tehtaan kokonaisinvestointi oli 94 miljoonaa euroa.

UPM rakentaa uutta biovoimalaitosta Caledonianin tehtaalta Irviessä, Skotlannissa. Kokonaisinvestointi arvioidaan 75 miljoonaksi euroksi. Uuden voimalaitoksen on suunniteltu käynnistyvän vuoden 2009 toisella vuosineljänneksellä.

Teollisuuden Voima Oy ilmoitti joulukuussa UPM:lle että Olkiluoto 3 ydinvoimalan toimittaja on aloittanut välimiesmenettelyn liittyen hankkeen viivästymiseen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin. UPM:n osakkuusyhtiö Pohjolan Voima Oy on Teollisuuden Voiman enemmistöosakas 58,12 %:n omistussuudella.

Uudelleenjärjestelyt

Vuosille 2006–2008 ajoittuva kannattavuusohjelma saatettiin päätökseen. Vuoden 2008 loppuun mennessä henkilökunnan määrää väheni 4 300 työntekijällä, ja saavutettu kustannussäästö oli noin 190 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2006 vastaavaan kustannustasoon.

Yllä mainitun ohjelman lisäksi UPM on kannattavuuden parantamiseksi jatkanut uusien aloitteiden ja toimenpiteiden toteuttamista. Joulukuussa 2008 UPM sulki kannattamatonta paperi- ja selluntuotantokapasiteettia Suomessa. Tähän sisältyi Kajaanin paperitehtaan (vuosikapasiteetti 640 000 tonnia sanomalehti- ja erikoissanomalehtipaperia sekä päällystämätöntä aikakauslehtipaperia) ja Tervasaaren sellutehtaan sulkeminen (vuosikapasiteetti 210 000 tonnia sellua). Sulkemiset vähentävät noin 700 työntekijää. Kajaanin ja Tervasaaren tehtaiden sulkemisella odotetaan olevan positiivinen vaikutus käyttökatteeseen.

Kesäkuussa suljettiin Luumäen jalostetehtas ja höyläämö.

Joulukuussa UPM sulki Leivonmäen sahan, jonka vuotuinen kapasiteetti oli 80 000 kuutiometriä sahatavaraa.

Syyskuussa UPM ilmoitti suunnittelevansa toiminnan tehostamista kaikissa yhtiön liiketoimintaryhmissä ja funktioissa. Alustava arvio tehostamistoimien henkilöstövaikutuksista on noin 950 henkilöä. Toiminnoissa suunniteltujen tehostustoimien arvioidaan tuovan vuosittain noin 70 miljoonan euron säästöt kiinteissä kuluissa. Neuvottelut henkilöstön kanssa ovat käynnistyneet ja saataneen päätökseen vuoden 2009 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Marraskuussa UPM:n tarraaliiketoiminta ilmoitti suunnitelmistaan Euroopan toimintojen uudelleenjärjestelemiseksi. Suunnitelmiin sisältyvät päällystyskapasiteetin vähentäminen, useiden tarralaminaattituotantolinjojen sulkeminen ja leikkuukapasiteetin vähentäminen Iso-Britanniassa, Ranskassa, Saksassa, Unkarissa ja Suomessa. Uudelleenjärjestelyjen henkilöstövaikutusten arvioidaan olevan noin 340 henkeä. Lopulliset päätökset tehdään, kun yhteistoimintaneuvottelut on käyty henkilöstön kanssa kussakin maassa.

Suunnitellut toimenpiteet parantavat UPM:n tarraliiketoiminnan kilpailukykyä ja kannattavuutta. Toimenpiteillä pyritään noin 25 miljoonan euron vuosittaisiin säästöihin kustannuksissa. Suunnitelluilla toimenpiteillä ei ole oleellista vaikutusta liikevaihtoon.

Tutkimus ja kehitys

Vuonna 2008 yhtiö käytti tutkimus- ja kehityshankkeisiin yhteensä noin 49 (50) miljoonaa euroa, mikä vastaa 0,5 (0,5) %:a konsernin liikevaihdosta. Painopisteenä on ollut uusien tuotteiden ja erityisesti biopolttoaineisiin liittyvän liiketoiminnan kehittäminen.

UPM:n T&K-keskus keskittyy kuitujen, kuituraaka-aineiden, papereiden, päällystysten ja painatuksen tutkimiseen sekä asiakastukeen, teknisiin palveluihin ja ympäristöasioihin. Vuonna 2008 UPM perusti biopolttoaineiden ja biokemikaalien tutkimusta varten uuden biojalostamokehityskeskukseen yhtiön Kaukaan paperitehtaan alueelle Lappeenrantaan.

UPM:n keräyskuidun tutkimus on keskitetty Augsburgiin Saksaan. Yhtiön Kiinassa sijaitseva Aasian tutkimus- ja kehityskeskus vastaa paikallisten kuituraaka-aineiden tutkimuksesta. Lisäksi se antaa tuotannon ja teknisen asiakaspalvelun tukea UPM:n Kiinassa ja muualla Aasian ja Tyynenmeren alueella sijaitseville tuotantolaitoksille.

Vanerin tutkimus- ja kehitystoiminto keskittyi vuonna 2008 tehostamaan ydinosaamisensa hyödyntämistä materiaalitekniikkaan, päällystykseen ja liimaukseen liittyvien ratkaisujen kehittämisessä.

Tarraliiketoiminnassa saatiin vuonna 2008 päätökseen uuden sulateliiman ja sen sekoitusprosessin kehitystyö. Prosessi otetaan käyttöön vuoden 2009 ensimmäisellä puoliskolla. Laadukkaiden filmitaustapapereiden valmistamismahdollisuuksia kustannustehokkaan prosessin avulla kehitettiin edelleen.

Uusia mahdollisuuksia

Vuonna 2008 UPM perusti yhdessä Valtion Teknillisen Tutkimuskeskuksen (VTT) ja Teknillisen Korkeakoulun kanssa (TKK) Suomen Nanoselluloosakeskuksen.

UPM tutkii yhdessä suomalaisen teknologiayhtiö Chempolis Oy:n kanssa mahdollisuuksia käyttää uutta biojalostamoteknologiaa paperinvalmistuksessa hyödynnettävien kuitujen ja biokemikaalien valmistukseen. Ouluun on rakennettu pilottitehdas jatkotutkimuksia ja kehitystä varten.

Biopolttoaineiden kehittämisessä UPM keskittyy toisen sukupolven biodieseliin, bioetanoliin ja bioöljyyn. Toisen sukupolven biodieselin valmistuksessa käytettävän kaasutustekniikan testaukset käynnistyivät vuonna 2008 ja jatkuvat vuoden 2009 ajan.

UPM on kehittänyt yhteistyöhankkeena etanolin valmistuskonseptin, jossa hyödynnetään kaupan ja teollisuuden jätettä bioetanolin valmistukseen. Bioöljyn pilotointiohjelmaa UPM on kehittänyt yhdessä tutkimusryhmän kanssa.

UPM toimii aktiivisesti eurooppalaisissa metsäteollisuuden ja biopolttoaineiden kehityshankkeissa. UPM on 20 %:n osuudella mukana Metsäklusteri Oy:ssä, joka perustettiin Suomen metsäklusterin yhteiseksi huipputason tutkimus- ja innovaatioverkostoksi. Sen ensimmäinen, vuoden 2008 alussa käynnistynyt tutkimusohjelma keskittyy älykkäisiin, resursseja tehokkaasti hyödyntäviin tuotantoteknologioihin.

Ympäristö

UPM:n ympäristöasioiden johtaminen perustuu sisäisesti määriteltuihin tavoitteisiin ja niiden toteutumisen seurantaan sekä parhaiden käytäntöjen kehittämiseen ja käyttöönottoon koko toimitusketjussa. UPM mittaa ja arvioi jatkuvasti toimintansa suoraa ja epäsuoraa ympäristökuormitusta ja -vaikutuksia ja pyrkii hallitsemaan niitä johdonmukaisesti jatkuvan parantamisen ja kestävä kehityksen periaatteen mukaisesti.

Tuotteiden elinkaaren aikaista ympäristökuormitusta ja -vaikutuksia syntyy raaka-aineiden hankinnassa, tuotannossa, tuotteiden jakelussa sekä tuotteita uudelleen käytettäessä ja hävitettäessä. UPM arvioi järjestelmällisesti ja säännöllisesti myös toimittajiensa ympäristö- ja yhteiskuntavastuullisuutta. UPM on investoinut johdonmukaisesti ympäristöasioiden lainmukaiseen hoitoon ja ympäristökuormitusten seurantaan ja vähentämiseen.

Ympäristönsuojelun käyttökulut poistot mukaan lukien vuonna 2008 olivat 102 (103) miljoonaa euroa ja ympäristönsuojeluinvestoinnit olivat 42 (59) miljoonaa euroa. Tällä hetkellä UPM:n kaikilla sellu- ja paperitehtailla, Suomen, Itävallan ja Viron vaneritehtailla ja sahoilla; Venäjällä sijaitsevalla vaneritehtaalla; Suomen vesivoimalaitoksilla sekä metsäosastoilla Suomessa, Ranskassa, Iso-Britanniassa, Saksassa, Itävallassa, Yhdysvalloissa, Venäjällä, Baltiassa ja Kanadassa on ISO 14001-standardin mukainen sertifioitu ympäristöjärjestelmä. Tämän lisäksi kahdeksalla tarraliiketoiminnan tehtaalla on sertifioitu järjestelmä. Kaikki Suomessa toimivat ja useimmat muun Euroopan alueella toimivista sellu- ja paperitehtaista ovat saaneet järjestelmälleen myös EU:n EMAS-hyväksynnän. UPM:n paperitehtaat ovat julkaisseet yhteisen EMAS tai muun ulkopuolisen verifioiman ympäristöselonteon.

UPM huomioi kaikissa metsänhoito- ja puunhankintatoiminoissaan taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävät tavoitteet. Yhtiö edellyttää ulkopuolisilta puuraaka-aineen toimittajiltaan vastuullisia toimintatapoja, jotka ovat linjassa UPM:n toimintaohjeiden kanssa. UPM käyttää metsäbiomassaa tehokkaasti tuotteissaan ja energian tuotannossaan. Yhtiö on jatkanut vastuullisten toimintatapojen edistämistä metsäsertifointijärjestelmien ja muiden työkalujen avulla puun alkuperän varmistamiseksi. Yhtiö on erityisesti kehittänyt metsän monimuotoisuutta edistävää metsänhoitoa. Vuonna 2008 noin 66 (71) % UPM:n käyttämästä puukuidusta oli peräisin sertifioituista metsistä. Kesäkuusta 2006 lähtien kaikilla UPM:n sellu- ja paperitehtailla on ollut käytössään ulkopuolisen osapuolen todentama puun alkuperäketjun hallintajärjestelmä.

UPM on jatkanut tuotantoprosessien ja niiden energian käytön tehostamista. Vuonna 2008 paperin tuotanto väheni 8 (lisääntyi 2) %. Tehtaiden voimalaitosten tuottama fossiilisen hiilidioksidin kokonaismäärä väheni 19 (väheni 3) %. Kaatopaikkajätteen, joka on pääosin voimalaitosten tuhkaa, kokonaismäärä väheni noin 7 (23) %. Uusiutuvien polttoaineiden määrä on nyt noin 57 % kaikista tehtailla käytetyistä polttoaineista. Paperitehtaiden keskimääräinen, tuotetonna kohti laskettu jätevesimäärä pysyi samalla tasolla kuin 2007 (väheni 5 %) ja vastaava jäteveden hapenkulutus lisääntyi 6 % (pysyi samalla tasolla).

UPM on jatkanut investointeja biopolttoaineita käyttäviin voimalaitoksiin. Vuonna 2008 UPM sai päätökseen Kymin sellutehtaan talteenottolaitoksen uudistuksen Kuusankoskella. Uusi laitos mahdollistaa biopolttoaineiden käytön lisäämisen ja biopolttoaineisiin perustuvan sähkön tuotannon kapasiteetti on kaksinkertaistunut.

UPM saattaa joutua vastuuseen tehdasalueen saastuneen maaperän kunnostamisesta. Yhtiö kartoittaa vanhojen, käytöstä poistettujen tehdasalueiden maaperän kunnan. Jos alueelta löytyy haitallisia aineita, laaditaan kunnostussuunnitelma yhteistyössä viranomaisten kanssa. Viranomaiset hyväksyvät alueen kunnostuksen valmistuttua, jonka jälkeen se voidaan ottaa uudelleen käyttöön. Useimmiten kunnostetut alueet tulevat teolliseen käyttöön. Ostoihin ja myynteihin liittyviä mahdollisia ympäristöriskejä minimoidaan ja arvioidaan ympäristöselonteossa. Vastuista sovitaan myyjän ja ostajan välillä osto- tai myyntisopimuksessa.

UPM on sitoutunut minimoimaan konsernin ilmastonmuutosta edistävät vaikutukset vähentämällä hiilidioksidipäästöjä koko toimintaketjussa. UPM on esimerkiksi lisännyt metsäenergian käyttöä ja investoinut tehtaiden yhteydessä toimiviin, biomassaa käyttäviin voimalaitoksiin. Yhtiö kehittää jatkuvasti energiatehokkuutta sekä investoi biopoltoaineiden tuotantoon. Lisäksi yhtiö käyttää uudistuvia ja kierrätettäviä materiaaleja sekä noudattaa vastuullisen metsänhoidon periaatteita. Hyvin hoidetut metsät toimivat hiilinieluna eli sitovat hiilidioksidia.

EU:ssa alkoi hiilidioksidin päästöoikeuksien kauppa 1.1.2005. Päästökaupan toinen vaihe alkoi 1.1.2008. Kaikille päästökaupparjestelmään kuuluville UPM:n laitoksille myönnettiin päästöluvat. Vuosina 2008 ja 2007 UPM ei käyttänyt kaikkia sille myönnettyjä päästöoikeuksiaan.

UPM on pyrkinyt johdonmukaisesti kasvattamaan siistatun keräyspaperin eli uusiokuidun osuutta raaka-aineen määrästä. UPM käyttää eniten maailmassa siistattua keräyspaperia painopaperin valmistukseen. Vuonna 2008 keräyspaperia käytettiin 3,0 (3,0) miljoonaa tonnia. Tällä hetkellä uusiokuidun osuus kaikista kuituraaka-aineista on noin 29 %.

Vuonna 2008 UPM jatkoi seuraavien ympäristömerkkien käyttöä: Euroopan Unionin ympäristömerkki, PEFC ja FSC.

EU:n ympäristömerkki varmistaa, että paperi täyttää tietyt ympäristökriteerit kattavasti eli paperin valmistuksen alhaisen ympäristövaikutuksen, raaka-aineiden valinnan, kemikaalien käytön, kuitujen ja energian kulutuksen, tuotannon päästöt sekä jätteen käsittelyn. PEFC - ja FSC-merkit vahvistavat, että puuraaka-aine on peräisin sertifioituista ja hyvin hoidetuista metsistä; puu on laillisesti hakattu eikä ole peräisin suojelualueilta. Lisää ympäristötietoa löytyy UPM:n vuoden 2008 vuosikertomuksesta sekä yhtiön verkkosivuilta www.upm-kymmene.fi.

Liiketoiminta-alueiden katsaukset

Energia

Vuosi 2008 verrattuna vuoteen 2007

Energian liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 175 (95) miljoonaa euroa, 80 miljoonaa euroa viime vuotta suurempi. Liikevaihto oli 478 (379) miljoonaa euroa, josta 137 (59) miljoonaa euroa myyntiä konsernin ulkopuolelle. Sähkön myynti oli 10,2 (10,3)/TWh.

Kannattavuus parani edellisestä vuodesta pääosin korkeampien keskimääräisten sähkön myyntihintojen ansiosta. Keskimääräinen sähkön myyntihinta nousi 33 % ja oli 37,5 (28,2) euroa/MWh. Vesi-voiman saatavuus kasvoi 21 % ja oli 3,8/TWh. Tällä oli positiivinen vaikutus keskimääräiseen sähkön hankintakustannukseen.

Energia	2008	2007
Liikevaihto, M€	478	379
EBITDA, M€ ¹⁾	207	118
% liikevaihdosta	43,3	31,1
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, M€	-26	-17
Poistot ja arvonalentumiset, M€	-6	-6
Liikevoitto, M€	175	95
% liikevaihdosta	36,6	25,1
Kertaluonteiset erät, M€	-	-
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	175	95
% liikevaihdosta	36,6	25,1
Toimitukset, sähkö, MWh	10 167	10 349
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	951	994
Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	18,4	9,6

¹⁾ EBITDA = Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia sekä ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta ja hakkuita, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista ja kertaluonteisia eriä.

Markkinat

Vuonna 2008 energiamarkkina vaihteli suuresti. Pohjoismaisen sähköpörssin keskimääräinen hinta nousi 60 % edellisvuodesta ja oli 44,7 (27,9) euroa/MWh. Alkuvuodesta öljyn ja hiilen hinnat nousivat nopeasti kansainvälisillä energiamarkkinoilla. Samanaikaisesti hiilidioksidin päästökauppahinnat nousivat viime vuoteen verrattuna, kun EU:n päästökaupan toinen vaihe käynnistyi. Poltto-aineiden ja päästöoikeuksien korkeampien hintojen yhdistelmä nosti sähkön markkinahintaa.

Vuoden jälkipuoliskolla sähkön termiinisopimushinnat sekä fossiilisten polttoaineiden ja päästöoikeuksien hinnat alkoivat laskea. Joulukuussa sähkön markkinahinta Pohjoismaisessa sähköpörssissä oli 44,5 euroa/MWh ja vuoden termiinisopimusten keskihinta 39,6 euroa/MWh.

Sellu

Vuosi 2008 verrattuna vuoteen 2007

Sellun liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä laski 148 (188) miljoonaa euroon. Liikevaihto oli 944 (808) miljoonaa euroa. Sellun toimitukset UPM:n omilta tehtailta kasvoivat 3 % ja olivat 1 982 000 (1 927 000) tonnia.

Kannattavuus heikkeni vuodesta 2007 pääosin korkeampien puukustannusten seurauksena.

Osuus osakkuusyhtiön Metsä-Botnian tuloksesta oli 86 (58) miljoonaa euroa. Tulosta paransi Metsä-Botnian uusi, marraskuussa 2007 käynnistynyt tehdas Uruguayssa. Sen positiivinen tulosvaikutus ylitti Metsä-Botnian Suomen-toimintojen kannattavuuden heikkenemisen.

Joulukuussa UPM sulki Tervasaaren sellutehtaan, jonka vuosittainen kapasiteetti oli 210 000 tonnia. Sulkemisesta aiheutui kertaluonteisia kuluja 59 miljoonaa euroa. Näihin sisältyy 51 miljoonan euron alaskirjaus ja 8 miljoonaa euroa muita sulkemiseen liittyviä kustannuksia.

Sellu	2008	2007
Liikevaihto, M€	944	808
EBITDA, M€ ¹⁾	139	188
% liikevaihdosta	14,7	23,3
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, M€	86	58
Poistot ja arvonalentumiset, M€	-128	-101
Liikevoitto, M€	89	145
% liikevaihdosta	9,4	17,9
Kertaluonteiset erät, M€ ²⁾	-59	-43
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	148	188
% liikevaihdosta	15,7	23,3
Toimitukset, sellu, 1 000 t	1 982	1 927
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	1 674	1 423
Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	8,8	13,2

¹⁾ EBITDA = Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia sekä ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta ja hakkuita, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista ja kertaluonteisia eriä.

²⁾ Vuoden 2008 kertaluonteiset erät 59 miljoonaa euroa liittyvät Tervasaaren sellutehtaan sulkemiseen. Vuoden 2007 kertaluonteisiin eriin sisältyy liiketoimintalähteen liikearvosta tehty 43 miljoonan euron arvonalennus.

Markkinat

Vuoden 2008 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana kemiallisen markkinasellun kysyntä ja hinnat nousivat viime vuodesta. Kemiallisen sellun globaalit markkinahinnat olivat huipussaan toisen vuosineljänneksen aikana Yhdysvaltojen dollareissa ja lokakuussa euroissa. Siitä lähtien markkinasellun hinnat ovat pudonneet hyvin nopeasti, koska heikentyvän maailmantalouden seurauksena sellun kysyntä on laskenut ja sellun valmistajien varastot ovat kasvanet.

Keskimääräinen havupuusellun (NBSK) markkinahinta euroissa pysyi vuonna 2008 lähes saman suuruisena kuin vuonna 2007 ja oli 579 euroa/tonni. Vuoden lopussa sen hinta kuitenkin putosi 458 euroon tonnilta, eli 21 % alle vuoden keskihinnan. Keskimääräinen lehtipuusellun (BHKP) markkinahinta euroissa, 536 euroa/tonni, nousi noin 4 % vuodesta 2007 (513 euroa/tonni). Vuoden lopussa hinta oli 417 euroa/tonni, 22 % vuoden keskihinnan alapuolella.

Metsä ja sahat

Vuosi 2008 verrattuna vuoteen 2007

Metsä ja sahat -liiketoiminta-alueen liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä laski 23 miljoonan euron tappioon (voitto 214 miljoonaa euroa). Liikevaihto laski 6 % ja oli 1 920 (2 039) miljoonaa euroa. Sahatavaran toimitukset supistuivat 8 % 2 132 000 (2 325 000) kuutiometriin.

Kannattavuus laski edellisvuoden vastaavasta jaksosta pääosin merkittävästi alempien sahatavaran hintojen ja korkeampien puukustannusten seurauksena, sisältäen puuvarastojen 36 miljoonan euron alaskirjaukset vuoden lopussa. Sahatavaran keskihinta laski noin 17 % edellisvuodesta.

Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon lisäys hakkuilla vähennettynä oli 50 (79) miljoonaa euroa sisältäen kasvavan puun 138 miljoonan euron (195 miljoonaa) arvon lisäyksen ja 88 miljoonan (116 miljoonaa) euron hakkukustannuksen omista metsistä.

Kesäkuussa UPM sulki Luumäen jatkojalostustehtaan ja höyläämön.

Joulukuussa UPM sulki Leivonmäen sahan, jonka vuosittainen kapasiteetti oli 80 000 kuutiometriä sahatavaraa.

Vuoden 2008 kertaluonteisiin eriin, yhteensä 36 miljoonaa euroa, sisältyy syyskuussa Suomen sahojen käyttöomaisuudesta tehty 31 miljoonan euron alaskirjaus sekä 5 miljoonaa euroa muita rakennejärjestelykustannuksia. Alaskirjaus oli pääosin seurausta kohonneista puuraaka-ainekustannuksista, sahatuotteiden heikentyneestä kysynnästä päämarkkinoilla sekä sahatuotteiden alhaisemmista hinnoista.

Metsä ja sahat	2008	2007
Liikevaihto, M€	1 920	2 039
EBITDA, M€ ¹⁾	-48	159
% liikevaihdosta	-2,5	7,8
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos ja hakkuit, M€	50	79
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, M€	-	1
Poistot ja arvonalentumiset, M€	-56	-44
Liikevoitto, M€	-59	201
% liikevaihdosta	-3,1	9,9
Kertaluonteiset erät, M€ ²⁾	-36	-13
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	-23	214
% liikevaihdosta	-1,2	10,5
Toimitukset, sahatavara, 1 000 m ³	2 132	2 325
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	1 878	1 679
Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	-1,2	12,7

¹⁾ EBITDA = Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia sekä ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta ja hakkuita, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista ja kertaluonteisia eriä.

²⁾ Vuoden 2008 kertaluonteisiin eriin sisältyy 31 miljoonan euron arvonalennus Suomen sahojen käyttöomaisuuden arvosta. Vuoden 2007 kertaluonteiset erät sisältävät Miramichin metsä- ja sahatoimintoihin liittyvän 19 miljoonan euron arvonalennuksen sekä 6 miljoonan euron myyntivoiton kiinteistön myynnistä.

Markkinat

Sahatavaran markkinatasapaino jatkoi merkittävästi heikkenemistään koko vuoden ajan. Mänty- ja kuusisahatavaran kysyntä laski osittain rakennusteollisuuden heikentyneen tilanteen seurauksena. Sahatavaran tarjonta pysyi Euroopassa korkealla, mikä johti hintojen merkittävään laskuun. Sahatavaran kysynnän ja hintojen lasku kiihtyi entisestään vuoden loppua kohti.

Suomessa kuitupuun markkinahinnat pysyivät vuoden 2007 korkealla tasolla. Hinnat alkoivat laskea vasta vuoden viimeisellä neljänneksellä puun kysynnän laskun seurauksena. Tukkien markkinahinnat laskivat edellisestä vuodesta, mutta hitaammin kuin sahatavaran hinnat.

Suomen puumarkkinalla ostetun puun määrä oli noin 25 % alhaisempi kuin vuonna 2007. Leuto talvi ja ennakoitujen vientitullien Venäjän tuontipuulle vaikuttivat osaltaan markkinoihin ja pitivät hintoja korkealla.

Venäjän viranomaiset jatkoivat puun vientitullien korotuksia nostamalla sitä 10 eurosta 15 euroon kuutiometriltä huhtikuussa. Alkuperäisen suunnitelman mukaan tullimaksun piti nousta 50 euroon kuutiometriltä vuoden 2009 alussa. Marraskuussa 2008 ilmoitettiin että korotus lykätään loka-joulukuulle 2009.

Paperi

Vuosi 2008 verrattuna vuoteen 2007

Paperin liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 250 (262) miljoonaa euroa, 12 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Liikevaihto aleni 7 011 (7 328) miljoonaan euroon.

Paperin toimitukset laskivat lähes 7 % 10 641 000 (11 389 000) tonniin.

Sanoma- ja aikakauslehtipaperien toimitukset laskivat 6 % ja hieno- ja erikoispaperien toimitukset 8 % viime vuodesta. Jakson lopussa paperin varastot olivat noin 200 000 tonnia pienemmät kuin vuonna 2007.

Huomattavasti kohonneet energia- ja kuitukustannukset heikensivät kannattavuutta edelliseen vuoteen verrattuna. Korkeammat paperin hinnat lähes tasapainottivat alhaisempien toimitusmäärien negatiivisen vaikutuksen. Euron vahvistuminen Yhdysvaltain dollaria ja Iso-Britannian puntaa vastaan heikensi viennin kannattavuutta. Euroiksi muunnetut keskihinnat kaikissa paperilajeissa olivat yli 2 % korkeammat kuin vuosi sitten. Kiinteät kustannukset olivat alhaisemmat kuin vuonna 2007.

Tuotanto Miramichin paperitehtaalla Kanadassa pysäytettiin elokuussa 2007. Vuoden 2008 aikana Kajaanin tehtaan paperikone 4 Suomessa suljettiin väliaikaisesti maaliskuusta alkaen ja Nordlandin hienopaperitehtaan paperikone 2 Saksassa suljettiin väliaikaisesti alkukesällä. Molemmat koneet pysyivät suljettuina vuoden loppuun. Docellesin tehtaalta Ranskassa oli kuukauden mittainen seisokki elokuussa. Kiinassa Changshun hienopaperitehdas sopeutti tuotantoa kysynnän äkilliseen heikkenemiseen merkittäville seisokeilla neljännellä vuosineljänneksellä.

Kajaanin paperitehdas Suomessa, jonka kapasiteetti oli 640 000 tonnia sanomalehti- ja erikoissanomalehtipaperia sekä päälylystämättömiä aikakauslehtipaperia, suljettiin pysyvästi joulukuussa 2008. UPM teki noin 101 miljoonan euron alaskirjauksen käyttöomaisuuteen ja noin 42 miljoonan euron varauksen henkilöstömäärän vähenyksestä sekä muista sulkemiskustannuksista, joiden kassavaikutus kohdistuu pääosin vuodelle 2009. Lisäksi Paperi-liiketoimintaryhmän liikearvosta kirjattiin 230 miljoonan euron arvonalennus. Arvonalennuksen syynä oli ennakoitua alhaisempi sanomalehtipaperin kysyntä Euroopassa ja jatkuva ylikapasiteetti Euroopassa, sekä kohonneet kustannukset.

Paperi	2008	2007
Liikevaihto, M€	7 011	7 328
EBITDA, M€ ¹⁾	885	939
% liikevaihdosta	12,6	12,8
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, M€	1	–
Poistot ja arvonalentumiset, M€	–967	–995
Liikevoitto, M€	–129	–137
% liikevaihdosta	–1,8	–1,9
Kertaluonteiset erät, M€ ²⁾	–379	–399
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	250	262
% liikevaihdosta	3,6	3,6
Toimitukset, sanoma- ja aikakauslehtipaperit, 1 000 t	7 090	7 530
Toimitukset, hieno- ja erikoispaperit, 1 000 t	3 551	3 859
Paperin toimitukset yhteensä, 1 000 t	10 641	11 389
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	6 503	7 317
Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	3,8	3,6

¹⁾ EBITDA = Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia sekä ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta ja hakkuista, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista ja kertaluonteisia eriä.

²⁾ Vuoden 2008 kertaluonteisiin eriin sisältyy liiketoiminta-alueen liikearvosta tehty 230 miljoonan euron arvonalennus, 101 miljoonan euron arvonalennus sekä 42 miljoonaa euroa muita rakennejärjestelykuluja liittyen Kajaanin paperitehtaan sulkemiseen ja muita rakennejärjestelykuluja nettona 6 miljoonaa euroa. Vuoden 2007 kertaluonteiset erät sisältävät Miramichin paperitehtaan liittyvinä 22 miljoonan euron arvonalennuksen, henkilöstökuluja 54 miljoonaa euroa ja muita kuluja 36 miljoonaa euroa, sekä 8 miljoonan euron tuoton muista rakennejärjestelyistä. Lisäksi vuoden 2007 kertaluonteisiin eriin sisältyy liiketoiminta-alueen liikearvosta tehty 307 miljoonan euron arvonalennus, sekä arvonalennusten palautuksista kirjattu 11 miljoonan euron tuotto.

Markkinat

Sanoma- ja aikakauslehtipaperien kysyntä Euroopassa oli 2 % alhaisempi kuin vuosi sitten. Hienopaperien kysyntä laski 3 %. Pohjois-Amerikassa painopaperien kysyntä jatkoi laskuaan ja oli 10 % alhaisempi kuin vuosi sitten. Aasiassa hienopaperien kysyntä jatkoi kasvuaan, vaikkakin viime vuotta hitaammin.

Euroopassa aikakauslehtipaperien keskimääräiset markkinahinnat paikallisvaluutoissa nousivat noin 5 % vuodesta 2007. Sanomalehtipaperien markkinahinta oli 8 % alhaisempi kuin viime vuonna. Päälylystetyn hienopaperin keskimääräinen markkinahinta laski 3 % ja päälylystämättömän hienopaperin markkinahinta 2 % edellisestä vuodesta. Pohjois-Amerikassa aikakauslehtipaperien keskihinnat Yhdysvaltain dollareissa olivat 20 % korkeammat vuoteen 2007 verrattuna. Aasiassa hienopaperin markkinahinnat nousivat.

Tarrat

Vuosi 2008 verrattuna vuoteen 2007

Tarraliiketoiminnan liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä laski 2 miljoonaan euroon 56 miljoonasta. Liikevaihto oli 959 (998) miljoonaa euroa, noin 4 % vähemmän kuin vuosi sitten.

Kannattavuus heikkeni raaka-ainekustannusten nousun myötä. Myös kahden uuden tehtaan käynnistämiseen liittyvä kiinteiden kustannusten lisäys ja myyntimäärien aleneminen vaikuttivat negatiivisesti tulokseen. Myyntihinnat jatkoivat laskuaan vuoden 2008 ensimmäiselle neljännekselle saakka. Ensimmäisen neljänneksen aikana käynnistetyt hinnankorotukset nostivat hintoja ja vuoden keskimääräiset euroiksi muutetut hinnat olivat samalla tasolla kuin vuonna 2007.

UPM Raflatrac avasi kaksi uutta tarralaminaattitehdasta. Yhdysvaltain Dixoniin rakennettu tehdas avattiin tammikuussa ja Wrocławissa Puolassa sijaitseva tehdas marraskuussa.

Tarralaminaattien kysynnän kääntyessä laskuun UPM julkisti marraskuussa suunnitelman päälylystyskapasiteetin vähentämiseksi, ja kahden leikkuu- ja jakeluterminaalin sulkemiseksi Euroopassa. Tavoitteena on Tarraliiketoiminnan kilpailukyvyyn ja kustannustehokkuuden turvaaminen kaikissa olosuhteissa. UPM kirjasi 28 miljoonan euron kertaluonteisen kulun edellä mainittuihin uudelleenjärjestelyihin liittyen.

Tarrat	2008	2007
Liikevaihto, M€	959	998
EBITDA, M€ ¹⁾	34	85
% liikevaihdosta	3,5	8,5
Poistot ja arvonalentumiset, M€	-39	-29
Liikevoitto, M€	-26	60
% liikevaihdosta	-2,7	6,0
Kertaluonteiset erät, M€ ²⁾	-28	4
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	2	56
% liikevaihdosta	0,2	5,6
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	510	420
Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	0,4	13,3

¹⁾ EBITDA = Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia sekä ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta ja hakkuita, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista ja kertaluonteisia eriä.

²⁾ Vuoden 2008 kertaluonteiset erät sisältävät 28 miljoonaa euroa rakennemuutoskuluja, jotka aiheutuvat leikkuukapasiteetin vähentämisestä ja kahden leikkuuterminaalien sulkemisesta Euroopassa. Vuoden 2007 neljännen neljänneksen kertaluonteiset erät sisältävät rakennejärjestelyihin liittyvän 4 miljoonan euron tuoton

Markkinat

Kysyntä pysyi kesään saakka vakaana Euroopassa, mutta heikentyi erityisesti neljännen neljänneksen aikana, heijastaen kulutushyödykkeiden kysynnän heikentymistä ja asiakkaiden pyrkimystä pienentää varastoja. Kysyntä heikkeni noin 3 % viime vuodesta sekä Euroopassa että Pohjois-Amerikassa. Aasian ja Tyynenmeren alueella kysyntä jatkoi kasvua, tosin kasvuvauhti heikkeni syksyllä.

Vaneri

Vuosi 2008 verrattuna vuoteen 2007

Vanerin liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä oli 25 (50) miljoonaa euroa, 25 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2007. Liikevaihto oli 530 (591) miljoonaa euroa. Vanerin toimitukset olivat 806 000 (945 000) kuutiometriä.

Alenevat toimitukset johtivat Vanerin kannattavuuden heikentymiseen toisen vuosipuoliskon aikana.

Tukkipuun kustannukset nousivat vuodesta 2007. Vanerin toimitusten keskihinta oli vuotta 2007 korkeampi, vaikkakin hinnat kääntyivät laskuun loppuvuodesta. Tukkipuun saatavuus parani ja palautui normaaliksi.

Toisen vuosipuoliskon aikana uusien tilausten määrä laski ja johti tuotannon rajoituksiin kaikilla tehtailla. UPM päätti sulkea Heinolan vaneritehtaan toistaiseksi 19. tammikuuta 2009 lähtien.

Vaneri	2008	2007
Liikevaihto, M€	530	591
EBITDA, M€ ¹⁾	46	71
% liikevaihdosta	8,7	12,0
Poistot ja arvonalentumiset, M€	-21	-21
Liikevoitto, M€	28	50
% liikevaihdosta	5,3	8,5
Kertaluonteiset erät, M€ ²⁾	3	-
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	25	50
% liikevaihdosta	4,7	8,5
Toimitukset, vaneri, 1 000 m ³	806	945
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	307	300
Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	8,1	16,7

¹⁾ EBITDA = Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia sekä ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta ja hakkuita, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista ja kertaluonteisia eriä.

²⁾ Vuoden 2008 kertaluonteiset erät sisältävät varausten peruutuksia liittyen myytyyn Kuopion vaneritehtaan.

Markkinat

Vanerin kysyntä pysyi vilkkaana vuoden 2008 ensimmäisen puoliskon aikana, mutta rakennustoiminnan nopea hiljeneminen Euroopassa käänsi kysynnän laskuun. Kuljetusala ja muut vaneria hyödyntävät teollisuudenalat ovat seuranneet samaa sykliä. Kysynnän heikentyminen Euroopassa on johtanut seisokkeihin ja varastojen pienentämiseen koko toimitusketjussa.

Muu toiminta

Muu toiminta sisältää konsernin kehitysyksiköt (puumuovikomposiittiyksikkö ProFi, RFID-tunnisteet, biopoltoaineet), logistiikkapalvelut ja konsernihallinnon.

Vuosi 2008 verrattuna vuoteen 2007

Muun toiminnan liiketappio ilman kertaluonteisia eriä oli 64 miljoonaa euroa (tappio 30 miljoonaa euroa). Liikevaihto oli 200 (450) miljoonaa euroa.

Vuoden 2007 liikevoittoon ja liikevaihtoon vaikuttivat seuraavat liiketoimintojen myynnit: UPM-Asunnot Oy:n myynti huhtikuussa ja Walki Wisan myynti kesäkuussa ja Rauma Stevedoring- ja Botnia Shipping- satamaoperaattoreiden myynnit lokakuussa.

Logistiikkapalvelujen osuus liikevaihdosta oli noin puolet, josta suurin osa oli sisäistä liikevaihtoa. Kehitysyksiköt tekivät tappiota. Kehitysyksiköt jatkoivat investointeja tuotekehitykseen. Vuoden aikana UPM perusti biopoltoaineiden ja -kemikaalien tutkimustyöhön uuden biojalostamokehityskeskus Lappeenrantaan. Yhtiö avasi viimeisintä tekniikkaa hyödyntävän RFID-etätunnistetehtaan Guangzhoussa Kiinassa, sekä puumuovikomposiittitehtaan Bruchsalissa Saksassa.

Muu toiminta	2008	2007
Liikevaihto, M€	200	450
EBITDA, M€ ¹⁾	-57	-14
% liikevaihdosta	-28,5	-3,1
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, M€	1	1
Poistot ja arvonalentumiset, M€	-8	-28
Liikevoitto, M€	-54	69
% liikevaihdosta	-27,0	15,3
Kertaluonteiset erät, M€ ²⁾	10	99
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä, M€	-64	-30
% liikevaihdosta	-32,0	-6,7
Sijoitettu pääoma (keskimäärin), M€	137	217
Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	-46,7	-13,8

¹⁾ EBITDA = Liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia sekä ilman biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutosta ja hakkuita, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista ja kertaluonteisia eriä.

²⁾ Vuoden 2008 kertaluonteiset erät sisältävät 5 miljoonan euron tuoton oikaisuna vuoden 2007 liiketoimintojen myynneihin. Vuoden 2008 muut kertaluonteiset tuotot 5 miljoonaa euroa liittyvät rakennejärjestelyihin. Vuoden 2007 kertaluonteiset erät sisältävät myyntivoittoja 58 miljoonaa euroa satamaoperaattoreiden Rauma Stevedoringin ja Botnia Shippingin myynnistä, 42 miljoonaa euroa UPM-Asunnot Oy:n myynnistä sekä 29 miljoonaa euroa Walki Wisan myynnistä. Lisäksi kertaluonteisiin eriin sisältyy 12 miljoonan euron korvauskulu liittyen ryhmäkanteisiin Yhdysvalloissa sekä 18 miljoonaa euroa arvonalennuksia ja muita rakennejärjestelykuluja.

Osakkeet

Yhtiöllä on yksi osakesarja. Yhtiön osakkeisiin ei liity erityisehtoja lukuunottamatta yhtiöjärjestyksen lunastusvelvollisuuslauseketta, mitä on selvitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, viite 27. Tiedot suurimmista osakkeenomistajista sekä omistajien jakautumasta omistajaryhmittäin ja osakeomistuksen määrän mukaan on esitetty tilinpäätöksen kohdassa Tietoja osakkeista.

Yhtiö on osallisena eräissä sopimuksissa, jotka koskevat sen resursseihin liittyviä liiketoimintoja, joissa on määräyksiä sen varalta, että yhtiön määräysvalta vaihtuu. Toimitusjohtajan ja johtajiston jäsenten sopimukseen sisältyy yhtiöön liittyvän määräysvallan muutos julkisen ostotarjouksen seurauksena. Toimitusjohtajan ja johtajiston sopimuksia on selvitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, viite 7.

Hallituksen oikeudesta laskea liikkeeseen ja hankkia omia osakkeita sekä sääntöjä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta on käsitelty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, viite 27.

Vuonna 2008 UPM:n osakkeiden vaihto NASDAQ OMX Helsingin pörssissä oli 10 549 (16 472) miljoonaa euroa. Osakkeen korkein noteeraus oli 13,87 euroa tammikuussa ja alin 8,15 euroa joulukuussa.

UPM:n osaketalletustodistuksilla (American Depositary Share, ADS) käydään kauppaa Yhdysvaltain over-the-counter -markkinoilla (OTC).

Maaliskuun 26. päivänä 2008 pidetty varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 51 000 000 oman osakkeen hankinnasta. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta.

Maaliskuun 27. päivänä 2007 pidetty varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen niin, että yhtiölle annettavien osakkeiden lukumäärä voi olla yhdessä yhtiölle valtuutuksen nojalla hankittavien omien osakkeiden lukumäärän kanssa enintään 1/10 yhtiön kaikista osakkeista.

Lisäksi hallituksella on valtuutus päättää osakkeiden ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Annettavien uusien osakkeiden lukumäärä, mukaan lukien erityisten oikeuksien perusteella saatavat osakkeet, voi olla enintään 250 000 000 kappaletta. Tuosta määrästä, etuoikeudella yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita, voidaan antaa enintään 250 000 000 kappaletta, osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla voidaan antaa enintään 100 000 000 osaketta. Uusia osakkeita voidaan antaa osana yhtiön kannustinjärjestelmiä enintään 5 000 000. Lisäksi hallituksella on valtuutus päättää omien osakkeiden käytöstä. Valtuutusta ei ole käytetty tähän päivään mennessä. Vuoden 2007 varsinaisen yhtiökokouksen valtuutukset ovat voimassa enintään kolme vuotta yhtiökokouksen päätöksestä.

Maaliskuun 27. päivänä 2007 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti myös optio-oikeuksien antamisesta osana kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Optio-ohjelmissa 2007A, 2007B ja 2007C optioiden määrä on yhteensä enintään 15 000 000 kappaletta ja ne oikeutavat merkitsemään yhteensä enintään 15 000 000 yhtiön uutta osaketta.

Edellä mainittujen lisäksi hallituksella ei ole muita voimassa olevia osakeantivaltuuksia eikä vaihtovelkakirjalainan tai optio-oikeuksien liikkeeseenlaskuvaltuuksia.

Vuonna 2008 merkittiin yhtiön liikkeeseen laskemilla osakeop-

tioilla 7 400 768 osaketta. Kaupparekisteriin merkitty osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2008 oli 519 970 088. Antivaltuutuksen ja optio-oikeuksien myötä osakkeiden lukumäärä voi nousta enimmillään 790 970 088:aan.

Vuoden lopussa yhtiön hallussa oli 15 944 omaa osaketta eli 0,003 % osakemäärästä, jotka on jaettu osana yhtiön kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Osakkeet ovat palautuneet yhtiölle työsuhteiden päättymisen yhteydessä.

Yhtiö on vastaanottanut seuraavat ilmoitukset osakkeenomistajilta: 24.10.2008 Norjan Pankki ilmoitti, että sen omistus on 5,01 % UPM:n osakepääomasta ja äänimäärästä. Franklin Resources, Inc.:illä oli 3.11.2008 9,94 % äänimäärästä.

UPM:n vuoden 2005H-optio-oikeuksien listaus NASDAQ OMX Helsingin pörssissä alkoi 1.10.2008.

Yhtiön johto

Osakeyhtiölain mukaan yhtiökokous valitsee hallituksen. Yhtiökokous 26.3.2008 vahvisti hallituksen jäsenmääräksi 10.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin KONE Oyj:n pääjohtaja Matti Alahuhta ja Sampo Oyj:n konsernijohtaja Björn Wahlroos. Lisäksi hallituksen varsinaisiksi jäseniksi valittiin oikeustieteen tohtori, MBA Michael C. Bottenheim; Oy Karl Fazer Ab:n hallituksen jäsen Berndt Brunow; Famigro Oy:n hallituksen puheenjohtaja Karl Grotenfelt; entinen UPM:n ja Haindl-yhtiön johtaja Georg Holzhey; amerikkalaisen sijoitusyhtiö Lane Holdings, Inc:n hallituksen puheenjohtaja Wendy E. Lane; UPM:n toimitusjohtaja Jussi Pesonen; varatuomari, diplomaattinen Ursula Ranin sekä ABB:n Prosessiautomaatioryhmän johtaja Veli-Matti Reinikkala. Hallituksen jäsenten toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun.

Hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan hallituksen puheenjohtajaksi Björn Wahlroosin ja varapuheenjohtajiksi Berndt Brunowin sekä Georg Holzhey. Lisäksi hallitus valitsi keskuudestaan tarkastuskomitean (Audit Committee), puheenjohtajana Michael C. Bottenheim ja jäsenenä Wendy E. Lane ja Veli-Matti Reinikkala; henkilöstökomitean (Human Resources Committee) puheenjohtajana Berndt Brunow ja jäsenenä Georg Holzhey ja Ursula Ranin sekä nimitys- ja hallinnointikomitean (Nomination and Corporate Governance Committee) puheenjohtajana Björn Wahlroos ja jäsenenä Matti Alahuhta ja Karl Grotenfelt.

Riskit

Riskien hallinta

UPM:ssä riskienhallinnalla tarkoitetaan systemaattisia ja ennakoivia toimia, joilla analysoidaan ja hallitaan liiketoimintoihin liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Hallitus on hyväksynyt konsernin riskienhallinnan yleiset tavoitteet sekä vahvistanut riskienhallinnan periaatteet ja toteutuksen. Tarkastuslautakunnalla on vastuu valvoa, että riskien hallintaa toteutetaan riskienhallintapolitiikan mukaisesti ja että riskiarviointoja käytetään sisäisen tarkastuksen toimien kohdentamisessa.

UPM siirtää riskejä omalta vastuultaan vakuutuksilla, mikäli ne ylittävät UPM:n riskinkantokyvyn. Vakuutusehdot rajoittavat vakuutusten kattavuutta, eikä ole varmuutta siitä, että vakuutusohjelma riittää kattamaan mahdollisten katastrofien kuten sodan, terrorismin tai luonnonkatastrofien aiheuttamat vahingot.

Alla on lueteltu merkittävimmät riskit, jotka saattavat heijastua

olennaisesti yhtiön liiketoimintaan ja taloudelliseen tulokseen. Ne on luokiteltu strategisiin, operatiivisiin, rahoitus- ja vahinkoriskeihin.

Strategiset riskit

Kilpailu. Energian, paperi- ja metsäteollisuustuotteiden markkinat ovat hyvin kilpaillut. UPM on ajoittain joutunut kilpailijoidensa aiheuttamien hintapaineiden kohteeksi tärkeimmillä liiketoiminta- ja markkina-alueillaan. Voimakas kilpailu on aiheuttanut yhtiön katteisiin poikkeuksellisen suuria vaihteluja. Vaikka yhtiön taloudellinen tilanne on tällä hetkellä toimialan moniin muihin toimijoihin verrattuna vakaa, ei voida olla varmoja siitä, että UPM:n taloudelliset resurssit riittävät vastaamaan kilpailupaineisiin.

Kuluttajien käyttäytymisen muutokset. Viime vuosikymmenten aikana esimerkiksi kirjoissa, luetteloissa, aikakauslehdissä, sanomalehdissä, mainoksissa, suorajakelutuotteissa, pakkaus- ja tarramateriaaleissa sekä muissa vastaavissa kohteissa käytettävää paperia koskevat kuluttajien odotukset ovat tulleet vaativammiksi ja vaihtelevammiksi. Myös tietokoneiden ja sähköisten viestimien käytön lisääntyminen vaikuttaa paperin kulutustottumuksiin nyt ja tulevaisuudessa. Kuluttajien vaihtelevien tarpeiden jatkuva täyttäminen riippuu useista tekijöistä, kuten kyvystä ennakoida ja/tai tunnistaa strategioiden muuttamista edellyttävät kuluttajien toiveiden muutokset, tuotantolaitosten teknisistä mahdollisuuksista, tuotannollisten muutosten nopeudesta ja kustannuksista sekä tutkimus- ja kehitysohjelmien onnistumisesta.

Fuusiot ja yritysosot. Paperi- ja metsäteollisuudessa on aiemmin tapahtunut ja voi tulevaisuudessa tapahtua fuusioita, jotka johdavat osittain halusta saavuttaa mittakaava- ja synergiaetuja. Fuusioihin ja yrityskauppoihin, joissa UPM saattaa olla osallisena tai joita se saattaa tehdä, liittyy riskejä. Riskit liittyvät muun muassa siihen, pystytäänkö hankitun yrityksen toiminta ja henkilöstö integroimaan onnistuneesti ja hallitaanko toimintaa ja henkilöstöä tehokkaasti, sekä saavutetaanko tavoitteena olleet mittakaava- tai synergiaedut. Yhtiöllä on fuusio- ja yritysosotprosessi, jonka avulla vähennetään riskejä ja taataan asiantuntemus fuusioiden ja yritysosojen kaikissa vaiheissa arvonnäilyksestä integrointiin saakka.

Liiketoimintaportfolion sopivuus. Vaikka UPM uskoo, että sen tuotevalikoima ja toiminnan maantieteellinen kattavuus täyttävät tällä hetkellä kannattavan liiketoiminnan tarpeet varsin hyvin, sen päätuotteiden kysyntä ja liiketoiminnan muut edellytykset tärkeimmillä markkinoilla voivat muuttua. Muutokset voivat johtua kuluttajien käyttäytymisen muuttumisesta. Emme näin ollen voi olla varmoja siitä, että nykyinen tuotevalikoimamme varmistaa riittävän kannattavuuden myös tulevaisuudessa.

Suurimpien asiakkaiden merkitys. UPM myy merkittävän osan tuotteistaan useille pääasiakkaille, kuten eräille isoille painotaloille ja paperitukuliikkeille. Vaikka yhtiö ei olekaan riippuvainen mistään tietystä asiakkaasta tai asiakasryhmästä, yhden tai usean tärkeän asiakkaan menettäminen voi vaikuttaa yhtiön tulokseen haitallisesti, ellei tilalle löydy uutta, vastaavaa asiakasta.

Ympäristösäännökset. UPM:n on noudatettava monenlaisia ympäristölakeja ja määräyksiä. Sen ympäristöprosessit ja hallinto perustuvat lakien ja määräysten noudattamiseen kaikilta osin. Yhtiö tekee jatkuvasti ympäristöön liittyviä investointeja, auditointeja ja mittauksia. Yhtiö ei tällä hetkellä ole osallisena ympäristöasioihin

liittyvissä merkittävissä juridisissa menettelyissä. Teolliseen toimintaan liittyy kuitenkin olennaisesti riski merkittävistä ympäristökustannuksista tai -vastuista.

Poliittiset riskit. UPM:llä on teollista toimintaa eräissä kehittyvien markkinoiden maissa, muun muassa Kiinassa ja Venäjällä. Näiden maiden poliittiset, taloudelliset ja lainsäädännölliset järjestelmät eivät ehkä ole yhtä hyvin ennakoitavissa kuin maissa, joissa insti-tuutorakenteet ovat vakiintuneemmat ja pysyvämmät. Myös investointeihin tai hankintoihin voi näissä maissa kohdistua muita riskejä ja epävarmuustekijöitä, kuten epäedullinen verotuskohtelu, kauppajaoitukset, inflaatio, valuuttavaihtelut ja kansallistaminen. Kehittyvien markkinoiden osuus oli vuonna 2008 noin 16 % yhtiön 9,5 miljardin euron liikevaihdosta.

Operatiiviset riskit

Markkinoiden syklisyys ja hintavaihtelut. Paperi- ja metsäteollisuuden tuotteiden markkinat ovat sykliset. Niille ovat tyypillisiä jaksot, jolloin kysyntä ja tarjonta ovat epätasapainossa. Paperi- ja metsäteollisuuden tuotteiden hinnat voivat tällöin vaihdella huomattavastikin. Näiden kysynnän ja tarjonnan epätasapainotilojen syynä voivat olla esimerkiksi talouden kasvu ja mainonta, investoinnit kapasiteettiin, varastojen kasvu ja loppukäyttäjien kulutustottumusten muutokset. Paperi- ja metsäteollisuuden tuotteiden nykyisen hintatason säilymisestä, hintojen lisäkorotuksista eikä toimialan lisäkapasiteetistakaan ole varmuutta.

Merkittävien tuotantopanosten saatavuus ja hinta. Ulkopuoliset toimittajat toimittivat vuonna 2008 noin 90 % UPM:n käyttämästä puusta ja noin 15 % yhtiön käyttämästä sähköstä. Muut tuotantopanokset, kuten kemikaalit, täyte-aineet ja keräyspaperi, ostetaan ulkopuolisilta toimittajilta. Merkittävimpien tuotantopanosten toimituskatkokat vaikuttaisivat tuotantoon. Seurauksena voisi olla esimerkiksi tuotannon keskeyttäminen tai vähentäminen, tuotevalikoiman muuttaminen, merkittävimpien tuotantopanosten hinnankorotusten aiheuttama kustannusten nousu, puun saatavuus- ja hintavaihtelut erityisesti Itämerenmaissa tai epävarmuus siitä, kuinka EU:n ehdotettu energiapaketti vaikuttaa kuidun ja energian saatavuuteen tai hintaan.

Liikekumppanit. UPM työskentelee nykyisin monien liikekumppaneiden kanssa, ja erittäin kilpailtu markkinatilanne on omiaan lisäämään liikekumppaneiden määrää korkeamman tehokkuuden saavuttamiseksi. Liikekumppanit voivat kuitenkin aiheuttaa kannattavuusriskejä esim. kumppanuusyhtiön sisällä tapahtuvien muutosten kautta tai yhteisyrityksen toimintamuutosten vuoksi. Liikekumppanuusjärjestelyt voivat olla myös liian jäykkiä mahdollistamaan ajoittaiset muutokset, joita vaaditaan esim. markkinatilanteen tai talouden muutoksen vuoksi.

Kyky hankkia ja pitää palveluksessa ammattitaitoista työvoimaa. Kasvun jatkuminen ja toiminnan tehokkuuden lisääminen edellyttävät ammattitaitoisia työntekijöitä. UPM arvioi jatkuvasti työhönotto-, palkkaus- ja urakehityskäytäntöjään ja toteuttaa toimenpiteitä, joiden avulla yhtiö pystyy palkkaamaan ja pitämään palveluksessaan ammattitaitoisia ihmisiä. Ei ole varmaa, että tulevaisuudessa saadaan riittävästi ammattitaitoista työvoimaa.

Talouden valvontatavat. Luotettava ja täsmällinen kirjanpidon raportointi edellyttää tehokkaita sisäisiä valvontamenettelyjä. Mahdollisuudet estää petoksia tai laatia luotettavia tilinpäätöstietoja voivat vaikuttaa huomattavasti yhtiön taloudelliseen tilanteeseen

Rahoitusriskit

Vaihtokurssien ja korkojen muutokset. Altistuminen valuuttariskeille vaikuttaa ensisijaisesti vientitoimintaan siltä osin kuin myynti on muuna valuuttana kuin siinä, jossa tuotantokustannukset syntyvät. Osa UPM:n myynnistä ja ostosta on muuna valuuttana kuin euroina (lähinnä Yhdysvaltojen dollareina ja Englannin puntina). Vaihtokurssien vaihteluille altistumisen hallitsemiseksi yhtiö seuraa tilannetta tarkasti. Se suojautuu riskeiltä erilaisten rahoitusinstrumenttien avulla, esimerkiksi käyttämällä valuuttatermiinisopimuksia ja valuutanvaihtosopimuksia. Myös korkojen muutokset voivat vaikuttaa huomattavasti yhtiön sellaisen omaisuuden (esimerkiksi biologisten hyödykkeiden) arvoihin, joiden arvostus perustuu diskontattuihin kassavirtoihin.

Maksukyvyyttömyys. Tuotteiden myyntiin liittyy riski, että asiakkaat eivät maksa tuotteita tai täytä muita velvoitteitaan. UPM seuraa ja pyrkii minimoimaan asiakkaiden luottoriskejä erilaisten ohjelmien avulla. Vakuutukset kattavat valtaosan myyntisaatavista.

Lisätietoja rahoitusriskeistä ja pitkäaikaisten lainojen erääntymisaikataulusta sisältyy konsernitilinpäätöksen liitetietoihin (Viitteet 3 ja 31).

Vahinkoriskit

UPM:llä on ympäri maailmaa huomattava määrä tuotantolaitoksia, joista valtaosa on sen omia. UPM on myös Suomen suurin yksityinen metsänomistaja. Yhtiön toimintaa uhkaavia vahinkoriskejä ovat mm. työterveys- ja työturvallisuusriskit, ympäristöriskit, tulipalo, luonnonilmiöt ja yritysturvallisuusriskit. UPM hallitsee näitä riskejä ennalta määritellyillä toimintatavoilla ja vahingon ennaltaehkäisy- ja vahingontorjuntaohjelmilla. Vakuutettavia vahinkoriskejä katetaan myös UPM:n vakuutusohjelmalla.

Riita-asiat

Eräät kilpailuviranomaiset jatkavat tutkimuksia koskien väitettyjä kilpailunvastaisia toimia yhtiön eri tuotteiden osalta. Viranomaiset ovat myöntäneet UPM:lle täyden ehdollisen vapautuksen koskien toimintatapoja, joista yhtiö on antanut heille tietoja. UPM on tehnyt sovintosopimuksen tai sopinut sen tekemisestä Yhdysvalloissa muista paitsi välillisten tarralaminaattiasiakkaiden nostamista ryhmäkan-teista. Vireillä olevat riita-asiat saattavat kestää useita vuosia. Tutkimusten johdosta ei ole tehty varauksia.

Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

14.1.2009 UPM:n osakkuusyhtiö Oy Metsä-Botnia Ab ilmoitti Kaskisten tehtaan pysyvästä sulkemisesta vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana. Sulkemisesta aiheutuvat kertaluonteiset kustannukset pienentävät UPM:n osakkuusyhtiötulosta noin 27 miljoonaa euroa vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä. UPM omistaa Oy Metsä-Botnia Ab:stä 47 %.

15.1.2009 UPM myi entisen paperitehtaan ja siihen liittyvän omaisuuden Miramichissa, New Brunswickin provinssissa, Kanadassa norjalaiselle Umoe Solar AS:lle. Kauppaan sisältyvät suljettu paperitehdas, puunhankintatoiminnot sekä läheiset Bathurstin ja Blackvillen sahat. UPM kirjaa kaupasta noin 20 miljoonan euron kertaluonteisen tuoton vuoden 2009 ensimmäiselle neljännekselle.

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa muita olennaisia tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia.

Alkaneen vuoden näkymät

Talouden kasvun ennustetaan supistuvan UPM:n päämarkkinoilla. Tämä vaikuttaa kulutuskysyntään, rakentamiseen ja mainontaan mediassa ja siten graafisten paperien kysyntään.

UPM rajoittaa tuotantoaan, koska sen useimpien tuotteiden kysynnän ennustetaan heikkenevän. Yhtiö pyrkii säästöihin joustavilla toimintatavoilla tuotantolaitoksissa ja yksiköissä.

Konsernin ulkopuolelle tapahtuvan sähkön myynnin ennustetaan kasvavan vuonna 2009 oman kulutuksen laskun myötä. Sähkön keskimääräisen markkinahinnan ennustetaan laskevan.

Vuonna 2009 UPM:n paperin toimitusten arvioidaan laskevan viime vuodesta. Ensimmäisen vuosineljänneksen toimitusten arvioidaan olevan selvästi vuoden 2008 viimeistä vuosineljänneistä alemmat. Vuoden alussa UPM:n paperien keskimääräinen hinta on korkeampi kuin vuoden 2008 neljännellä vuosineljänneksellä.

Tarralaminaattien markkinakysynnän ennustetaan laskevan hie-man vuodesta 2008 kaikilla markkinoilla. Tarralaminaattien hintojen arvioidaan keskimäärin pysyvän lähes muuttumattomina viime vuoteen verrattuna.

Koivu- ja kuusivanerin kysynnän ennustetaan olevan selvästi viime vuotta alempi. Puuraaka-aineen kustannus laskee asteittain, mutta silti paineet myyntihinnoissa pysyvät.

Konsernin puukustannusten ja muiden raaka-ainekustannusten odotetaan laskevan vuoden 2008 tasosta, minkä vaikutukset tuntuvat pääosin vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Kiinteiden kustannusten odotetaan laskevan. Investointien arvioidaan vuonna 2009 olevan noin 400 miljoonaa euroa.

Hallituksen voitonjakoehdotus

Emoyhtiön jakokelpoiset varat 31.12.2008 olivat 3 030 264 469,16 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan osingonjakohetkellä yhtiön ulkopuolisessa omistuksessa oleville osakkeille 0,40 euroa osaketta kohti.

Helmikuun 5. päivänä 2009 ulkopuoliset omistavat 519 954 144

osaketta, jota vastaava osinko on 208,0 miljoonaa euroa.

Hallitus ehdottaa osingon maksupäiväksi 8. huhtikuuta 2009.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Ehdotettu voitonjako ei hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Vuoden 2008 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Helsingissä helmikuun 5. päivänä 2009

Björn Wahlroos
Puheenjohtaja

Berndt Brunow

Georg Holzhey

Matti Alahuhta

Michael C. Bottenheim

Karl Grotenfelt

Wendy E. Lane

Ursula Ranin

Veli-Matti Reinikkala

Jussi Pesonen
Toimitusjohtaja

Konsernin tuloslaskelma

M€	Viite	2008	1.1. – 31.12. 2007
Liikevaihto	4	9 461	10 035
Liiketoiminnan muut tuotot	6	83	200
Liiketoiminnan kulut	7	-8 407	-8 650
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos ja hakkuut	8	50	79
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	9	62	43
Poistot ja arvonalentumiset	10	-1 225	-1 224
Liikevoitto	4	24	483
Voitot myytävissä olevista osakkeista, netto	11	2	2
Kurssierot ja käypien arvojen muutokset	12	-25	-2
Korko- ja muut rahoituskulut, netto	12	-202	-191
Voitto/tappio ennen veroja		-201	292
Tuloverot	13	21	-211
Tilikauden voitto/tappio		-180	81
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		-179	85
Vähemmistölle		-1	-4
		-180	81
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta/tappiosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	14	-0,35	0,16
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	14	-0,35	0,16

Liitetiedot ovat osa tätä tilinpäätöstä.

Konsernitase

M€	Viite	2008	31.12. 2007
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	16	933	1 163
Muut aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	17	403	392
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	18	5 688	6 179
Sijoituskiinteistöt	19	19	14
Biologiset hyödykkeet	20	1 133	1 095
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	21	1 263	1 193
Myytävissä olevat sijoitukset	22	116	116
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	23	361	82
Laskennalliset verosaamiset	28	258	284
Muut pitkäaikaiset varat	24	201	121
		10 375	10 639
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	25	1 354	1 342
Myyntisaamiset ja muut saamiset	26	1 686	1 717
Tuloverosaamiset		24	18
Rahavarat		330	237
		3 394	3 314
Myytävänä oleviksi luokitellut varat	18	12	–
Varat yhteensä		13 781	13 953

M€	Viite	2008	31.12. 2007
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	27	890	890
Muuntoerot		–295	–158
Arvonmuutos- ja muut rahastot	27	130	193
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		1 145	1 067
Kertyneet voittovarot		4 236	4 778
		6 106	6 770
Vähemmistön osuus		14	13
Oma pääoma yhteensä		6 120	6 783
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	28	658	745
Eläkevelvoitteet	29	408	441
Varaukset	30	191	171
Korolliset velat	31	4 534	3 384
Muut velat	32	25	12
		5 816	4 753
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	31	537	931
Ostovelat ja muut velat	33	1 258	1 443
Tuloverovelat		33	43
		1 828	2 417
Myytävänä oleviksi luokiteltuihin varoihin liittyvät velat	18	17	–
Velat yhteensä		7 661	7 170
Oma pääoma ja velat yhteensä		13 781	13 953

Liitetiedot ovat osa tätä tilinpäätöstä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

M€	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma									
	Osake- pää- oma	Yli- kurssi rahasto	Omat osakkeet	Muunto- erot	Arvon- muutos- ja muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voitto- varat	Yhteensä	Vähemmis- tön osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2007	890	826	–	–89	278	–	5 366	7 271	18	7 289
Muuntoerot	–	–	–	–69	–	–	–	–69	–	–69
Voitot ja tappiot nettosijoitusten suojauksesta, veroilla vähennettynä	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Rahavirran suojaukset										
voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta, veroilla vähennettynä	–	–	–	–	68	–	–	68	–	68
siirretty omasta pääomasta, veroilla vähennettynä	–	–	–	–	–41	–	–	–41	–	–41
Myytavissa olevat sijoitukset										
voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta, veroilla vähennettynä	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä	–	–	–	–	–1	–	–	–1	–	–1
Tilikauden voitto	–	–	–	–	–	–	85	85	–4	81
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä	–	–	–	–69	26	–	85	42	–4	38
Osakkeiden merkintä optioilla	–	–	–	–	–	104	–	104	–	104
Omien osakkeiden hankinta	–	–	–266	–	–	–	–	–266	–	–266
Omien osakkeiden mitätöinti	–	–	266	–	–	–	–266	–	–	–
Osakeperusteisten maksujen kustannus, veroilla vähennettynä	–	–	–	–	13	–	–	13	–	13
Maksettu osinko	–	–	–	–	–	–	–392	–392	–	–392
Liiketoimintojen yhdistäminen	–	–	–	–	–	–	–	–	–1	–1
Siirrot ja muut	–	–826	–	–	–124	963	–15	–2	–	–2
Muut oman pääoman muutokset yhteensä	–	–826	–	–	–111	1 067	–673	–543	–1	–544
Oma pääoma 31.12.2007	890	–	–	–158	193	1 067	4 778	6 770	13	6 783
Muuntoerot	–	–	–	–193	–	–	–	–193	–	–193
Voitot ja tappiot nettosijoitusten suojauksesta, veroilla vähennettynä	–	–	–	56	–	–	–	56	–	56
Rahavirran suojaukset										
voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta, veroilla vähennettynä	–	–	–	–	29	–	–	29	–	29
siirretty omasta pääomasta veroilla vähennettynä	–	–	–	–	–62	–	–	–62	–	–62
Myytavissa olevat sijoitukset										
voitot ja tappiot käypään arvoon arvostamisesta, veroilla vähennettynä	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muut erät ¹⁾	–	–	–	–	–	–	–12	–12	–	–12
Tilikauden tappio	–	–	–	–	–	–	–179	–179	–1	–180
Tilikaudella kirjatut tuotot ja kulut yhteensä	–	–	–	–137	–33	–	–191	–361	–1	–362
Osakkeiden merkintä optioilla	–	–	–	–	–	78	–	78	–	78
Omien osakkeiden hankinta	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Omien osakkeiden mitätöinti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Osakeperusteisten maksujen kustannus, veroilla vähennettynä	–	–	–	–	–29	–	33	4	–	4
Maksettu osinko	–	–	–	–	–	–	–384	–384	–	–384
Liiketoimintojen yhdistäminen	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2
Muut erät	–	–	–	–	–1	–	–	–1	–	–1
Muut oman pääoman muutokset yhteensä	–	–	–	–	–30	78	–351	–303	2	–301
Oma pääoma 31.12.2008	890	–	–	–295	130	1 145	4 236	6 106	14	6 120

¹⁾ Konsernin osuus suoraan osakkuusyrityiden omaan pääomaan kirjatuista muutoksista.

Liitetiedot ovat osa tätä tilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

M€	2008	1.1. - 31.12. 2007
Liiketoiminnan rahavirrat		
Tilikauden voitto/tappio	-180	81
Oikaisut tilikauden voittoon/tappioon (Viite 5)	1 232	1 390
Saadut korot	9	4
Maksetut korot	-202	-191
Saadut osingot	18	23
Muut rahoituserät, netto	-41	-72
Maksetut verot	-76	-164
Käyttöpääoman muutos (Viite 5)	-132	-204
Liiketoiminnan nettorahavirrat	628	867
Investointien rahavirrat		
Osakkuusyritysosakkeiden hankinnat	-19	-25
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-558	-673
Tytäryritysosakkeiden luovutukset, vähennettynä luovutetuilla käteisvaroilla (Viite 5)	6	205
Osakkuusyritysosakkeiden luovutukset	4	2
Myytävässä olevien sijoitusten luovutukset	2	3
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	33	71
Pitkäaikaisten saamisten vähennys	-	1
Pitkäaikaisten saamisten lisäys	-	-9
Investointien nettorahavirrat	-532	-425
Rahoituksen rahavirrat		
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	1 083	965
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	-624	-879
Lyhytaikaisten velkojen lisäykset ja vähennykset, netto	-153	66
Tuotot optioilla merkityistä osakkeista	78	104
Maksetut osingot	-384	-392
Omien osakkeiden osto	-	-266
Muut rahoituksen rahavirrat	-1	-
Rahoituksen nettorahavirrat	-1	-402
Rahavarojen muutos	95	40
Rahavarat tilikauden alussa	237	199
Rahavarojen muuntoero	-2	-2
Rahavarojen muutos	95	40
Rahavarat tilikauden lopussa	330	237

Liitetiedot ovat osa tätä tilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

(Liitetiedoissa kaikki luvut ovat miljoonia euroja, ellei muutoin ilmoitettu.)

1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Jäljempänä on lueteltu merkittävimmät tilinpäätösperiaatteet, joita on sovellettu konsernitilinpäätöksen laatimisessa.

Päätoiminnot

UPM-Kymmene Oyj ("emoyhtiö" tai "yhtiö") yhdessä sen tytäryritysten kanssa ("UPM tai "konserni") on maailmanlaajuisesti toimiva metsäteollisuuskonserni, jonka liiketoiminta painottuu erityisesti paino- ja kirjoituspaperien valmistukseen ja myyntiin. Konsernin liiketoiminta jakaantuu kolmeen ryhmään: Energia ja sellu, Paperi sekä Tekniset materiaalit. UPM raportoi taloudelliset tiedot seuraaville liiketoiminta-alueelle (segmenteille): Energia, Sellu, Metsä ja sahat, Paperi, Tarrat, Vaneri sekä Muu toiminta. Toiminnot ovat keskittyneet Euroopan unioniin sekä Pohjois-Amerikkaan ja Aasiaan. Valmistusta konsernilla on yhteensä 14 maassa.

UPM-Kymmene Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Yhtiön rekisteröity osoite on Eteläesplanadi 2, 00101 Helsinki, mistä jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa. Emoyhtiön osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä.

Hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 5. helmikuuta 2009 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi.

Laatimisperusta

UPM:n konsernitilinpäätös on laadittu EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan.

Tilinpäätös on laadittu historiallisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta biologisia hyödykkeitä, myytävissä olevia sijoituksia sekä eräitä muita rahoitussäämiä ja -velkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon. Osakeperusteiset maksut on kirjattu käypään arvoon niiden myöntämishetkellä.

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää laskenta-arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat taseen laatimishetken varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määriin raportointikaudella. Laskenta-arvioita on käytetty tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta määritettäessä, mm. tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden taloudellisia pitoaikoja sekä tuloveroja määritettäessä. Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista. Lisäksi tilinpäätöstä laadittaessa johto joutuu käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Johdon harkintaa edellyttävät tilinpäätöksen laatimisperiaatteet on esitetty liitetiedoissa (viite 2).

Konsolidointiperiaatteet

Tytäryhtiöt

UPM:n konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö UPM-Kymmene Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiöiksi katsotaan ne yhtiöt, joiden äänivallasta UPM-Kymmene Oyj omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tai sillä muuten on oikeus määrätä yrityk-

sen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Arvioitaessa onko konsernilla toisessa yhtiössä määräysvalta, otetaan huomioon sellaisen potentiaalisen äänivallan olemassaolo ja vaikutus, joka on tarkasteluhetkellä toteutettavissa käyttämällä oikeus tai suorittamalla vaihto.

Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Hankintameno määritetään perustuen luovutettujen varojen hankintahetken käypään arvoon, liikkeeseen laskettuihin oman pääoman ehtoihin instrumentteihin ja velkoihin, jotka ovat syntyneet tai otettu vastattavaksi kaupan toteutumisajankohtana, lisätyinä hankintaan liittyvillä välittömällä kuluilla. Hankinnan kohteen yksilöitävissä olevat varat, velat ja ehdolliset velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon, josta ei ole vähennetty vähemmistön osuutta. Liikearvona käsitellään hankintamenon osa, joka ylittää konsernin osuuden hankittu yhtiön yksilöitävissä olevan nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Jos konsernin osuus hankinnan kohteen yksilöitävissä olevan nettovarallisuuden käyvästä arvosta ylittää hankintamenon määrän, kirjataan erotus tulosvaikutteisesti (ks. "Aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet" kohta Liikearvo). Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä päivästä lukien, jona konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryhtiöt siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Tytäryhtiöiden tilinpäätösten laatimisperiaatteita on tarvittaessa muutettu vastaamaan konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäiset saamiset ja velat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida, mikäli tappio johtuu arvonalentumisesta.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta joissa sillä ei ole määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta syntyy yleensä silloin, kun konserni omistaa 20–50 % äänimäärästä. Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa konserni on sopimukseen perustuvalla järjestelyllä sitoutunut jakamaan taloudellisia ja liiketoiminnallisia periaatteita koskevan määräysvallan muiden osapuolien kanssa.

Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä lasketaan pääomaosuusmenetelmää käyttäen ja ne on alunperin kirjattu hankintamenoon. Tämän metodin mukaan konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tilikauden voitosta tai tappiosta esitetään tuloslaskelmassa ja osuus sellaisista omassa pääomassa tapahtuneista muutoksista, joita ei ole kirjattu sijoituskohteessa tulosvaikutteisesti esitetään omassa pääomassa. Taseessa esitetään konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen nettovarallisuudesta yhdessä hankinnasta syntyneen liikearvon (vähennettynä mahdollisilla kertyneillä arvonalennuksilla) kanssa vähennettynä yksittäisiin sijoituksiin tehdyillä arvonalennuksilla. Konsernin ja sen osakkuus- ja yhteisyritysten välisistä realisoitumattomista voitoista ja tappioista eliminoidaan konsernin omistuosuutta vastaava osuus. Konsernin ja sen osakkuus- ja yhteisyritysten välisistä realisoitumattomista voitoista ja tappioista eliminoidaan konsernin omistuosuutta vastaava osuus, jollei tappio anna viitteitä omaisuuserän arvonalentumisesta. Osakkuus- ja yhteisyritysten tilinpäätösten laatimisperiaatteita on tarvittaessa muutettu vastaamaan konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Pääomaosuusmenetelmän soveltaminen lopetetaan, kun sijoituksen kirjanpitoarvo osakkuus- tai yhteisyrityksessä on laskenut nolleen, ellei konsernilla ole syntynyt velvoitteita tai ellei se ole taannut osakkuus- tai yhteisyrityksen velvoitteita.

Vähemmistöosuudet

Tilikauden voiton jakautuminen emoyhtiön omistajille ja vähemmistölle esitetään tuloslaskelman yhteydessä ja vähemmistölle kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eränä taseessa oman pääoman osana.

Vähemmistön kanssa toteutuneita liiketoimia käsitellään samalla tavalla kuin konsernin ulkopuolisten osapuolten kanssa toteutuneita. Luovutuksista vähemmistölle syntyy voittoja ja tappioita, jotka merkitään tuloslaskelmaan. Vähemmistöosakkeiden ostoista syntyy liikearvoa, joka on luovutetun vastikkeen ja tytäryhtiön nettovarallisuudesta hankitun osuuden kirjanpitoarvon välinen erotus.

Ulkomaan rahan määräiset tapahtumat

Kunkin tytäryhtiön tilinpäätökseen sisältyvät erät mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yhtiön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta ("toimintavaluutta"). Konsernitiilin päätös esitetään euroissa, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämism valuutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat muunnetaan toimintavaluutaksi käyttäen tapahtumapäivinä vallinneita valuuttakursseja. Ulkomaan rahan määräiset saamiset ja velat muunnetaan toimintavaluutaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kursseja. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen saamisten ja velkojen muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, paitsi silloin kun realisoitumaton erä täyttää kassavirran tai nettoinvestoinnin suojauslaskennan kriteerit, se kirjataan omaan pääomaan. Liiketapahtumista aiheutuvat kurssierot sisältyvät vastaaviin eriin tuloslaskelman liikevoiton yläpuolelle ja rahoitusvaroista sekä -veloista aiheutuvat kurssierot esitetään omana eränä tuloslaskelmassa sekä nettomääräisinä kokonaisrahoituskuluissa.

Tytäryhtiöiden, joiden toimintavaluutta poikkeaa konsernin esittämism valuutasta, tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi vuosineljännesten keskikursseja käyttäen ja taseet tilinpäätöspäivän kursseja käyttäen. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka esitetään omassa pääomassa erillisenä eränä. Ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten muuntamisesta ja tällaisten nettosijoitusten suojaukseksi määritystistä lainoista ja muista valuuttainstrumenteista syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan muuntoeroihin konsernitiilin päätöstä laadittaessa. Kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan osaksi tai kun se myydään, omaan pääomaan kirjatut muuntoerot merkitään tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Rahoitusjohdannaiset ja suojauslaskenta

Rahoitusjohdannaiset kirjataan sopimuksentekohetkellä taseeseen niiden hankintameno (= käypä arvo), jonka jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan tai taseeseen riippuen suojattavan erän luonteesta sekä siitä sovelletaanko johdannaisen suojauslaskentaa. Suojaussopimukset jaetaan sopimus- hetkellä kolmeen ryhmään: käyvän arvon suojaukseen, jolla suojataan taseessa olevan saatavan tai velan käypää arvoa, rahavirran suojaukseen, jolla suojataan ennustettua erittäin todennäköistä tapahtumaa tai kiinteähintaista sitoumusta ja ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaukseen. Rahoitusjohdannaisen käypä arvo esitetään pitkäaikaisissa rahoitusvaroissa tai rahoitusveloissa, jos eräpäivään on yli 12 kuukautta, ja lyhytaikaisissa rahoitusvaroissa tai rahoitusveloissa, jos

eräpäivään on alle 12 kuukautta.

Konserni soveltaa käyvän arvon suojausta kiinteäkorkoisten lainojen korkoriskin suojauksessa. Niiden johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset, jotka täyttävät käyvän arvon suojauslaskennan kriteerit ja ovat myös tehokkaita etu- ja jälkikäteen tarkasteltuna, kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. Samoin niihin liittyvien suojauskohteiden korkoriskistä aiheutuva käyvän arvon muutos kirjataan tulosvai- kutteisesti rahoituseriin. Lainojen tasearvot ja lainoihin kohdistuvien suojausinstrumenttien käyvät arvo sisällytetään korollisiin varoihin ja velkoihin. Johdannaisopimukset, jotka täyttävät käyvän arvon suojauslaskennan kriteerit, erääntyvät suojattavien lainojen eräpäivinä. Jos suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty, suojattavan lainan kirjanpitoarvon oikaisuksi kirjattu suojattavasta riskistä johtuva erä kirjataan tulokseen efektiivisen koron menetelmää käyttäen lainan eräpäivään mennessä.

Rahavirran suojausta varten tehtyjen johdannaisopimusten, jotka täyttävät suojauslaskennan kriteerit ja jotka ovat myös tehokkaita etu- ja jälkikäteen tarkasteltuna, käypien arvojen muutokset kirjataan omaan pääomaan (spot-hintojen erotus). Johdannaisopimusten suojausvoitto tai -tappio on omassa pääomassa keskimäärin 12 kuukauden ajan. Omaan pääomaan kertyneet suojausvoitot tai -kirjataan liikevaihtoon tai kuluihin samalla kaudella kun suojauslaskennan kohteena olevat kiinteät sitoumukset tai ennustetut tapahtumat kirjataan tuloslaskelmaan (esim. kun konsernin suojattu ulkoinen valuuttamääräinen myynti kirjataan). Erääntyneen suojausinstrumentin voitto tai tappio on taseen oman pääoman suojausrahastossa jaksotettuna vielä keskimäärin kuukauden, kunnes konsernin ulkoinen myynti toteutuu. Mikäli suojattu ennakoitu liiketoimi johtaa rahoitusvaroihin kuulumattoman omaisuserän kirjaamiseen (esim. käyttöomaisuus), omaan pääomaan kirjatut voitot ja tappiot siirretään kyseisen omaisuserän alkuperäiseen hankintameno- ja ne kirjataan poistojen mukana tulokseen.

Kun rahavirran suojaukseksi tehty suojausinstrumentti erääntyy, se myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täytä IAS 39:n vaatimuksia, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes kiinteä sopimus tai ennustettu myynti toteutuu. Kuitenkin, jos kiinteän sopimuksen tai ennustetun myynnin ei enää oleteta toteutuvan, suojausinstrumentista omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus kirjataan rahavirran suojauksen tavoin. Suojaukseen käytetään valuuttatermiinisopimuksia, joiden käyvän arvon muutokset spot-hinnan muutoksen osalta kirjataan omaan pääomaan muuntoeroihin. Valuuttatermiinien korkoeron muutos kirjataan välittömästi tuloslaskelman rahoituseriin. Kertyneet arvostustulokset puretaan muuntoeroista tuloslaskelmaan silloin kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Konsernilla on suojauslaskennan ulkopuolella johdannaisopimuksia, jotka ovat konsernin rahoituspolitiikan mukaan tehokkaita taloudellisia suojausinstrumentteja, mutta jotka eivät täytä IAS 39 suojauslaskennan vaatimuksia. Nämä johdannaisopimukset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi rahoitusvaroiksi tai -veloiksi. Tällaisten johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin tai rahoituseriin.

Konserni dokumentoi suojaussuhteen syntyessä suojattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välisen suojaussuhteen sekä riskinhallintatavoitteensa ja strategiansa erilaisille suojautapahtumille. Tässä prosessissa suojausjohdannaiset kohdistetaan suojaamaan tiettyjä varoja ja velkoja, sitovia sopimuksia tai ennustettuja liiketapahtumia. Konserni dokumentoi myös, sekä suojausta aloitettaessa että jatkuvasti siitä eteenpäin, arvionsa siitä vastaako suojausinstrumenttien käyvän

arvon muutos erittäin tehokkaasti suojattavien kassavirtojen tai muiden suojattavien erien käyvän arvon muutosta.

Rahoitusjohdannaisten käyvät arvot on arvioitu seuraavasti: korko-terminien ja -futuuriin käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin; valuuttatermiinien käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän termiinihintoihin; valuuttaoptiot arvostetaan tilinpäätöspäivän markkinahintaan; koron- ja valuutanvaihtosopimukset arvostetaan arvioituun tulevien kassavirtojen nykyarvoon, ja hyödykejohdannaiset arvostetaan tilinpäätöspäivän markkinahintoihin.

Arvioidessaan johdannaisten, joille ei ole saatavissa markkinahintaa (kuten kytketyt johdannaiset), käypää arvoa, konserni käyttää soveltuvia arvostusmenetelmiä ja taustaoletuksia, jotka perustuvat kyseisten tilinpäätöspäivien markkinanoteerauksiin. Tunnistettuja kytkettyjä johdannaista seurataan konsernissa ja niiden käypien arvojen muutokset kirjataan tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Segmenttiraportointi

Liiketoimintasegmentit tuottavat palveluja ja tuotteita, joihin liittyvät riskit ja kannattavuus ovat erilaiset verrattuna muiden liiketoimintasegmenttien tuotteisiin ja palveluihin.

Segmenttiraportoinnissa noudatetaan konsernitiilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Kustannukset ja tuotot sekä omaisuus- ja velkaerät on jaettu segmenteille yhtenäisin periaattein. Kaikki segmenttien väliset liiketapahtumat perustuvat markkinahintoihin, ja kaikki segmenttien väliset myynnit eliminoidaan konsolidoinnin yhteydessä.

Toimintasegmentit raportoidaan ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle toimitettavan sisäisen raportoinnin kanssa yhdenmukaisella tavalla. Ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi, joka vastaa resurssien kohdistamisesta toimintasegmenteille ja niiden tuloksen arvioinnista, on nimetty toimitusjohtaja.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) luokitellaan myytävänä oleviksi ja arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Lopetettu toiminto on yhteisön osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka edustaa erillistä merkittävää liiketoiminta-alueita tai maantieteellistä toiminta-alueita, on osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä merkittävästä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta, tai on tytäryritys, joka on hankittu yksinomaan tarkoituksena myydä se edelleen. Lopetetun toiminnon tulos verojen jälkeen esitetään omana eränään konsernin tuloslaskelmassa

Tuloutusperiaate

Suoritteiden myynti tuloutetaan kun on todennäköistä, että liiketoimeen liittyvä taloudellinen hyöty koituu yhteisön hyväksi, liiketoimeen kohdistuvat menot ja tuotot ovat määritettävissä luotettavasti sekä seuraavien ehtojen täytyttyä: myyntisopimuksesta on olemassa vakuuttava todiste, myydyt tavarat on toimitettu tai palvelu on suoritettu, myyntihinta on kiinteä tai luotettavasti määriteltävissä ja perintäkelpoisuus on kohtuullisesti varmistettu. Toimituksen ei katsota tapahtuneen ennen kuin tuote on toimitettu asiakkaalle ja myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle eikä konsernilla ole enää hallintaoikeutta eikä määräysvaltaa tuotteeseen. Tuloutuksen ajankohta on pitkälti riippuvainen tavarantoimituksessa

käytetyistä toimitusehdoista. Konsernin toimitusehdot perustuvat Incoterms 2000-toimituslausekkeeseen, joka on Kansainvälisen kauppakamarin julkaisema, virallinen toimituslausekekokoelma kauppaehtojen tulkittamiseen. Toimitettuna tullattuna ("DDP") -lausekkeen mukaisesti myynnit tuloutetaan kun tavarat on toimitettu sovittuun määränpaikkaan. Vapaasti aluksessa ("FOB") sekä Kulut, Vakuutus ja Rahti maksettuina ("CIF") -lausekkeiden mukaisissa myynneissä tavaroiden myynti tuloutetaan, kun tavarat on toimitettu ulkopuoliselle kuljettajalle.

Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikaistaan välillisillä veroilla, myynnin oikaisuerillä sekä valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla. Myytävien tuotteiden jakelukustannukset kirjataan tuloslaskelmassa liiketoiminnan kuluihin.

Osinkotuotot kirjataan silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Korkotuotot kirjataan käyttämällä efektiivisen koron menetelmää.

Tuloverot

Konsernin veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutos.

Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan velkamenetelmän mukaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan synny, kun omaisuuserä tai velka merkitään alun perin kirjanpitoon ja kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen ja se ei vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon liiketoimen toteutumisajankohtana. Laskennalliset verovelat ja -saamiset on määritetty käyttäen niitä verokantoja (ja soveltaen niitä verolakeja), joista on säädetty, tai joiden hyväksytystä sisällöstä on ilmoitettu tilinpäätöspäivään mennessä ja joiden odotetaan olevan voimassa sillä tilikaudella, jolla omaisuuserä realisoidaan tai velka suoritetaan. Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista, jotka liittyvät tytäryrityksiin, osakkuusyrityksiin sekä yhteisyrityksiin tehtyihin sijoituksiin lukuun ottamatta tilanteissa, joissa emoyrityksellä on oikeus määrätä väliaikaisen eron purkautumisajankohtaa, ja joissa väliaikainen ero ei todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenuun. Ne aineettomat hyödykkeet joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan poistoina kuluiksi tuloslaskelmaan seuraaviin arvioituihin taloudellisiin vaikutusajankohdiin perustuen:

Tietokoneohjelmistot	3–5 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	5–10 vuotta

Liikearvosta ja muista aineettomista hyödykkeistä, joilla arvioidaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata säännönmukaisia poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisten varalta.

Liikearvo

Liikearvo on hankintamenon osa, joka ylittää konsernin osuuden hankitun tytäryhtiön tai osakkuus- tai yhteisyrityksen yksilöitävissä olevan nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Tytäryhtiön hankinnasta syntyvä liikearvo on kirjattu aineettomiin hyödykkeisiin. Osakkuus- ja yhteisyrityksien hankinnasta syntyvä liikearvo sisältyy osakkuus- ja yhteisyrityssijoituksiin ja se testataan

arvonalentumisen varalta osakkuus- tai yhteisyrityssijoitusta. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoa vähennettynä arvonalentumisilla.

Rahavirtaa tuottavat yksiköt, joille liikearvoa on kohdistettu, testataan mahdollisen arvonalentumisen varalta vuosittain tai useammin mikäli on viitteitä siitä, että yksikön arvo on alentunut. Arvonalentumistappio kirjataan, kun rahavirtaa tuottavasta yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään olosuhteissa.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä poikkeuksina tietyt kehitysmenot, jotka aktivoidaan silloin, kun on todennäköistä, että kehityshanke tuottaa vastaista taloudellista hyötyä ja menot voidaan luotettavasti mitata. Aktivoidut kehitysmenot poistetaan niiden oletetun taloudellisen vaikutusajan aikana, joka ei yleensä ylitä viittä vuotta.

Tietokoneohjelmat

Tietokoneohjelmien ylläpitomenot sekä menot, jotka liittyvät sisäisesti kehitettyjen ohjelmistojen alustaviin projektivaiheisiin kirjataan kuluksi toteutumishetkellä. Sisäisesti kehitettyjen ohjelmistojen kehitysvaiheeseen liittyvät kehitysmenot aktivoidaan aineettomiin hyödykkeisiin. Aktivoidut kehitysmenot sisältävät materiaalin ja palveluiden välittömät ulkoiset menot sekä osuuden ohjelmistojen kehitysryhmien yleiskustannuksista. Aineettomiin hyödykkeisiin aktivoidut ohjelmistojen kehityskustannukset poistetaan tasapoistoina taloudellisen pitoajan kuluessa.

Muut aineettomat hyödykkeet

Hankitut patentit, tavaramerkit ja lisenssit, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, esitetään taseessa kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettynä alkuperäiseen hankintamenoonsa. Hankintameno kirjataan tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan arvioitun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Päästöoikeudet

Konserni osallistuu kasvihuonepäästöjen vähentämiseen tähtääviin hallitusohjelmiin. Hallituksilta vastikkeetta saadut päästöoikeudet on kirjattu aineettomiksi hyödykkeiksi hankintahetken käypään arvoon. Päästöoikeuksista ei tehdä poistoja, mutta ne kirjataan korkeintaan tilinpäätöspäivän markkinahintaan. Julkiset avustukset on kirjattu taseeseen tuloennakoiksi ja tuloutettu systemaattisesti liiketoiminnan muihin tuottoihin ajalla, jolle vastaavat päästöoikeudet on myönnetty. Toteutuneita päästöjä vastaavat kulut on kirjattu tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin ja esitetty taseen varauksissa. Päästöoikeudet ja niihin liittyvät varaukset kirjataan pois taseesta, kun ne toimitetaan velvoitteiden kattamiseksi tai myydään. Mahdolliset myyntivoitot tai -tappiot kirjataan tuloslaskelmaan.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konserniyhtiöiden hankkima aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoa. Hankittujen tytäryhtiöiden aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Poistot lasketaan tasapoistoina, ja kirjanpitoarvoa oikaistaan mahdollisilla arvonalentumisilla. Aineellinen käyttöomaisuus esitetään taseessa

hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla.

Vieraan pääoman menot, jotka johtuvat ehdot täyttävän hyödykkeen rakentamisesta aktivoidaan käyttöomaisuuteen siltä ajalta, joka tarvitaan investointikohteen valmistamiseksi aiottuun käyttöön. Muut rahoituskulut kirjataan kuluksi.

Maa-alueista ei tehdä poistoja. Muiden aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot perustuvat seuraaviin arvioituihin taloudellisiin pitoaikoihin:

Rakennukset	25–40 vuotta
Raskaat koneet	15–20 vuotta
Kevyet koneet ja laitteet	5–15 vuotta

Arvioitujen taloudellisten pitoajien tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoaikoja muutetaan vastaavasti.

Myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon tai käsitellään erillisenä hyödykkeenä vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Uudella korvattujen hyödykkeiden kirjanpitoarvo kirjataan pois taseesta. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet. Kooltaan merkittävät uudistus- ja parannushankkeet poistetaan kyseisen hyödykkeen jäljellä olevan vaikutusajan loppuun mennessä tai seuraavan uudistus- tai parannushankkeen alkuun mennessä, riippuen siitä kumpi on aiemmin.

Käyttöomaisuuden luovutuksista ja käytöstä poistamisesta johtuvat voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvon erotuksena. Myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät tuloslaskelmassa liikevoittoon. IFRS 5 -standardin mukaisesti lopetetuiksi toiminnoiksi luokitellut käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan niiden tasearvoon tai sitä alempaan, myyntikustannuksilla vähennettyyn käypään arvoon.

Julkiset avustukset

Aineellisen käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät julkiset avustukset on vähennetty hyödykkeen hankintamenoa ja kirjattu pienentämään hyödykkeestä kirjattavia poistoja, kun avustuksen saamisen edellytysten voidaan katsoa täyttyneen ja oikeus sen saamiseen on syntynyt. Muut julkiset avustukset on kirjattu tuloslaskelmaan tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut syntyvät, kun korvaus on saatu tai kun julkisen avustuksen määrä ja edellytykset ovat määriteltävissä.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöt sisältävät sijoituksia kiinteistöihin, kuten asuinhuoneistoja ja muita tiloja, jotka ovat kolmansien osapuolien käytössä.

Sijoituskiinteistöjä käsitellään pitkäaikaisena sijoituksena ja ne arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoa. Poistot lasketaan tasapoistoina, ja kirjanpitoarvoa oikaistaan mahdollisilla arvonalentumistappioilla. Taloudelliset pitoajat ovat samat kuin aineellisilla käyttöomaisuushyödykkeillä. Sijoituskiinteistöt esitetään taseessa hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla.

Biologiset hyödykkeet

Biologiset hyödykkeet (kasvava puusto) arvostetaan käypään arvoon vähennettynä arvioituilla myyntiin liittyvillä menoilla. Varsinaisen puuston, pois lukien nuoret taimikot, käypä arvo perustuu odotettavissa olevien, jatkuvien puustosta saatavien ja aiheutuvien rahavirtojen nykyarvoon. Nuorten taimikoiden arvo perustuu niiden toteutuneisiin

perustamiskustannuksiin. Jatkuvat toiminnot, joita ovat hakkuut ja puuston kasvatus yhden kiertoajan kuluessa, perustuvat konsernin metsätalouden ohjeistukseen. Laskelmissa otetaan huomioon puuston tuleva kasvu, metsien ympäristönsuojelulliset rajoitukset ja muut varaukset. Hakkuutulosten ja metsien kasvatuskustannusten laskenta perustuu ajankohdan vallitsevaan hinta- ja kustannustasoon sekä konsernin näkemykseen tulevasta hinta- ja kustannuskehityksestä.

Kasvun ja hakkuiden sekä hintojen, diskonttauskoron, kustannusten ja muiden tekijöiden aiheuttamat muutokset puuston käyvässä arvossa sisältyvät tuloslaskelmaan liikevoittoon.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat on luokiteltu seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, lainat ja saamiset ja myytävissä olevat sijoitukset. Luokittelu tapahtuu alkuperäisen hankinnan yhteydessä rahoitusvarojen käyttötarkoituksen perusteella.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun oikeudet sijoituksen rahavirtoihin ovat lakanneet tai siirretty toiselle osapuolelle ja konserni on siirtänyt omistukseen liittyvät riskit ja edut olennaisilta osin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvaroja. Johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat on arvostettu käypään arvoon. Kaikki käyvän arvon muutoksista johtuvat voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Konserni ei ole luokitellut rahoitusvaroja alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi (käyvän arvon vaihtoehtoon soveltaminen).

Lainat ja saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin, elleivät ne eräänny 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä. Yhtiön myöntämät lainat, joilla on määritetty eräpäivä, arvostetaan jaksotettuun hankintamenoaon efektiivisen koron menetelmää käyttäen, ja joilla ei ole määritetty eräpäivää, arvostetaan hankintamenoaon. Lainasaamisille tehdään arvonalennus, mikäli tasearvo on suurempi kuin arvioitu kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Myyntisaamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, jotka merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon. Myöhemmin ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoaon vähennettynä arvonalentumisella. Myyntisaamisista kirjataan arvonalennus tuloslaskelmaan, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamisiaan täysimääräisenä alkuperäisin ehdoin. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, velallisen todennäköinen konkurssi sekä maksusuorituksen viivästyminen yli 90 päivää ovat viitteitä myyntisaamisten arvonalentumisesta. Aiemmin kirjatusta arvonalennustappiosta myöhemmin takaisinsaadut määrät kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelmaan.

Myytävissä olevat sijoitukset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, jotka on nimenomaisesti määritelty tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Myytävissä olevat sijoitukset sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Myytävissä olevien sijoitusten ostot ja myynnit kirjataan kirjanpitoon selvityspäivänä, jolloin omaisuuserä siirtyy konsernille tai jona konserni siirtää sen toiselle osapuolelle. Sijoitukset merkitään alun perin kirjanpitoon niiden hankintamenoaon sisältäen transaktiomenot, ja ne arvostetaan myöhemmin käypään arvoon.

Listattujen arvopapereiden käyvät arvot perustuvat julkisiin hintanoteerauksiin. Listaamattomat arvopaperit, joiden käypä arvo ei ole luotettavasti määriteltävissä, merkitään taseeseen hankintamenoaon suuruusina.

Myytävissä oleviksi luokiteltujen sijoitusten toteutumattomat käyvän arvon muutokset merkitään omaan pääomaan. Kun myytävissä olevaksi luokiteltu arvopaperi myydään tai siitä kirjataan arvonalennus, omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan myytävissä olevien sijoitusten nettovoittoihin tai -tappioihin.

Konserni arvioi aina tilinpäätöspäivänä, onko joidenkin rahoitus-saamisten tai niiden ryhmän arvonalentuminen objektiivisesti todennettavissa. Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen alentuminen alle hankintahinnan huomioidaan arvonalentumista määritettäessä. Kun arvonalentuminen todetaan, kirjataan kumulatiivinen tappio, joka lasketaan hankintahinnan ja nykyisen käyvän arvon erotuksena vähennettynä aikaisemmin kirjatulla arvonalentumisilla, pois omasta pääomasta tuloslaskelmaan. Myytävissä oleviin sijoituksiin luokiteltujen oman pääoman ehtoisten sijoitusten arvonalentumistappiota ei peruuteta tuloksen kautta.

Muiden kuin rahoitusvarojen arvonalentumiset

Omaisuuksista, jolla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata säännönmukaisia poistoja vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Säännönmukaisin poistoin poistettavaa omaisuutta arvioidaan aina kun on muutoksia olosuhteissa tai viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaisi olla alentunut. Arvonalentumistappiona kirjataan määrä, jolla omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan omaisuuserästä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Arvonalentumisen arviointia varten konsernin omaisuus jaetaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolle, eli sille alimmalle yksikkötasolle, jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Muiden kuin rahoitusvarojen, lukuun ottamatta liikearvoa, aikaisemmin kirjattua arvonalentumistappiota arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja se perutaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappioita ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mitä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman aikaisemmin kirjattuja arvonalentumistappioita.

Vuokrasopimukset

Käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, joissa konsernille, vuokralle ottajana siirtyy olennainen osa omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasing-sopimuksiksi. Rahoitusleasing-sopimukset merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana varoiksi ja velaksi määrään, joka vastaa vuokrakohteen käypää arvoa tai tätä alemmaa vähimmäisvuokrien nykyarvoa. Maksettavat leasing-vuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen. Vastaavat leasingvuokravastuut rahoituskustannuksella vähennettynä sisältyvät muihin pitkäaikaisiin korollisiin velkoihin. Rahoituksen korko kirjataan tuloslaskelmaan leasing-sopimuksen aikana siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti. Rahoitusleasing-sopimuksella hankitut omaisuuserät poistetaan joko omaisuuden taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa.

Käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, joissa omistamiselle olennaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella, vuokralle ottajana, suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan netto-realisointiarvoon. Hankintameno määritetään joko FIFO-menetelmää (first-in, first-out) tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen vaihto-omaisuuden luonteesta riippuen. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintamenoon sisällytetään raaka-aineiden ostomenot, välittömät valmistuspalkat, muut välittömät valmistusmenot sekä osuus valmistuksen yleiskustannuksista (normaalitoiminta-asteeseen perustuen) mutta ei vieraan pääoman menoja. Netto-realisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta vähennettynä arvioituilla tuotteen valmiiksi saattamisen kustannuksilla ja myyntikustannuksilla.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, joiden alkuperäinen maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta. Pankeista saadut shekkitililuotot sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin.

Omat osakkeet

Kun joku konserniyhtiöstä hankkii emoyhtiön omia osakkeita, vähennetään emoyhtiön omistajille kohdistettavissa olevaa omaa pääomaa määrällä, joka muodostuu maksetusta vastikkeesta mukaan lukien välittömät transaktiomenot verojen jälkeen kunnes omat osakkeet mitätöidään tai lasketaan uudelleen liikkeelle. Jos ostetut omat osakkeet lasketaan uudelleen liikkeelle, saatu vastike, vähennettynä transaktiomenoilla verojen jälkeen, merkitään emoyhtiön omistajille kohdistettavissa olevaan omaan pääomaan.

Korolliset velat

Korolliset velat kirjataan alun perin kirjanpitoon käypään arvoon transaktiomenoilla vähennettynä. Seuraavina kausina ne arvostetaan jaksettuihin hankintamenoon käyttäen efektiivisen koron menetelmää; hankintameno (vähennettynä transaktiokuluilla) ja efektiivisen koron menetelmän tuottaman tasearvon välinen erotus kirjataan tulosvaikutteisesti velan juoksuaikana. Konserni ei ole luokitellut korollisia velkoja alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi (käyvän arvon vaihtoehto).

Suurin osa korollisista veloista on suojauslaskennan kohteena käyvän arvon suojauksessa. Suojauslaskennan kohteena olevien lainojen korkoriskistä aiheutuva käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin. Suojauslaskennasta luovutaan, mikäli suojauslaskennan soveltamisedellytykset eivät enää täyty. Tällöin suojauksen kohteena olleen velan tasearvoon ei enää tehdä käyvän arvon muutoksia ja suojauslaskennan voimassaoloaikana kertyneet käypien arvojen muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin käyttäen hyväksi uutta efektiivistä korkokantaa.

Korolliset velat sisältyvät pitkäaikaisiin rahoitusvelkoihin elleivät ne eräänny suoritettavaksi 12 kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä.

Työsuhde-etuudet

Eläke-etuudet

Konsernilla on eri puolilla maailmaa erilaisia eläkejärjestelmiä, jotka noudattavat eri maiden paikallisia säännöstöjä ja käytäntöjä. Osa näistä järjestelyistä on etuuspohjaisia, jolloin niissä määritellään eläketurvaa koskevat etuudet, työkyvyttömyyskorvaukset ja työsuhteen irtisanomisen yhteydessä maksettavat etuudet. Eläke-edut määräytyvät yleensä henkilöstön palvelusajan ja loppupalkan perusteella. Eläkejärjestelyt

rahoitetaan suorituksina eläkevakuutusyhtiöille tai eläkesäätiöille vakuutusmatemaattisiin eläkevastuulaskelmiin perustuen. Lisäksi konsernilla on maksupohjaisia järjestelyjä. Suurin osa Suomen eläkejärjestelyistä luokitellaan maksupohjaisiksi.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä taseeseen kirjattuna eläkevastuuna esitetään tulevien eläkemaksujen nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän käyvällä arvolla ja oikaistuna kirjaamattomilla vakuutusmatemaattisilla voitoilla tai tappioilla sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvilla menoilla. Eläkevastuun laskevat riippumattomat vakuutusmatemaattikot vuosittain. Vastuu määritetään käyttäen ennakoitua etuusarvoa (projected unit credit method): eläkevastuun nykyarvo saadaan diskonttaamalla arvioidut kassavirrat nykyarvoonsa käyttäen korkona yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa, jotka on laskettu liikkeelle samassa valuutassa kuin eläkevastuu tullaan suorittamaan. Joukkovelkakirjalainojen maturiteetti vastaa olennaisilta osin laskettavan eläkevastuun maturiteettia. Eläkemenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi jaksottaen kustannukset työntekijöiden palvelusajalle. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, jotka syntyvät kokemukseräisistä tarkistuksista sekä muutoksista vakuutusmatemaattisissa olettamissa, kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % järjestelyyn kuuluvien varojen käyvästä arvosta tai 10 % eläkevastuusta. Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä sinä aikana, jonka kuluessa ne vapaakirjautuvat. Mikäli etuudet vapaakirjautuvat välittömästi, ne kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Etuuspohjaisen järjestelyn supistamisesta tai veloitteen täyttämisestä johtuvat voitot tai tappiot kirjataan, kun supistaminen tai täyttämisen tapahtuu. Järjestelyn supistamisesta tai veloitteen täyttämisestä johtuvat voitot tai tappiot sisältävät mahdolliset muutokset etuuspohjaisen järjestelyn veloitteeseen ja järjestelyyn kuuluvien varojen käypään arvoon, kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvat kirjaamattomat menot.

Maksupohjaisissa eläkejärjestelyissä eläkemaksut suoritetaan vakuutusyhtiölle, jonka jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuvelvoitteita. Konsernin suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee.

Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Muutamit konsernin yhtiöt ovat järjestäneet eläkeläisilleen terveydenhuoltoon liittyviä etuuksia. Etuuden saamisen ehtona on tavallisesti työskentely eläkeikään asti ja tietty vähimmäispalvelusajaloaika. Arvioidut järjestelyjen kustannukset jaksotetaan työssäoloajalle käyttäen samaa laskentatapaa, jota sovelletaan etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen laskennassa. Vastuun laskevat yhtiöstä riippumattomat vakuutusmatemaattikot.

Osakeperusteiset maksut

Konserni on myöntänyt osakkeiden optiotodistuksia ylimmälle johdolle sekä avainhenkilöille. Lisäksi ylimmälle johdolle on perustettu osakkeiden omistusohjelma. Nämä palkitsemisohjelmat kirjataan suoritustavasta riippuen joko omana pääomana tai käteisvaroina maksettavina osakeperusteisina liiketoimina. Henkilöstölle myönnettujen optioiden ja osakkeiden käyvät arvot kirjataan henkilöstösivukulukuksi oikeuden syntymisajanjakson aikana. Myönnetty optiot arvostetaan käypään arvoon Black-Scholes optiohinnoittelumallilla myöntämispäivänä. Optioehtoihin liittyvät ei-markkinaperusteiset ehdot on sisällytetty toteutettavien optioiden arvioitua lukumäärään. Toteutettavien optioiden

den arvioitu lukumäärä tarkastetaan neljännesvuosittain ja mahdollisten muutosten vaikutukset kirjataan tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan.

Optioita toteutettaessa saatavat maksut vähennettynä niistä välittömästi johtuvilla transaktiomenoilla kirjataan omaan pääomaan.

Osakkeiden omistushajonnan perusteella ylläpää johtoa palkitaan yhtiön osakkeilla riippuen konsernin taloudellisesta menestyksestä. Osakkeen käypä arvo on sen markkinahinta myöntöpäivänä. Suoritus tapahtuu osakkeiden ja käteisvarojen yhdistelmänä, johon konserni voi käyttää hallussa olevia omia osakkeita tai ostaa ne markkinoilta

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja velvoitteen määrän on luotettavasti arvioitavissa. Mikäli konserni odottaa varauksen tulevan katetuksi, esimerkiksi vakuutus sopimuksesta, saatava korvaus merkitään taseeseen erillisenä saatavana, mutta vain, jos korvauksen saaminen on käytännöllisesti katsoen varmaa.

Uudelleenjärjestelyt

Uudelleenjärjestelyt kirjataan kaudelle, jolloin konserni tulee laillisesti tai tosiasiallisesti velvolliseksi maksusuoritukseen. Työsuhteen päättymiskorvaukset kirjataan vasta sen jälkeen, kun on joko tehty asianomaisten työntekijöiden edustajien kanssa sopimus, joka tarkoittaa irtisanomisperusteita ja irtisanottavien määrän tai, kun työntekijöille on ilmoitettu täsmällisistä ehdoista. Konsernin jatkuvaan liiketoimintaan liittyvistä kuluista ei tehdä varauksia etukäteen.

Ympäristövahinkojen kunnostuskustannukset

Vuosikuluiksi kirjataan menot, jotka syntyvät korjattaessa olosuhteita, jotka johtuvat aikaisempien tilikausien toimintoista ja jotka eivät enää kerrytä tuloja nykyhetkellä tai tulevaisuudessa. Ympäristökustannusten varaukset kirjataan perustuen nykyisiin tulkintoihin ympäristönsuojelulaeista ja -säännöksistä, kun on todennäköistä, että velvoite on aiheutunut ja kyseisen velvoitteen arvo on kohtuullisesti arvioitavissa. Varauksiin ei sisällytetä kolmannen osapuolen korvauksia.

Päästöoikeudet

Aiheutuneista päästöistä syntyvät päästöoikeuksien palautusvelvoitteet on kirjattu varauksiin vastuun syntyhetkellä. Päästöoikeuksien palautusvelvoitteet on kirjattu omistettujen päästöoikeuksien kirjanpitoarvoihin perustuen, mikäli aiheutuneet päästöt oletetaan katettavan kyseessä olevilla päästöoikeuksilla tai mahdolliset yli menevät päästöt tilinpäätöspäivän markkinahinnalla.

Osinko

Konsernin tilinpäätöksessä osingonjako emoyhtiön osakkeenomistajille on kirjattu velaksi sille tilikaudelle, jonka aikana osakkeenomistajat ovat hyväksyneet osingon jaettavaksi.

Osakekohtainen tulos

Laimentamattoman osakekohtaisen tuloksen laskennassa käytetään tilikauden painotettua keskimääräistä osakemäärää. Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden keskimääräistä lukumäärää oikaistaan vaihtovelkakirjalainan ja optioiden laimennusvaikutuksella.

Uusien ja uudistettujen IFRS –standardien, tulkintojen sekä standardien muutosten käyttöönotto

Vuonna 2008 voimaantulleet muutokset ja tulkinnot

Vuonna 2008 konserni on ottanut käyttöön seuraavat muutokset ja tulkinnot:

IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen sekä IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot - Reclassification of Financial Assets standardien muutokset tulivat voimaan 1.7.2008 lähtien. Muutokset on annettu kansainvälisen rahoituskriisin vuoksi ja ne koskevat tiettyjen rahoitusvarojen uudelleenluokittelu mahdollisuutta. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRIC 11 IFRS 2 – Konsernin ja omia osakkeita koskevat liiketoimet -tulkinta sisältää ohjeistusta siitä, käsitelläänkö osakeperusteisia maksuja, joihin liittyy omia osakkeita tai joissa on osallisena konserniin kuuluvia yrityksiä (esim. emoyrityksen osakkeita koskevat optiot), emoyrityksen ja konserniin kuuluvien yritysten erillistilinpäätöksissä omana pääomana maksettavina vai käteisvaroina maksettavina osakeperusteisina liiketoimina. Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRIC 14 IAS 19 – Etuus pohjaisesta järjestelystä johtuvat omaisuususerän yläraja, vähimmäisvaatimukset ja näiden välinen yhteys -tulkinta käsittelee sitä kuinka IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardissa asetettu rajoite omaisuususeräksi kirjattavan ylikatteen määrälle tulee kirjata. Lisäksi tulkinta selvittää miten lakisääteinen tai sopimusperusteinen rahastoinnin vähimmäistasoa koskeva vaatimus vaikuttaa eläkeisiin liittyvään omaisuususerään tai velkaan. Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, sillä konserniin ei kohdistu rahastoinnin vähimmäistasoa koskevia vaatimuksia.

Ennen pakollista voimaantuloa käyttöönotetut standardit

IFRS 8 Toimintasegmentit -standardi otettiin käyttöön 1.1.2008 ennen sen pakollista käyttöönottoa. IFRS 8 -standardi korvaa IAS 14 Segmenttiraportointi -standardin ja tuo segmenttiraportoinnin lähemmäksi amerikkalaisen standardin SFAS 131:n vaatimuksia. Uuden standardin mukaan segmenttitietojen esittämisessä on käytettävä ”johdon lähestymistapaa”. Segmenttiraportointi perustuu siihen, kuinka ylin operatiivinen päätöksentekijä sisäisessä raportoinnissa seuraa segmentin tulosta kohdentaakseen resursseja ja arvioidakseen sen suorituskykyä. IFRS 8:n käyttöönotto ei ole muuttanut merkittävästi konsernin segmenteistä esitettävää informaatiota, sillä jo konsernin aiemmin julkaisemat segmenttitiedot perustuvat konsernin sisäiseen raportointiin.

Myöhemmin voimaan tulevat uudet ja uudistetut standardit, tulkinnot ja muutokset olemassa oleviin standardeihin, joita ei ole otettu käyttöön ennen niiden pakollista voimaantuloa

Seuraavat standardit, tulkinnot ja olemassa olevien standardien muutokset on julkaistu ja niitä on noudatettava 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla tai tätä myöhemmin, mutta konserni ei ole ottanut niitä käyttöön ennakkoaisesti.

Standardin *IAS 23 Vieraan pääoman menot* muutosta tulee soveltaa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardin muutos edellyttää tietyt ehdot täyttävän hyödykkeen hankinnasta, rakentamisesta tai valmistamisesta johtuvien vieraan pääoman menojen aktivointia osaksi kyseisen hyödykkeen hankintamenoa. Konsernin nykyinen laskentaperiaate on jo muutetun IAS 23 -standardin mukainen, joten sillä ei tule olemaan vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin.

IFRIC 12 Palvelutoimilupajärjestelyt -tulkinta tulee voimaan 1.1.2010 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta. Tulkinta käsittelee sitä kuinka palveluja koskevat toimilupajärjestelyt käsitellään toimiluvan saajan, yksityisen sektorin, kirjanpidossa toimiluvan myöntäjän ollessa julkinen sektori. Tulkinta ei ole merkityksellinen konsernille, sillä konsernilla ei ole tulkinassa tarkoitettuja sopimuksia päättäneellä tai aikaisemmillä tilikausilla. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRIC 13 Kanta-asiakasohjelmat -tulkinta tulee voimaan 1.7.2008 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta. Tulkinta käsittelee sitä kuinka asiakashyötykset käsitellään kanta-asiakasohjelmia omistavien yhtiöiden kirjanpidossa. Tulkinta ei ole merkityksellinen konsernille.

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardin muutosta tulee soveltaa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardin muutos edellyttää tuottojen ja kulujen sekä muiden laajan tuloksen erien esittämistä joko yhtenä laajana tuloslaskelmana välisummineen tai kahtena erillisenä laskelmana (erillinen tuloslaskelma, jota seuraa laaja tuloslaskelma). Standardin muutos tulee muuttamaan konsernitilinpäätöslaskelmien esitystapaa.

Uudistettu *IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen* -standardi tulee voimaan 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Liiketoimintojen yhdistämiseen sovelletaan uudistetun standardin mukaan edelleen hankintamenetelmää, johon on tosin tehty joitakin merkittäviä muutoksia. Esimerkiksi kaikki hankinnan toteuttamiseksi suoritettavat maksut on kirjattava hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin, ja veloiksi luokitellut ehdolliset maksut arvostetaan myöhemmin käypään arvoon tulosvaikeuksista. Jokaisen hankinnan kohdalla saadaan valita, perustuuko määräysvallattomien omistajien osuuden arvostus käypään arvoon vai näiden suhteelliseen osuuteen hankinnan kohteen nettovarallisuudesta. Kaikki hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluiksi. Standardin käyttöönotto tulee muuttamaan konsernin tulevien liiketoimintojen yhdistämisen laskentaperiaatteita. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös -standardin muutosta tulee voimaan 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardin muutoksen mukaan määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneiden liiketoimien vaikutukset on kirjattava omaan pääomaan, ellei määräysvalta muutu, eikä näistä liiketoimista enää synny liikearvoa tai voittoja ja tappioita. Standardissa ohjeistetaan myös kirjanpito-käsitteitä tilanteissa, jossa määräysvalta menetetään. Mahdollinen jäljelle jäävä omistusosuus arvostetaan käypään arvoon, ja tästä syntynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Standardin muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRS 2 Osakeperusteisen maksut – Vesting Conditions and Cancellations -standardin muutos tulee voimaan 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutos koskee oikeuden syntymisehtoja ja peruutuksia. Siinä selvennetään, että oikeuden syntymisehdot voivat olla vain työsuorituksen perustuvia ehtoja ja yhtiön tulokseen perustuvia ehtoja. Osakeperusteisten maksujen muita ominaisuuksia ei käsitellä oikeuden syntymisehtoina. Kaikkia peruutuksia käsitellään kirjanpidossa samalla tavalla riippumatta siitä, johtuuko peruuttaminen yhtiöstä itsestään vai muista osapuolista. Standardin muutoksella ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

IAS 32 Rahoitusinstrumentit: esittämistapa ja IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen muutokset – ”Lunastusvelvoitteiset rahoitusinstrumentit ja yhteisön purkautuessa syntyvät velvoitteet” standardien muutokset tulevat voimaan 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutosten standardien mukaan yhtiön on tietyissä tapauksissa luokiteltava omaksi pääomaksi lunastusvelvoitteiset rahoitusinstrumentit ja sellaiset

instrumentit tai instrumenttien komponentit, jotka velvoittavat yhtiön luovuttamaan toiselle osapuolelle suhteellisen osuuden yhtiön nettovarallisuudesta vain yhtiön purkautuessa. Ehtona on, että rahoitusinstrumenteilla on tietyt ominaisuudet ja ne täyttävät tietyt ehdot. Standardien muutoksilla ei odoteta olevan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Improvements to IFRSs -muutokset (Annual Improvements 2007) tulevat pääsääntöisesti voimaan 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Vuosittaisten parannusten kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireiset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Vuoden 2007 parannukset koskevat yhteensä 34 standardia. Standardien muutoksilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRS 1 Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto ja IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös – Cost of an Investment in a Subsidiary, Jointly Controlled Entity or Associate standardien muutokset tulevat voimaan 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardimuutokset koskevat IFRS-ensisiirtyjiä, eikä niillä siten ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRIC 15 Kiinteistöjen rakentamissopimukset -tulkinta tulee voimaan 1.1.2009 alkaen tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Tulkinassa selvennetään, sovelletaanko tiettyihin transaktioihin IAS 18 Tuotot vai IAS 11 Pitkäaikaishankkeet standardia. Tulkinta johtaa todennäköisesti siihen, että useimpiin liiketoimiin sovelletaan IAS 18. Tulkinta ei koske konsernin toimintaa. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRIC 16 Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosisojituksen suojaus -tulkinta tulee voimaan 1.10.2008 alkaen tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Tulkinta selvittää nettosisojituksen suojauksen kirjanpito-käsitteitä. Sen mukaan suojauslaskentaa voidaan soveltaa valuuttakurssiriskin, joka syntyy ulkomaisen yksikön ja sen emoyhtiön toimintavaihtelujen välillä, mutta ei riskiin, joka syntyy esittämismuutosten välillä. Lisäksi suojausinstrumentin haltija voi olla mikä tahansa konserniyhtiö. Suojauskohteeseen sovelletaan IAS 21 Valuuttakurssien muutosten vaikutukset -standardin vaatimuksia. Tulkinalla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen: Eligible Hedged Items -standardin muutos tulee voimaan 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardin muutos tarkentaa olemassa olevaa ohjeistusta suojauskohteen yksipuolisen riskin suojaamisesta sekä inflaatoriskin suojaamisesta, kun kyseessä on rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä. Standardin muutoksella ei odoteta olevan vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin. Standardin muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

IFRIC 17 Distribution of Non-Cash Assets to Owners -tulkinta tulee voimaan 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Tulkinta selvittää kuinka varojen jakaminen arvostetaan tilanteissa, jossa yhtiö jakaa muuta varallisuutta kuin rahaa osinkoina omistajilleen. Tulkinan käyttöönotolla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Uudistettu *IFRS 1 Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto* -standardin muutos tulee voimaan IFRS-ensisiirtyjille 1.7.2009. Uudistettu standardi koskee IFRS-ensisiirtyjiä, eikä niillä siten ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

2 JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Arvonalentumistestaus

Konsernissa testataan arvonalentumisen varalta vähintään vuosittain liikearvo, keskeneräisiä aineettomia hyödykkeitä, ja aineettomia hyödykkeitä, joilla on rajoittamaton taloudellinen käyttöaika. Muun pitkäaikaisen omaisuuden arvonalentumistestauksia tehdään silloin, kun on viitteitä siitä, että omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Arvioina testauksissa käytetään tulevia diskontattuja rahavirtoja, jotka voidaan saada omaisuuserän käytöllä ja sen mahdollisella myymisellä. Mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää omaisuuden kerrytettävissä olevan rahavirran tai käyvän arvon, kirjataan erotuksesta arvonalennuskulu. Toteutuneet rahavirrat voivat poiketa arvioiduista diskontatuista tulevasta rahavirroista, koska yhtiön omaisuuserien pitkä taloudellinen käyttöaika, tuotteiden ennustettujen myyntihintojen, tuotantokustannusten sekä laskelmissa käytetyn diskonttauskoron muutokset voivat johtaa merkittävien arvonalennuskulujen kirjaamiseen.

Lisätietoja arvonalentumistestauksesta on esitetty liitetiedoissa (viite 16).

Biologiset hyödykkeet

Konserni omistaa noin miljoona hehtaaria metsäalueita, joiden kasvava puusto (biologiset hyödykkeet) arvostetaan tilinpäätöshetkellä käypään arvoon. Käyvän arvon määrittämiseen vaikuttavat mm. yhtiön arvio puuston kasvusta, hakkuista ja hintakehityksestä sekä diskonttauskorko, joiden muuttuminen voi johtaa huomattavaan biologisten hyödykkeiden arvonmuutuskirjaukseen konsernin tuloslaskelmassa.

Työsuhde-etuudet

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä työntekijöidensä eläkkeelle jäämisen tai työsuhteen päättymisen varalta. Työsuhde-etuuksiin liittyvien kulujen ja velkojen laskennassa käytetään useita tilastollisia ja muita vakuutusmatemaattisia oletuksia kuten diskonttauskorko, eläkejärjestelyjen varojen odotettu tuotto ja arvioidut tulevat palkkatasojen muutokset. Käytetyt tilastolliset tekijät voivat poiketa huomattavasti toteutuneesta kehityksestä johtuen mm. muuttuneesta yleisestä taloudellisesta tilanteesta tai henkilökunnan palvelusajan pituudesta. Toteutuneet tuotot ja kulut, jotka poikkeavat oletamuksista sekä muutokset oletamuksissa kerrytetään ja kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % eläkejärjestelyyn kuuluvien varojen käyvästä arvosta tai 10 % eläkevastuusta. Huomattavat erot toteutumisesta tai huomattavat muutokset oletamuksissa voivat merkittävästi vaikuttaa etuuspohjaiseen eläkevelvoitteeseen ja eläkekuluun tulevilla tilikausilla.

Ympäristövaraukset

Konsernin toiminta perustuu pääosin raskaaseen prosessiteollisuuteen, mikä edellyttää laajojen tehdaslaitosten rakentamista. Tuotannossa käytetään muiden raaka-aineiden ohella huomattavasti mm. kemikaaleja, vettä ja energiaa. Yhtiön toimintaa säätelevät lukuisat ympäristöön liittyvät lait ja määräykset. Konserni pyrkii toimimaan mm. jätevesien sekä ilmapäästöjen ja kaatopaikkajätteiden käsittelyssä ympäristöön liittyvien säädösten mukaisesti. Yhtiö on kirjanpidossaan varautunut toiminnalle tavanomaisiin ympäristönsuojeluun liittyviin kustannuksiin. Odottamattomat tapahtumat tuotantoprosesseissa ja jätteiden käsittelyssä voivat aiheuttaa yhtiölle merkittäviä menetyksiä liiketoiminnassa sekä lisäkustannuksia.

Tuloverot

Johdon arviointia edellytetään määritettäessä tuloverojen ja laskennallisten verosaamisten ja verovelkojen määrää. Konserni arvioi tilinpäätösten yhteydessä laskennallisten verosaamisten kirjausperusteet. Tätä varten arvioidaan, miten todennäköisesti tytäryhtiöillä on kerrytettävissä verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot tai käyttämättömät verotukseen liittyvät hyvitykset voidaan hyödyntää. Ennusteissa käytettävät tekijät voivat poiketa toteutuneista, mikä voi johtaa merkittäviin verosaamisten kulukirjauksiin tuloslaskelmassa.

Oikeudelliset vastuut

Johdon arviointia edellytetään parhaillaan käynnissä oleviin oikeudenkäynteihin liittyvien varausten arvostamisessa ja kirjaamisessa. Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Oikeudenkäyntien vaikeasti ennakoitavasta luonteesta johtuen oikeudenkäynnin todellinen kustannus voi poiketa merkittävästi alkuperäisestä arviosta.

3 RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

RAHOITUSRISKIT

Konserni altistuu liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille: valuutta-, korko-, vastapuoli- ja likviditeettiriskeille.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojata konsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta ja siten turvata omalta osaltaan konsernin tuloskehitys. Rahoitustoiminnon tavoitteet ja limiitit on määritelty yhtiön hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa.

Rahoitusriskien hallinnassa käytetään erilaisia rahoitusinstrumentteja rahoituspolitiikan asettamissa rajoissa. Käytössä on vain instrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiprofilia voidaan jatkuvasti ja luotettavasti seurata.

Rahoituksen hoito ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernin rahoitus- ja riskienhallintaosastolle. Keskeytyksen tavoitteena on tehokas riskienhallinta, kustannussäästöt ja kassanhallinnan optimointi.

Valuuttariski

Konserni altistuu valuuttariskille, joka syntyy valuuttamääräisistä tulevaisuudessa suoritettavista kaupallisista maksuista sekä taseessa olevista valuuttallisista veloista ja saatavista. Suurimmat valuuttariskit liittyvät Yhdysvaltojen dollariin ja Ison-Britannian puntaan.

Konsernin valuuttariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa valuuttakurssimuutosten aiheuttamaa epävarmuutta kassavirroissa, tuloksessa ja taseessa suojaamalla sovittuihin ja ennustettuihin liiketoimiin liittyviä sekä taseeseen sisältyviä valuuttariskejä.

Transaktioriski

Konserni suojaa erittäin todennäköiset ulkomaanvaluutanmääräiset valuuttavirrat rullaavasti seuraavan 12 kuukauden ajalta yksiköiden ennusteiden perusteella. Rahoituspolitiikan mukaan riskineutraalina suojaustasona pidetään 50 %:n suojausastetta. Yksittäisiä sitovia sopimuksia on suojattu myös yli 12 kuukauden pituisilla sopimuksilla poiketen samalla riskineutraalista suojaustasosta. Suojausinstrumentteina on käytetty sekä valuuttatermiinejä että -valuutanvaihtosopimuksia. Suurin osa valuuttavirran suojaukseksi solmituista johdannais-sopimuksista täyttää IFRS:n tarkoittaman suojauslaskennan kriteerit.

Konsernin ennustetusta 12 kuukauden valuuttavirrasta oli 31.12.2008 suojattuna 52 % (2007: 53 %). Alla olevassa taulukossa on esitetty valuuttavirran suojausten nimellisarvot 31.12.2008 ja 31.12.2007.

Suojausten nimellisarvo

Valuutta	2008 M€	2007 M€
USD	294	342
GBP	219	315
JPY	77	36
AUD	79	168
CHF	32	26
DKK	32	44
Muut	21	128
Yhteensä	754	1 059

Segmenttiraportoinnissa rahoitus- ja riskienhallintaosaston yksiköiden puolesta tekemät suojaukset kohdistetaan asianomaisille segmenteille. Konsernitason ulkoiset suojaukset on määritelty nimenomaisen ulkomaanvaluuttamääräisen myynnin valuuttariskin suojauksiksi bruttoperiaatteella.

Konsernin taseessa on valuuttamääräisiä varoja ja velkoja, esimerkiksi lainoja ja talletuksia, ostovelkoja ja myyntisaamisia sekä kassavarajoja muissa valuutoissa kuin konsernin esittamisvaluutassa. Periaatteena ja tavoitteena on suojautua tältä taseriskiltä täydellisesti rahoitusinstrumenttien avulla. Rahoituspolitiikan mukaan konsernilla voi kuitenkin olla suojaamattomia tasepositioita. 31.12.2008 konsernin korollisista tase-eristä oli suojaamatta 45 miljoonaa euroa (2007: 17 miljoonaa euroa). Taseessa olevia korottomia myyntisaamisia ja ostovelkoja oli tilinpäätöshetkellä suojattu 277 miljoonan euron edestä (2007: 327 miljoonaa euroa).

Translaatoriski

Translaatoriski muodostuu sijoituksista ulkomaisiin tytäryhtiöihin. Tilinpäätöshetkellä konserni on suojautunut näiden yhtiöiden omaan pääomaan liittyvältä valuuttariskiltä vain Kanadassa. Sijoituksia muihin maihin ei ole suojattu.

Herkkyys valuuttariskille

Jos euro olisi heikentynyt/vahvistunut 10 % Yhdysvaltojen dollariin vastaan 31.12.2008 muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina, konsernin tulos ennen veroja olisi ollut 4 miljoonaa euroa (2007: 2 miljoonaa euroa) suurempi/pienempi taseriskin vuoksi. Vaikutus omaan pääomaan olisi ollut 39 miljoonaa euroa (2007: 34 miljoonaa euroa) pienempi/suurempi johtuen pääosin ennustettujen valuuttavirtojen suojaamiseen käytetyistä rahoitusinstrumenteista.

Jos euro olisi heikentynyt/vahvistunut 10 % Ison-Britannian puntaa vastaan 31.12.2008 muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina, konsernin tulos ennen veroja olisi ollut 0 miljoonaa euroa (2007: 0 miljoonaa euroa) suurempi/pienempi taseriskistä johtuen. Vaikutus omaan pääomaan olisi ollut 22 miljoonaa euroa (2007: 31 miljoonaa euroa) pienempi/suurempi johtuen pääosin ennustettujen valuuttavirtojen suojaamiseen käytetyistä rahoitusinstrumenteista.

Jos euro olisi heikentynyt/vahvistunut 10 % Australian dollariin vastaan 31.12.2008 muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina, konsernin tulos ennen veroja olisi ollut 7 miljoonaa euroa (2007: 16 miljoonaa euroa) suurempi/pienempi. Vaikutus omaan pääomaan olisi ollut 1 miljoonaa euroa (2007: 0 miljoonaa euroa) pienempi/suurempi.

Herkkyys valuuttariskille laskettiin seuraavien oletusten perusteella:

- Valuuttakurssimuutos on 10 %.
- Suurin osa niistä rahoitusinstrumenteista, jotka eivät ole johdannaisia, kuten rahavarat, myyntisaatavat, korolliset velat ja ostovelat ovat joko suoraan toimintavaluutassa tai on käännetty siihen johdannaisopimuksilla. Avoin tasepositio on hyvin pieni ja sen vuoksi kurssimuutoksilla on hyvin pieni vaikutus tai ei lainkaan vaikutusta tuloslaskelmaan.
- Omaan pääomaan vaikuttavat ne kassavirran suojaamiseksi solmitut johdannaiset, joiden suojaussuhde on tehokas.
- Tulokseen vaikuttavat ne johdannaiset, joiden suojaussuhde ei ole tehokas.
- Laskennassa ei ole mukana ennustettuja valuuttamääräisiä tulevia kassavirtoja.

Korkoriski

Konsernin korollinen velka altistaa konsernin korkoriskille eli korkoliikkeiden aiheuttamalle uudelleenhinnoittelu- ja käyvän arvon korkoriskille. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on suojautua korkoliikkeiden aiheuttamilta ylimääräisiltä kustannuksilta.

Korkoriskin hallinta perustuu rahoituspolitiikassa määriteltyyn nettovelan 6 kuukauden keskimääräiseen korkosidonnaisuusaikaan. Tämän lyhyen korkosidonnaisuusajan pohjana on oletamus tuottoikärien keskimääräisestä positiivisuudesta. Lyhyt korkosidonnaisuusaika siis vähentää korkokustannuksia pitkällä aikavälillä. Korkosidonnaisuusaika voi vaihdella 3 ja 12 kuukauden välillä. 31.12.2008 keskimääräinen korkosidonnaisuusaika oli 6 kuukautta (2007: 6 kuukautta). Nettovelan keskimääräisen korkosidonnaisuusajan muuttamiseen konserni käyttää korkojohdannaisia.

Konsernin lainavaltuuksien jakauma vastaa emoyhtiön ja tytäryhtiöiden toimintavaltuuksien määräistä lainausta. Korollisten nettovelkojen nimellisarvot mukaan lukien johdannaiset jakaantuivat 31.12.2008 ja 31.12.2007 valuutoittain seuraavasti:

Valuutta	2008 mrd €	2007 mrd €
EUR	4,3	3,8
CNY	0,3	0,4
USD	0,3	0,3
CAD	-0,6	-0,3
Muut	0,1	-0,1
Yhteensä	4,4	4,1

Valtaosa pitkäaikaisista lainoista ja niitä suojaavista korkojohdannaisista on IFRS:n suojauslaskennan piirissä.

Herkkyys korkoriskille

Jos konsernin nettovelan korot olisivat olleet 1 prosenttiyksikön korkeammat/matalammat 31.12.2008 muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina, konsernin tulos ennen veroja olisi ollut 9 miljoonaa euroa (2007: 7 miljoonaa euroa) pienempi/suurempi johtuen pääasiassa suuremmista/pienemmistä muuttuvakorkoisten lainojen koroista. Oma pääoma olisi pysynyt muuttumattomana.

Herkkyys korkoriskille laskettiin seuraavien oletusten perusteella:

- Korkomuutoksen oletetaan olevan 1 prosenttiyksikön suuruinen yhdensuuntainen muutos kaikissa korkokäyrän pisteissä.
- Käyvän arvon suojauksessa korkoriskistä aiheutuva suojauskohteen käyvän arvon muutokset kumoavat melkein täydellisesti suojattavien instrumenttien käypien arvojen muutokset tuloslaskel-

- massa. Mahdollinen tehon osuus vaikuttaa tilikauden tulokseen.
- Kiinteäkorkoiset jaksotettuun hankintamenuun arvostettavat lainat, jotka eivät ole mukana käyvän arvon suojauksessa eivät altistu tässä tarkoitettulle korkoherkkyydelle.
- Muuttuvakorkoiset jaksotettuun hankintamenuun arvostetut lainat, joita ei ole määritelty suojattaviksi instrumenteiksi ovat mukana herkkyyksianalyysissä.
- Markkinakorkojen muutoksista aiheutuvat korkojohdannaisten käyvän arvon muutokset, joihin ei sovelleta IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa, vaikuttavat rahoitustuottoihin tai -kuluihin ja ovat sen vuoksi mukana herkkyyksianalyysissä.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Konserni pyrkii säilyttämään hyvän maksuvalmiuden kaikissa olosuhteissa tehokkaalla kassanhallinnalla ja sijoittamalla vain helposti rahaksi realisoitaviin kohteisiin. Lyhytaikaiseen rahoitukseen konserni käyttää yritystodistusohjelmia. Pitkäaikaisia sitovia luottolimiittejä käytetään rahoituksen varmistamiseen kaikissa olosuhteissa sekä yritystodistusohjelmien varajärjestelyinä.

Jälleerahoitusriskit minimoidaan huolehtimalla lainasalkun tasapainoisesta kassavirtapohjaisesta erääntymisaikataulusta sekä lainojen riittävän pitkistä maturiteeteista. Tilinpäätöshetkellä lainojen keskimaturiteetti oli 5,7 vuotta (31.12.2007: 6,1 vuotta).

Rahavarat sekä vahvistetut luottolimitit

M€	2008	2007
Rahavarat	330	237
Vahvistetut luottolimitit	2 500	2 500
joista käytössä	-687	-538
Muut käytössä olevat luottolimitit	-74	-416
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-344	-389
Käytettävissä oleva likviditeetti	1 725	1 394

Tärkeimmät käytössä olevat rahoitusohjelmat ovat:

- kotimainen yritystodistusohjelma 1 000 miljoonaa euroa
- belgialainen yritystodistusohjelma 400 miljoonaa euroa
- Medium Term Note -ohjelma 5 000 miljoonaa euroa
- Revolving Credit Facility 1 500 miljoonaa euroa (erääntyy 2010)
- Revolving Credit Facility 1 000 miljoonaa euroa (erääntyy 2012)

Lainojen sopimuksiin perustuva lyhennysanalyysi on esitetty liitetiedoissa, viite 31.

Vastapuoliriski

Konsernin pankkien ja rahoituslaitosten kanssa tekemiin rahoitusinstrumentteihin sisältyvä riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Rahoituspolitiikan mukaan johdannaisinstrumentteja ja kassavarojen sijoituksia saa tehdä vain tietyn luottokelpoisuuden omaavien vastapuolten kanssa. Luottokelpoisuusvaatimuksen lisäksi konserni minimoi vastapuoliriskinsä tekemällä sopimuksia useiden johtavien pankkien ja rahoituslaitosten kanssa. Konsernirahoitus valvoo jatkuvasti vastapuolten luottokelpoisuutta.

Luottoriski

Operatiiviseen toimintaan liittyvän luottoriskin hallinnan periaatteet on määritelty konsernin luottoriskin hallintapolitiikassa ja luottoriskiä valvotaan systemaattisesti. Avoinna olevia myyntisaamisia, myyntisaa-

misten keskimääräistä maksuaikaa (DSO) ja erääntyneitä myyntisaamisia seurataan kuukausittain.

Konsernin myyntisaamisiin ja muihin saamisiin liittyviä luottoriskien riskikeskittymiä pienentää laaja ja maantieteellisesti jakautunut asiakkaskunta. Asiakkaiden luottolimiittejä ja heidän taloudellista tilaansa seurataan jatkuvasti. Pääsääntöisesti saatavat turvataan luottotappiovakuutuksilla. Tietyillä markkinoilla luottoriskiä pienennetään käyttämällä remburseja, ennakkomaksuja ja pankkitakuita. Myyntisaamisten ikäjakama on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, viite 26. Konsernilla ei ole tiedossa merkittäviä asiakassaamisten luottoriskikeskittymiä. Konsernin kymmenen suurinta asiakasta muodostivat noin 15 % (11 %), noin 190 (150) miljoonaa euroa, konsernin myyntisaamisista 31.12.2008. Vastuusitoumuksiin liittyvistä luottoriskeistä on selostettu liitetiedoissa, viite 39.

Johdannaiset hyödykehintariskin hallinnassa

Konsernin valmistusprosessi vaatii paljon sähköä. Sähkön hankinta ja myynti hallinnoidaan ja optimoidaan konsernin kannalta. Konserni suojaa sähköpositionsa hintariskiä sähköjohdannaisilla.

Jos kaikkien Nord Pool sähköpörssissä noteerattujen sähköjohdannaisten hinnat olisivat olleet 25 % korkeammat/matalammat 31.12.2008 muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina, konsernin tulos ennen veroja olisi ollut 19 miljoonaa euroa korkeampi/matalampi (2007: 0,3 miljoonaa euroa perustuen 15 % korkeampaan/matalampaan hintaan). Tulos oli herkempi sähköjohdannaisten hinnanmuutoksille vuonna 2008 kuin vuonna 2007 suuremman sähköjohdannaisposition ja volatiliiteetin johdosta.

- Hinnanmuutoksen oletetaan olevan 25 prosenttiyksikön suuruinen yhdensuuntainen muutos kaikissa maturiteeteissa.
- Analyysissä on mukana ainoastaan avoimet sähköjohdannaiskaupat.

Pääomariskin hallinta

Pääoman hallinnassa konsernin tavoitteena on varmistaa joustavan pääomarakenteen ylläpito, mikä mahdollistaa konsernin toiminnan pääomamarkkinoilla.

Tyydyttävän oman ja vieraan pääoman tasapainon mittarina konserni käyttää korollisten nettovelkojen ja oman pääoman suhdetta, velkaantumisastetta (gearing). Tyydyttävän joustavuuden varmistamiseksi tavoitteeksi on asetettu velkaantumisaste, jonka on oltava selvästi alle hyväksyttävän 90 %:n enimmäisarvon.

Oheisessa taulukossa on esitetty konsernin oma pääoma, korolliset velat ja velkaantumisaste.

M€	31.12.	
	2008	2007
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	6 106	6 770
Vähemmistön osuus	14	13
Oma pääoma yhteensä	6 120	6 783
Pitkäaikaiset korolliset velat	4 534	3 384
Lyhytaikaiset korolliset velat	537	931
Myyttävänä oleviksi luokiteltuihin varoihin liittyvät korolliset velat	2	–
Korolliset velat yhteensä	5 073	4 315
Oma pääoma ja velat yhteensä	11 193	11 098
Korolliset velat yhteensä	5 073	4 315
– Korolliset saatavat yhteensä	–752	–342
Korolliset nettovelat	4 321	3 973
Velkaantumisaste (gearing), %	71	59

4 SEGMENTTI-INFORMAATIO

UPM on siirtynyt uuteen liiketoimintarakenteeseen 1. joulukuuta 2008. Yhtiön toiminta jakaantuu kolmeen ryhmään: Energia ja sellu, sisältäen raportoitavina segmentteinä Energia-segmentin, Sellu-segmentin sekä Metsä ja sahat -segmentin; Paperi, jonka tiedot raportoidaan Paperi-segmenttinä sekä Tekniset materiaalit, joka sisältää Tarrat -segmentin ja Vaneri-segmentin. Muu toiminta sisältää konsernin kehitysyksiköt (puumuovikomposiittiyksikkö ProFi, RFID-tunnisteet, biopoltoaineet), logistiikkapalvelut ja konsernihallinnon.

UPM on ottanut IFRS 8 Toimintasegmentit -standardin käyttöön 1.1.2008 ennen sen pakollista voimaantuloa. IFRS 8:n käyttöönotto ei ole muuttanut merkittävästi konsernin segmenteistä esitettävää informaatiota, sillä jo konsernin aiemmin julkaisemat segmenttitiedot perustuvat konsernin sisäiseen raportointiin.

Segmenttien vertailutiedot vuodelta 2007 on muutettu vastaamaan uutta liiketoimintarakennetta sekä IFRS 8:n esittämisaatuksia.

Raportoitavat segmentit

Energia

Energia-segmenttiin kuuluvat UPM:n vesivoimalaitokset sekä osuudet energiayhtiöissä, lähinnä osakkuusyhtiö Pohjolan Voima Oy:ssä sekä Kemijoki Oy:ssä. Paperitehtaiden lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitokset kuuluvat Paperi-segmenttiin.

Sellu

Sellu-segmenttiin kuuluvat konsernin sellutehtaat sekä omistus osakkuusyhtiö Oy Metsä-Botnia Ab:ssä.

Metsä ja sahat

Metsä ja sahat -segmenttiin kuuluvat metsät, puunhankinta ja sahat. Sahojen vuosikapasiteetti on 2,4 miljoonaa kuutiometriä.

Paperi

Paperi-segmenttiin kuuluvat konsernin paperitehtaat, jotka tuottavat aikakauslehti-, sanomalehti-, hieno- ja erikoispapereita. Paperi-tuotannon vuosikapasiteetti on noin 11 miljoonaa tonnia. Paperi-segmenttiin kuuluvat myös paperitehtaiden lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitokset.

Tarrat

Tarrat -segmenttiin kuuluvat tarralaminaattitehtaat, sekä leikkuu ja jakeluterminaalit.

Vaneri

Vaneri-segmenttiin kuuluvat vaneritehtaat. Segmentin vuosikapasiteetti on 1,1 miljoonaa kuutiometriä.

Muu toiminta

Muu toiminta sisältää konsernin kehitysyksiköt (puumuovikomposiittiyksikkö ProFi, RFID-tunnisteet, biopoltoaineet), logistiikkapalvelut ja konsernihallinnon.

Konserni ei ole yhdistänyt toimintasegmenttejä yllä mainittujen raportoitavien segmenttien muodostamiseksi.

Konsernin johto on määritellyt toimintasegmentit perustuen raportteihin, joita konsernin ylin operatiivinen päättökentekijä säännöllisesti seuraa. Konsernin toimitusjohtaja on määritelty konsernin ylimmäksi operatiiviseksi päättökentekijäksi.

Kustakin segmentistä raportoitava informaatio vastaa konsernin toimitusjohtajan segmenttien tuloksellisuuden arvioimiseksi sekä resurssien kohdentamiseksi käyttämää konsernin sisäistä raportointia. Konsernin toimintasegmentit on organisoitu tuotteiden perusteella.

Segmenttien tuloksellisuuden arviointi perustuu ensisijaisesti segmentin liikevoittoon. Segmenttien liikevoitto on määritelty konsernin tilinpäätöstä vastaavalla tavalla. Segmenttien väliset myynnit tapahtuvat markkinahintaan.

Konsernin toimitusjohtajalle raportoitavien varojen ja velkojen arvostusperiaatteet ovat konsernin tilinpäätösperiaatteiden mukaiset. Varat ja velat kohdistetaan segmenteille segmentin toimintojen perusteella. Kohdistamattomat varat ja velat muodostuvat muista myytävissä olevista sijoituksista, kuin energiaosakkeista, pitkäaikaisista rahoitusvaroista, laskennallisista verosaamisista ja -veloista, muista pitkäaikaisista varoista, tuloverosaamisista ja -veloista, rahavaroista, myytävänä oleviksi luokitelluista varoista ja varoihin liittyvistä veloista, eläkevelvoitteista, varauksista, korollisista veloista ja muista veloista.

Segmenttikohtaiset tiedot 1.1.–31.12.2008

M€	Energia	Sellu	Metsä ja sahat	Paperi	Tarrat	Vaneri	Muu toiminta	Eliminoinnit ja täsmä- tykset	Konserni
Myynti konsernin ulkopuolelle	137	63	869	6 761	956	491	184	–	9 461
Konsernin sisäinen myynti	341	881	1 051	250	3	39	16	–2 581	–
Myynti yhteensä	478	944	1 920	7 011	959	530	200	–2 581	9 461
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	–26	86	–	1	–	–	1	–	62
Liikevoitto	175	89	–59	–129	–26	28	–54	–	24
Voitot myytävissä olevista sijoituksista, netto									2
Rahoituskulut, netto									–227
Tuloverot									21
Tilikauden voitto/tappio									–180
Kertaluonteiset erät liikevoitossa ¹⁾	–	–59	–36	–379	–28	3	10	–	–489
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	175	148	–23	250	2	25	–64	–	513
Varat ²⁾	480	1 040	1 976	6 378	661	313	161	–139	10 870
Osakkuus- ja yhteisyritykset ²⁾	498	745	1	15	–	–	4	–	1 263
Kohdistamattomat varat									1 648
Varat yhteensä									13 781
Velat ³⁾	23	67	135	377	132	18	32	–141	643
Kohdistamattomat velat									7 018
Velat yhteensä									7 661
Muut erät									
Poistot	5	77	24	639	32	21	8	–	806
Arvon alentumiset	1	51	32	328	7	–	–	–	419
Investoinnit ⁴⁾	8	151	24	219	96	22	31	–	551
Sijoitettu pääoma, 31.12. ⁵⁾	955	1 718	1 843	6 016	529	295	134	–297	11 193
Sijoitettu pääoma, keskimäärin	951	1 674	1 878	6 503	510	307	137	–814	11 146
Sijoitetun pääoman tuotto, ilman kertaluonteisia eriä ⁶⁾	18,4	8,8	–1,2	3,8	0,4	8,1	–46,7	–	4,6
Henkilöstö vuoden lopussa	39	1 159	3 278	13 262	2 851	3 799	595	–	24 983
Henkilöstö keskimäärin	27	1 379	3 445	13 777	2 824	3 950	615	–	26 017

¹⁾ Sellu-segmentin vuoden 2008 kertaluonteiset erät 59 miljoonaa euroa liittyvät Tervasaaren sellutehtaan sulkemiseen. Metsä ja sahatehtaan – segmentin kertaluonteisiin erisiin sisältyy 31 miljoonan euron arvonalennus Suomen sahajen käyttöomaisuuden arvosta. Paperi-segmentin kertaluonteisiin erisiin sisältyy segmentin liikearvosta tehty 230 miljoonan euron arvonalennus, 101 miljoonan euron arvonalennus sekä 42 miljoonaa euroa muita rakennejärjestelykuluja liittyen Kajaanin paperitehtaan sulkemiseen ja muita rakennejärjestelykuluja nettona 6 miljoonaa euroa. Tarra-segmentin kertaluonteiset erät sisältävät 28 miljoonaa euroa rakennemuutuskuluja, jotka aiheutuvat leikkuukapasiteetin vähentämisestä ja kahden leikkuuterminaalien sulkemisesta Euroopassa. Vaneri-segmentin kertaluonteiset erät sisältävät varausten peruutuksia liittyen myyntiin Kuopion vaneritehtaan. Muun toiminnan kertaluonteiset erät sisältävät 5 miljoonan euron tuoton oikaisuna vuoden 2007 liiketoimintojen myynteihin. Vuoden 2008 muut kertaluonteiset tuotot 5 miljoonaa euroa liittyvät rakennejärjestelyihin.

²⁾ Segmentin varat sisältävät liikearvon, muut aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, sijoituskiinteistöt, biologiset hyödykkeet, sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin, myytävissä oleviin sijoituksiin luettavat energiaosakkeet, vaihto-omaisuuden sekä myyntisaamiset.

³⁾ Segmentin velat sisältävät ostovelat ja saadut ennakot.

⁴⁾ Investoinnit sisältävät liiketoimintojen yhdistämisestä syntyneen liikearvon, muut aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, sijoituskiinteistöt, biologiset hyödykkeet sekä sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

⁵⁾ Segmentin sijoitettu pääoma on segmentin varat vähennettynä segmentin veloilla. Eliminoinnit sisältävät kohdistamattomat varat ja kohdistamattomat korottomat velat.

⁶⁾ Sijoitetun pääoman tuotto-% laskentakaava: segmentti: Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä/Sijoitettu pääoma (keskimäärin) x 100, konserni: (Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut–kertaluonteiset erät)/(Oma pääoma + korolliset velat (keskimäärin)) x 100.

Segmenttikohtaiset tiedot 1.1.–31.12.2007

M€	Energia	Sellu	Metsä ja sahat	Paperi	Tarrat	Vaneri	Muu toiminta	Eliminoinnit ja täsmä- tykset	Konserni
Myynti konsernin ulkopuolelle	59	35	1 021	7 081	997	555	287	–	10 035
Konsernin sisäinen myynti	320	773	1 018	247	1	36	163	–2 558	–
Myynti yhteensä	379	808	2 039	7 328	998	591	450	–2 558	10 035
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	–17	58	1	–	–	–	1	–	43
Liikevoitto	95	145	201	–137	60	50	69	–	483
Voitot myytävissä olevista sijoituksista netto									2
Rahoituskulut netto									–193
Tuloverot									–211
Tilikauden voitto/tappio									81
Kertaluonteiset erät liikevoitossa ¹⁾	–	–43	–13	–399	4	–	99	–	–352
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	95	188	214	262	56	50	–30	–	835
Varat ²⁾	475	910	1 968	7 344	597	327	152	–123	11 650
Osakkuus- ja yhteisyritykset ²⁾	523	652	2	12	–	–	4	–	1 193
Kohdistamattomat varat									1 110
Varat yhteensä									13 953
Velat ³⁾	23	91	195	491	149	29	23	–179	822
Kohdistamattomat velat									6 348
Velat yhteensä									7 170
Muut erät									
Poistot	5	58	25	678	29	21	15	–	831
Arvon alentumiset	1	43	19	317	–	–	13	–	393
Investoinnit ⁴⁾	3	239	25	296	106	17	22	–	708
Sijoitettu pääoma 31.12. ⁵⁾	975	1 472	1 774	6 865	448	299	133	–868	11 098
Sijoitettu pääoma keskimäärin	994	1 423	1 679	7 317	420	300	217	–984	11 366
Sijoitetun pääoman tuotto, ilman kertaluonteisia eriä % ⁶⁾	9,6	13,2	12,7	3,6	13,3	16,7	–13,8	–	7,4
Henkilöstö vuoden lopussa	26	1 186	3 510	14 538	2 568	3 945	579	–	26 352
Henkilöstö keskimäärin	28	1 309	3 628	15 145	2 569	4 063	1 504	–	28 246

¹⁾ Sellu-segmentin vuoden 2007 kertaluonteisiin eriin sisältyy segmentin liikearvosta tehty 43 miljoonan euron arvonalennus. Metsä ja sahat –segmentin kertaluonteiset erät sisältävät Miramichin metsä- ja sahatoimintoihin liittyvän 19 miljoonan euron arvonalennuksen sekä 6 miljoonan euron myyntivoiton kiinteistön myynnistä. Paperi-segmentin kertaluonteiset erät sisältävät Miramichin paperitehtaan liittyvää 22 miljoonan euron käyttöomaisuuden arvonalennuksen, henkilöstökuluja 54 miljoonaa euroa ja muita kuluja 36 miljoonaa euroa. Lisäksi kertaluonteisiin eriin sisältyy 8 miljoonan euron tuotto muista rakennejärjestelyistä, segmentin liikearvosta tehty 307 miljoonan euron arvonalennus sekä arvonalennusten palautuksista kirjattu 11 miljoonan euron tuotto. Tarra-segmentin kertaluonteiset erät sisältävät rakennejärjestelyihin liittyvän 4 miljoonan euron tuoton. Muun toiminnan kertaluonteiset erät sisältävät myyntivoittoja 58 miljoonaa euroa satamaoperaattoreiden Rauma Stevedoringin ja Botnia Shippingin myynnistä, 42 miljoonaa euroa UPM-Asunnot Oy:n myynnistä sekä 29 miljoonaa euroa Walki Wisan myynnistä. Lisäksi kertaluonteisiin eriin sisältyy 12 miljoonan euron korvauskulu liittyen ryhmäkan-teisiin Yhdysvalloissa sekä 18 miljoonaa euroa arvonalennuksia ja muita rakennejärjestelykuluja.

²⁾ Segmentin varat sisältävät liikearvon, muut aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, sijoituskiinteistöt, biologiset hyödykkeet, sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin, myytävissä oleviin sijoituksiin luettavat energiaosakkeet, vaihto-omaisuuden sekä myyntisaamiset.

³⁾ Segmentin velat sisältävät ostovelat ja saadut ennakot.

⁴⁾ Investoinnit sisältävät liiketoimintojen yhdistämisestä syntyneen liikearvon, muut aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, sijoituskiinteistöt, biologiset hyödykkeet sekä sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

⁵⁾ Segmentin sijoitettu pääoma on segmentin varat vähennettynä segmentin veloilla. Eliminoinnit sisältävät kohdistamattomat varat ja kohdistamattomat korottomat velat.

⁶⁾ Sijoitetun pääoman tuotto-prosentin laskenta-kaava; segmentit: Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä/Sijoitettu pääoma (keskimäärin) x 100, konserni: (Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut – kertaluonteiset erät)/(Oma pääoma + korolliset velat (keskimäärin)) x 100.

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

Myynti konsernin ulkopuolelle asiakkaan sijainnin mukaan

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Saksa	1 640	1 707
Iso-Britannia	1 040	1 203
Suomi	946	865
Ranska	552	607
Muut EU-maat	2 259	2 418
Muu Eurooppa	467	493
Yhdysvallat	940	1 140
Kanada	65	115
Kiina	397	382
Muu maailma	1 155	1 105
Yhteensä	9 461	10 035

Varat yhteensä maittain

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Saksa	2 514	2 830
Iso-Britannia	565	642
Suomi	7 547	7 197
Ranska	521	568
Muut EU-maat	592	646
Muu Eurooppa	132	145
Yhdysvallat	592	620
Kanada	186	233
Kiina	832	801
Muu maailma	300	271
Yhteensä	13 781	13 953

Investoinnit maittain

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Saksa	33	23
Iso-Britannia	56	28
Suomi	280	439
Ranska	13	31
Puola	68	23
Muu Eurooppa	17	31
Pohjois-Amerikka	23	62
Kiina	9	17
Muu maailma	52	54
Yhteensä	551	708

5 RAHAVIRTUALASKELMAN LIITETIEDOT

Yrityssostot ja -myynnit

Vuosina 2008 ja 2007 ei tehty yritysostoja.

Vuoden 2008 yritysmyynnit liittyvät UPM:n RFID-antenneja valmistavaan Intune Circuits Oy:n myyntiin heinäkuussa sekä vuoden 2007 yritysmyyntien oikaisuihin.

Huhtikuussa 2007 UPM myi kiinteistöyhtiö UPM-Asunnot Oy:n 73 miljoonalla eurolla, josta kirjattiin myyntivoittoa 42 miljoonaa euroa ennen veroja. Kesäkuussa 2007 UPM myi teollisuuskaareita ja yhdistelmäateriaaleja valmistavan Walki Wisa-ryhmän 79 miljoonalla eurolla. Kaupasta kirjattiin 29 miljoonan euron verovapaa myyntivoitto. Lokakuussa 2007 UPM myi suomalaiset satamaoperaattorit Oy Rauma Stevedoring Ltd:n ja Oy Botnia Shipping Ab:n. Kaupasta kirjattiin verovapaata myyntivoittoa 58 miljoonaa euroa.

Mitään näitä luovutuksia ei ole ryhmitelty lopetettaviksi toiminnoiksi.

Myytyjen yksiköiden nettovarot ja -velat

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Rahavarat	1	2
Muut aineettomat hyödykkeet	–	7
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	–	68
Sijoituskiinteistöt	–	17
Vaihto-omaisuus	–	44
Saamiset	2	52
Osto- ja muut velat	–3	–47
Korolliset velat	–1	–65
	–1	78
Luovutusvoitto/-tappio	8	129
Vastike yhteensä	7	207
Maksetut rahavarat	7	207
Luovutetun tytäryhtiön rahavarat	–1	–2
Luovutusten nettorahavirta	6	205

Oikaisut tilikauden voittoon/tappioon

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Verot	–21	211
Poistot ja arvonalentumiset	1 225	1 224
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	–62	–43
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot ja -tappiot	–28	–157
Myyntivoitot myytävissä olevista sijoituksista, netto	–2	–2
Rahoituskulut, netto	227	193
Maksut rakennejärjestelyistä	–56	–
Kertasuoritukset eläkejärjestelyihin	–85	–30
Muut oikaisut	34	–6
Yhteensä	1 232	1 390

Käyttöpääoman muutos

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Vaihto-omaisuus	–55	–152
Lyhytaikaiset saamiset	138	–129
Lyhytaikaiset korottomat velat	–215	77
Yhteensä	–132	–204

6 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot ¹⁾	28	160
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	6	6
Muut vuokratuotot	7	7
Saadut päästöoikeudet (Viite 7)	37	–
Suojauslaskennan ulkopuolella olevat johdannaiset	2	22
Muut erät	3	5
Yhteensä	83	200

¹⁾ Vuosi 2007 sisältää UPM-Asunnot Oy:n 42 miljoonan euron myyntivoiton, Walki Wisa-ryhmän 29 miljoonan euron myyntivoiton sekä 58 miljoonan euron myyntivoiton Oy Rauma Stevedoring Ltd:n ja Oy Botnia Shipping Ab:n myynnistä.

7 LIIKETOIMINNAN KULUT

M€	1.1.–31.12. 2008	2007
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	93	-41
Valmistus omaan käyttöön	-17	-34
	76	-75
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	5 244	5 360
Varastojen muutos	-84	-52
Ulkopuoliset palvelut ¹⁾	720	744
	5 880	6 052
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	1 079	1 163
Osakeperusteiset maksut (Viite 37)	5	15
Henkilösivukulut		
Eläkekulut – etuuspohjaiset järjestelyt (Viite 29)	31	44
Eläkekulut – maksupohjaiset järjestelyt	146	125
Työsuhteen päättymisen jälkeinen terveydenhuolto (Viite 29)	2	3
Muut henkilösivukulut ²⁾	143	159
	322	331
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokratulot	53	50
Päästöoikeuskulut (Viite 6)	26	-1
Pitkäaikaisten varojen luovutustappiot	1	4
Muut liiketoiminnan kulut ³⁾	965	1 111
	1 045	1 164
Liiketoiminnan kulut yhteensä	8 407	8 650

¹⁾ Ulkopuoliset palvelut muodostuvat pääasiassa myytyjen tuotteiden jakelukustannuksista.

²⁾ Muihin henkilösivukuluihin sisältyy pääasiassa lakisääteisiä sosiaalikuluja, mutta ei eläkekuluja.

³⁾ Muut liiketoiminnan kulut sisältävät mm. energia- ja kunnossapitokuluja, palveluja sekä yhtiön hallintoon liittyviä kuluja.

Liiketoiminnan kuluihin sisältyvät tutkimus- ja kehitysmenot olivat 49 miljoonaa euroa vuonna 2008 ja 50 miljoonaa euroa vuonna 2007.

HALLITUKSEN JA JOHTAJISTON PALKAT JA PALKKIOT

Vuoden 2008 varsinaisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomille hallituksen ja sen komiteoiden jäsenille on maksettu palkkioita seuraavasti: hallituksen puheenjohtajalle on maksettu palkkiona 175 000 (2007: 175 000) euroa vuodessa, hallituksen varapuheenjohtajille sekä tarkastuskomitean puheenjohtajalle 120 000 (2007: 120 000) euroa vuodessa ja jäsenille 95 000 (2007: 95 000) euroa vuodessa. Vuonna 2008 ja 2007 60 % palkkion määrästä on maksettu rahana ja 40 %:a vastaavalla osuudella hallituksen jäsenille on hankittu ja luovutettu yhtiön osakkeita. Vuonna 2008 hallituksen puheenjohtajalle luovutettiin 7 077 yhtiön osaketta, hallituksen varapuheenjohtajalle 4 852 sekä tarkastuskomitean puheenjohtajalle kullekin 4 852 osaketta ja muille hallituksen jäsenille yhteensä 19 205 osaketta.

Hallituksen jäsenten osakeomistus (kpl) ja palkkiot

1 000 €	Osakeomistus 31.12.2008	1.1.–31.12. 2008	2007
Hallituksen jäsenet			
Björn Wahlroos, puheenjohtaja	109 077	175	–
Berndt Brunow, varapuheenjohtaja	274 988	120	120
Georg Holzhey, varapuheenjohtaja	438 398	120	95
Matti Alahuhta	6 641	95	–
Michael C. Bottenheim	16 260	120	120
Karl Grotenfelt	29 726	95	95
Wendy E. Lane	8 299	95	95
Ursula Ranin	7 361	95	95
Veli-Matti Reinikka	6 221	95	95
Jussi Pesonen, toimitusjohtaja	62 814	–	–
Entiset hallituksen jäsenet			
Vesa Vainio	–	–	175
Jorma Ollila	–	–	120
Françoise Sampermans	–	–	95
Total	959 785	1 010	1 105

Johtajiston palkat ja palkkiot

1 000 €	1.1.–31.12. 2008	2007
Toimitusjohtaja Jussi Pesonen		
Palkat ja palkkiot		
Palkat	1 024	984
Kannustepalkkiot	90	210
Osakepalkkiot	443	555
Luontoisedut	23	20
Yhteensä	1 580	1 769
Eläkekulut		
Suomen TyEL-järjestelmä	196	206
Vapaamuotoinen lisäeläke	165	123
Yhteensä	361	329

Johtajiston 12 (2007: 13) jäsenelle, mukaan lukien toimitusjohtaja, maksettiin palkkiona luontoisedut mukaan luettuina yhteensä noin 7,0 (2007: 6,2) miljoonaa euroa, josta noin 1,5 (2007: 0,7) miljoonaa euroa maksettiin bonuksina. Maksetut palkkiot perustuvat johtajiston jäsenten kokonaisuorituksien edellisestä vuonnasta. Vuoden 2008 bonukset sisältyvät konsernin osakepalkkiojärjestelmän ehtojen puitteissa maksettuihin osakepalkkioihin 1,3 (2007: osakepalkkiojärjestelmän mukaisesti 2,8) miljoonaa euroa.

Yhtiön palkkiojärjestelmän mukaisesti toimitusjohtajalle voidaan maksaa korkeintaan 18 kuukauden ja muille korkeintaan 12 kuukauden palkkaa vastaava lisäpalkkio. Lisäksi johtajiston jäsenet ovat oikeutettuja yhtiön osakeoptiojärjestelmiin. Osakeperusteisten maksujen kirjattut kulut olivat 1,1 (2007: 4,6) miljoonaa euroa, josta osakeoptioiden kulut 0,5 (2007: 2,6) miljoonaa euroa ja osakepalkkiot 0,6 (2007: 2,0) miljoonaa euroa.

Toimitusjohtaja Jussi Pesosen eläkeikä on 60 vuotta. Muiden johtajiston jäsenten eläkeikä on sopimuksesta riippuen 62–63 vuotta. Tavoite-eläke on 60 % viimeisen 10 vuoden keskimääräisestä indenisoidusta ansiosta. Eläkeiän alentamisen tai lakisääteisen eläketurvan muun täydentämisen kustannukset katetaan vapaaehtoisella eläkevaikutuksella. Johtajiston jäsenten etuuspohjaisten eläkejärjestelmien kulut olivat vuonna 2008 0,5 (2007: 1,1) miljoonaa euroa ja maksupohjaisten järjestelmien 0,8 (2007: 0,9) miljoonaa euroa.

Johtajiston jäsenillä on tiettyjä etuuksia siltä varalta, että heidän työsuhteensa päättyvät ennen niissä mainittuja päättymispäiviä.

Jos UPM-Kymmene Oyj irtisanoo toimitusjohtaja Jussi Pesosen, hänelle maksetaan 24 kuukauden peruspalkkaa vastaava irtisanomiskorvaus irtisanomisajalta maksettavan kuuden kuukauden palkan lisäksi. Johtajiston muiden jäsenten irtisanomiskorvaus vastaa 12 kuukauden palkkaa, minkä lisäksi heille maksetaan irtisanomisajalta kuuden kuukauden palkka.

Toimitusjohtajan valitsee yhtiön hallitus.

Jos UPM-Kymmene Oyj:n määräysvallassa tapahtuu työ sopimuksessa määritelty muutos, jokainen johtajiston jäsen voi irtisanoa työ sopimuksensa yhden kuukauden tai Jussi Pesosen kohdalla kolmen kuukauden kuluessa määräysvallan muutoksen aiheuttaneesta tapahtumasta lukien ja saada 24 kuukauden peruspalkkaansa vastaavan korvauksen.

Tilintarkastuspalkkiot

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Tilintarkastuspalkkiot	2,3	3,4
Tilintarkastukseen liittyvät palkkiot	0,1	0,5
Tilintarkastukseen liittymättömät palkkiot	0,4	–
Veroneuvontaan liittyvät palkkiot	1,5	1,0
Yhteensä	4,3	4,9

8 BIOLOGISTEN HYÖDYKKEIDEN KÄYVÄN ARVON MUUTOS JA HAKKUUT

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Biologisten hyödykkeiden hakuut	–88	–116
Käyvän arvon muutos	138	195
Yhteensä	50	79

9 OSUUS OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYSTEN TULOKSISTA

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Oy Metsä-Botnia Ab	86	58
Pohjolan Voima Oy	–26	–14
Muut	2	–1
Yhteensä	62	43

10 POISTOT JA ARVONALENTUMISET

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Poistot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä		
Rakennukset	98	97
Koneet ja kalusto	613	628
Muut aineelliset hyödykkeet	33	33
	744	758
Poistot sijoituskiinteistöistä		
Rakennukset	1	1
Poistot aineettomista hyödykkeistä		
Aineettomat oikeudet	16	17
Muut aineettomat hyödykkeet	45	55
	61	72

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentumiset		
Maa-alueet	–	1
Rakennukset	58	6
Koneet ja kalusto	120	21
Muut aineelliset hyödykkeet	4	15
	182	43
Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset		
Liikearvo	230	350
Aineettomat oikeudet	–	8
Päästöoikeudet	2	2
Muut aineettomat hyödykkeet	5	2
	237	362
Arvonalentumisten peruutukset		
Koneet ja kalusto	–	–12
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	1 225	1 224

Vuonna 2008 arvonalentumiset sisältävät Paperi-segmentin liikearvon arvonalentumiskirjauksen 230 miljoonaa euroa. Vuonna 2007 arvonalentumiset sisältävät Paperi-segmentin liikearvon arvonalentumiskirjauksen 307 miljoonaa euroa sekä Sellu-segmentin arvonalentumiskirjauksen 43 miljoonaa euroa. Liikearvon arvonalentumistesteistä, katso viite 16.

Syyskuussa 2008 UPM kirjasi 31 miljoonan euron arvonalentumisen Metsä ja sahat -segmentin Suomen sahaliiketoiminnan käyttöomaisuushyödykkeistä. Arvonalentuminen johtui sahaliiketoiminnan heikentyneestä kannattavuudesta.

Marraskuussa 2008 UPM:n Tarra-segmentti ilmoitti suunnitelmistaan Euroopan toimintojen uudelleenjärjestel miseksi. Tämän johdosta kirjattiin 7 miljoonan euron arvonalentuminen.

Joulukuussa 2008 UPM sulki kannattamatonta paperi- ja sellukapasiteettia Suomessa. Tähän sisältyi Kajaanin paperitehtaan ja Tervasaaren sellutehtaan sulkemiset. Paperi-segmenttiin sisältyvän Kajaanin paperitehtaan sulkemisesta, johtuen kirjattiin 101 miljoonan euron arvonalentuminen ja Sellu-segmenttiin sisältyvän Tervasaaren sellutehtaan sulkemisen, johdosta kirjattiin 51 miljoonan euron arvonalentuminen.

Kesäkuussa 2007 UPM päätti Miramichin aikakauslehtipaperitehtaan tilapäisestä sulkemisesta 9-12 kuukaudeksi. Jatkuneiden heikkojen tulevaisuuden kannattavuusnäkömien vuoksi, johtuen lähinnä Kanadan dollarin vahvistumisesta suhteessa Yhdysvaltain dollariin, sekä välttämättömien raaka-aineiden, kuten puuraaka-aineen ja kemikaalien, kohonneista kustannuksista, UPM päätti joulukuussa 2007 sulkea paperitehtaan pysyvästi. Nämä päätökset johtivat Miramichin paperitehtaan liittyviin 22 miljoonan euron arvonalentumiskirjauksiin sekä 19 miljoonan euron arvonalentumisiin Metsä ja sahat -segmentissä raportoitavissa Miramichin saha- ja puunhankintaorganisaatiossa. Lisäksi muita arvonalentumisia kirjattiin Muu toiminta -segmentissä 12 miljoonaa euroa.

Arvonalentumisten peruutukset liittyvät aiempina vuosina alaskirjattuihin koneisiin ja kalustoihin Paperi-segmentissä, jotka aiotaan ottaa uudelleen käyttöön.

11 NETTOVOITOT MYYTÄVISSÄ OLEVISTA SIOITUKSISTA

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Myynnin yhteydessä realisoituneet nettovoitot	2	2
Yhteensä	2	2

12 RAHOITUSKULUT

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Valuuttakurssivoitot ja -tappiot sekä käyvän arvon muutokset		
Suojauslaskennan ulkopuolella olevat johdannaiset	223	-131
Käyvän arvon suojauslaskennassa olevien johdannaisten käyvän arvon muutos	337	7
Käyvän arvon suojauslaskennassa suojattujen lainojen korkoriskistä aiheutuva käyvän arvon muutos	-358	-7
Kurssierot jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta veloista	-248	187
Kurssierot lainoista ja saamisista	21	-58
	-25	-2
Korko- ja muut rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta veloista	-213	-221
Korkotuotot johdannaisista	3	31
Korkotuotot lainoista ja saamisista	5	5
Voitot ja tappiot osakkuus- ja yhteisyritysten myynneistä	4	2
Muut rahoituskulut	-1	-8
	-202	-191
Rahoituskulut netto	-227	-193

Liikevoittoon sisältyvät johdannaissopimuksista johtuvat nettovoitot ja -tappiot

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Rahavirran suojauslaskennassa olevat johdannaiset	82	44
Suojauslaskennan ulkopuolella olevat johdannaiset	2	22
Yhteensä	84	66

Konsernituloslaskelmaan sisältyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Liikevaihto	88	33
Liiketoiminnan kulut	-14	6
Nettorahoituserät	-7	-4
Yhteensä	67	35

13 TULOVEROT

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Tilikauden ja edellisten tilikausien tuloverot		
Tuloverot toiminnasta	60	162
Laskennallisten verojen muutos (Viite 28)	-81	49
Tuloverot yhteensä	-21	211

Tuloveron täsmäytyslaskelma

Voitto ennen veroja	-201	292
Suomen lakisääteisen verokannan 26 % vero	-52	76
Suomen ja ulkomaiden verokantojen välinen ero	-9	-16
Vähennyskeltottomat kulut ja verovapaat tulot	42	50
Verotuksessa vähennyskeltottomat tappiot	6	5
Osakkuusyritysten tulokset	-18	-12
Verolainsäädännön muutos	12	4
Muut	-2	104
Tuloverot yhteensä	-21	211

Efektiivinen verokanta 10,4 % 72,3 %

Vuoden 2008 tuloveroihin sisältyy 28 miljoonan euron tuotto laskennallisen verovelan vähentymisestä liittyen Paperi-segmentin liikearvon arvonalentumiskirjaukseen. Verolainsäädännön muutos sisältää 13 miljoonaa euroa kulu liittyen verolainsäädännön muutokseen Iso-Britanniassa.

Vuoden 2007 tuloveroihin sisältyy 25 miljoonan euron tuotto laskennallisen verovelan vähentymisestä liittyen liikearvon arvonalentumiskirjaukseen Paperi- ja Sellu-segmenteissä. Verolainsäädännön muutos sisältää 25 miljoonaa euroa verokuluja johtuen Kanadan verokannan alentumisesta sekä tuottoina tuloveroasteiden muutokset Saksassa ja Isossa-Britanniassa. Muut erät sisältävät 123 miljoonan euron kulun Miramichin paperitehtaan sulkemispäätöksestä aiheutuneesta laskennallisten verosaamisten alaskirjauksesta Kanadassa (josta 98 miljoonaa euroa alaskirjattiin poistoerosta).

14 TULOS/OSAKE

	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto/tappio, M€	-179	85
Keskimääräinen painotettu osakemäärä, 1 000 kpl	517 545	522 867
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	-0,35	0,16

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärää oikaistaan optioiden vaikutuksella..

Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto/tappio, M€	-179	85
Tulos laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemista varten, M€	-179	85
Keskimääräinen painotettu osakemäärä, 1 000 kpl	517 545	522 867
Optioiden vaikutus ¹⁾	-	2 862
Keskimääräinen painotettu osakemäärä, laimennettu, 1 000 kpl	517 545	525 729
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	-0,35	0,16

¹⁾ Laimennusvaikutus on laskettu, jotta voidaan määrittellä niiden osakkeiden lukumäärä, jotka olisivat olleet hankittavissa käypään arvoon (osakkeiden vaihdon keskihinnalla) liikkeeseen laskettujen osakeoptioiden merkintähintaan perustuen. Edellä mainittua osakkeiden lukumäärää verrataan niiden osakkeiden lukumäärään, jotka olisi liikkeeseen laskettuna, mikäli kaikki optioilla merkittävissä olevat osakkeet olisi merkitty. Laimennetun osakekohtaisen tuloksen laskennassa ei ole huomioitu 6,0 miljoonaa optioilla merkittävissä olevaa osaketta (2007:3,0 miljoonaa), koska niillä ei ole ollut laimentavaa vaikutusta.

15 OSAKEKOHTAINEN OSINKO

Vuonna 2008 maksetut osingot olivat 384 miljoonaa euroa (0,75 euroa osaketta kohden) ja vuonna 2007 392 miljoonaa euroa (0,75 euroa osaketta kohden). Vuodelta 2008 hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,40 euroa osaketta kohti, jota vastaava kokonaisosinko on 208 miljoonaa euroa.

16 LIIKEARVO

M€	31.12.	
	2008	2007
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 513	1 514
Myynnit	–	–1
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 513	1 513
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.	–350	–
Arvonalentumiset	–230	–350
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.	–580	–350
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 163	1 514
Kirjanpitoarvo 31.12.	933	1 163

UPM on siirtynyt toimimaan uuden liiketoimintarakenteen mukaisesti 1. joulukuuta 2008 lähtien. Liiketoimintarakenteen muutos johti liikearvon uudelleen kohdistamiseen aikaisemmilta Aikakauslehtipaperit, Sanomalehtipaperit sekä Hieno- ja erikoispaperit-segmenteiltä Paperi- ja Sellu-segmenteille. Kohdistaminen perustui uusien segmenttien käyttöarvolaskelmiin.

M€	31.12.	
	2008	2007
Sellu	113	113
Metsä ja sahat	2	2
Paperi	798	1 028
Tarrat	7	7
Vaneri	13	13
Yhteensä	933	1 163

Arvonalennustetit

Yhtiö laatii arvonalennustauslaskelmat vuosittain. Keskeisiä oletuksia laskelmissa ovat liiketoiminnan kasvunäkymät, tuotteiden hinnat, kustannuskehitys ja käytetty diskonttauskorko.

Liiketoiminnan kasvunäkymät perustuvat yleisiin kyseistä liiketoimintaa koskeviin ennusteisiin. Laskelmissa on käytetty kymmenen vuoden ennusteita, koska yhtiön liiketoiminnalle on luonteenomaista pääomavaltaisuudesta johtuva pitkäjänteisyys sekä markkinoiden sykliisyys. Tuotteiden hintaennusteissa ja kustannuskehityksessä on otettu huomioon johdon seuraavalle vuodelle laatimat budjetit sekä yhdeksälle seuraavalle vuodelle tehdyt arviot. Suurimmassa segmentissä, Paperi-segmentissä, on käytetty noin 1 prosentin negatiivista kasvuoletusta sen ajanjakson jälkeen, joka ei sisälly johdon laatimaan viimeiseen ennusteeseen. Ennusteissa on otettu huomioon yhtiön viimeaikainen kannattavuuskehitys. Lisäksi yhtiön tekemät investointipäätökset ja kannattavuusohjelmat sekä kyseistä alaa tuntevien asiantuntijoiden näkemykset pitkän ajan kysyntä- ja hintakehityksestä on huomioitu arvioita laadittaessa. Diskonttauskorkojen määrittämisessä on käytetty laskenta-ajankohdan keskimääräistä pääomakustannusta ottaen huomioon liiketoimintakohtaiset riskit. Ennen veroja määriteltynä diskonttauskorkona vuonna 2008 on käytetty Paperi-segmentissä 9,00 % ja Sellu-segmentissä 9,90 %. Edellisessä liiketoimintarakenteessa vuonna 2007 vastaava diskonttauskorko oli Aikakauslehtipaperit-segmentissä 8,40 %, Sanomalehtipaperit-segmentissä 8,26 % ja Hienopaperit-segmentissä 8,55 %.

Rahavirtaa tuottavien yksikköjen ryhmille kerrytettävissä oleva rahamäärä on määriteltä yksiköiden käyttöarvojen perusteella.

Myytävien tuotteiden arvioidut hinnat ovat tärkeimpiä oletuksia arvonalennustesteissa. Vuoden 2008 lopussa Paperi-segmentissä 2 prosentin hypoteettinen hintojen lasku johtaisi noin 100 miljoonan euron arvonalennukseen. Laskelmissa käytettäviä muita keskeisiä oletustekijöitä ovat sellu-, jakelu- ja henkilöstökustannukset. Yhtiö uskoo, ettei mikään jokseenkin mahdollinen muutos muissa keskeisissä

oletuksissa johtaisi kirjanpitoarvoa pienempään kerrytettävään rahamäärään.

Sellu-segmentissä kerrytettävissä oleva rahamäärä on, sellun myyntihinnan lisäksi, herkin puuraaka-ainekustannukselle. 31.12.2008 yhden prosentin selluhintojen lasku, yhden prosentin puukustannusten nousu tai 0,50 prosentin diskonttauskoron nousu johtaisi liikearvosta tehtävään alaskirjaukseen.

Syyskuussa 2008 Sanomalehtipaperit-segmentissä kirjattu 230 miljoonan euron liikearvon arvonalennus on kohdistettu Paperi-segmentille. Arvonalennukseen johtavia tekijöitä olivat ennakoitua alhaisempaan toteutunut sanomalehtipaperin kysyntä Euroopassa ja lisääntyneet kustannukset. Liikearvon arvonalennus tehtiin rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla. Kerrytettävissä olevan rahamäärän määrittelymiseksi, joka vastaa yksikön käyttöarvoa, arvonalentumistesti suoritettiin käyttämällä diskontattujen rahavirtojen menetelmää. Perustuen ennusteisiin ja arvioihin kassavirroista, käyttöarvo määriteltiin käyttämällä diskonttauskorkona 7,75 % ennen veroja.

Kesäkuussa 2007 aikakauslehtipaperien hintojen jatkuminen alhaisena ja erityisesti Yhdysvaltain dollarin epäsuosiolliset valuuttakurssimuutokset antoivat viitteitä siitä, että Aikakauslehtipaperit-segmentin liikearvo on alentunut. Liikearvon 350 miljoonan euron arvonalennuksesta 307 miljoonaa euroa on allokoitu Paperi-segmentille ja 43 miljoonaa euroa Sellu-segmentille.

17 MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

M€	31.12.	
	2008	2007
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	412	411
Lisäykset	4	5
Vähennykset	–14	–2
Siirrot erien välillä	1	–1
Muuntoerot	3	–1
Hankintameno 31.12.	406	412
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	–147	–124
Poistot	–16	–17
Vähennykset	13	1
Arvonalentumiset	–	–8
Siirrot erien välillä	–	1
Muuntoerot	–1	–
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	–151	–147
Kirjanpitoarvo 1.1.	265	287
Kirjanpitoarvo 31.12.	255	265
Muut aineettomat hyödykkeet ¹⁾		
Hankintameno 1.1.	525	511
Lisäykset	19	16
Vähennykset	–34	–20
Siirrot erien välillä	3	22
Muuntoerot	–3	–4
Hankintameno 31.12.	510	525
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	–407	–364
Poistot	–44	–55
Arvonalentumiset	–5	–2
Vähennykset	34	15
Siirrot erien välillä	–	–3
Muuntoerot	2	2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	–420	–407
Kirjanpitoarvo 1.1.	118	147
Kirjanpitoarvo 31.12.	90	118

M€	31.12.	
	2008	2007
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	9	11
Lisäykset	22	18
Vähennykset	-	-3
Siirrot erien välillä	-4	-17
Hankintameno 31.12.	27	9
Kirjanpitoarvo 1.1.	9	11
Kirjanpitoarvo 31.12.	27	9
Päästöoikeudet		
Hankintameno 1.1.	-	16
Lisäykset ²⁾	56	1
Vähennykset ja veloitteen täyttäminen	-23	-15
Arvon alentumiset	-2	-2
Hankintameno 31.12.	31	-
Kirjanpitoarvo 1.1.	-	16
Kirjanpitoarvo 31.12.	31	-
Muut aineettomat hyödykkeet yhteensä	403	392

¹⁾ Muut aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin aktivoiduista tietokoneohjelmista.

²⁾ Lisäykset muodostuvat vastikkeetta saaduista päästöoikeuksista.

Vedenkäyttöoikeudet

Aineettomiin oikeuksiin sisältyy Muu toiminta-segmenttiin kuuluvien vesivoimalaitosten vedenkäyttöoikeuksia 189 miljoonaa euroa (2007: 189 miljoonaa euroa). Voimalaitosten vedenkäyttöoikeuksilla arvioidaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, koska yhtiöllä on sopimusperusteisesti oikeus hyödyntää vesivaroja voimalaitosten energiantuotannossa. Vedenkäyttöoikeuksien arvot testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

18 AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

M€	31.12.	
	2008	2007
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	350	361
Lisäykset	4	7
Vähennykset	-3	-16
Siirrot erien välillä	5	-
Muuntoero	-1	-2
Hankintameno 31.12.	355	350
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-8	-7
Arvon alentumiset	-	-1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-8	-8
Kirjanpitoarvo 1.1.	342	354
Kirjanpitoarvo 31.12.	347	342
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	2 942	2 941
Lisäykset	57	66
Vähennykset	-141	-71
Siirrot erien välillä	50	33
Muuntoero	-40	-27
Hankintameno 31.12.	2 868	2 942

M€	31.12.	
	2008	2007
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-1 499	-1 447
Poistot	-98	-96
Arvon alentumiset	-58	-6
Vähennykset	136	32
Siirrot erien välillä	12	11
Muuntoero	24	7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-1 483	-1 499
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 443	1 494
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 385	1 443
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	12 550	12 545
Lisäykset	267	209
Vähennykset	-775	-239
Siirrot erien välillä	254	174
Muuntoero	-134	-139
Hankintameno 31.12.	12 162	12 550
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-8 721	-8 377
Poistot	-617	-623
Arvon alentumiset	-120	-21
Arvon alentumisten peruutukset	-	12
Vähennykset	765	203
Siirrot erien välillä	-	1
Muuntoero	152	84
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-8 541	-8 721
Kirjanpitoarvo 1.1.	3 829	4 168
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 621	3 829
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	899	879
Lisäykset	29	29
Vähennykset	-68	-17
Siirrot erien välillä	7	9
Muuntoero	-2	-1
Hankintameno 31.12.	865	899
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-696	-666
Poistot	-33	-33
Vähennykset	66	16
Siirrot erien välillä	2	1
Arvon alentumiset	-4	-14
Muuntoero	3	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-662	-696
Kirjanpitoarvo 1.1.	203	213
Kirjanpitoarvo 31.12.	203	203
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	362	271
Lisäykset	114	333
Vähennykset	-4	-4
Siirrot erien välillä	-334	-235
Muuntoero	-6	-3
Hankintameno 31.12.	132	362
Kirjanpitoarvo 1.1.	362	271
Kirjanpitoarvo 31.12.	132	362
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	5 688	6 179

Rahoitusleasingjärjestelyt

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing- ja myynti- ja takaisinvuokraussopimuksilla hankittua omaisuutta:

M€	2008	31.12. 2007
Koneet ja kalusto		
Hankintameno	53	53
Kertyneet poistot	-39	-34
Kirjanpitoarvo 31.12.	14	19
Vuokratut hyödykkeet yhteensä	14	19

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ei ollut vuokrattuna kolmannelle osapuolille käyttöleasing sopimuksilla

Rakennusaikaiset korot

Pitkäaikaiseen omaisuuteen aktivoidut vieraan pääoman menot olivat 11 miljoonaa euroa vuonna 2008 ja 10 miljoonaa euroa vuonna 2007. Poistot aktivoiduista vieraan pääoman menoista olivat 8 miljoonaa euroa vuonna 2008 (2007: 8 miljoonaa euroa) ja aktivoidusta vieraan pääoman menoista kirjatut arvonalennukset olivat 2 miljoonaa euroa (2007: 0 miljoonaa euroa). Vuosina 2008 ja 2007 myytyyn omaisuuteen ei liittynyt vieraan pääoman aktivoituja menoja.

Käytetty keskimääräinen korkokanta 5,52 % (2007: 4,63 %), edustaa hankkeiden rahoittamiseen käytetyn lainan kustannuksia.

Myytävänä oleviksi luokitellut varat

15.1.2009 UPM myi entisen paperitehtaan ja siihen liittyvän omaisuuden Miramichissa, New Brunswickin provinssissa, Kanadassa norjalaiselle Umoe Solar AS:lle. Kauppaan sisältyvät suljettu paperitehdas, puunhankintatoiminnot sekä läheiset Bathurstin ja Blackvillen sahat. UPM kirjaa kaupasta noin 20 miljoonan euron kertaluonteisen tuoton vuoden 2009 ensimmäiselle neljännekselle.

Seuraavat, Paperi- ja Metsä ja sahat -segmentteihin kuuluneet varat ja niihin liittyvät velat on luokiteltu myytävissä oleviksi:

M€	2008	31.12. 2007
Maa ja vesialueet	1	-
Rakennukset	2	-
Koneet ja kalusto	6	-
Biologiset hyödykkeet	2	-
Varastot	1	-
Varat yhteensä	12	-
Varaukset	2	-
Muut pitkäaikaiset velat	3	-
Ostovelat ja muut velat	11	-
Siirtovelat	1	-
Velat yhteensä	17	-
Myytävänä oleviksi luokiteltuihin varoihin liittyvät korolliset velat (Viite 31)	2	-
Myytävänä oleviksi luokiteltuihin varoihin liittyvät korottomat velat	15	-
Velat yhteensä	17	-

19 Sijoituskiinteistöt

M€	2008	31.12. 2007
Hankintameno 1.1.	46	74
Lisäykset	1	-
Vähennykset	-	-47
Siirrot erien välillä	19	19
Hankintameno 31.12.	66	46
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-32	-44
Poistot	-1	-1
Vähennykset	-	28
Siirrot erien välillä	-14	-15
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-47	-32
Kirjanpitoarvo 1.1.	14	30
Kirjanpitoarvo 31.12.	19	14

Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot määritetään vuosittain 31.12. yhtiön tekemän arvion perusteella, ja ne vastaavat toimivien markkinoiden markkina-arvoa oikaistuna kiinteistöjen luonteesta johtuvilla tekijöillä.

Suomessa sijaitsevien sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.2008 oli 16 miljoonaa euroa (2007: 9 miljoonaa euroa) ja muissa maissa sijaitsevien sijoituskiinteistöjen 11 miljoonaa euroa (2007: 11 miljoonaa euroa). Huhtikuussa 2007 UPM myi kiinteistöyhtiö UPM-Asunnot Oy:n.

Tuloslaskelmaan kirjatut erät

M€	2008	1.1.-31.12. 2007
Vuokratuotot	6	6
Välittömät hoitokulut sijoituskiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa	3	3

Tuleviin korjauksiin tai sijoituskiinteistöjen hankintaan liittyviä sopimusvelvoitteita ei ollut.

Kaikki sijoituskiinteistöihin kuuluva varallisuus on vuokrattu kolmansille osapuolille käyttöleasing sopimuksilla.

20 BIOLOGISET HYÖDYKKEET

M€	2008	31.12. 2007
1.1.	1 095	1 037
Lisäykset	2	1
Vähennykset	-13	-20
Biologisten hyödykkeiden hakkuut	-88	-116
Käyvän arvon muutos	138	195
Muuntoerot	-1	-2
31.12.	1 133	1 095

Käyvän arvon laskelmissa on vuonna 2008 käytetty 7,50 %:n (2007: 7,50 %:n) ennen veroja määritettyä diskonttauskorkoa. Yhden prosenttiyksikön lasku (nousu) käytetyssä diskonttauskorossa olisi kasvattanut (pienentänyt) biologisten hyödykkeiden käypää arvoa noin 140 miljoonaa euroa. Diskonttauskoron lisäksi muita keskeisiä oletuksia ovat puuston kasvu ja puun hinnat.

21 OSUUKSET OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSISSÄ

M€	31.12.	
	2008	2007
1.1.	1 193	1 177
Lisäykset	19	27
Vähennykset	-12	-2
Osuus tuloksista verojen jälkeen	62	43
Saadut osingot	-18	-23
Muuntoerot	19	-29
31.12.	1 263	1 193

Osuuksiin osakkuusyrityksissä sisältyy 31.12.2008 liikearvoa 51 miljoonaa euroa, joka liittyy Pohjolan Voima Oy:n osakkeisiin (2007: 51 miljoonaa euroa).

M€	31.12.	
	2008	2007
Osakkuusyrityksiin sisältyvät myynti- ja takaisinvuokrausopimukset		
Hankintameno	13	13
Kertyneet lisäykset	1	4
Kirjanpitoarvo 31.12.	14	17

Osakkuus- ja yhteisyritykset

	Konsernin omistusosuus %		Kirjanpitoarvo	
	2008	2007	2008	2007
Osakkuusyritykset				
Austria Papier Recycling Ges.m.b.H., AT	33,30	33,30	-	-
Oy Keskuslaboratorio-Centrallaboratorium Ab, FI	38,65	38,65	1	1
Botnia South America S.A., UY ²⁾	12,40	12,40	108	76
Oy Metsä-Botnia Ab, FI	47,00	47,00	637	576
Paperinkeräys Oy, FI	22,98	22,98	3	3
Pohjolan Voima Oy, FI	41,84	41,99	477	502
Powest Oy, FI ¹⁾	9,98	9,98	15	15
RETS Timber Oy Ltd, FI	50,00	50,00	1	1
Steveco Oy, FI	34,32	34,32	9	9
Muut			6	4
At 31 Dec.			1 257	1 187
Yhteisyritykset				
Kainuun Voima Oy, FI	50,00	50,00	6	6
			6	6
Osakkuus- ja yhteisyritykset yhteensä 31.12.			1 263	1 193

¹⁾ Yhtiön osuus Powest Oy:n äänivallasta on 0,61 % (2007: 0,61 %). Yhtiöllä on oikeus 51,22 %:n osuuteen Powest Oy:n tuloksesta (2007: 51,22 %).

²⁾ Botnia South America S.A. on UPM:n osakkuusyhtiö Oy Metsä-Botnia Ab:n tytäryhtiö.

Pohjolan Voima Oy:llä ("PVO") on 58,12 %:n osakeomistusosuus Teollisuuden Voima Oy:ssä ("TVO"), joka omistaa ja käyttää ydinvoimaloita Olkiluodossa, Suomessa. Ydinvoimalan toiminta aiheuttaa mahdollisia kustannuksia ja vastuita liittyen ydinvoimalan käytöstä poistamiseen ja purkamiseen sekä käytetyn polttoaineen varastointiin ja loppusijoitukseen, ja näitä säätelevät kansainvälinen, Euroopan unionin sekä paikallinen ydinvoiman käyttöä koskeva lainsäädäntö ja hallinnolliset määräykset. Suomen ydinvastuulain mukaan ydinlaitoksen käyttäjä on ankarassa vastuussa vahingoista, jotka aiheutuvat ydintapahtu-

masta käyttäjän ydinlaitoksessa tai tapahtuvat ydinpolttoaineiden kuljetuksen aikana. Ydinvoimaloita omistavien ja käyttävien voimayhtiöiden osakkeenomistajat eivät ole vastuussa ydinvastuulain mukaan. Suomessa käytetyn polttoaineen käsittelystä, varastoinnista ja loppusijoituksesta, vähä- ja keskiaktiivisen jätteen käsittelystä ja ydinvoimalan käytöstä poistamisesta tulevaisuudessa aiheutuvat kustannukset ovat käyttäjän vastuulla. Käyttäjälle aiheutuvat ydinvoimalan käytöstä poistamiseen ja purkamiseen sekä käytetyn polttoaineen varastointiin ja loppusijoitukseen liittyvät kustannukset korvataan valtion perustamasta rahastosta, johon ydinvoimaloiden käyttäjät suorittavat vuosittaisen maksuosuuden. PVO:n ja TVO:n osakassopimusten nojalla UPM-Kymene-konserni on velvollinen kantamaan suhteellisen osuutensa kustannuksista, jotka liittyvät ydinvoimalan käytöstä poistamiseen ja purkamiseen sekä käytetyn polttoaineen varastointiin ja loppusijoitukseen PVO:lta hankitun sähkön hinnan kautta. Mainittuun rahastoon maksettujen varojen on tarkoitus olla riittäviä kattamaan arvioidut tulevat kustannukset. Mikäli todelliset kustannukset poikkeaisivat rahastoiduista varoista, tällä olisi vastaava vaikutus konserniin. Rahaston varat on arvostettu alimpaan seuraavista määristä: ydinvoimalan käytöstä poistamiseen liittyvän vastuun määrään, käytetyn polttoaineen varastointiin ja loppusijoitukseen liittyvän vastuun määrään tai UPM:n osuuteen rahaston nettovaroista.

Teollisuuden Voima Oy ilmoitti joulukuussa 2008 UPM:lle että Olkiluoto 3 ydinvoimalan toimittaja on aloittanut väliesmenettelyn liittyen hankkeen viivästymiseen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin.

Konsernin omistusosuutta vastaavat määrät tärkeimpien osakkuus- ja yhteisyritysten varoista, veloista, liikevaihdosta ja tuloksesta on laskettu pääomaosuusmenetelmää käyttäen ja ne eritellään alla olevassa taulukossa. Kaikki osakkuus- ja yhteisyritykset ovat listaamattomia.

2008 M€	Liike- Voitto/ Varat Velat vaihto Tappio			
	Varat	Velat	vaihto	Tappio
Osakkuus- ja yhteisyritykset				
Oy Metsä-Botnia Ab, FI	1 306	561	798	86
Pohjolan Voima Oy, FI	1 219	742	328	-26
Muut	150	109	291	2
Yhteensä	2 675	1 412	1 417	62

2007 M€	Liike- Voitto/ Varat Velat vaihto Tappio			
	Varat	Velat	vaihto	Tappio
Osakkuus- ja yhteisyritykset				
Oy Metsä-Botnia Ab, FI	1 178	526	655	58
Pohjolan Voima Oy, FI	1 189	688	273	-14
Muut	183	143	280	-1
Yhteensä	2 550	1 357	1 208	43

Konsernin omistusosuutta vastaavat määrät yhteisyritysten varoista ja veloista sekä liikevaihdosta ja tuloksesta, jotka on laskettu pääomaosuusmenetelmää käyttäen, eritellään alla olevassa taulukossa.

M€	1.1.-31.12.	
	2008	2007
Yhteisyrityksiin tehtyihin sijoituksiin liittyvät varat ja velat		
Pitkäaikaiset varat	29	30
Lyhytaikaiset varat	5	3
Pitkäaikaiset velat	-20	-22
Lyhytaikaiset velat	-7	-4
Varat netto	7	7

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Yhteisyrityksiin tehtyihin sijoituksiin liittyvät tuotot ja kulut		
Liikevaihto	18	15
Kulut	-18	-15
Tulos	-	-
 Yhteisyritysten palveluksessa oleva henkilöstö keskimäärin	47	45

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Myynti osakkuus- ja yhteisyrityksille	138	130
Ostot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	592	500
Saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	37	29
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille	27	42

Lainasaamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä ¹⁾

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
1.1.	6	6
Tilikauden aikana myönnettyt lainat	2	2
Lainojen takaisinmaksut	-	-2
31.12.	8	6

¹⁾ Osakkuus- ja yhteisyrityksille myönnettyt lainat sisältävät sekä lyhyt- että pitkäaikaisia saamisia.

22 MYYTÄVISSÄ OLEVAT SIOITUKSET

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
1.1.	116	127
Vähennykset	-	-9
Käyvän arvon muutokset	-	-2
31.12.	116	116

31.12.2008 myytävänä olevat sijoitukset koostuvat sijoituksista noteeraamattomiin osakkeisiin. Noteeraamattomat osakkeet, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää on kirjattu hankintamääräisinä. Näiden arvopapereiden käypää arvoa koskevien järkevien arvioiden vaihteluväli on merkittävä ja erilaisten arvioiden todennäköisyyksiä ei pystytä kohtuullisesti arvioimaan. Kemijoki Oy:n osakkeiden käypää arvoa ei voi luotettavasti määrittää, koska yhtiöjärjestykseen sisältyvä lunastuslauseke rajoittaa käypään arvoon perustuvaa osakkeiden myyntiä muille kuin nykyisille omistajille. Toistaiseksi yhtiöllä ei ole aikomusta luopua tästä sijoituksesta.

Merkittävimmät myytävissä olevat sijoitukset

	Osakkeiden lukumäärä	Konsernin omistus-osuus %	Kirjanpitoarvo	
			2008	2007
Kemijoki Oy	100 797	4,13	106	106
Muut			10	10
Myytävissä olevien sijoitusten kirjanpitoarvo 31.12.			116	116

23 PITKÄAIKAISET RAHOITUSVARAT

M€	31.12.	
	2008	2007
Muut lainasaamiset	16	15
Johdannaissopimukset	345	67
31.12.	361	82

Muihin lainasaamisiin liittyvä maksimiluottoriski on niiden kirjanpitoarvo.

24 MUUT PITKÄAIKAISET VARAT

M€	31.12.	
	2008	2007
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt (Viite 29)	173	93
Muut pitkäaikaiset varat	28	28
31.12.	201	121

25 VAIHTO-OMAISSUUS

M€	31.12.	
	2008	2007
Aineet ja tarvikkeet	664	522
Keskeneräiset tuotteet	54	58
Valmiit tuotteet/Tavarat	589	687
Ennakkomaksut	47	75
31.12.	1 354	1 342

26 MYyntISAAMISET JA MUUT SAAMISET

M€	31.12.	
	2008	2007
Myyntisaamiset	1 235	1 359
Lainasaamiset	11	8
Muut saamiset	117	137
Johdannaissopimukset	269	137
Siirtosaamiset	54	76
31.12.	1 686	1 717

Myyntisaamisten ikäjakautuma

M€	31.12.	
	2008	2007
Erääntymättömät	1 067	1 181
Erääntyneet 0–30 päivää	115	126
Erääntyneet 31–90 päivää	31	31
Erääntyneet yli 90 päivää	22	21
31.12.	1 235	1 359

Arvioidessaan myyntisaamisten realisointiarvoa konserni huomioi myyntisaamisten luottokelpoisuudessa tapahtuneet muutokset. Tilinpäätöshetkellä konsernilla ei ole viitteitä siitä, että maksuvelvolliset eivät pystyisi täyttämään velvoitteitaan liittyen myyntisaamisiin, jotka eivät ole erääntyneet ja joiden arvo ei ole alentunut. Myyntisaamisista kirjattu arvonalentuminen oli vuonna 2008 22 miljoonaa euroa (2007: 13 miljoonaa euroa) ja se sisältyy muihin liiketoiminnan kuluihin. Myyntisaamisten arvonalentumiskirjaus tehdään, kun on olemassa perusteltu näyttö, että konserni ei tule saamaan erääntyneitä saamisiaan.

Myyntisaamisten arvonalentumisen palautuksina kirjattiin vuonna 2008 1 miljoonan euron tuotto (2007: 1 miljoonaa euroa).

Myyntisaamisiin ja muihin saamisiin liittyvä maksimiluottoriski, ottamatta huomioon luottotappioriskiä pienentäviä eriä, on niiden kirjanpitoarvo. Ennakkomaksuja ei luokitella rahoitusvaroihin kuuluviksi eivätkä ne ole IFRS 7:n tarkoittamalla tavalla luottoriskin kohteena.

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

M€	2008	31.12. 2007
Henkilöstökulut	3	3
Välilliset verot	16	20
Muut	35	53
31.12.	54	76

27 OMA PÄÄOMA

Osakepääoma ja ylikurssirahasto

M€	Osakkeiden lukumäärä (1 000)	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Yhteensä
1.1.2007	523 259	890	826	1 716
Merkitty optioilla	5 710	–	–	–
Omien osakkeiden mitätöinti	–16 400	–	–	–
Siirto sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	–	–	–776	–776
Siirto muihin rahastoihin	–	–	–50	–50
31.12.2007	512 569	890	–	890
Merkitty optioilla	7 401	–	–	–
31.12.2008	519 970	890	–	890

Osakkeet

31.12.2008 yhtiön osakkeiden lukumäärä oli 519 970 088. Jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Yhtiön osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään.

Yhtiön yhtiöjärjestyksestä on muutettu vastaamaan uutta osakeyhtiölakia. Maaliskuun 27. päivänä 2007 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti muuttaa yhtiöjärjestyksestä siten, että maininnat vähimmäis- ja enimmäispääomasta ja osakkeiden lukumäärästä poistetaan. Lisäksi varsinainen yhtiökokous päätti ylikurssirahaston alentamisesta 776 miljoonalla eurolla ja alentamismäärän siirtämisestä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Muiden konserniyhtiöiden ylikurssirahastot on siirretty muihin rahastoihin.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Osakeyhtiölain mukaisesti sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää osakkeiden merkintähinnan, jollei nimenomaisesti ole toisin päätetty.

Omat osakkeet

Maaliskuun 26. päivänä 2008 pidetty varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 51 000 000 oman osakkeen hankinnasta. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta. Vuoden 2008 lopussa yhtiön hallussa oli 15 944 omaa osaketta eli 0,003 % osakemäärästä, jotka on vuosina 2008 ja 2007 jaettu osana yhtiön kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Osakkeiden keskimääräinen hankintahinta on 16,42 euroa osakkeelta. Osakkeet ovat palautuneet yhtiölle työsuhteiden päättymisen yhteydessä.

Maaliskuun 27. päivänä 2007 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen päätöksellä hallituksella on valtuutus päättää hankittujen osakkeiden mitätöimisestä sekä maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen. Yhtiölle annettavien osakkeiden lukumäärä voi yhdessä valtuutuksen nojalla hankittujen osakkeiden kanssa olla enintään 1/10 yhtiön kaikista osakkeista.

Valtuudet osakkeiden lukumäärän korottamiseen

Lisäksi hallituksella on maaliskuun 27. päivänä 2007 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen päätöksellä valtuutus päättää osakkeiden ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Annettavien uusien osakkeiden lukumäärä, mukaan lukien erityisten oikeuksien perusteella saatavat osakkeet, voi olla enintään 250 000 000 kappaletta. Tuosta määrästä, etuoikeudella yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita, voidaan antaa enintään 250 000 000 kappaletta, osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla voidaan antaa enintään 100 000 000 osaketta. Uusia osakkeita voidaan antaa osana yhtiön kannustinjärjestelmiä enintään 5 000 000. Lisäksi hallituksella on valtuutus päättää omien osakkeiden käytöstä. Valtuutusta ei ole käytetty tähän päivään mennessä. Vuoden 2007 varsinaisen yhtiökokouksen valtuutukset ovat voimassa enintään kolme vuotta yhtiökokouksen päätöksestä.

Maaliskuun 27. päivänä 2007 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti myös optio-oikeuksien antamisesta osana kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Optio-ohjelmissa 2007A, 2007B ja 2007C optioiden määrä on yhteensä enintään 15 000 000 kappaletta ja ne oikeuttavat merkitsemään yhteensä enintään 15 000 000 yhtiön uutta osaketta.

Edellä mainittujen lisäksi hallituksella ei ole muita voimassa olevia osakeantivaltuuksia eikä vaihtovelkakirjalainan tai optio-oikeuksien liikkeeseenlaskuvaltuuksia.

Mikäli kaikilla jäljellä olevilla vuonna 2005 valtuutetuilla 3 000 000 2005G-optiolla ja 3 000 000 2005H-optiolla merkitään kaikki 6 000 000 osaketta sekä kaikki 15 000 000 vuoden 2007 optio-oikeutta merkitään, yhtiön osakkeiden lukumäärä voi nousta 21 000 000 osakkeella, eli 4,04 %.

Osakeantivaltuutuksella ja optio-oikeuksilla tehtävillä merkinnöillä yhtiön osakkeiden lukumäärä voi nousta yhteensä 52,12 %, eli 271 000 000 osakkeella 790 970 088 osakkeeseen.

Lunastusvelvollisuuslauseke

UPM-Kymmene Oyj:n yhtiöjärjestyksen 12 §:n mukaan osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, yksin tai toisen osakkeenomistajan kanssa, saavuttaa tai ylittää 33 1/3 prosenttia tai 50 prosenttia yhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien vaatimuksesta näiden osakkeet ja niihin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit yhtiöjärjestyksen 12 §:ssä tarkemmin määritetyin edellytyksin.

Lunastusvelvollisuuslausekkeen määräysten muuttamista tai poistamista tarkoittava yhtiökokouksen päätös on pätevä vain, mikäli sitä ovat kannattaneet osakkeenomistajat, joilla on vähintään kolme neljänestä annetuista äänistä ja kokouksessa edustettuina olevista osakkeista.

Arvonmuutos- ja muut rahastot

M€	2008	31.12. 2007
Suojausrahasto	13	46
Vararahasto	53	53
Ylikurssirahasto	50	50
Osakeperusteiset maksut	14	44
31.12.	130	193

Suojausrahaston muutos

M€	1.1.–31.12.	
	2008	2007
Suojausrahasto 1.1.	46	19
Kirjattu suojausrahastoon	39	91
Siirretty liikevaihtoon	-83	-57
Siirretty aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-1	1
Verot kirjauksesta suojausrahastoon	-10	-23
Verot siirroista tuloslaskelmaan	22	15
Suojausrahasto 31.12.	13	46

28 LASKENNALLISET VEROT

Täsmäytyslaskelma laskennallisen verosaamisen ja -velan muutoksista tilikaudella 2008

M€	1.1.2008	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Muunto- erot	Yritys- myynnit ja -ostot	31.12.2008
Laskennalliset verosaamiset						
Eläke-etuus- ja muut varaukset	98	15	-	-5	-	108
Sisäiset varastokatteet	9	2	-	-	-	11
Kertynyt poistoero	127	-11	-	-14	-	102
Käyttämättömät verotukselliset tappiot ja hyvitykset	195	20	-	-9	-	206
Muut väliaikaiset erot	4	2	-	-	-	6
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	433	28	-	-28	-	433
Laskennalliset verovelat						
Poistoero ja verottamattomat varaukset	595	-45	-	-16	-	534
Hankitun nettovarallisuuden ja biologisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon	263	4	-	-	-	267
Muut väliaikaiset erot	36	-12	8	-	-	32
Laskennalliset verovelat yhteensä	894	-53	8	-16	-	833
Laskennalliset verot taseessa						
Laskennalliset verosaamiset	284	2	-	-28	-	258
Laskennalliset verovelat	745	-79	8	-16	-	658
Nettoverovelka	461	-81	8	12	-	400

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan, mikäli on olemassa laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata tilikauden verotettavaan tuloon perustuvia verovelkoja tilikauden verotettavaan tuloon perustuvia verosaamia vastaan ja milloin laskennalliset verot liittyvät samaan veronsaajaan.

Täsmäytyslaskelma laskennallisen verosaamisen ja -velan muutoksista tilikaudella 2007

M€	1.1.2007	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Muunto- erot	Yritys- myynnit ja -ostot	31.12.2007
Laskennalliset verosaamiset						
Eläke-etuus- ja muut varaukset	111	-14	-	1	-	98
Sisäiset varastokatteet	11	-2	-	-	-	9
Kertynyt poistoero	221	-104	-	10	-	127
Käyttämättömät verotukselliset tappiot ja hyvitykset	227	-38	-	6	-	195
Muut väliaikaiset erot	3	2	-	-	-1	4
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	573	-156	-	17	-1	433
Laskennalliset verovelat						
Poistoero ja verottamattomat varaukset	698	-95	-	-2	-6	595
Hankitun nettovarallisuuden ja biologisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon	266	-3	-	-	-	263
Muut väliaikaiset erot	37	-9	8	-	-	36
Laskennalliset verovelat yhteensä	1 001	-107	8	-2	-6	894
Laskennalliset verot taseessa						
Laskennalliset verosaamiset	362	-94	-	17	-1	284
Laskennalliset verovelat	790	-45	8	-2	-6	745
Nettoverovelka	428	49	8	-19	-5	461

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan, mikäli on olemassa laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata tilikauden verotettavaan tuloon perustuvia verovelkoja tilikauden verotettavaan tuloon perustuvia verosaamia vastaan ja milloin laskennalliset verot liittyvät samaan veronsaajaan.

Tilikaudella omaan pääomaan kirjattu vero

M€	2008	2007
Kassavirran suojaukset	-12	8
Nettosijoitusten suojaus	20	-
Yhteensä	8	8

Konsernilla oli 31.12.2008 verotuksellisia liiketappioita 689 miljoonaa euroa (2007: 645 miljoonaa euroa), joista yhtiö on kirjannut laskennallista verosaamista. Verotuksellisista liiketappioista 372 miljoonaa euroa (2007: 274 miljoonaa euroa) aiheutui Saksan tytäryhtiöistä, 203 miljoonaa euroa (2007: 239 miljoonaa euroa) Kanadan tytäryhtiöstä ja 78 miljoonaa euroa (2007: 86 miljoonaa euroa) tytäryhtiöistä Yhdysvalloissa. Saksassa liiketappiot eivät vanhene. Muissa maissa liiketappiot vanhenevat eri aikoina ja eri suuruisina. Ne liiketappiot, joiden käyttöön liittyy epävarmuutta ja joista ei siksi ole kirjattu laskennallista verosaamista, olivat 136 miljoonaa euroa vuonna 2008 (155 miljoonaa euroa vuonna 2007). Nämä aiheutuvat etupäässä Kanadan ja Kiinan tytäryhtiöistä.

Joulukuussa 2007 tehdyn Miramichin paperitehtaan sulkemispäätöksen seurauksena kirjattiin 123 miljoonan euron alaskirjaus laskennallisista verosaamisista, koska niitä ei pystytty hyödyntämään ennen niiden vanhenemista. Konsernilla oli 31.12.2008 Kanadan tytäryhtiön kertyneestä poistoerosta aiheutuvia laskennallisia verosaamia 86 miljoonaa euroa (105 miljoonaa euroa vuonna 2007). Nämä laskennalliset verosaamiset eivät vanhene. Konserni on ottanut käyttöön varovaisen ja tarkoituksenmukaisen verosuunnittelustrategian, jonka tarkoituksena on varmistaa laskennallisten verosaatavien hyödyntäminen Kanadassa.

Laskennallista verovelkaa ei ole kirjattu suomalaisten tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden jakamatta olevista voittovaroista, koska useimmissa tapauksissa nämä tulokset siirretään yhtiölle ilman vero-seuraamuksia.

Lisäksi konserni ei kirjaa laskennallista verovelkaa muiden kuin suomalaisten tytäryritystensä jakamatta olevista voittovaroista sikäli kuin kyseiset tulot on tarkoitus investoida pysyvästi kyseisiin liiketoimintoihin.

29 ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on maissa, joissa se toimii useita etuuspohjaisia ja maksupohjaisia eläkejärjestelyjä, jotka noudattavat kyseisten maiden paikallisia säännöstöjä ja käytäntöjä.

Suomen merkittävin eläkejärjestelmä on TyEL, jossa etuudet määrittyvät suoraan etuudensaajan ansioiden mukaan. TyEL-eläkevakuutus on yleensä järjestetty eläkevakuutusyhtiöiden kautta.

Suomen henkilöstöstä noin 10 % on vakuutettu yhtiön omissa eläkesäätiöissä. Kaikki säätiöiden järjestelyt luokitellaan etuuspohjaisiksi.

Ulkomaiset eläkejärjestelyt sisältävät sekä etuuspohjaisia että maksupohjaisia järjestelyjä. Maailmanlaajuisesti noin yksi kolmasosa konsernin henkilöstöstä kuuluu etuuspohjaisten järjestelyiden piiriin.

ETUUSPOHJAISET JÄRJESTELYT

M€	2008	31.12. 2007
Eläke-etuudet	182	291
Työsuhteen päättymisen jälkeinen terveydenhuolto	19	21
Nettovelka	201	312
Muut pitkäaikaiset työsuhte-etuudet	34	36
Ylirahastoidut järjestelyt taseen varoissa (Viite 24)	173	93
Velka yhteensä taseessa	408	441

ELÄKE-ETUUKUDET

Taseessa esitettävät erät

M€	31.12.	
	2008	2007
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	543	803
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	351	373
	894	1 176
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-573	-753
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-139	-132
Nettovelka	182	291

Tuloslaskelmaan merkityt erät

M€	1.1.-31.12.	
	2008	2007
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	14	23
Korkomenot	57	55
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	-49	-46
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	12	8
Takautuvaan työsuorituksen perustuvat menot	-	1
Järjestelyjen supistamiset	-3	-38
Velvoitteiden täyttämiset	-	41
Yhteensä sisältyy henkilöstökuluihin (Viite 7)	31	44

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto oli -104 miljoonaa euroa vuonna 2008 (2007: 39 miljoonaa euroa).

Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvan veloitteen nykyarvon muutos

M€	31.12.	
	2008	2007
Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuva veloitte tilikauden alussa	1 176	1 194
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	14	23
Korkomenot	57	55
Työntekijän maksusuoritukset järjestelyyn	-	3
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-120	-15
Maksetut etuudet	-85	-52
Järjestelyjen supistamiset	-3	-43
Velvoitteiden täyttämiset	-59	28
Muuntoerot	-86	-17
Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuva veloitte tilikauden lopussa	894	1 176

Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon muutos

M€	31.12.	
	2008	2007
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo tilikauden alussa	753	681
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	49	46
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-153	8
Työntekijän maksusuoritukset järjestelyyn	-	3
Työnantajan maksusuoritukset järjestelyyn	146	81
Maksetut etuudet	-85	-52
Velvoitteiden täyttämiset	-59	-
Muuntoerot	-78	-14
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo tilikauden lopussa	573	753

Konsernin arvioitua maksusuoritukset etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin vuonna 2009 ovat 25 miljoonaa euroa.

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakauma sijoitusryhmittäin

	31.12.	
	2008	2007
Osakeinstrumentit	38 %	43 %
Velkainstrumentit	24 %	32 %
Kiinteistöt	7 %	6 %
Rahamarkkinainstrumentit	5 %	3 %
Joukkovelkakirjalainat	26 %	16 %
Yhteensä	100 %	100 %

Suomen eläkejärjestelyn varoihin sisältyy yhtiön osakkeita käyvästä arvostaan 1 miljoonaa euroa (2007: 1 miljoonaa euroa). Vuonna 2007 varoihin sisältyi konsernin oman eläkesäätiön yhtiölle antamaa lainaa 72 miljoonaa euroa, joka maksettiin takaisin vuonna 2008. Lainasta maksetut korot olivat 2 miljoonaa euroa vuonna 2008 (2007: 8 miljoonaa euroa).

TYÖSUHTEEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEINEN TERVEYDENHUOLTO

Konsernin muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet liittyvät työntekijöiden terveydenhuoltoon ja henkivakuutusohjelmiin Pohjois-Amerikassa.

Taseessa esitettävät erät

M€	31.12.	
	2008	2007
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	24	27
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-5	-6
Nettovelka	19	21

Tuloslaskelmaan merkityt erät

M€	1.1.-31.12.	
	2008	2007
Korkomenot	1	2
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	1	1
Järjestelyjen supistamiset	-	-1
Velvoitteiden täyttämiset	-	1
Yhteensä sisältyy henkilöstökuluihin (Viite 7)	2	3

Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvan veloitteen nykyarvon muutos

M€	31.12.	
	2008	2007
Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuva veloitte tilikauden alussa	27	33
Korkomenot	1	2
Työntekijän maksusuoritukset järjestelyyn	2	2
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-	-3
Maksetut etuudet	-4	-4
Velvoitteiden täyttämiset	-3	-
Muuntoerot	1	-3
Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuva veloitte tilikauden lopussa	24	27

Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon muutos

M€	31.12.	
	2008	2007
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo tilikauden alussa	–	–
Työntekijän maksusuoritukset järjestelyyn	2	2
Työnantajan maksusuoritukset järjestelyyn	2	2
Maksetut etuudet	–4	–4
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo tilikauden lopussa	–	–

Konsernin arvioidut maksusuoritukset työsuhteen jälkeisiin terveydenhuoltojärjestelyihin vuonna 2009 ovat 2 miljoonaa euroa.

ELÄKE-ETUUKSET JA TYÖSUHTEEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEINEN TERVEYDENHUOLTO**Tärkeimmät vakuutusmatemaattiset oletukset 31.12.**

	Suomi		Kanada		Saksa		USA		Iso-Britannia		Muut maat	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Diskonttauskorko %	5,50	5,00	4,68	4,62	5,50	5,00	6,25	5,40	6,70	5,80	5,50	5,00
Varojen tuotto-odotus %	7,54	6,32	4,81	7,13	N/A	N/A	4,50	4,50	6,96	6,70	4,37	4,41
Vuotuinen, tuleva palkankorotusolettamus %	3,75	3,75	N/A	2,04	2,50	2,50	N/A	N/A	N/A	4,04	2,29	2,63
Tulevat eläkkeiden korotukset %	N/A	N/A	N/A	–	2,00	2,00	N/A	N/A	2,45	3,07	0,89	0,87
Arvioitu jäljellä oleva työssääloaika vuosina	12,1	12,1	–	0,1	13,8	14,2	9,4	11,4	17,3	17,3	12,0	13,1

Suomalaisiin eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen painotettu keskimääräinen tuotto-odotus perustuu eri sijoitusryhmien painotettuun keskimääräiseen tuotto-odotukseen. Ulkomaisiin eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen painotettu keskimääräinen tuotto-odotus on määritetty perustuen järjestelyihin kuuluvien varojen tavoitejakaumaan, historialliseen markkinakäyttäytymiseen, asianmukaisiin talousanalyysiin, eri sijoitusryhmien odotettuun tuottoon, varianssiin ja korrelaatioon.

Yhdysvalloissa työsuhteen päättymisen jälkeisten etuusvastuiden määrittämisessä käytetty terveydenhuoltokulujen oletettu kasvuprosentti oli 11 % vuonna 2007, 10 % vuonna 2008 ja 8,7 % vuonna 2009. Tämän jälkeen kasvuprosentin oletetaan laskevan vuosittain 0,2 %, kunnes se laskee 4,5 %:iin vuonna 2029 pysyen kyseisellä tasolla.

Oletettujen terveydenhoitokulujen korotus prosenttiyksiköllä lisää työsuhteen päättymisen jälkeisistä etuuksista johtuvaa veloitetta miljoonalla eurolla ja alentaminen vastaavasti pienentää veloitetta miljoonalla eurolla.

Etuspohjaiset eläkejärjestelyt ja työsuhteen päättymisen jälkeiset terveydenhuoltojärjestelyt taseessa 31.12.2008

M€	Suomi	Kanada	Saksa	USA	Iso-Britannia	Muut maat	Yhteensä
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	227	136	–	–	166	14	543
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	–	12	296	24	–	43	375
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	–256	–127	–	–	–179	–11	–573
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	–92	–	–6	–5	–38	–3	–144
Nettovelka	–121	21	290	19	–51	43	201

Etuspohjaiset eläkejärjestelyt ja työsuhteen päättymisen jälkeiset terveydenhuoltojärjestelyt taseessa 31.12.2007

M€	Suomi	Kanada	Saksa	USA	Iso-Britannia	Muut maat	Yhteensä
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	249	219	–	28	293	14	803
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	–	21	310	22	–	47	400
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	–296	–187	–	–26	–234	–10	–753
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	–36	–3	–24	–4	–67	–4	–138
Nettovelka	–83	50	286	20	–8	47	312

Eläkejärjestelyjen ja työsuhteen päättymisen jälkeisten terveydenhuoltojärjestelyjen rahoitusasema

	31.12.			
M€	2008	2007	2006	2005
Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan veloitteen nykyarvo	-918	-1 203	-1 227	-1 182
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	573	753	681	625
Alijäämä	-345	-450	-546	-557
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyjen velkoihin	13	-21	-20	13
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyjen varoihin	-153	8	20	21

30 VARAUKSET

	Lopettamis- ja uudelleenjärjestelyvaraukset	Henkilöstökuluvaukset	Ympäristökuluvaukset	Uudelleenistutusvaraukset	Vero-varaukset	Toteutuneet päästöt, varaus	Muut varaukset	Yhteensä
M€								
1.1.2007	14	84	25	9	19	14	22	187
Muuntoero	-	-	-	-	-	-	-2	-2
Varausten lisäykset	14	38	3	-	-	-	9	64
Käytetyt varaukset	-7	-20	-5	-	-2	-6	-4	-44
Käyttämättömien varausten peruutukset	-3	-4	-2	-	-17	-8	-	-34
31.12.2007	18	98	21	9	-	-	25	171
1.1.2008	18	98	21	9	-	-	25	171
Muuntoero	-2	-6	-1	-	-	-	-3	-12
Varausten lisäykset	32	45	2	-	-	30	2	111
Käytetyt varaukset	-14	-43	-5	-3	-	-	-10	-75
Käyttämättömien varausten peruutukset	-	-3	-1	-	-	-	-	-4
31.12.2008	34	91	16	6	-	30	14	191

Varaukset

Lopettamis- ja uudelleenjärjestelyvarauksiin sisältyy pääasiallisesti suljettujen tehtaiden purkamiseen liittyviä kuluja. Henkilöstökuluvaukset liittyvät toimintojen uudelleenjärjestelyihin sekä työttömyys- ja työkyvyttömyyseläkejärjestelyihin pääasiallisesti Suomessa. Henkilöstökuluvaukset on kirjattu kahdesta kolmeen vuoteen eläkkeen myöntämistä ja maksusuorituksia. Ympäristökuluvaukset sisältävät vanhoihin tehdasalueisiin ja kaatopaikkojen maisemointiin liittyviä velvoitteita.

Vuonna 2008 varausten lisäykset liittyvät lähinnä Kajaanin paperitehtaan ja Tervasaaren sellutehtaan sulkemisiin.

Vuonna 2007 varausten lisäykset liittyvät Miramichin paperitehtaan sulkemiseen. Lopettamis- ja uudelleenjärjestelyvaraukset liittyvät lähinnä paperitehtaan purkamiseen ja henkilöstökuluvaukset sisältävät irtisanomis- ja eläkekustannuksia.

Yhtiö osallistuu kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtääviin hallitusohjelmiin. Vuonna 2008 yhtiö on kirjannut aiheuttamistaan päästöistä 30 miljoonan euron (2007: 0 miljoonan euron) varauksen kattaaakseen päästöoikeuksien palautusveloitteen päästöoikeuksia toimittamalla. Yhtiöllä on hallussaan aineettomiin oikeuksiin kirjattuna 31 miljoonan euron arvosta päästöoikeuksia (2007: 0 miljoonaa euroa).

	31.12.	
M€	2008	2007
Pitkäaikaiset varaukset	100	76
Lyhytaikaiset varaukset	91	95
Yhteensä	191	171

31 KOROLLISET VELAT

	31.12.	
M€	2008	2007
Pitkäaikaiset korolliset velat		
Joukkovelkakirjalainat	2 043	2 040
Lainat rahoituslaitoksilta	1 078	951
Eläkelainat	919	65
Ostovelat	9	10
Rahoitusleasingvelat	99	103
Johdannaissopimukset	147	119
Muut velat	239	96
	4 534	3 384
Lyhytaikaiset korolliset velat		
Pitkäaikaisten velkojen lyhytaikainen osuus	352	391
Lyhytaikaiset lainat	50	71
Johdannaissopimukset	105	123
Muut velat ¹⁾	30	346
	537	931
Myytävänä oleviksi luokiteltuihin varoihin liittyvät korolliset velat (Viite 18)	2	-
Korolliset velat yhteensä	5 073	4 315

¹⁾ Sisältää liikkeeseen laskettuja yritystodistuksia 0 miljoonaa euroa vuonna 2008 (2007: 318 miljoonaa euroa).

Korollisten velkojen sopimuksiin perustuvien lyhennysten ja korkokulujen kassavirrat 31.12.2008

M€	2009	2010	2011	2012	2013	2014+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat							
Lyhennykset	250	138	–	636	–	1 071	2 095
Korot	127	110	105	105	67	415	929
	377	248	105	741	67	1 486	3 024
Lainat rahoituslaitoksilta							
Lyhennykset	46	29	43	37	72	211	438
Vahvistetut luottolimiitit	–	253	–	434	–	–	687
Korot	39	28	26	16	12	22	143
	85	310	69	487	84	233	1 268
Eläkelainat							
Lyhennykset	39	22	156	148	148	410	923
Korot	38	39	36	30	24	52	219
	77	61	192	178	172	462	1 142
Rahoitusleasingvelat							
Lyhennykset	4	4	84	3	3	5	103
Korot	4	4	4	1	1	1	15
	8	8	88	4	4	6	118
Muut velat							
Lyhennykset	5	4	4	4	3	208	228
Korot	8	7	8	8	8	93	132
	13	11	12	12	11	301	360
Koronvaihtosopimukset (velat)							
Lyhennykset	–	–	–	–	–	107	107
Korot	7	5	7	8	8	65	100
	7	5	7	8	8	172	207
Lyhytaikaiset velat							
Lyhennykset	74	–	–	–	–	–	74
Korot	1	–	–	–	–	–	1
	75	–	–	–	–	–	75
Termiinit ja swapit (varat ja velat)							
Maksetaan	4 521	3	–	–	–	–	4 524
Saadaan	–4 569	–3	–	–	–	–	–4 572
Netto	–48	–	–	–	–	–	–48
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset, pl. luottolimiitit	344	197	287	828	226	1 905	3 787

Korollisten velkojen sopimuksiin perustuvien lyhennysten ja korkokulujen kassavirrat 31.12.2007

M€	2008	2009	2010	2011	2012	2013+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat							
Lyhennykset	89	250	59	–	636	1 166	2 200
Korot	135	130	114	109	108	487	1 083
	224	380	173	109	744	1 653	3 283
Lainat rahoituslaitoksilta							
Lyhennykset	149	55	24	40	34	259	561
Vahvistetut luottolimiitit	–	–	54	–	484	–	538
Korot	49	46	42	37	20	40	234
	198	101	120	77	538	299	1 333
Eläkelainat							
Lyhennykset	145	40	15	8	–	–	208
Korot	7	2	1	–	–	–	10
	152	42	16	8	–	–	218
Rahoitusleasingvelat							
Lyhennykset	4	4	4	84	3	8	107
Korot	4	4	3	4	1	2	18
	8	8	7	88	4	10	125
Muut velat							
Lyhennykset	2	1	2	2	1	127	135
Korot	8	5	5	5	5	88	116
	10	6	7	7	6	215	251
Koronvaihtosopimukset (velat)							
Lyhennykset	–	–	–	–	–	75	75
Korot	3	8	8	8	9	157	193
	3	8	8	8	9	232	268
Lyhytaikaiset velat							
Lyhennykset	417	–	–	–	–	–	417
Korot	3	–	–	–	–	–	3
	420	–	–	–	–	–	420
Termiinit ja swapit (varat ja velat)							
Maksetaan	4 104	72	–	–	–	–	4 176
Saadaan	–4 128	–67	–	–	–	–	–4 195
Netto	–24	5	–	–	–	–	–19
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset, pl. luottolimiitit	389	350	104	134	674	1 560	3 211

Luvut perustuvat tilinpäätöspäivän valuuttakursseihin ja korkoihin.

Korollisiin velkoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat

	Korko- %	Alkuperäinen lainan määrä, milj.	31.12.	
			2008 M€	2007 M€
Kiinteäkorkoiset				
1997–2027	7,450	USD 375	395	279
1999–2009	6,350	EUR 250	250	246
2000–2030	3,550	JPY 10 000	48	7
2002–2012	6,125	EUR 600	619	589
2002–2014	5,625	USD 500	393	326
2002–2017	6,625	GBP 250	284	330
2003–2018	5,500	USD 250	209	166
			2 198	1 943
Vaihtuvakorkoiset				
2002–2008	5,631	EUR 39	–	39
2002–2008	5,387	EUR 50	–	50
2002–2010	6,273	EUR 59	59	59
2002–2012	6,044	EUR 25	25	25
2002–2012	4,152	EUR 11	11	11
			95	184
Joukkovelkakirjalainat yhteensä			2 293	2 127
lyhytaikainen osuus			–250	–87
Joukkovelkakirjalainat pitkäaikainen osuus			2 043	2 040

Pitkäaikaisten lainojen käyvän arvon suojaus

IAS 39 mukaisen käyvän arvon suojauslaskennasta aiheutuva kumulatiivinen käyvän arvon oikaisu on yhteensä 275 miljoonaa euroa (2007: 83 miljoonaa euroa), jotka on lisännyt (2007 pienentänyt) lainojen tasearvoa.

Korollisten velkojen ja koronvaihtosopimusten korkokannan vaihteluvälit

Lainat rahoituslaitoksilta, eläkelainat ja rahoitusleasingvelat ovat kiinteä tai vaihtuvakorkoisia lainoja, joiden korot vaihtelivat 0,70 % - 7,50 % välillä 31.12.2008 (2007: 3,55 % - 7,50 %). Konserni käyttää koronvaihtosopimuksia suojaautuakseen pitkäaikaisten lainojen korkoriskeiltä. Kiinteiden korkojen vaihteluväli 31.12.2008 oli 3,35 % - 7,45 % (2007: 3,55 % - 7,45 %) ja vaihtuvien korkojen 1,86 % - 7,37 % (2007: 3,51 % - 7,65 %).

KOROLLISET NETTOVELAT

M€	31.12.	
	2008	2007
Korolliset velat yhteensä	5 073	4 315
Korolliset rahoitusvarat		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset	9	9
Johdannaiset	345	66
Muut saamiset	5	6
	359	81
Lyhytaikaiset		
Lainasaamiset	8	6
Muut saamiset	12	9
Johdannaiset	43	9
Rahavarat	330	237
	393	261
Korolliset rahoitusvarat yhteensä	752	342
Korolliset nettovelat	4 321	3 973

Rahoitusleasingvelat

31.12.2008 konsernilla on yksi myynti- ja takaisinvuokraussopimuksella hankittu voimalaitos, jonka tuottamaa sähköä käytetään omassa tuotannossa. Voimalaitokseen liittyvä leasingvelka erääntyy vuoden 2011 loppuun mennessä.

Joulukuussa 2007 konserni käytti osto-optiotaan ja lunasti Kaipolan voimalaitoksen. Tämän seurauksena yhtiön leasingvelka väheni 8 miljoonalla eurolla.

Yhtiö on lisäksi vuokrannut pitkäaikaisilla sopimuksilla tiettyjä aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä.

Muihin korollisiin velkoihin sisältyy 50 miljoonan euron laina. Laina perustuu määrättyjen Suomessa olevien vanerituotannon koneiden ja laitteiden myynti-takaisinvuokraus -sopimukseen, joka ei tosiasiallisesti ole vuokrasopimus. Vuokra-aika on 8 vuotta. Sopimuksen kohteena olevien omaisuuserien tuotannolliseen käyttöön ei liity mitään rajoituksia.

Vähimmäisleasingmaksut

M€	31.12.	
	2008	2007
Enintään 1 vuosi	8	8
1–2 vuotta	8	8
2–3 vuotta	88	7
3–4 vuotta	4	88
4–5 vuotta	4	4
Yli 5 vuotta	6	10
	118	125
Tulevat rahoituskulut	–15	–18
Rahoitusleasingvastuut – Vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo	103	107

Vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo

M€	31.12.	
	2008	2007
Enintään 1 vuosi	8	8
1–2 vuotta	7	7
2–3 vuotta	77	6
3–4 vuotta	3	75
4–5 vuotta	3	3
Yli 5 vuotta	5	8
Yhteensä	103	107

32 MUUT VELAT

M€	31.12.	
	2008	2007
Johdannaisopimukset	18	–
Muut	7	12
Yhteensä	25	12

33 OSTOVELAT JA MUUT VELAT

M€	31.12. 2008	2007
Saadut ennakot	14	47
Ostovelat	594	725
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille	25	39
Siirtovelat	450	498
Johdannaissopimukset	83	33
Muut lyhytaikaiset velat	92	101
Yhteensä	1 258	1 443

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

M€	31.12. 2008	2007
Henkilöstökulut	194	195
Korkokulut	79	78
Välilliset verot	11	16
Muut ¹⁾	166	209
Yhteensä	450	498

¹⁾ Muodostuu pääasiassa asiakashyvityksistä.

Ostovelat ja muut velat erääntyvät 12 kuukauden kuluessa.

34 RAHOITUSVARAT JA VELAT IAS 39:N MUKAISISSA RYHMISSÄ SEKÄ KÄYVÄT ARVOT

2008 Tase-erä	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat ja velat	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitus- varat	Suojaus- laskennan alaiset johdan- naiset	Jaksotettuun hankinta- menoon arvostetut rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	Käypä arvo	Viite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Myytavissä olevat sijoitukset	–	–	116	–	–	116	116	22
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Lainasaamiset	–	16	–	–	–	16	16	23
Johdannaissopimukset	4	–	–	341	–	345	345	23
						361	361	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset								
Myyntisaamiset ja muut saamiset	–	1 363	–	–	–	1 363	1 363	26
Siirtosaamiset	–	54	–	–	–	54	54	26
Johdannaissopimukset	154	–	–	115	–	269	269	26
						1 686	1 686	
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	158	1 433	116	456	–	2 163	2 163	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Pitkäaikaiset korolliset velat								
Pitkäaikaiset korolliset velat	–	–	–	–	4 387	4 387	3 867	31
Johdannaissopimukset	116	–	–	31	–	147	147	31
						4 534	4 014	
Muut velat								
Muut velat	–	–	–	–	7	7	7	32
Johdannaissopimukset	18	–	–	–	–	18	18	32
						25	25	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Lyhytaikaiset korolliset velat								
Korolliset velat	–	–	–	–	432	432	432	31
Johdannaissopimukset	105	–	–	–	–	105	105	31
						537	537	
Ostovelat ja muut velat								
Ostovelat ja muut velat	–	–	–	–	725	725	725	33
Siirtovelat	–	–	–	–	450	450	450	33
Johdannaissopimukset	35	–	–	48	–	83	83	33
						1 258	1 258	
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	274	–	–	79	6 001	6 354	5 834	

2007 Tase-erä	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja velat	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitus- varat	Suojaus- laskennan alaiset johdan- naiset	Jaksotettuun hankinta- menoon arvostetut rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	Käypä arvo	Viite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Myytavissä olevat sijoitukset	–	–	116	–	–	116	116	22
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Lainasaamiset	–	15	–	–	–	15	15	23
Johdannaissopimukset	1	–	–	66	–	67	67	23
						82	82	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset								
Myyntisaamiset ja muut saamiset	–	1 504	–	–	–	1 504	1 504	26
Siirtosaamiset	–	76	–	–	–	76	76	26
Johdannaissopimukset	72	–	–	65	–	137	137	26
						1 717	1 717	
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	73	1 595	116	131	–	1 915	1 915	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Pitkäaikaiset korolliset velat								
Pitkäaikaiset korolliset velat	–	–	–	–	3 265	3 265	3 388	31
Johdannaissopimukset	30	–	–	89	–	119	119	31
						3 384	3 507	
Muut velat								
Muut velat	–	–	–	–	12	12	12	32
Johdannaissopimukset	–	–	–	–	–	–	–	32
						12	12	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Lyhytaikaiset korolliset velat								
Korolliset velat	–	–	–	–	808	808	808	31
Johdannaissopimukset	123	–	–	–	–	123	123	31
						931	931	
Ostovelat ja muut velat								
Ostovelat ja muut velat	–	–	–	–	912	912	912	33
Siirtovelat	–	–	–	–	498	498	498	33
Johdannaissopimukset	17	–	–	16	–	33	33	33
						1 443	1 443	
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	170	–	–	105	5 495	5 770	5 893	

Pitkäaikaisten velkojen käyvät arvot on arvioitu seuraavasti:

Noteerattujen joukkovelkakirjalainojen käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin. Kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen käyvät arvot perustuvat arvioitujen tulevien maksujen diskontattuun nykyarvoon.

Lyhytaikaisten rahoitusvarojen ja velkojen kirjanpitoarvon katsotaan olevan lähellä käypää arvoa.

35 RAHOITUSJOHDANNAISET

Rahoitusjohdannaisten käyvät nettoarvot

	2008	31.12. 2008	2008	2007
	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käyvät netto- arvot	Käyvät netto- arvot
M€				
Koronvaihtosopimukset				
Käyvän arvon suojauslaskenta	323	-1	322	66
Suojauslaskennan ulkopuolella	49	-1	48	48
Valuuttatermiinisopimukset				
Kassavirran suojauslaskenta	66	-48	18	49
Nettosijoitusten suojauslaskenta	45	-	45	-
Suojauslaskennan ulkopuolella	84	-96	-12	-39
Valuuttaoptiosopimukset				
Suojauslaskennan ulkopuolella	-	-	-	2
Valuutanvaihtosopimukset				
Käyvän arvon suojauslaskenta	22	-30	-8	-89
Suojauslaskennan ulkopuolella	-	-142	-142	-109
Hyödykejohdannaisopimukset				
Suojauslaskennan ulkopuolella	25	-35	-10	1
Korkotermiinisopimukset				
Suojauslaskennan ulkopuolella	-	-	-	-
Yhteensä	614	-353	261	-71

Johdannaisopimusten nimellisarvot

	As at 31 December 2008	2007
M€		
Koronvaihtosopimukset	2 833	2 383
Valuuttatermiinisopimukset	4 598	4 369
Valuuttaoptiosopimukset	-	110
Valuutanvaihtosopimukset	508	529
Hyödyke-sopimukset	258	15
Korkotermiinisopimukset	2 668	3 642

36 TÄRKEIMMÄT TYTÄRYRITYKSET 31.12.2008

Tytäryrityksen nimi ja rekisteröintimaa	Konsernin omistussuus %
Blandin Paper Company, US	100,00
Lignis GmbH & Co. KG, DE	74,90
Nordland Papier GmbH, DE	100,00
Norfolk House Management Ltd, GB	95,00
NorService GmbH, DE	100,00
nortrans Speditionsgesellschaft mbH, DE	100,00
Silvesta Oy, FI	100,00
Steyrermühl Sägewerks-gesellschaft m.b.H. NfG KG, AT	100,00
ZAO Tikhvinsky Komplexny Lespromkhoz, RU	99,99
Tilhill Forestry Ltd, GB	100,00
UPM Sähkösiirto Oy, FI	100,00
OOO UPM-Kymmene, RU	100,00
UPM-Kymmene AG, CH	99,80
UPM-Kymmene Asia Pacific Pte Ltd, SG	100,00
UPM-Kymmene Austria GmbH, AT	100,00
UPM-Kymmene B.V., NL	100,00
OOO UPM-Kymmene Chudovo, RU	100,00
UPM-Kymmene Forest AS, EE	100,00
OOO UPM-Kymmene Forest Russia, RU	100,00
UPM-Kymmene France S.A.S., FR	100,00
UPM-Kymmene Inc., US	100,00
UPM-Kymmene India PVT Ltd, IN	100,00
UPM-Kymmene Japan K.K., JP	100,00
UPM-Kymmene Kagit Urunleri San. ve Tic Ltd. Sti., TR	100,00

Tytäryrityksen nimi ja rekisteröintimaa	Konsernin omistussuus %
UPM-Kymmene Miramichi Inc., CA	100,00
UPM-Kymmene NV/SA, BE	99,60
UPM-Kymmene Otepää AS, EE	100,00
OOO UPM-Kymmene Pestovo, RU	100,00
UPM-Kymmene Papier GmbH & Co. KG, DE	100,00
UPM-Kymmene Plywood S.A.S., FR	100,00
UPM-Kymmene Pty. Ltd, AU	100,00
UPM-Kymmene Sales GmbH, DE	100,00
UPM-Kymmene Seven Seas Oy, FI	100,00
UPM-Kymmene Sp.z o.o., PL	100,00
UPM-Kymmene S.A., ES	100,00
UPM-Kymmene S.r.l., IT	100,00
UPM-Kymmene Wood AB, SE	100,00
UPM-Kymmene Wood A/S, DK	99,93
UPM-Kymmene Wood B.V., NL	100,00
UPM-Kymmene Wood GmbH, DE	100,00
UPM-Kymmene Wood Oy, FI	100,00
UPM-Kymmene Wood S.A., ES	100,00
UPM-Kymmene Wood S.A., FR	99,99
UPM-Kymmene (Changshu) Paper Industry Co. Ltd, CN	100,00
UPM-Kymmene (UK) Ltd, GB	100,00
UPM Raflatac Canada Inc., CA	100,00
UPM Raflatac CZ s.r.o., CZ	100,00
UPM Raflatac GmbH, DE	100,00
UPM Raflatac Iberica S.A., ES	100,00
UPM Raflatac Inc., US	100,00
PT UPM Raflatac Indonesia, ID	100,00
UPM Raflatac Kft., HU	100,00
UPM Raflatac Ltd, GB	100,00
UPM Raflatac Mexico S.A. de C.V., ME	100,00
UPM Raflatac NZ Limited, NZ	100,00
UPM Raflatac Oy, FI	100,00
UPM Raflatac Polska Sp.z o.o., PL	100,00
UPM Raflatac South Africa (Pty) Ltd, ZA	100,00
UPM Raflatac S.A.S., FR	100,00
UPM Raflatac Sdn. Bhd., MY	100,00
UPM Raflatac Pty Ltd, AU	100,00
UPM Raflatac Co., Ltd, TH	100,00
UPM Raflatac (Changshu) Co. Ltd, CN	100,00
UPM Raflatac (S) Pte Ltd, SG	100,00
Werla Insurance Company Ltd, GB	100,00

Taulukko sisältää tytäryritykset, joiden liikevaihto on yli 2 miljoonaa euroa.

37 OSAKEPERUSTEISET MAKSET

Optiot avainhenkilöille

Varsinainen yhtiökokous 19.3.2002 valtuutti yhtiön jakamaan avainhenkilöille E-optiota. 3 800 000 optiota ovat merkiltään 2002E. Yksi optio oikeuttaa kahden UPM-Kymmenen osakkeen merkintään.

2002E-optioiden merkintäaika oli 1.4.2005 – 30.4.2008.

Osakkeiden merkintähinta oli 2002E-optioilla 14,27 euroa osakkeelta. Merkittävien osakkeiden merkintähintoja on alennettu merkintähinnan määrätymisjakson jälkeen ja ennen osakemerkintää päätettyjen osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. 2002E-optioiden merkintäaika päättyi 30.4.2008. Koko merkintäaikana 2002E-optioita käytettiin 3 703 834 kappaletta 7 407 668 osakkeen merkitsemiseen.

Varsinainen yhtiökokous 31.3.2005 hyväksyi hallituksen ehdotuksen optio-oikeuksien antamisesta konsernin avainhenkilöille. Optio-oikeuksien määrä on 9 000 000 kappaletta ja niillä voi merkitä UPM-Kymmene Oyj:n osakkeita yhteensä enintään 9 000 000 kappaletta.

Optio-oikeuksista 3 000 000 on merkitty tunnuksella 2005F, 3 000 000 tunnuksella 2005G ja 3 000 000 tunnuksella 2005H. Optio-oikeuksilla tapahtuva osakkeiden merkintäaika on optio-oikeudella 2005F 1.10.2006 – 31.10.2008, optio-oikeudella 2005G 1.10.2007 – 31.10.2009 ja optio-oikeudella 2005H 1.10.2008 – 31.10.2010.

Osakkeen merkintähinta optio-oikeudella 2005F oli UPM-Kymmene Oyj:n osakkeen vaihdolla painotettu keskimääräinen Helsingin pörssissä 1.1. – 28.2.2005 lisättyä 10 prosentilla. Optio-oikeuden 2005F em. tavalla määräytynyt merkintähinta oli 18,23 euroa osakkeelta, optio-oikeuden 2005G merkintähinta laskettuna ajalta 1.1. – 28.2.2006 lisättyä 10 prosentilla on 18,65 euroa osakkeelta sekä optio-oikeuden 2005H merkintähinta laskettuna ajalta 1.1. – 28.2.2007 lisättyä 10 prosentilla on 21,65 euroa osakkeelta. Merkittävien osakkeiden merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson päättymisen jälkeen ja ennen osakemerkintää päätettävien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä.

2005F-optioiden merkintäaika päättyi 31.10.2008. Koko merkintäaikana 2005F-optioita käytettiin 4 000 kappaletta 4 000 osakkeen merkitsemiseen.

Optioiden 2005G ja 2005H perusteella tehdyt osakemerkinnät voivat lisätä yhtiön osakkeiden määrää korkeintaan yhteensä 6 000 000 osakkeella.

Varsinainen yhtiökokous 27.3.2007 hyväksyi hallituksen ehdotuksen optio-oikeuksien antamisesta konsernin avainhenkilöille. Optio-oikeuksien määrä on enintään 15 000 000 kappaletta ja niillä voi merkitä UPM-Kymmene Oyj:n osakkeita yhteensä enintään 15 000 000 kappaletta. Optio-oikeuksista 5 000 000 on merkitty tunnuksella

2007A, 5 000 000 tunnuksella 2007B ja 5 000 000 tunnuksella 2007C. Optio-oikeuksilla tapahtuva osakkeiden merkintäaika on optio-oikeudella 2007A 1.10.2010 – 31.10.2012, optio-oikeudella 2007B 1.10.2011 – 31.10.2013 ja optio-oikeudella 2007C 1.10.2012 – 31.10.2014.

Osakkeen merkintähinta on UPM-Kymmene Oyj:n osakkeen vaihdolla painotettu keskimääräinen NASDAQ OMX Helsingin pörssissä optio-oikeudella 2007A ajalla 1.4. – 31.5.2008, eli 12,40 euroa osakkeelta, optio-oikeudella 2007B ajalla 1.4. – 31.5.2009 ja optio-oikeudella 2007C ajalla 1.4. – 31.5.2010.

Tammikuussa 2009 yhtiön avainhenkilöille jaettiin yhteensä 4 590 000 2007A-optiota.

Osakepalkkiojärjestelmä

Osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat konsernin avainhenkilöt voivat saada palkkiona yhtiön osakkeita kolmelta yhden vuoden pituiselta ansaintajaksoilta, kalenterivuosilta 2005, 2006 ja 2007. Palkkio maksetaan kunkin jakson päätyttyä osakkeiden ja rahan yhdistelmänä. Järjestelmän perusteella annetaan yhteensä enintään 1 046 400 osaketta. Rahana maksettavan palkkion määrä voi olla enintään 1,5 kertaa annettavien osakkeiden arvo. Palkkion määrä on sidottu asetettuihin tulostavoitteisiin.

Vuonna 2008 yhteensä 57 400 osaketta annettiin 12 avainhenkilölle osakepalkkiojärjestelmän ehtojen puitteissa. Tästä määrästä 15 800 osaketta annettiin toimitusjohtajalle ja yhteensä 26 800 osaketta muille johtajiston jäsenille.

Myönnettyjen osakeoptioiden määrien muutokset

	2008		2007	
	Keskimääräinen toteutushinta, €	Optioiden määrä	Keskimääräinen toteutushinta, €	Optioiden määrä
1.1.	15,91	12 285 750	15,80	10 305 550
Myönnetty optiot	20,15	254 500	18,98	5 622 000
Palautetut optiot	20,15	-124 000	17,93	-12 000
Toteutetut optiot	10,53	-3 691 884	37,15	-2 853 945
Ruvenneet optiot	15,13	-2 986 366	37,15	-775 855
31.12.	18,28	5 738 000	15,91	12 285 750
Toteutettavissa olevat optiot		5 738 000		9 544 250

Painotettu keskimääräinen jäljellä oleva voimassaoloaika oli 16 ja 17 kuukautta vuosien 2008 ja 2007 lopussa.

Merkittävissä olevat osakeoptiot 31.12.2008

Ohjelma/ Optioiden jako	Tunnus	Toteutushinta ¹⁾		Optioiden kokonaismäärä	Myönnetty määrä	Toteutusaika	Oikeuden ¹⁾ syntyminen
		1.1.	31.12.				
2005/2007	H	20,90	20,15	3 000 000	2 872 000	1.10.2008–31.10.2010	Oikeus ansaittu
2005/2007	G	17,15	16,40	3 000 000	2 866 000	1.10.2007–31.10.2009	Oikeus ansaittu
				6 000 000	5 738 000		

¹⁾ Ansaintajaksojen pituudet vaihtelevat 6 ja 24 kuukauden välillä.

Optioiden käyvän arvon määrittämisessä vuosina 2008 ja 2007 jaetuille optioille on käytetty Black-Scholes-arvostusmallia ja seuraavia painotettuja keskimääräisiä oletuksia:

	2008	2007
Osakkeen kurssi, €	13,99	16,79
Toteutushinta, €	20,15	19,74
Volatiliteetti ¹⁾	25 %	24 %
Riskiton korko	4 %	3,95 %
Oletetut vuosittaiset osingot	—	—
Odotettu option ikä, vuotta	2	3

¹⁾ Volatiliteetti on hintamuutosten mittari ilmaistuna ko. arvopaperin hinnan standardipoikkeamana tarkasteluajanjaksona. Laskelmissa volatiliteetit perustuvat kolmen ja neljän vuoden jaksoihin. Volatiliteetti raportoidaan vuotuisena prosenttilukuna.

Optioiden arvioituna palautumana on käytetty vuonna 2008 ja 2007 5 %:a.

38 LIIKETOIMET LÄHIPIIRIN KANSSA

Hallitus ja johtajisto

UPM:llä ei ole ollut merkittäviä liiketapahtumia hallituksen tai johtajiston jäsenten tai heidän läheisten perheenjäsentensä kanssa. Hallitukselle tai johtajiston jäsenille ei ollut myönnetty lainoja 31.12.2008 ja 31.12.2007. Hallituksen ja johtajiston osake- ja optio-omistukset on esitetty sivulla 123. Hallituksen ja johtajiston palkat ja palkkiot on esitetty liitetiedoissa, viite 7.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Konserni omistaa 47 % sellua valmistavasta osakkuusyrityksestä Oy Metsä-Botnia Ab:sta ("Metsä-Botnia"). Oy Metsä-Botnia Ab:n muut omistajat ovat M-real Oyj ("M-real") ja Metsäliitto Oy. M-real on suomalainen paperin- ja kartonginvalmistaja ja Metsäliitto on suomalaisten metsänomistajien osuuskunta, jolla on myös määräysvallan antava osake-enemmistö M-realissa. Metsä-Botnian valmistama sellu myydään konsernille ja M-realille markkinahintaan, josta vähennetään tietyt kuljetus- ja muut kulut. Vuonna 2008 konserni oli oikeutettu saamaan 1,8 miljoonaa tonnia (2007: 1,1 miljoonaa tonnia) Metsä-Botnian tuottamaa sellua vuodessa. 14.1.2009 julkaistun Kaskisten sellutehtaan sulkemisen seurauksena konsernin oikeus tulee olemaan 1,6 miljoonaa tonnia. Metsä-Botnialta ostettiin sellua 287 miljoonalla eurolla vuonna 2008 ja 231 miljoonalla eurolla vuonna 2007. Vuonna 2007 valmistui Metsä-Botnian sellutehdas Uruguayhin. Sellutehdasinvestoinnin kokonaiskustannus oli noin 1,2 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Tehtaan vuosikapasiteetti tulee olemaan noin 1 miljoona tonnia valkaistua eukalyptussellua. UPM on sijoittanut sellutehdasprojektiin 98 miljoonaa euroa.

Konserni saa suurimman osan Suomessa sijaitsevien tuotantolaitostensa tarvitsemasta energiasta omistamiltaan ja vuokraamiltaan voimalaitoksilta sekä omistamalla osuuksia energiayhtiöistä, jotka oikeuttavat sen saamaan niiltä sähköä ja lämpöä. Merkittävä osa konsernin ostamasta sähköstä tulee suomalaiselta energiantuottajalta Pohjolan Voima Oy:ltä, jonka osakekannasta konserni omistaa 41,84 %, ja suomalaiselta vesivoimantuottajalta Kemijoki Oy:ltä, jonka osakkeista 4,13 % on konsernin omistuksessa. Pohjolan Voima Oy on myös enemmistö-osakkaana Teollisuuden Voima Oy:ssä, joka on toinen Suomen kahdesta ydinvoimayhtiöstä. Näiden energiaostojen yhteissumma oli 222 miljoonaa euroa vuonna 2008 ja 207 miljoonaa euroa vuonna 2007. Yhtiöiden yhtiöjärjestysten ja niihin liittyvien osakassopimusten mukaisesti konsernin maksamat hinnat perustuvat tuotantokustannuksiin, jotka ovat yleensä markkinahintoja alhaisempia. Sisäinen myynti konsernin segmenteille pohjautuu kulloinkin voimassa olevaan markkinahintaan.

Noin 10 % konsernin tutkimus- ja kehitystyöstä tehdään Oy Keskuslaboratorio - Centrallaboratorium Ab:ssa ("KCL"), jonka neljästä omistajayrityksestä konserni on yksi 38,65 %-n osuudella. KCL:n omistajuuden avulla konserni saa tärkeimpiin raaka-aineisiinsa ja valmistusprosesseihinsa sekä tuotteidensa avainominaisuuksiin liittyvää perustutkimustietoa. KCL:n yhteisten tutkimusten lisäksi konserni käyttää laboratoriota myös tuotteiden ja prosessien kehittelyyn liittyviin tilaustutkimuksiin. Näitä palveluja tarjotaan toisistaan riippumattomien osapuolten välisinä palveluina ehdoilla, joiden konserni uskoo olevan alalla tavanomaisia ja jotka eivät yleisesti ottaen ole epäedullisempia kuin riippumattomilta kolmansilta osapuolilta saatavat vastaavat ehdot. 4. helmikuuta 2009 KCL ja Valtion teknillinen tutkimuskeskus ("VTT") allekirjoittivat aiesopimuksen KCL:n tutkimus- ja laboratorio-toimintojen yhdistämisestä VTT:hen

Konserni ostaa osan kierrätyspaperista kolmelta osakkuusyhtiöltään. LCI s.r.l on italialainen kierrätyspaperia ostava yhtiö, jonka osakkeista konserni omistaa 50 %. Kierrätyspaperiostot LCI:tä olivat 25 miljoonaa euroa vuonna 2008 ja 15 miljoonaa euroa vuonna 2007. Konserni omistaa 22,98 % suomalaisesta kierrätyspaperia hankkivan, käsittelevän ja kuljettavan Paperinkeräys Oy:n osakkeista. Raaka-aineostojen kokonaisarvo Paperinkeräys Oy:ltä oli 12 miljoonaa euroa vuonna 2008 ja 13 miljoonaa euroa vuonna 2007. Kierrätyspaperi myydään konsernille ja muille Paperinkeräys Oy:n osakkeenomistajille sopimus pohjaiseen hintaan, jossa huomioidaan kierrätyspaperin maailmanmarkkinahinnat ja paperin kierrätyskulut. Konsernilla on Itävallassa samantapainen, Austria Papier Recycling G.m.b.H:lta ostettava kierrätyspaperia koskeva järjestely. Konserni omistaa 33,3 % Austria Papier Recycling G.m.b.H:n osakkeista. Kierrätyspaperia ostettiin vuonna 2008 yhteensä 16 miljoonalla eurolla ja 16 miljoonalla eurolla vuonna 2007.

Konsernin osakkuus- ja yhteisyritykset sekä liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa on esitetty liitetiedoissa, viite 21.

Eläkesäätiöt

Konsernilla on Suomessa Kymin Eläkesäätiö, joka on erillinen juridinen yksikkö. Säätiön eläkejärjestelyiden piiriin kuuluu noin 9 % Suomen henkilöstöstä. Yhtiö maksoi säätiölle kannatusmaksuina 47 miljoonaa euroa vuonna 2008 (50 miljoonaa euroa vuonna 2007). Säätiö hallinnoi ja sijoittaa kannatusmaksuina kerättyä eläkevastuun katteena olevia varoja. Säätiön varojen käypä arvo 31.12.2008 oli 222 miljoonaa euroa, josta 45 % oli sijoitettu osakeinstrumentteihin, 35 % velkainstrumentteihin ja 20 % kiinteistöihin ja rahamarkkinasijoituksiin.

Konsernilla on Iso-Britanniassa kaksi eläkesäätiötä, jotka ovat omia juridisia yksiköitään. Toisen säätiön etuusjärjestelyt ovat luonteeltaan joko etuuspohjaisia tai maksupohjaisia. Toisen säätiön järjestelyt ovat luonteeltaan etuuspohjaisia. Molempien säätiöiden etuuspohjaiset järjestelyt suljettiin 2007 vuoden lopussa ja senhetkiset jäsenet siirtyivät konsernin maksupohjaisen järjestelyn piiriin. Vuonna 2008 konserni maksoi säätiöille kannatusmaksuina 44 miljoonaa punttaa (2007: 6 miljoonaa punttaa), joka kattoi IAS 19 mukaisen etuuspohjaisten järjestelyjen rahoitusvaatimuksen laskettuna vuoden 2007 lopun tilanteesta. Säätiöiden varojen käypä arvo 31.12.2008 oli 171 miljoonaa punttaa, josta 58 % oli investoitu osakeinstrumentteihin, 33 % joukkovelkakirjalainoihin ja Iso-Britannian valtion joukkovelkakirjalainoihin ja 9 % kiinteistöihin ja rahamarkkinainstrumentteihin.

Tytärtyhtiöt

Konsernin tärkeimmät tytäryhtiöt on esitetty liitetiedoissa, viite 36.

39 VASTUUSITOUMUKSET

Vastuusitoumukset

Konserni on vastaajana tai kantajana joukossa sen toimintaan liittyvissä oikeusmenettelyissä, joissa on esitetty enimmäkseen kaupallisista asioista johtuvia korvausvaateita.

Eräät kilpailuviranomaiset jatkavat tutkimuksia koskien väitettyjä kilpailunvastaisia toimia yhtiön eri tuotteiden osalta. Viranomaiset ovat myöntäneet UPM:lle täyden ehdollisen vapautuksen koskien toimintatapoja, joista yhtiö on antanut heille tietoja. UPM on tehnyt sovintopäätöksen tai sopinut sen tekemisestä Yhdysvalloissa muista paitsi välillisten tarralaminaattiasiakkaiden nostamista ryhmäkanteista. Vireillä olevat riita-asiat saattavat kestää useita vuosia. Tutkimusten johdosta ei ole tehty varauksia.

Muut vastuusitoumukset

Konserni ja eräät sen tytäryhtiöt tekevät tavanomaiseen liiketoimintaansa liittyen erilaisia sopimuksia, joiden perusteella näiden tytäryhtiöiden puolesta tarjotaan suoritustakeita kolmansille osapuolille. Näitä sopimuksia tehdään ensisijaisesti konsernin erillisyyhtiöiden luottokelpoisuuden tukemiseksi tai parantamiseksi, jotta tytäryhtiöt voisivat toteuttaa aikomaansa liiketoimintaa. Niiden maksujen enimmäismäärät, joista UPM-Kymmene on vastuussa tytäryritystensä puolesta, on sisällytetty alla olevaan taulukkoon kohtaan Muut vastuusitoumukset.

Konserni on myös tehnyt sopimuksia tarjotakseen rahoitus- tai suoritustakeita kolmansille osapuolille tiettyjen sellaisten yhtiöiden puolesta, joissa konsernilla on vähemmistöosuus. Tällaisia sopimuksia tehdään ensisijaisesti näiden yhtiöiden luottokelpoisuuden tukemiseksi tai parantamiseksi. Konsernilla ei ole näihin takuuihin liittyviä vakuuksia tai muita korvauksia. Niiden maksujen enimmäismäärät, joista UPM-Kymmene Oyj on vastuussa osakkuusyritystensä puolesta, on merkitty alla olevaan taulukkoon kohtaan Takaukset osakkuusyritysten puolesta. Konsernilla on periaate olla antamatta takauksia kolmansien osapuolten puolesta ja alla olevassa taulukossa olevat Muiden puolesta annetut takaukset ovat lähinnä myytyihin yrityksiin liittyviä takausvastuita.

Eräät UPM-Kymmenen erityisesti Saksassa sijaitsevat tytäryhtiöt myöntävät tavanomaiseen liiketoimintaansa liittyen kaupallisia takuita asiakkailleen tarkoituksenaan auttaa näitä asiakkaita hankkimaan tavaraa tytäryhtiöltä. Konsernilla ei ole näistä vakuuksista, mutta konsernin luottoriskivakuutus kattaa nämä kaupalliset vastuut. Nämä takuut erääntyvät yhdessä vuodessa. Näiden takuiden perusteella suurimmat mahdollisesti maksettaviksi tulevat takuusummat olivat 31.12.2008 13 miljoonaa euroa ja 31.12.2007 13 miljoonaa euroa. Ne sisältyvät taulukon Muut vastuusitoumukset -kohdassa ilmoitettuihin summiin.

Vastuusitoumukset

M€	2008	31.12. 2007
Omien velkojen vakuudeksi		
Kiinnitykset ¹⁾	787	90
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta		
Takaukset	10	10
Muiden puolesta		
Takaukset	2	3
Muut vastuusitoumukset		
Käyttöleasingvastuut, erääntyminen seuraavien 12 kuukauden aikana	17	21
Käyttöleasingvastuut, erääntyminen yli 12 kuukauden kuluttua	56	99
Muut vastuusitoumukset	62	70
Yhteensä	934	293
Kiinnitykset	787	90
Takaukset	12	13
Leasingvastuut	73	120
Muut vastuut	62	70
Yhteensä	934	293

¹⁾ Kiinnitysten kasvu johtuu pääosin suomalaisille eläkevakuutusyhtiöille annetuista lakisääteistä vakuuksista.

Omien sitoumusten vakuudeksi annettuun kiinnitettyyn omaisuuteen kuuluu aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä, teollisuuskiinteistöjä ja metsämaata.

Osakkuus- ja yhteisyrityksiin liittyvät vastuusitoumukset

M€	2008	31.12. 2007
Omistussuutta vastaava osuus yhteisyritysten vastuusitoumuksista	22	22
Omistussuutta vastaava osuus yhteisyritysten ehdollisista veloista	8	9
Omistussuutta vastaava osuus osakkuusyritysten ehdollisista veloista ¹⁾	239	218

¹⁾ Sisältää kiinnityksiä 32 (37) miljoonaa euroa, pantteja 42 (59) miljoonaa euroa, käyttöleasingvastuita 156 (112) miljoonaa euroa ja muita vastuusitoumuksia 9 (10) miljoonaa euroa.

Käyttöleasingsitoumukset – joissa konserni vuokralle ottajana

Konserni vuokraa toimisto-, tuotanto- ja varastotiloja erilaisilla ei irtisanottavissa olevilla käyttöleasingsopimuksilla. Tietyissä sopimuksissa on jatko-optiot eripituisia ajanjaksoja varten.

Tulevat kustannukset käyttöleasingsopimuksista, joiden voimassaoloaika ylittää yhden vuoden

M€	2008	31.12. 2007
Alle vuoden	17	21
1–2 vuotta	17	28
2–3 vuotta	13	21
3–4 vuotta	11	18
4–5 vuotta	9	14
Yli 5 vuotta	6	18
Yhteensä	73	120

Keskeneräisiin investointeihin liittyvät sitoumukset, joita ei ole kirjattu kirjanpitoon

M€	Kokonais- kustannus	Sitoumukset 2008	31.12. 2007
Kuorimon uusinta, Wisaforest	30	29	–
Jäteveden puhdistamo, Blandin	17	17	–
Uusi biovoimalaitos, Caledonian, UK	75	16	64
Tehokkuuden parantaminen, Chudovo	9	9	–
Kaasunkulutuksen vähentäminen, Schwedt	9	7	9

40 TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

14.1.2009 UPM:n osakkuusyhtiö Oy Metsä-Botnia Ab ilmoitti Kaskisten tehtaan pysyvästä sulkemisesta vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana. Sulkemisesta aiheutuvat kertaluonteiset kustannukset pienentävät UPM:n osakkuusyhtiötulosta noin 27 miljoonaa euroa vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä. UPM omistaa Oy Metsä-Botnia Ab:stä 47 %.

15.1.2009 UPM myi entisen paperitehtaan ja siihen liittyvän omaisuuden Miramichissa, New Brunswickin provinssissa, Kanadassa norjalaiselle Umoe Solar AS:lle. Kauppaan sisältyvät suljettu paperitehdas, puunhankintatoiminnot sekä läheiset Bathurstin ja Blackvillen sahat. UPM kirjaa kaupasta noin 20 miljoonan euron kertaluonteisen tuoton vuoden 2009 ensimmäiselle neljännekselle.

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa muita olennaisia tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia.

Emoyhtiön tilinpäätös (suomalainen tilinpäätöskäytäntö)

TULOSLASKELMA

1.1.–31.12., M€	Viite	2008	2007
Liikevaihto	1)	4 738	4 775
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-54	98
Valmistus omaan käyttöön		19	33
Liiketoiminnan muut tuotot	2)	55	164
Materiaalit ja palvelut			
Aineet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana		-2 808	-2 747
Varastojen muutos		110	52
Ulkopuoliset palvelut		-349	-364
		-3 047	-3 059
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	3)	-479	-459
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-125	-112
Muut henkilösivukulut		-45	-46
		-649	-617
Poistot ja arvonalentumiset	4)		
Suunnitelman mukaiset poistot		-342	-335
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä		-184	9
		-526	-326
Liiketoiminnan muut kulut		-487	-1 526
Liikevoitto (-tappio)		49	-458
Rahoitustuotot ja -kulut			
Tuotot pysyvien vastaavien sijoituksista			
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		39	17
Tuotot osuuksista omistusyhteyssynteisissä		18	23
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä		15	42
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Muut korkotuotot saman konsernin yrityksiltä		38	61
Muut korkotuotot muilta		7	2
Muut rahoitustuotot saman konsernin yrityksiltä		137	-
Muut rahoitustuotot muilta		11	55
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Korkokulut saman konsernin yrityksille		-38	-43
Korkokulut muille		-206	-169
Muut rahoituskulut saman konsernin yrityksille		-	-53
Muut rahoituskulut muille		-91	-5
		-70	-70
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä		-21	-528
Satunnaiset erät	5)		
Satunnaiset tuotot		19	78
Satunnaiset kulut		-14	-13
		5	65
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		-16	-463
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos		195	45
Tuloverot	6)	-42	-116
Tilikauden voitto (tappio)		137	-534

RAHAVIRTUALASKELMA

M€	2008	2007
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	-21	-528
Rahoitustuotot ja -kulut	70	70
Oikaisut liikevoittoon ^{a)}	533	1 174
Käyttöpääoman muutos ^{b)}	-167	-219
Maksetut korot	-231	-212
Saadut osingot	56	24
Saadut korot	64	103
Muut rahoituserät	177	-216
Maksetut verot ^{c)}	-21	-107
Liiketoiminnan rahavirta	460	89
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-303	-429
Luovutustulot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	49	33
Investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin	-14	-15
Luovutustulot osakkeista ja osuuksista	185	190
Muiden sijoitusten lisäys	-	-5
Muiden sijoitusten vähennys	25	154
Investointien rahavirta	-58	-72
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	940	932
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	-565	-738
Lyhytaikaisten velkojen lisäys tai vähennys	-396	343
Maksetut osingot	-384	-392
Saadut ja maksetut konserniavustukset	49	37
Omien osakkeiden ostot	-	-266
Tuotot optioilla merkityistä osakkeista	78	104
Rahoituksen rahavirta	-278	20
Rahavarojen muutos		
Rahavarojen muutos	124	37
Rahavarat tilikauden alussa	153	116
Rahavarat tilikauden lopussa	277	153

Emoyhtiön rahavirtalaskelman liitetiedot

^{a)} Oikaisut liikevoittoon		
Poistot	342	335
Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot	-30	862
Arvonalentumiset pysyvistä vastaavista	184	-9
Pakollisten varausten muutos	37	-14
Yhteensä	533	1 174
^{b)} Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuus	-46	-130
Lyhytaikaiset saamiset	-21	-198
Lyhytaikaiset korottomat velat	-100	109
Yhteensä	-167	-219
^{c)} Pysyvien vastaavien luovutuksista ja satunnaista eristä johtuvat verot on netoitettu ao. kohdassa.		

TASE

M€	Viite	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	7)		
Aineettomat oikeudet		8	7
Muut pitkävaikutteiset menot		198	219
Ennakkomaksut		27	7
		233	233
Aineelliset hyödykkeet	8)		
Maa- ja vesialueet		1 039	1 037
Rakennukset ja rakennelmat		565	591
Koneet ja kalusto		1 576	1 592
Muut aineelliset hyödykkeet		73	60
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		16	238
		3 269	3 518
Sijoitukset	9)		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		4 184	3 422
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		48	635
Osuudet omistusyhteisyrityksissä		648	636
Muut osakkeet ja osuudet		173	173
Muut saamiset		10	10
		5 063	4 876
Pysyvät vastaavat yhteensä		8 565	8 627
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		357	246
Valmiit tuotteet/tavarat		309	363
Ennakkomaksut		60	71
		726	680
Lyhytaikaiset saamiset	10)		
Myyntisaamiset		80	95
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		1 578	1 843
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä		30	25
Muut saamiset		37	65
Siirtosaamiset		87	38
		1 812	2 066
Rahat ja pankkisaamiset		277	153
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		2 815	2 899

Vastaavaa yhteensä	11 380	11 526

M€	Viite	31.12.2008	31.12.2007
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
	11)		
Osakepääoma		890	890
Arvonkorotusrahasto		551	551
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		1 145	1 067
Edellisten tilikausien voitto		1 748	2 667
Tilikauden voitto (tappio)		137	-534
Oma pääoma yhteensä		4 471	4 641
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero		969	1 165
Pakolliset varaukset			
	12)		
Eläkevaraukset		52	52
Muut pakolliset varaukset		59	22
		111	74
Pitkäaikainen vieras pääoma			
	13)		
Joukkovelkakirjalainat		1 845	2 111
Lainat rahoituslaitoksilta		967	821
Eläkelainat		793	62
Saadut ennakot		1	1
Velat saman konsernin yrityksille		21	-
Muut velat		166	127
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		3 793	3 122
Lyhytaikainen vieras pääoma			
	14)		
Joukkovelkakirjalainat		250	89
Lainat rahoituslaitoksilta		2	55
Eläkelainat		39	143
Saadut ennakot		5	8
Ostovelat		231	292
Velat saman konsernin yrityksille		1 089	1 210
Velat omistusyhteisyrityksille		26	40
Muut velat		54	394
Siirtovelat		340	293
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		2 036	2 524
Vieras pääoma yhteensä		5 829	5 646

Vastattavaa yhteensä	11 380	11 526

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

(Liitetiedoissa kaikki luvut ovat miljoonia euroja, ellei muutoin ilmoitettu.)

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitosäännöstöä noudattaen. Merkittävimmät erot konsernin ja emoyhtiön laatimisperiaatteissa liittyvät rahoitusjohdannaisten, biologisten hyödykkeiden, etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden ja arvonorotusten merkitsemiseen taseeseen sekä laskennallisten verojen kirjaamiseen. Ks. konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, viite 1.

1 LIIKEVAIHTO

Konsernin yhtiörakenteesta johtuen emoyhtiön liikevaihdon erittelyä toimialoittain ja markkina-alueittain ei ole laadittu.

2 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

M€	2008	2007
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	35	153
Vuokratuotot	14	10
Päästöoikeuksien myynti ¹⁾	5	–
Muut	1	1
Yhteensä	55	164

¹⁾ Päästöoikeuksien kirjanpitokäsittely perustuu ns. nettomenettelyyn.

3 HENKILÖSTÖKULUT

M€	2008	2007
Palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten palkat ²⁾	3	3
Muut palkat	476	456
Yhteensä	479	459

²⁾ Ks. konsernin tilinpäätöksen liitetiedot, viite 7.

	2008	2007
Henkilöstö keskimäärin	9 420	9 552

Konsernin yhtiörakenteesta johtuen emoyhtiön henkilöstöä keskimäärin ei ole eritelty segmenteittäin.

4 SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT JA ARVONALENTUMISET

M€	2008	2007
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat oikeudet	2	1
Muut pitkävaikutteiset menot	30	30
Rakennukset ja rakennelmat	43	39
Koneet ja kalusto	259	258
Muut aineelliset hyödykkeet	8	7
Yhteensä	342	335

Arvonalentumiset

Pysyvien vastaavien hyödykkeet	184	–9
Yhteensä	526	326

5 SATUNNAISET ERÄT

M€	2008	2007
Satunnaiset tuotot		
Konserniavustukset	19	63
Fuusiivoitot	–	15
Yhteensä	19	78

Satunnaiset kulut

Konserniavustukset	–14	–12
Fuusiotappiot	–	–1
	–14	–13
Yhteensä	5	65

6 TULOVEROT

M€	2008	2007
Tilikauden tuloverot varsinaisesta toiminnasta	44	117
Edellisten tilikausien tuloverot	–2	–1
Yhteensä	42	116

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Emoyhtiön laskennallisia verosaamisia ja -velkoja ei ole merkitty taseeseen.

Laskennallinen verovelka muodostuu pääosin poistoerosta, johon sisältyvä laskennallinen verovelka 31.12.2008 oli 252 (303) miljoonaa euroa.

Arvonkorotuksista ei ole erotettu laskennallista verovelkaa. Arvonkorotuksen kohteen myynnistä realisoituva potentiaalinen tulovero on 184 (184) miljoonaa euroa.

7 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

M€	2008	2007
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	16	14
Lisäykset	25	5
Vähennykset	–23	–1
Siirrot erien välillä	–	–2
Hankintameno 31.12.	18	16
Kertyneet poistot 1.1.	–9	–8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1	–
Tilikauden poistot	–2	–1
Kertyneet poistot 31.12.	–10	–9
Kirjanpitoarvo 31.12.	8	7

M€	2008	2007
Muut pitkävaikuttiset menot		
Hankintameno 1.1.	395	368
Lisäykset	8	15
Vähennykset	-25	-3
Siirrot erien välillä	5	15
Hankintameno 31.12.	383	395
Kertyneet poistot 1.1.	-176	-148
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	25	2
Tilikauden poistot	-30	-30
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-4	-
Kertyneet poistot 31.12.	-185	-176
Kirjanpitoarvo 31.12.	198	219

Ennakkomaksut		
Hankintameno 1.1.	7	8
Lisäykset	25	14
Siirrot erien välillä	-5	-15
Kirjanpitoarvo 31.12.	27	7

8 AINEELLISET HYÖDYKKEET

M€	2008	2007
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	491	495
Lisäykset	4	7
Vähennykset	-1	-11
Hankintameno 31.12.	494	491
Arvonkorotukset 1.1.	546	547
Arvonkorotusten vähennykset	-1	-1
Arvonkorotukset 31.12.	545	546
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 039	1 037

Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	1 188	1 068
Lisäykset	27	114
Vähennykset	-113	-12
Siirrot erien välillä	48	18
Hankintameno 31.12.	1 150	1 188
Kertyneet poistot 1.1.	-597	-545
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	113	-10
Tilikauden poistot	-43	-39
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-58	-3
Kertyneet poistot 31.12.	-585	-597
Kirjanpitoarvo 31.12.	565	591

Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	5 641	5 459
Lisäykset	184	179
Vähennykset	-557	-55
Siirrot erien välillä	179	58
Hankintameno 31.12.	5 447	5 641
Kertyneet poistot 1.1.	-4 049	-3 859
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	556	56
Tilikauden poistot	-259	-258
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-119	12
Kertyneet poistot 31.12.	-3 871	-4 049
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 576	1 592

M€	2008	2007
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	186	167
Lisäykset	13	14
Vähennykset	-8	-1
Siirrot erien välillä	11	6
Hankintameno 31.12.	202	186
Kertyneet poistot 1.1.	-126	-120
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	8	1
Tilikauden poistot	-8	-7
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-3	-
Kertyneet poistot 31.12.	-129	-126
Kirjanpitoarvo 31.12.	73	60

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	238	98
Lisäykset	16	220
Siirrot erien välillä	-238	-80
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	238

9 SIIJOITUKSET

M€	2008	2007
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Hankintameno 1.1.	3 703	4 585
Lisäykset	944	446
Vähennykset	-182	-1 328
Hankintameno 31.12.	4 465	3 703
Kertyneet poistot 1.1.	-281	-507
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	1 242
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-	-1 016
Kertyneet poistot 31.12.	-281	-281
Arvonkorotukset 1.1.	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 184	3 422

Merkittävät emoyhtiön tytäryhtiöt on lueteltu konsernin liitetiedoissa (viite 36).

M€	2008	2007
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Hankintameno 1.1.	635	985
Lisäykset	-	2
Vähennykset	-587	-352
Hankintameno 31.12.	48	635
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3	-
Arvon alentumiset ja niiden palautukset	-3	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	48	635

Osuudet omistusyhteisyrityksissä		
Hankintameno 1.1.	533	527
Lisäykset	12	7
Vähennykset	-	-1
Hankintameno 31.12.	545	533
Arvonkorotukset 1.1.	103	103
Arvonkorotukset 31.12.	103	103
Kirjanpitoarvo 31.12.	648	636

M€	2008	2007
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	112	116
Vähennykset	–	–4
Hankintameno 31.12.	112	112
Arvonkorotukset 1.1.	61	61
Arvonkorotukset 31.12.	61	61
Kirjanpitoarvo 31.12.	173	173
Muut saamiset		
Hankintameno 1.1.	10	7
Lisäykset	–	3
Kirjanpitoarvo 31.12.	10	10

Yhtiön toimitusjohtajalla ja hallituksen jäsenillä ei ollut 31.12.2008 eikä 31.12.2007 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

10 LYHYTAIKAISET SAAMISET

M€	2008	2007
Myyntisaamiset	599	685
Lainasaamiset	953	1 245
Muut saamiset	37	65
Siirtosaamiset	223	71
Yhteensä 31.12.	1 812	2 066

Lyhytaikaisiin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Henkilöstökulut	2	1
Korkotuotot	11	14
Valuuttajohdannaiset	199	32
Tuloverot	3	16
Muut	8	8
31.12.	223	71

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

Myyntisaamiset	491	566
Lainasaamiset	951	1 245
Siirtosaamiset	136	32
31.12.	1 578	1 843

Saamiset omistusyhteisyrittäyksiltä

Myyntisaamiset	28	24
Lainasaamiset	2	–
Siirtosaamiset	–	1
31.12.	30	25

11 OMA PÄÄOMA

M€	Osake- pääoma	Yli- kurssi- rahasto	Arvon- korotus- rahasto	Vara- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Edellisten tilikausien voitto	Oma pääoma yhteensä
Tasearvo 1.1.2007	890	776	552	187	–	3 325	5 730
Optiotodistukset	–	–	–	–	104	–	104
Omat osakkeet ¹⁾	–	–	–	–	–	–266	–266
Arvonkorotukset	–	–	–1	–	–	–	–1
Osingonjako	–	–	–	–	–	–392	–392
Siirrot	–	–776	–	–187	963	–	–
Tilikauden tappio	–	–	–	–	–	–534	–534
Tasearvo 31.12.2007	890	–	551	–	1 067	2 133	4 641
Optiotodistukset	–	–	–	–	78	–	78
Osingonjako	–	–	–	–	–	–384	–384
Tilikauden voitto	–	–	–	–	–	137	137
Muut	–	–	–	–	–	–1	–1
Tasearvo 31.12.2008	890	–	551	–	1 145	1 885	4 471

1) Ks. konsernin tilinpäätöksen liitetiedot, viite 27.

M€	2008	2007
Jakokelpoinen vapaa oma pääoma 31.12.		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1 145	1 067
Edellisten tilikausien voitto	1 748	2 667
Tilikauden voitto (tappio)	137	–534
Jakokelpoinen vapaa oma pääoma 31.12.	3 030	3 200

12 PAKOLLISET VARAUKSET

M€	2008	2007
Eläkevaraukset	52	52
Lopettamis- ja uudelleenjärjestelyvaraukset	40	1
Ympäristövaraukset	16	17
Muut	3	4
Yhteensä 31.12.	111	74

13 PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

M€	2008	2007
Joukkovelkakirjalainat	1 845	2 111
Lainat rahoituslaitoksilta	967	821
Eläkelainat	793	62
Saadut ennakot	1	1
Muut velat	187	127
Yhteensä 31.12.	3 793	3 122

Velat saman konsernin yrityksille

Muut velat	21	–
Yhteensä 31.12.	21	–

Pitkäaikaisten lainojen lyhennysohjelma**Lyhennykset 2–5 vuoden aikana**

Joukkovelkakirjalainat	695	945
Lainat rahoituslaitoksilta	757	580
Eläkelainat	437	62
Saadut ennakot	1	1
Velat saman konsernin yrityksille	21	–
	1 911	1 588

Lyhennykset yli 5 vuoden kuluttua

Joukkovelkakirjalainat	1 150	1 166
Lainat rahoituslaitoksilta	210	241
Eläkelainat	356	–
Muut velat	166	127
	1 882	1 534

Yhteensä 31.12.	3 793	3 122

Joukkovelkakirjalainat

	Korko %	Joukkovel- kakirja- lainan valuutta	Alkuperäi- nen lainan määrä, milj.	2008 €m	2007 €m
Kiinteäkorkoiset					
1997–2027	7,450	USD	375	269	255
1999–2009	6,350	EUR	250	250	250
2000–2030	3,550	JPY	10 000	79	60
2002–2012	6,125	EUR	600	600	600
2002–2014	5,625	USD	500	359	340
2002–2017	6,625	GBP	250	263	341
2003–2018	5,500	USD	250	180	170
				2 000	2 016
Vaihtuvakorkoiset					
2002–2008	5,631	EUR	39	–	39
2002–2008	5,387	EUR	50	–	50
2002–2010	6,273	EUR	59	59	59
2002–2012	6,044	EUR	25	25	25
2002–2012	4,152	EUR	11	11	11
				95	184
Joukkovelkakirjalainat yhteensä				2 095	2 200
– lyhytaikainen osuus				–250	–89
Joukkovelkakirjalainat pitkäaikainen osuus				1 845	2 111

14 LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

M€	2008	2007
Joukkovelkakirjalainat	250	89
Lainat rahoituslaitoksilta	2	55
Eläkelainat	39	143
Saadut ennakot	5	8
Ostovelat	301	380
Muut velat	1 035	1 482
Siirtovelat	404	367
Yhteensä 31.12.	2 036	2 524

Lyhytaikaisiin siirtovelkoihin sisältyvät oleelliset erät

Henkilöstökulut	101	104
Korkokulut	29	16
Valuuttajohdannaiset	248	228
Muut	26	19
31.12.	404	367

Velat saman konsernin yrityksille

Ostovelat	45	51
Muut velat	980	1 085
Siirtovelat	64	74
	1 089	1 210

Velat omistusyhteisyrityksille

Ostovelat	25	37
Muut velat	1	3
31.12.	26	40

15 VASTUUSITOUMUKSET

M€	2008	2007
Kiinnitykset ¹⁾		
Omien velkojen vakuudeksi	762	60
Takaukset		
Lainatakaukset		
Konserniyhtiöiden puolesta	994	974
Omistusyhteisyritysten puolesta	10	10
Muut takaukset		
Konserniyhtiöiden puolesta	67	95
Leasing-vastuut ²⁾		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	18	12
Myöhemmin maksettavat	159	118

¹⁾ Kohdistuvat pääosin eläkelainoihin.²⁾ Pitkäaikaiset leasing-vastuut liittyvät energiaostoihin ja tuotantokoneisiin.**Johdon eläkesitoumukset**

Ks. konsernin liitetiedot, viite 7.

Johdannaissopimukset

Johdannaisten käyvät arvot ja nimellisarvot on esitetty konsernin liite-tiedoissa (viitteet 34 ja 35).

Tietoja osakkeista

Osakkeiden määrän muutokset 1.1.2004–31.12.2008

		Osakkeiden määrä kpl
2003	Osakkeiden määrä 31.12.2003	523 578 930
2004	Merkitty optioilla	741 322
	Osakkeiden määrä 31.12.2004	524 320 252
2005	Merkitty optioilla	6 934 878
	Mitätöity omia yhtiön hallussa olleita osakkeita	-8 000 000
	Osakkeiden määrä 31.12.2005	523 255 130
2006	Merkitty optioilla	4 300
	Osakkeiden määrä 31.12.2006	523 259 430
2007	Merkitty optioilla	5 709 890
	Mitätöity omia yhtiön hallussa olleita osakkeita	-16 400 000
	Osakkeiden määrä 31.12.2007	512 569 320
2008	Merkitty optioilla	7 400 768
	Osakkeiden määrä 31.12.2008	519 970 088

Vaihto pörssissä

Yhtiön osakkeilla käydään kauppaa NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä. Yhdysvalloissa kauppaa käydään UPM:n osaketalletustodistuksilla, American Depositary Receipt -ohjelmassa (ADR) over-the-counter -markkinoilla (OTC).

Helsingin pörssissä UPM-Kymmene Oyj:n osakkeita vaihdettiin vuoden 2008 aikana 932,1 miljoonaa kappaletta (2007: 952,3 miljoonaa kappaletta), 180,1 (182,1) % osakemäärästä. Kauden ylin noteeraus oli 13,87 euroa tammikuussa ja alin 8,15 euroa joulukuussa. Yhtiön osakkeiden vaihto Helsingin pörssissä oli 10 549 miljoonaa euroa (2007: 16 472 miljoonaa euroa). Vuonna 2008 yhtiön 2005G-optioita vaihdettiin 0,43 miljoonaa kappaletta, 0,32 miljoonalla eurolla (0,19 milj. kpl, 0,40 milj. euroa). Vuoden 2005H-optioita vaihdettiin listauksen 1.10.2008 jälkeen 0,04 miljoonaa kappaletta, 0,02 miljoonalla eurolla.

Hallituksen ja johtajiston osake- ja optio-omistus

Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat vuoden lopussa 959 785 (833 398) kappaletta UPM-Kymmene Oyj:n osakkeita sisältäen lähipiirin ja määräysvaltayhteisöjen omistuksen. Näiden osakkeiden osuus on koko osakekannasta 0,18 (0,16) % ja äänimäärästä 0,18 (0,16) %. Toimitusjohtaja Jussi Pesonen omisti vuoden lopussa 62 814 osaketta ja 220 000 kpl optiotodistuksia, joiden perusteella UPM-Kymmene Oyj:n osakkeiden lukumäärä voi lisäntyä 220 000 kappaleella, mikä olisi 31.12.2008 ollut 0,04 % yhtiön osakepääomasta ja äänimäärästä.

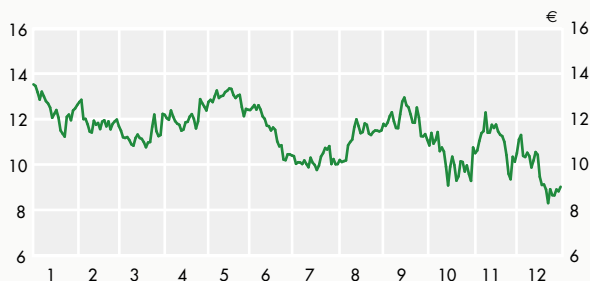
Vuoden lopussa muut johtajiston jäsenet omistivat yhteensä 83 562 osaketta ja 687 000 kpl optiotodistuksia, joiden perusteella UPM-Kymmene Oyj:n osakkeiden lukumäärä voi lisäntyä 687 000 kappaleella, mikä olisi 31.12.2008 ollut 0,13 % yhtiön osakepääomasta ja äänimäärästä.

Suurimmat rekisteröidyt osakkeenomistajat 31.12.2008

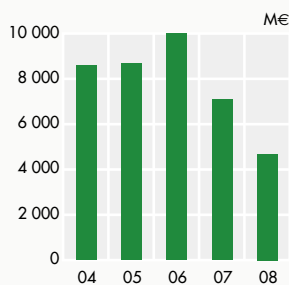
	Osakkeita 31.12.2008	% osakemäärästä	% äänimäärästä
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	13 712 901	2,64	2,64
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	11 553 899	2,22	2,22
Gustaf Serlachius (5 osakkeenomistajan edustajana)	6 309 811	1,21	1,21
Valtion eläkerahasto	5 000 000	0,96	0,96
Svenska litteratursällskapet i Finland	3 827 080	0,74	0,74
OP-Delta sijoitusrahasto	3 704 858	0,71	0,71
Etera Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö	2 210 000	0,43	0,43
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	2 050 000	0,39	0,39
Kuntien Eläkevakuutus	1 935 637	0,37	0,37
Sellan Inderessenter Ab	1 725 000	0,33	0,33
Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset omistajat	334 754 416	64,38	64,38
Muut	133 186 486	25,62	25,62
Yhteensä	519 970 088	100,00	100,00

Yhtiö on vastaanottanut seuraavat ilmoitukset osakkeenomistajilta:
 24.10.2008 Norjan Pankki ilmoitti, että sen omistus on 5,01 % UPM:n
 osakepääomasta ja äänimäärästä. Franklin Resources, Inc.:illa oli
 3.11.2008 9,94 % äänimäärästä.

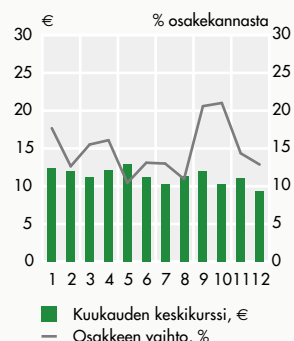
Osakkeen kurssi 2008

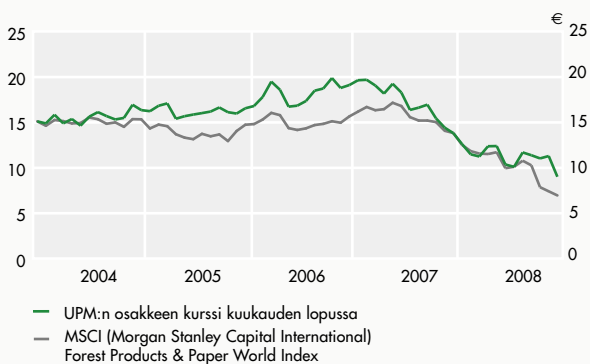
Markkina-arvo

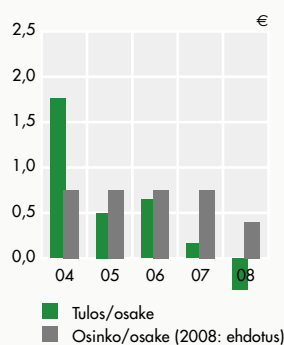
Kuukauden keskipurssi ja osakkeen vaihto 1-12/2008

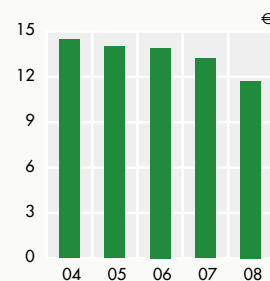
Osakkeen kurssikehitys 2004-2008

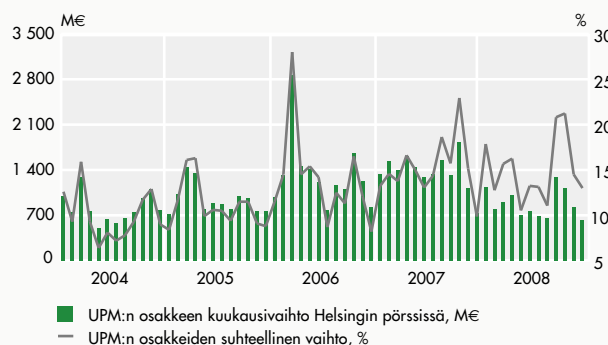
Tulos ja osinko per osake

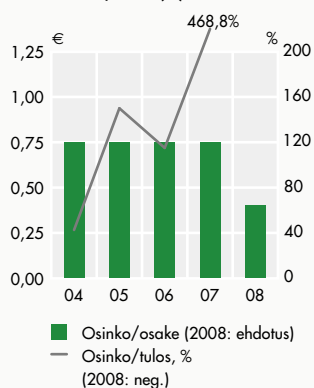
Oma pääoma per osake

Osakkeiden vaihto Helsingin pörssissä 2004-2008

Osinko/osake (€) ja osinko/tulos (%)

Osakkeenomistuksen jakauma 31.12.2008

Osakkeita kpl	Omistajat lukumäärä	%-osuus omistajista	Osakemäärä milj. kpl	%-osuus osakkeista
1 – 100	15 743	21,84	1,0	0,2
101 – 1 000	40 373	56,02	17,0	3,3
1 001 – 10 000	14 496	20,11	40,6	7,8
10 001 – 100 000	1 316	1,83	32,4	6,2
100 001 –	147	0,20	99,4	19,1
Yhteensä	72 075	100,00	190,4	36,6
Hallintarekisteröity			329,4	63,4
Arvo-osuuksiksi rekisteröimättä			0,2	0,0
Yhteensä			520,0	100,0

Omistuksen jakautuminen omistajaryhmittäin 31.12.

	2008	2007	2006	2005	2004
Yksityiset yritykset	2,8	2,2	1,8	2,8	3,1
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	3,2	2,5	2,1	3,5	2,8
Julkisyhteisöt	8,1	6,4	5,2	5,8	6,4
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	6,0	6,0	6,1	6,7	7,0
Kotitaloudet	14,9	14,1	13,5	15,4	15,6
Ulkomaiset omistajat	65,0	68,8	71,3	65,8	65,1
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

UPM:n optio-ohjelmat

Optiot	Optioiden määrä	Osake- määrä	Lunastushinta per osake		Merkintäaika	Käytetty optioita 2008
			liikkeeseen laskettaessa €	31.12.2008 €		
2005 G	3 000 000	3 000 000	18,65	16,40	1.10.2007–31.10.2009	–
2005 H	3 000 000	3 000 000	21,65	20,15	1.10.2008–31.10.2010	–

Tunnusluvut 1999–2008

Osakekohtaiset tunnusluvut 1999–2008 ¹⁾

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Tulos per osake, € (laimennettu 2008: 0,35)	−0,35	0,16	0,65	0,50	1,76	0,60	0,96	1,93	2,38	1,88
Oma pääoma per osake, €	11,74	13,21	13,90	14,01	14,46	13,36	13,85	13,09	11,72	10,23
Osinko per osake, € ³⁾	²⁾ 0,40	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	1,08
Osinko per tulos, % ³⁾	neg.	468,8	115,4	150,0	42,6	125,0	78,1	39,0	31,4	57,0
Efektiivinen osinkotuotto, % ³⁾	4,4	5,4	3,9	4,5	4,6	5,0	4,9	4,0	4,1	5,4
P/E-luku	neg.	86,4	29,4	33,1	8,9	24,8	15,9	9,7	7,7	10,6
Liiketoiminnan kassavirta per osake, €	1,21	1,66	2,32	1,63	1,90	2,40	2,73	3,32	3,19	2,39
Osingonjako, M€ ³⁾	²⁾ 208	384	392	392	393	393	390	388	371	557
Kurssi kauden lopussa, €	9,00	13,82	19,12	16,56	16,36	15,12	15,30	18,63	18,28	20,00
Osakekannan markkina-arvo, M€	4 680	7 084	10 005	8 665	8 578	7 917	7 960	9 681	9 502	10 663
Osakkeiden vaihto, M€ ⁴⁾	10 549	16 472	16 021	11 358	9 731	9 117	10 827	7 645	6 157	4 834
Osakkeiden vaihto, 1 000 kpl	932 136	952 300	876 023	697 227	625 950	645 988	597 078	443 240	400 822	316 874
Osakkeiden suhteellinen vaihto, % osakemäärästä	180,1	182,1	167,4	133,6	119,5	123,4	115,1	88,1	77,2	59,0
Kurssi, alin, €	8,15	13,01	15,36	15,05	14,44	11,05	12,61	14,00	12,46	11,00
Kurssi, ylin, €	13,87	20,59	20,91	18,15	17,13	17,10	22,25	19,93	22,45	21,25
Kauden keskipurssi, €	11,32	17,30	18,29	16,29	15,55	14,11	18,13	17,24	15,36	15,25
Keskimääräinen osakemäärä, 1 000 kpl	517 545	522 867	523 220	522 029	523 641	523 130	518 935	495 784	513 634	528 035
Kauden lopun osakemäärä, 1 000 kpl	519 970	512 569	523 259	523 093	524 450	523 579	520 232	517 436	501 295	518 062

Osakkeiden kurssi- ja vaihtotiedot perustuvat NASDAQ OMX Helsingin pörssin kaupankäyntiin.

Sivujen 127–128 taulukoiden huomautusten selitykset

¹⁾ Vuodet 2002–2008 on raportoitu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (IFRS) mukaan ja vuodet 1999–2001 suomalaisen tilinpäätöskäytännön (FAS) mukaan. Lisätietoja siirtymisen vaikutuksista taseeseen ja tuloslaskelmaan on annettu 24.3.2004 julkaistussa tiedotteessa. Tiedote on luettavissa UPM:n Internet-sivuilla www.upm-kymmene.com.

²⁾ Ehdotus.

³⁾ Vuosi 1999 sisältää ylimääräisen osingon 0,45 euroa.

⁴⁾ Kaupankäynti NASDAQ OMX Helsingin pörssissä. Omien osakkeiden ostot sisältyvät osakevaihtoihin.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut 1999–2008 ¹⁾

M€	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Liikevaihto	9 461	10 035	10 022	9 348	9 820	9 787	10 417	9 918	9 583	8 261
Käyttökate (EBITDA)	1 206	1 546	1 678	1 428	1 435	1 442	1 957	2 055	2 081	1 576
osuus liikevaihdosta, %	12,7	15,4	16,7	15,3	14,6	14,7	18,8	20,7	21,7	19,1
Liikevoitto, ilman kertaluonteisia eriä	513	835	725	558	470	429	963	1 394	1 560	976
osuus liikevaihdosta, %	5,4	8,3	7,2	6,0	4,8	4,4	9,2	14,1	16,3	11,8
Liikevoitto	24	483	536	318	685	368	861	1 614	1 860	1 573
osuus liikevaihdosta, %	0,3	4,8	5,3	3,4	7,0	3,8	8,3	16,3	19,4	19,0
Voitto/tappio ennen veroja	-201	292	367	257	556	425	710	1 333	1 859	1 398
osuus liikevaihdosta, %	-2,1	2,9	3,7	2,7	5,7	4,3	6,8	13,4	19,4	16,9
Tilikauden voitto/tappio	-180	81	338	261	920	312	500	955	1 366	994
osuus liikevaihdosta, %	-1,9	0,8	3,4	2,8	9,4	3,2	4,8	9,6	14,3	12,0
Vienti Suomesta ja ulkomaantoiminnot	8 515	9 170	9 102	8 397	8 791	8 697	9 475	8 948	8 563	7 165
Vienti Suomesta	4 371	4 546	4 644	4 006	4 301	4 539	4 759	4 635	5 216	4 873
Pitkäaikaiset varat	10 375	10 639	11 355	12 321	12 802	13 509	14 336	12 874	10 163	8 741
Vaihto-omaisuus	1 354	1 342	1 255	1 256	1 138	1 144	1 224	1 289	1 184	1 008
Muut lyhytaikaiset varat	2 040	1 972	1 859	1 964	1 887	1 938	2 064	2 368	1 766	1 831
Varat yhteensä	13 781	13 953	14 469	15 541	15 827	16 591	17 624	16 431	13 113	11 580
Oma pääoma yhteensä	6 120	6 783	7 289	7 348	7 612	7 029	7 237	6 838	6 175	5 558
Pitkäaikaiset velat	5 816	4 753	4 770	5 845	5 966	7 322	8 104	5 992	4 564	3 830
Lyhytaikaiset velat	1 828	2 417	2 410	2 348	2 249	2 240	2 283	3 601	2 374	2 192
Oma pääoma ja velat yhteensä	13 781	13 953	14 469	15 541	15 827	16 591	17 624	16 431	13 113	11 580
Sijoitettu pääoma vuoden lopussa	11 193	11 098	11 634	12 650	12 953	12 811	13 689	13 519	10 448	9 004
Oman pääoman tuotto, %	neg.	1,2	4,6	3,5	12,6	4,4	6,8	15,5	21,9	19,2
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,2	4,3	4,7	3,4	6,0	5,1	7,4	15,6	20,2	17,6
Omavaraisuusaste, %	44,5	48,8	50,4	47,3	48,2	42,5	41,1	41,5	46,0	47,0
Velkaantumisaste, %	71	59	56	66	61	69	71	89	69	55
Korolliset nettovelat	4 321	3 973	4 048	4 836	4 617	4 874	5 135	6 041	4 071	2 940
Investoinnit	551	708	699	749	686	720	620	3 850	2 175	609
osuus liikevaihdosta, %	5,8	7,1	7,0	8,0	7,0	7,4	6,0	38,8	22,7	7,4
Investoinnit ilman yritysostoja	532	683	631	705	645	703	568	827	571	548
osuus liikevaihdosta, %	5,6	6,8	6,3	7,5	6,6	7,2	5,5	8,3	6,0	6,6
Henkilöstö kauden lopussa	24 983	26 352	28 704	31 522	33 433	34 482	35 579	36 298	32 755	30 963

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivulla 130.

Toimitukset ja tuotanto

	Toimitukset				Tuotanto (1999 – 2004)					
	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Sähkö (MWh)	10 167	10 349								
Sellu (1 000 t)	1 982	1 927								
Paperi yhteensä (1 000 t)	10 641	11 389	10 988	10 172	10 886	10 232	10 046	8 298	8 285	7 494
Sahatavara (1 000 m ³)	2 132	2 325	2 457	2 016	2 409	2 408	2 201	2 035	2 117	1 911
Vaneri (1 000 m ³)	806	945	931	827	969	936	905	786	793	729

Kehitys vuosineljänneksittäin 2007–2008

M€	Q4/08	Q3/08	Q2/08	Q1/08	Q4/07	Q3/07	Q2/07	Q1/07	Q1-Q4/08	Q1-Q4/07
Liikevaihto	2 315	2 358	2 378	2 410	2 512	2 467	2 537	2 519	9 461	10 035
Liiketoiminnan muut tuotot	9	23	11	40	87	15	80	18	83	200
Liiketoiminnan kulut	-2 227	-1 998	-2 074	-2 108	-2 270	-2 116	-2 145	-2 119	-8 407	-8 650
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos ja hakkuut	-2	4	20	28	47	21	14	-3	50	79
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-16	35	21	22	2	14	6	21	62	43
Poistot ja arvonalentumiset	-365	-462	-199	-199	-236	-206	-567	-215	-1 225	-1 224
Liikevoitto/tappio	-286	-40	157	193	142	195	-75	221	24	483
Voitot myytävissä olevista sijoituksista, netto	-	-	2	-	-	-	-	2	2	2
Kurssierot ja käypien arvojen muutokset	-14	-	-1	-10	-4	-9	8	3	-25	-2
Korko- ja muut rahoituskulut, netto	-60	-50	-43	-49	-46	-42	-54	-49	-202	-191
Voitto/tappio ennen veroja	-360	-90	115	134	92	144	-121	177	-201	292
Tuloverot	74	3	-25	-31	-63	-25	-77	-46	21	-211
Kauden voitto/tappio	-286	-87	90	103	29	119	-198	131	-180	81
Jakautuminen:										
Emoyhtiön omistajille	-287	-86	92	102	32	120	-198	131	-179	85
Vähemmistölle	1	-1	-2	1	-3	-1	-	-	-1	-4
	-286	-87	90	103	29	119	-198	131	-180	81
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	-0,56	-0,17	0,18	0,20	0,06	0,23	-0,38	0,25	-0,35	0,16
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	-0,56	-0,17	0,18	0,20	0,06	0,23	-0,38	0,25	-0,35	0,16
Tulos per osake ilman kertaluonteisia eriä, €	-0,19	0,25	0,17	0,19	0,24	0,23	0,28	0,25	0,42	1,00
Keskimääräinen osakemäärä, laimentamaton (1 000)	519 979	519 999	517 622	512 581	514 085	527 012	527 111	523 261	517 545	522 867
Keskimääräinen osakemäärä, laimennettu (1 000)	519 979	519 999	516 791	513 412	515 322	529 530	530 980	527 086	517 545	525 729
Kertaluonteisia eriä liikevoitossa/tappiossa	-240	-256	2	5	-52	-	-300	-	-489	-352
Liikevoitto/tappio ilman kertaluonteisia eriä	-46	216	155	188	194	195	225	221	513	835
% liikevaihdosta	-2,0	9,2	6,5	7,8	7,7	7,9	8,9	8,8	5,4	8,3
Kertaluonteiset erät ennen veroja	-240	-250	2	5	-52	-	-300	-	-483	-352
Voitto/tappio ennen veroja ilman kertaluonteisia eriä	-120	160	113	129	144	144	179	177	282	644
% liikevaihdosta	-5,2	6,8	4,8	5,4	5,7	5,8	7,1	7,0	3,0	6,4
Oman pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	neg.	7,8	5,4	5,9	7,1	6,9	8,5	7,3	3,4	7,4
Sijoitetun pääoman tuotto ilman kertaluonteisia eriä, %	neg.	7,7	5,7	6,5	6,9	6,8	8,3	7,9	4,6	7,4
EBITDA	178	378	313	337	351	366	411	418	1 206	1 546
% liikevaihdosta	7,7	16,0	13,2	14,0	14,0	14,8	16,2	16,6	12,7	15,4
Liikevaihto segmenteittäin										
Energia	141	129	103	105	112	89	81	97	478	379
Sellu	200	228	247	269	187	208	208	205	944	808
Metsä ja sahat	419	475	518	508	537	490	514	498	1 920	2 039
Paperi	1 750	1 761	1 727	1 773	1 864	1 856	1 815	1 793	7 011	7 328
Tarrat	233	239	245	242	242	245	255	256	959	998
Vaneri	102	121	150	157	154	126	150	161	530	591
Muu toiminta	34	52	66	48	80	83	160	127	200	450
Sisäinen liikevaihto	-564	-647	-678	-692	-664	-630	-646	-618	-2 581	-2 558
Liikevaihto, yhteensä	2 315	2 358	2 378	2 410	2 512	2 467	2 537	2 519	9 461	10 035
Liikevoitto/tappio segmenteittäin ilman kertaluonteisia eriä										
Energia	62	49	31	33	38	17	11	29	175	95
Sellu	-17	60	38	67	9	56	54	69	148	188
Metsä ja sahat	-61	-5	17	26	73	38	61	42	-23	214
Paperi	27	113	60	50	52	73	79	58	250	262
Tarrat	-10	1	8	3	8	12	16	20	2	56
Vaneri	-10	-2	16	21	15	3	15	17	25	50
Muu toiminta	-37	-	-15	-12	-1	-4	-11	-14	-64	-30
Liikevoitto/tappio ilman kertaluonteisia eriä, yhteensä	-46	216	155	188	194	195	225	221	513	835
% liikevaihdosta	-2,0	9,2	6,5	7,8	7,7	7,9	8,9	8,8	5,4	8,3

Tunnuslukujen laskentakaavat

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Oman pääoman tuotto, %:

$$\frac{\text{Voitto ennen veroja}^{2)} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma (keskiarvo)}} \times 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto, %:

$$\frac{\text{Voitto ennen veroja}^{2)} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Oma pääoma + korolliset velat (keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste, %:

$$\frac{\text{Oma pääoma} - \text{omat osakkeet}^{1)}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakat} - \text{omat osakkeet}^{1)}} \times 100$$

Korolliset nettovelat:

Korolliset velat – korolliset varat – pörssiosakkeet

Velkaantumisaste, %:

$$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma} - \text{omat osakkeet}^{1)}} \times 100$$

Käyttökate (EBITDA):

Liikevoitto + poistot + liikearvon poisto + arvonalentumiset +/- biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos +/- osuus osakkuusyritysten tuloksista +/- kertaluonteiset erät

Segmenttien sijoitetun pääoman tuotto (ROCE), % (Toimintapääoma):

$$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Toimialan pitkäaikaiset varat + vaihtomaisuus + myyntisaatavat} - \text{ostovelat (keskiarvo)}} \times 100$$

¹⁾ Omia osakkeita on ollut taseessa 1999–2001.

²⁾ 1999–2001: Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja.

³⁾ 1999–2001: Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja – verot +/- vähemmistöosuus tuloksesta.

Osakekohtaiset osakeantioikaistut tunnusluvut

Tulos/osake:

Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto ³⁾

Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä ilman omia osakkeita

Oma pääoma / osake:

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma

Tilinpäätöspäivän osakeantioikaistu osakemäärä

Osinko/osake:

Tilikauden osingonjako

Tilinpäätöspäivän osakeantioikaistu osakemäärä

Osinko/tulos, %:

$$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Tulos per osake}} \times 100$$

Efekttiivinen osinkotuotto-%:

$$\frac{\text{Oikaistu osinko/osake}}{\text{Oikaistu kurssi 31.12.}} \times 100$$

P/E-luku:

Oikaistu kurssi 31.12.

Tulos/osake

Osakekannan markkina-arvo:

Osakkeiden lukumäärä x kaupan tekokurssi 31.12.

Osakeantioikaistu kurssi kauden lopussa:

Pörssikurssi kauden lopussa

Osakeantikerroin

Osakeantioikaistu keskikurssi:

Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto

Tilikaudella vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä

Liiketoiminnan kassavirta / osake:

Liiketoiminnan kassavirta

Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä ilman omia osakkeita

Keskeisiä euron kursseja kauden lopussa

	31.12.2008	30.9.2008	30.6.2008	31.3.2008	31.12.2007	30.9.2007	30.6.2007	31.3.2007
USD	1,3917	1,4303	1,5764	1,5812	1,4721	1,4179	1,3505	1,3318
CAD	1,6998	1,4961	1,5942	1,6226	1,4449	1,4122	1,4245	1,5366
JPY	126,14	150,47	166,44	157,37	164,93	163,55	166,63	157,32
GBP	0,9525	0,7903	0,7923	0,7958	0,7334	0,6968	0,6740	0,6798
SEK	10,8700	9,7943	9,4703	9,3970	9,4415	9,2147	9,2525	9,3462

Tilintarkastuskertomus

UPM-Kymmene Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet UPM-Kymmene Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 20. päivänä helmikuuta 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juha Wahlroos
KHT

Tapahtumia vuonna 2008

Tammikuu

- 9** UPM ilmoitti aloittavansa yhteistyön suomalaisen teknologiayhtiö Chempolis Oy:n kanssa kokonaan uudentyyppisen biojalostusmenetelmän käyttöönottamisesta sellun ja biokemikaalien tuotannossa. Tavoitteena on käyttää ei-puuperäisiä raaka-aineita kuten olkea ja ruokokasveja. UPM tutkii mahdollisuuksia rakentaa ei-puuperäisiä raaka-aineita käyttävä biojalostamo Kiinaan.
- 22** Tapio Korpeinen nimitettiin yhtiön strategiatoiminnon johtajaksi Heikki Malisen siirryttyä Pöyry-konsernin toimitusjohtajaksi.
- 30** UPM ilmoitti kehittäneensä yhteistyössä Lassila & Tikanojan kanssa uuden etanolin- ja energiantuotantokonseptin, jossa hyödynnetään ensi kertaa kaupan ja teollisuuden jätteitä kuten paperia, kartonkia, puuta ja muovia.

Helmikuu

- 13** UPM ilmoitti rajoittavansa väliaikaisesti sahataran tuotantoaan kaikilla Suomen sahoillaan nopeasti heikentyneen markkinatilanteen johdosta.
- 14** UPM, VTT, ja Teknillinen korkeakoulu TKK perustivat Suomen Nanoselluloosakeskuksen, jonka tavoitteena on luoda selluloosalle uusia käyttömahdollisuuksia raaka-aineena ja materiaalina.
- 25** UPM ilmoitti aloittavansa RFID-etätunnisteiden tuotannon Guangzhoussa Kiinassa. Kiinan etätunnistetuotanto palvelee kasvavia Aasian markkinoita kaikilla RFID-tekniikan käyttöalueilla, muun muassa lipputuotteissa ja vaateteollisuudessa. Tehdas vihittiin käyttöön marraskuussa.

Maaliskuu

- 10** Pohjolan Voiman, Lappeenrannan Energian ja UPM:n yhteishankkeena toteutettavan Kaukaan Voiman biovoimalaitoksen peruskivi muurattiin Lappeenrannassa. Uusi voimalaitos käynnistyy keväällä 2010.
- 26** Sampo Oyj:n konsernijohtaja Björn Wahlroos valittiin hallituksen puheenjohtajaksi. Varapuheenjohtajiksi valittiin Oy Karl Fazer Ab:n hallituksen jäsen Berndt Brunow sekä entinen UPM:n ja Haindlyhtiön johtaja Georg Holzhey.

Huhtikuu

- 3** UPM Raflatac avasi uuden tarralaminaattitehtaan Dixonissa, Illinois'ssa noin 170 kilometriä Chicagosta länteen.

- 11** UPM ilmoitti laajentavansa puumuovikomposiittituotantoaan rakentamalla uuden tehtaan Bruchsalin Saksaan. Uudella tuotantolaitoksella UPM vastaa puumuovikomposiitin markkinoiden nopeaan kasvuun ja lisääntyneeseen kysyntään Keski-Euroopassa. Tehdas käynnistyi joulukuussa.

- 24** UPM ilmoitti määräaikaisista, 1-3 kuukauden pituisista tuotantolinjojen sulkemista Keski-Euroopan hienopaperitehtailla.

- 25** UPM ja Sveza-konserni allekirjoittivat osakassopimuksen yhteisyrityksestä, OOO Boreasta. Tavoitteena on rakentaa uudenaikainen metsäteollisuuslaitos Vologdan alueelle Luoteis-Venäjällä. Hankkeen aiesopimus allekirjoitettiin 19.12.2007.

Toukokuu

- 29** UPM allekirjoitti Bonnissa maailmanlaajuisen monimuotoisuusjulistuksen osana YK:n biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta.

Kesäkuu

- 12** UPM ilmoitti sulkevansa Leivonmäen sahan voimakkaasti heikentyneen markkinatilanteen vuoksi. Toiminta Leivonmäen sahalla loppui vuoden 2008 lopussa.

Heinäkuu

- 10** UPM:n Kymin sellutehtaan kemikaalien talteenottolaitoksen uusinta Kuusankoskella valmistui. Uuden talteenottolaitoksen rakennustyöt käynnistyivät toukokuussa 2006. Laitos vihittiin käyttöön lokakuussa 2008.

- 22** UPM myi RFID-antenneja valmistavan tytäryhtiön Intune Circuits Oy:n Savcor Group Ltd:lle.

Elokuu

- 21** UPM päätti jatkaa yhden paperikonelinan määräaikaista seisokkia Nordlandin tehtaalla Saksassa. Paperikoneen vuosituotantokapasiteetti on 200 000 tonnia hienopaperia.

Syyskuu

- 2** UPM perusti biopoltoaineiden ja -kemikaalien tutkimustyöhön biojalostamokehityskeskukseen UPM Kaukaan tehdasalueelle Lappeenrantaan. Toiminta käynnistyi pääosin vuoden 2009 alusta.
- 4** UPM:n hienopaperitoimialan johtaja ja johtajiston jäsen Matti Lievonen nimitettiin Neste Oil Oy:n toimitusjohtajaksi 1.12.2008 alkaen.

- 4** UPM:n vaneritehtaan laajennus Otepäässä Virossa vihittiin käyttöön. Laajennuksella ja tuotannon modernisoinnilla parannettiin tuotantoprosessin tehokkuutta. Lisäksi UPM ilmoitti rakentavansa tehtaalte vanerin pinnoituslinjan, jonka tarkoituksena on nostaa Otepään vanerituotteiden jalostusarvoa.

- 8** UPM ilmoitti laajentavansa pinnoitetun vanerin tuotantoa uudistamalla perusvanerin tuotantoprosessia Chudovossa Venäjällä. Uudistus valmistuu syksyllä 2009.

- 10** UPM ilmoitti jatkavansa toimia kannattavuutensa parantamiseksi sulkemalla kilpailukyvyiltään heikointa paperi- ja sellukapasiteettia Suomessa. UPM:n Kajaanin paperitehtaan ja Tervasaaren sellutehtaan tuotannollinen toiminta päättyi vuoden 2008 lopussa. Lisäksi yhtiö ilmoitti tarraliiketoiminnan merkittävästä tehostamisesta Euroopassa vuosien 2009–2010 aikana sekä toiminnan tehostamisesta kaikissa liiketoimintaryhmissä, yksiköissä ja funktiossa.

Toimenpiteiden seurauksena konsernin henkilöstömäärä vähenee noin 2 300 henkilöllä vuosien 2009–2010 aikana. Vuotuisten kustannussäästöjen odotetaan olevan noin 70 miljoonaa euroa.

UPM ilmoitti siirtyvänsä uuteen liiketoimintarakenteeseen 1.12.2008 alkaen. Muutos tukee yhtiön strategiaa uudessa metsäteollisuudessa.

- 19** UPM esitteli uuden innovatiivisen kuljetusjärjestelmän, joka parantaa yhtiön mahdollisuuksia lisätä jokikuljetuksiaan Seine-joella Pariisin ja Rouenin välillä. Jokikuljetusjärjestelmä vähentää moottoritiellä kulkevien rekkojen määrää 4 500:lla vuosittain. Samalla myös fossiilisen polttoaineen käyttö ja hiilidioksidipäästöt vähenevät 40 prosentilla.

Lokakuu

- 20** UPM ja Mann Lines -varustamo solmivat yhteistyösopimuksen uudesta merituontiliikenteestä Harwichista Englannista Kotkaan.
- 28** UPM ilmoitti rajoittavansa sahatavara- ja vanerituotantoaan vuonna 2009 yhä heikompana jatkuvan markkinatilanteen johdosta. Tuotannonrajoitukset toteutetaan kullakin tuotantolaitoksella erikseen sovitavalla tavalla.

Lisäksi UPM ilmoitti Heinolan vaneritehtaan henkilöstön lomauttamisesta koivuvanerin nopeasti heikentyneen markkinatilanteen johdosta.

Marraskuu

- 6** UPM käynnisti Työstä työhön -ohjelman Kajaanissa ja Valkeakoskella irtisanomisten vaikutusten lievittämiseksi. Ohjelmaan sisältyy aktiivisia työllistämistä ja uudelleen koulutusta edistäviä toimenpiteitä yhteistyössä viranomaisien ja yrityskumppaneiden kanssa.

Lisäksi UPM päätti myydä noin 150 hehtaarin Jutikkalan alueen Valkeakosken kaupungille. Tavoitteena on kaavoittaa alue teollisuus- ja liikerakentamiseen ja luoda edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle.

- 12** UPM:n tarraliiketoiminta ilmoitti Euroopan toimintonsa uudelleenjärjestelystä turvatakseen kannattavuutensa heikossa taloustilanteessa. Yhtiö sulkee useita tarralaminatituotantolinjoja ja vähentää leikkauskapasiteettia Isossa-Britanniassa, Ranskassa, Saksassa, Unkarissa ja Suomessa. Uudelleenjärjestelyjen henkilöstövaikutusten arvioidaan olevan noin 340 henkilöä, mikä vastaa noin viidesosaa UPM Raflatacin Euroopan henkilöstöstä. Uudelleenjärjestelyt on tarkoitus saada päätökseen vuoden 2009 loppuun mennessä.

- 26** UPM perusti Kajaanin tehtaan tiloihin Renforsin Ranta -yritysalueen ja ilmoitti ensimmäisistä aiesopimuksista tehdasalueelle tulevien yritysten kanssa.

Lisäksi UPM ilmoitti käynnistävänsä yhdessä Metson ja Oulun yliopiston kanssa Kajaanissa teknologiaohjelman uusiutuvan kemiallisen puunjalostusteollisuuden mittaus- ja säätöratkaisujen kehittämiseksi.

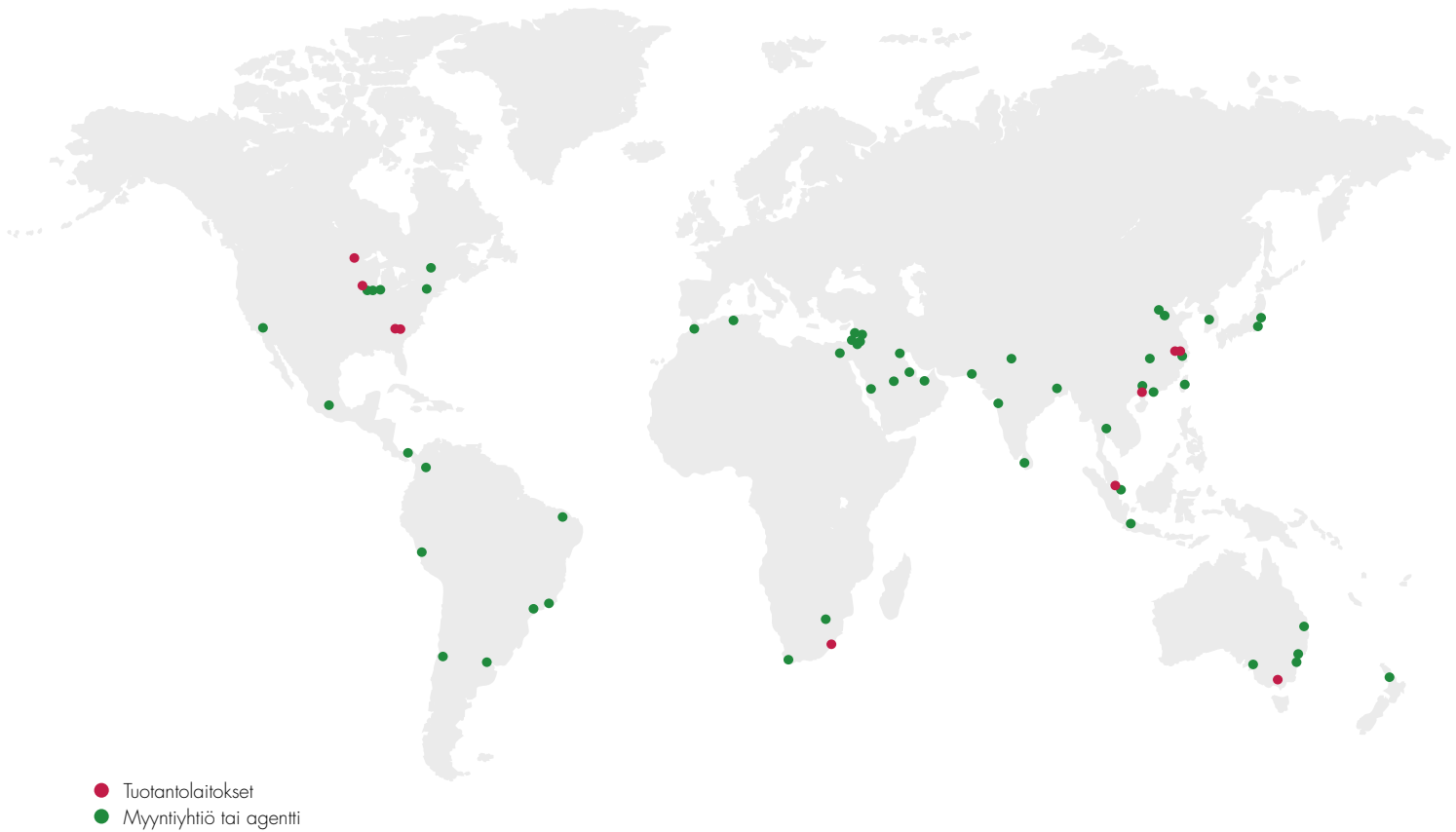
Joulukuu

- 1** UPM siirtyi toimimaan uuden, aiempaa markkinalähtöisemmän liiketoimintarakenteen mukaisesti. Yhtiön liiketoiminta jakaantuu kolmeen ryhmään, jotka ovat Energia ja sellu, Paperi sekä Tekniset materiaalit.

- 16** UPM ilmoitti solmineensa sopimuksia Kajaanin tehtaan tilojen vuokraamisesta kaikkiaan 17 yhtiön kanssa. Renforsin Ranta -yritysalueelle syntyy jopa 400 työpaikkaa.

Valkeakoskella UPM solmi rakennusyritys NEAPO Oy:n kanssa aiesopimuksen Tervasaaren paperikonehallin vuokraamisesta tuotannollisen toimintaan.

Tuotantolaitokset ja myyntiverkosto

TUOTANTOLAITOKSET

Australia

Tarralaminaattitehdas
UPM Raflatac, Braeside
(Melbourne)

Espanja

Tarralaminaattitehdas
UPM Raflatac, Polinyà
(Barcelona)

Etelä-Afrikka

Tarralaminaattitehdas
UPM Raflatac, Durban

Iso-Britannia

Paperitehtaat
Caledonian Paper, Irvine
Shotton Paper, Shotton

Tarralaminaattitehdas
UPM Raflatac, Scarborough

Itävalta

UPM, Steyrmühlin
paperitehdas
UPM, Steyrmühlin saha

Kiina

Paperitehdas
UPM, Changshu

Tarralaminaattitehdas
UPM Raflatac, Changshu

RFID-tehdas
UPM Raflatac, Guangzhou

Malesia

Tarralaminaattitehdas
UPM Raflatac, Johor

Puola

Tarralaminaattitehdas
UPM Raflatac, Kobierzyce
(Wrocław)

Ranska

Paperitehtaat
UPM, Docelles
UPM, Chapelle Darblay
Stracel, Strasbourg

Tarralaminaattitehdas
UPM Raflatac, Pompey
(Nancy)

Jalostetehtaat
UPM, Aigrefeuille
UPM, Boulogne

Saksa

Paperitehtaat
UPM, Augsburg
UPM, Schongau
UPM, Schwedt
Nordland Papier, Dörpen

Puumuovikomposiittitehdas
UPM ProFi, Bruchsal
(Karlsruhe)

Suomi

Paperitehtaat
UPM, Jämsänkoski
UPM, Kaipola (Jämsä)
UPM, Kaukas (Lappeenranta)
UPM, Kymi (Kuusankoski)
UPM, Rauma
UPM, Tervasaari (Valkeakoski)
UPM, Pietarsaari

Sellutehtaat
UPM, Kaukas (Lappeenranta)
UPM, Kymi (Kuusankoski)
UPM, Pietarsaari

Tarralaminaattitehdas
UPM Raflatac, Tampere

RFID-tehdas
UPM Raflatac, Jyväskylä

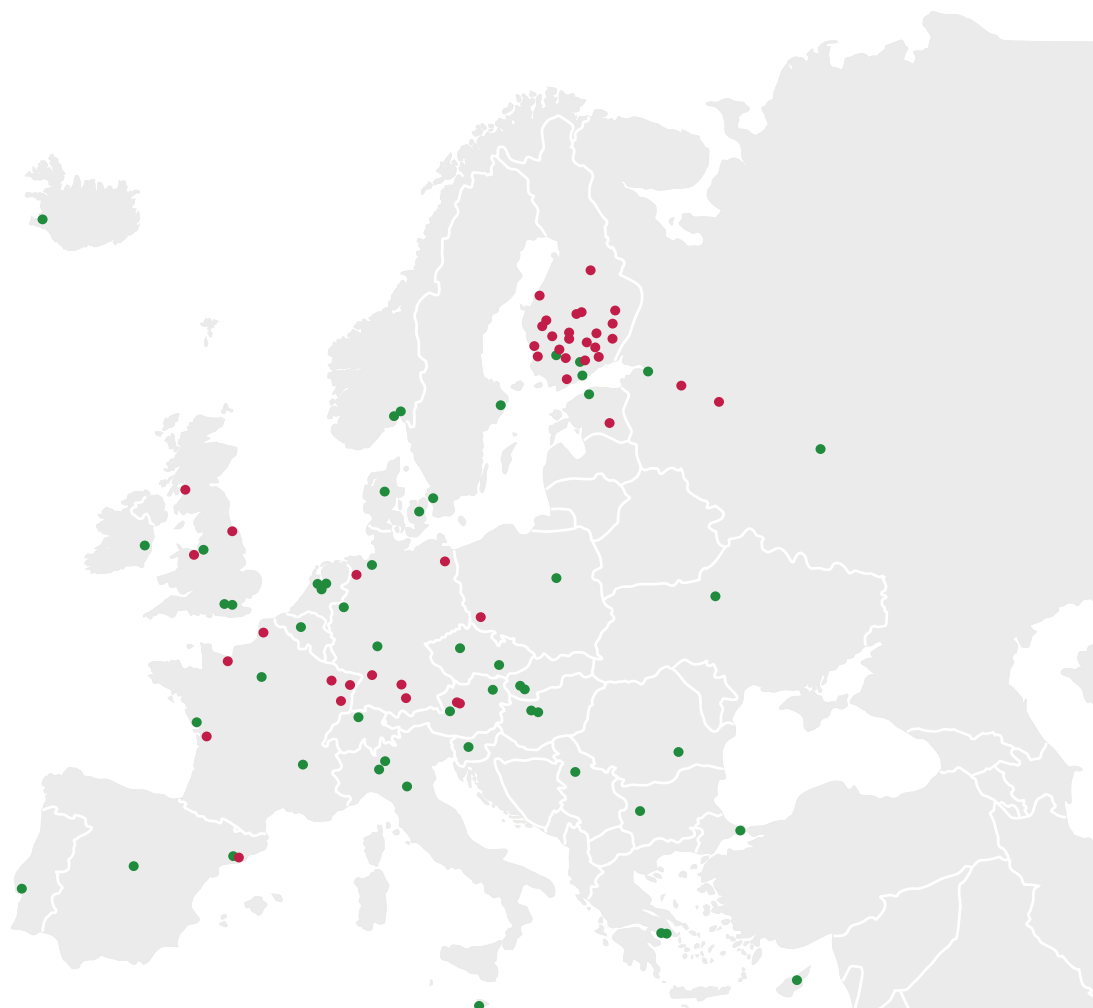
Vaneritehtaat
UPM
- Heinola
- Joensuu

- Kaukas (Lappeenranta)
- Lahti
- Pellós (Ristiina)
- Savonlinna
- Jyväskylä (Säynätsalo)

Viilutehtaat
UPM
- Kalso (Vuohijärvi)
- Lohja

Sahat
UPM, Alholma (Pietarsaari)
UPM, Heinola
UPM, Kajaani
UPM, Kaukas (Lappeenranta)
UPM, Korkeakoski (Juupajoki)
UPM, Seikku (Pori)

Jalostetehtaat
UPM, Aureskoski
UPM, Heinola
UPM, Kaukas (Lappeenranta)
UPM, Parkano

MYyntIVERKOSTO

(sijaintimaat lueteltu alla)

Puumuovikomposiittitehdas
UPM ProFi, Lahti

Venäjä

UPM, Chudovon vaneri- ja
viilutehdas
UPM, Pestovon saha ja
jalostetehtas

Viro

Otepään vaneritehdas

Yhdysvallat

Paperitehdas
Blandin, Grand Rapids, MN

Tarralaminaattitehtaat
UPM Raflatac, Fletcher, NC
UPM Raflatac, Dixon, IL

RFID-tehdas

UPM Raflatac, Fletcher, NC

Pohjois-Amerikka

Kanada
Meksiko
Panama
Yhdysvallat

Etelä-Amerikka

Argentiina
Brasilia
Chile
Kolumbia
Peru

Eurooppa

Itävalta
Belgia
Bulgaria
Kypros
Tšekki
Tanska
Viro
Suomi
Ranska

Saksa
Iso-Britannia
Kreikka
Unkari
Islanti
Irlanti
Italia
Malta
Alankomaat
Norja
Puola
Portugali
Romania
Venäjä
Serbia
Slovakia
Slovenia
Espanja
Ruotsi
Sveitsi
Turkki
Ukraina

Aasia

Kiina
Hongkong
Intia
Indonesia
Israel
Japani
Jordania
Kuwait
Libanon
Malesia
Pakistan
Korean tasavalta
Saudi-Arabia
Singapore
Sri Lanka
Syyria
Taiwan
Thaimaa
Arabiemiirikunnat

Afrikka

Algeria
Egypti
Marokko
Etelä-Afrikka

Oseania

Australia
Uusi-Seelanti

Sanasto

Seuraavat termien selitykset eivät ole teknisiä määritelmiä, vaan niiden tarkoituksena on auttaa lukijaa ymmärtämään vuosikertomuksen terminologiaa.

Aikakauslehtipaperi

Paperi, jota käytetään aikakauslehdissä, esitteissä, suoramyyntilehtisissä ja vastaavissa painotuotteissa.

Arvioida, arviointi

UPM:n oman henkilökunnan tekemä arviointi tai tarkastus esimerkiksi alihankkijan toiminnasta.

Auditoida, auditointi

Riippumattoman ulkopuolisen auditoinnin tekemä tarkastus eli auditointi, esimerkiksi hallintajärjestelmän auditointi.

BAT (Best Available Techniques)

Paras käytettävissä oleva tekniikka, jonka avulla voidaan toteuttaa teknisesti ja taloudellisesti tehokkaimmat ja kehittyneimmät ratkaisut.

BHK, BOD

Biokemiallinen hapenkulutus, Biological Oxygen Demand. Jäteveden sisältämien orgaanisten yhdisteiden biologisen hajoamisen aiheuttama hapenkulutus.

Biodiesel

Biomassasta valmistettu dieselipolttoaine.

Biodiversiteetti

Luonnon biologinen monimuotoisuus; luonnon kaikenlainen vaihtelu: erilaisten elinympäristöjen (biotooppien) lukumäärä, lajien määrä ja lajien sisäinen perinnöllinen vaihtelu.

Bioenergia

Uusiutuvasta biomassasta eli elävistä kasveista ja kasvien osista tuotettu energia.

Bioetanoli

Biomassasta valmistettu etanoli.

Biojalostamo

Tuotantolaitos, jossa on biomassan muuntamiseen tarvittavat prosessit ja laitteistot polttoaineiden, energian ja jalostettujen kemikaalien valmistamiseen biomassasta.

Biomassa

Eloperäinen (orgaaninen) materiaali, joka syntyy mikroöidien, kasvien tai eläinten kasvaessa.

Biopolttoaineet

Biomassasta valmistettu nestemäinen tai kaasumainen ajoneuvojen polttoaine.

Bioöljy

Biomassasta valmistettu, energiakäyttöön tarkoitettu nestemäinen polttoaine, joka ei sovellu ajoneuvojen polttoaineeksi.

BTL (biomass-to-liquid, biomassasta valmistettu nestemäinen synteettinen polttoaine)

Katso Toisen sukupolven biodiesel.

Chain of Custody (CoC)

Puun tai kuidun alkuperän seurantajärjestelmä.

Ei-puuperäiset raaka-aineet (non-wood)

Ei-puuperäiset raaka-aineet ovat biomassaa, jota syntyy maatalouden tuotanto-, sadonkorjuu- ja jalostusprosesseissa. Ei-puuperäisiä raaka-aineita ovat useat viljely- ja ruohovartisten kasvit, kuten olki ja ruokokasvit, ja niitä voidaan käyttää sellun ja biokemikaalien raaka-aineena.

Ekotehokkuus

Luonnonvarojen tuottavuuden parantaminen. Vähemmistä raaka-aineista ja energiasta tuotetaan enemmän palveluja ja hyvinvointia.

EMAS (Eco-Management and Audit Scheme)

Yksityisen sektorin sekä julkishallinnon yrityksille ja organisaatioille tarkoitettu vapaaehtoinen ympäristöjärjestelmä.

Fischer-Tropsch-menetelmä

Synteesiprosessi, jossa synteettisestä kaasusta tuotetaan nestemäisiä polttoaineita.

FTBTL

Biopolttoaine, joka on valmistettu biomassan kaasutuksen ja Fischer-Tropsch-synteesin avulla.

Hienopaperi

Myös kirjoituspaperi tai puuvapaa paperi. Hienopaperi sisältää yleensä kemiallista massaa, ja mekaanisen massan osuus on korkeintaan kymmenen prosenttia. Täyteainepitoisuus vaihtelee viiden ja kahdenkymmenen prosentin välillä. Hienopaperin etuja ovat sen lujuus, vaaleus ja hyvät arkistointiominaisuudet. Hienopaperi voi olla päällystettyä tai päällystämätöntä.

Hiilidioksidi, CO₂

Hiilen palamistuote. Hiilipäästöjä syntyy esimerkiksi fossiilisista polttoaineista.

Irrokepaperi

Irrotettava tarran taustapaperi.

ISO (International Organisation for Standardisation)

Kansainvälinen standardisointijärjestö, jonka hyväksymiä standardeja ovat teollisuuden yleisesti käyttämät 9000-sarjan laatustandardit ja 14000-sarjan ympäristöstandardit.

Keräyspaperi

Tähteeksi luokiteltu paperi, kartonki tai pahvi.

Keräyspaperin talteenottoaste

Talteenotetun paperin määrän suhde kullutetun paperin määrään.

KHK, COD

Kemiallinen hapenkulutus, Chemical Oxygen Demand. Jäteveden sisältämien orgaanisten yhdisteiden hajoamisen aiheuttama, kemiallinen menetelmin määriteltävä hapenkulutus.

Kuitu

Paperin rakenteellinen perusyksikkö. Paperinvalmistuksessa tarvittavat kuidut saadaan pääasiassa havu- ja lehtipuista.

Massa

Yleisnimitys puu- tai kuitumassoille, joita käytetään paperinvalmistuksessa.

Havupuumassa

Havupuusta saatavan massan etu on sen pitkäkuituisuus, mikä lisää paperin lujuutta.

Kemiallinen massa

Puukuidut on erotettu toisistaan keittämällä puuhaketta liuoksessa, joka on joko hapanta (sulfaatti) tai emäksistä (sulfiitti). Sulfaattia käytetään selvästi enemmän, ja se soveltuu lähes kaikille puutyypeille.

Lehtipuumassa

Lehtipuusta saatava massa, jonka etuna ovat paperin painettavuutta parantavat lyhyet kuidut.

Mekaaninen massa

Puukuidut on erotettu toisistaan mekaanisesti.

Metsäenergiapuu

Hakkuutähteet, pienikokoiset raivaus- ja ensiharvennuspuut sekä kannot.

MFS, päällystämätön erikoispaperi (Machine Finished Speciality)

Päällystämätön, konekiillotettu erikoispaperi, jossa raaka-aineena käytetään mekaanista massaa ja uusiokuitua. Se soveltuu sanomalehtien liitteiksi, sanomalehtiin, aikakauslehtiin, kirjoihin ja luetteloihin.

MG-paperi

(Machine-glazed paper) Konekiillotettu paperi. Paperin pinta tasoitetaan ja kiillotetaan toiselta puolelta kuivattamalla se lämmitetyllä, kiillotetulla metallilavalla, joka kuuluu koneen kuivatusosaan.

Nanokuitu

Nanokuiduiksi määritellään kuidut, joiden halkaisija on noin 100 nanometriä. Nanokuituja voidaan valmistaa selluloosapohjaisista raaka-aineista ja käyttää useissa sovelluksissa, kuten papereissa, komposiittimateriaaleissa sekä lisäaineina (elintarvike-, kosmetiikka- ja lääketieteellisyydessä).

NOX

Palamisen yhteydessä sekä osin myös ilmassa olevan typen ja hapen reaktiotuotteena syntyvistä typen oksideista käytetty kemiallinen merkki. Esiintyvät savu- ja pakokaasuissa sekä muodostavat happamoitavia ja rehevöittäviä yhdisteitä.

OHSAS (Occupational Health and Safety Management System)

Työterveyden ja -turvallisuuden johtamisjärjestelmä.

OSB-levy (Oriented Strand Board)

Teollisesti valmistettu rakennuslevy, joka tehdään pienpuusta saatavista lastuista, hakkeista tai säleistä liimaamalla ja kuivmuudessa puristamalla.

Painopaperi

Graafisessa teollisuudessa ja tulostuksessa käytetty paperi. Painopaperit voivat olla päällystettyjä tai päällystämättömiä.

Paperia koskemattomat painonmenetelmät (Non-impact printing)

Painatusmenetelmä, jossa käytetään sähköistä painatusta (electrophotographic) ja mustesuihkupainatusta. Painoelementti ei tällöin joudu kosketuksiin paperin kanssa.

Paperikone (PK)

Lyhennettä käytetään, kun viitataan yksittäisiin paperinvalmistuslinjoihin.

Pintapaperi

Tarralaminaatissa etiketin painamiseen tarkoitettu paperi.

Puumuovikomposiitti, WPC

Puumuovikomposiitti on muovista ja puukuidusta valmistettu komposiittimateriaali. Menetelmässä komposiittituote valmistetaan kierrätysmuovista ja puukuidusta.

Puuvapaa paperi, kirjoituspaperi tai hienopaperi

Graafisessa teollisuudessa kirjoitusta varten käytetyt paperit sekä kopiointiin ja lasertulostukseen käytetyt paperit. Nämä paperit voivat olla päällystettyjä tai päällystämättömiä.

Päällystetty hienopaperi (WFC)

Käytetään myös nimitystä ”päällystetty puuvapaa paperi”. Päällystetty hienopaperi sopii vaativiin painatuksiin. Päällystykseen ja kiillon taso määräytyy paperin loppukäytön mukaan. Erinomaisten painatusominaisuuksiensa ansiosta päällystetty hienopaperi sopii vaativiin painatuksiin, kuten taidekirjoihin, korkealaatuisiin aikakauslehtiin ja vuosikertomuksiin. Kevyemmin päällystettyä paperia käytetään esimerkiksi kirjoihin, aikakauslehtiin, esitteisiin ja luetteloihin.

Päällystetty paperi

Paperi, joka on päällystetty toiselta puolelta tai molemmilta puolilta kaoliinilla tai karbonaattien ja lateksin seoksella, jolloin tuloksena on erittäin laadukas painopinta.

LWC (Light Weight Coated)

Kevyesti päällystetty paperi. Kevyesti päällystetyn paperin kiilto, vaaleus ja pinnan tasaisuus ovat paremmat kuin päällystämättömän kiillotetun paperin. Nämä ominaisuudet ovat tärkeitä erityisesti vaativissa väripainatuksissa. LWC-paperin tärkeimpiä loppukäyttöalueita ovat laajalevikkiset aikakauslehdet, luettelot ja suoramyyntimateriaali.

MFC (Machine Finished Coated)

Konekiillotettu päällystetty paperi. Konekiillotettu päällystetty paperi on vaaleampaa, läpikuultamattomampaa, bulkkisempaa ja järempää kuin esimerkiksi sanomalehtipaperi. Sitä käytetään erikoisaikakauslehtiin, kirjoihin, luetteloihin ja mainosmateriaaleihin. Konekiillotus antaa paperille mattapinnan.

MWC (Medium Weight Coated)

Kaksoispäällystetty paperi. Yleensä kaksoispäällystetyn MWC-paperin neiliopaino on suurempi kuin kevyesti päällystetyn. Siksi se on laadultaan tasaisempaa, vaaleampaa ja kiiltävämpää kuin LWC-paperi. Paperi soveltuu parhaiten vaativiin väripainatuksiin. Pääkäyttöalueet ovat samat kuin LWC-paperin.

Päällystämätön hienopaperi (WFU)

Tunnetaan myös nimellä ”puuvapaa paperi”. Sitä käytetään painatus- ja kirjoituspaperina, esimerkkinä A4-kopiopaperit ja tietokonetulosteissa käytetyt paperit. Päällystämätöntä hienopaperia

käytetään värillisenä ja pintaliimattuna kirjekuoriin ja tarroihin. Konekiillotettu puuvapaa paperi sopii kääreiksi ja paperipusseiksi.

REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals)

Euroopan unionin kemikaalilainsäädäntö, joka koskee kemikaalien rekisteröintiä, arviointia ja lupamenettelyä.

RFID

RFID (Radio Frequency Identification) -etätunnistustekniikka perustuu radioaajuuskien hyödyntämiseen. Tyypillinen RFID-järjestelmä koostuu etätunnisteesta (engl. transponder tai tag), lukijalaitteesta ja tietojärjestelmästä. RFID:n etuna on se, että se ei vaadi näköyhteyttä.

Rikkidioksidi, SO₂

Rikkipitoisen materiaalin palamistuote, syntyy myös tuotantoprosessissa.

Sanomalehtipaperi

Päällystämätön paperi, joka valmistetaan enimmäkseen mekaanisesta massasta tai keräyspaperista. Sanomalehtipaperin neiliomassa on pieni.

SC, superkalanteroitu

(supercalendered). Superkalanteroitu paperi valmistetaan mekaanisesta tai kemiallisesta massasta, jossa täyteaineena on käytetty mineraalipigmenttiä. Paperilautaa käytetään erityisesti laajalevikkisten aikakauslehtien moniväripainatukseseen. Perinteinen SC-paperi soveltuu hyvin syväpainatukseseen, mutta SC-laatuja on kehitetty myös offset-painatukseseen soveltuviksi.

Siistaus

Painovärin ja epäpuhtauksien poistaminen keräyspaperista.

Silikonoitu paperi

Paperit, jotka silikonoidaan toiselta puolelta. Tällä tavoin tehtyä paperia käytetään erikoistarranauhojen irrotettavana osana hygieniatuotteissa, tarroissa ja teollisuuden sovelluksissa.

Syväpainatus, kohopainatus

Syväpainatus tapahtuu painotelalla, johon painettava kuvio on kaiverrettu. Värit ovat ohuita ja nopeasti kuivuvia. Syväpainatuksen vastakohta on kohopainatus, jossa painettava kuva on telalla kohokuvana.

Tarralaminaatti

Pinta- ja irrokepaperilaminaatti, josta valmistetaan muun muassa hinta- ja tuotetarjoja sekä tarroja tietokonekäyttöön. Tarralaminaattia kutsutaan myös paineherkäksi paperiksi (pressure sensitive paper).

Tarrapaperi

Tarroihin käytetään sekä pinta- että irrokepaperia. Pintapapereilta edellytetään hyvää painettavuutta. Irrokepapereiden pinnan silikonointi taas mahdollistaa tarran helpon irtoamisen pohjapaperista.

Toisen sukupolven biodiesel / BTL-diesel

Nestemäinen ajoneuvojen polttoaine, joka tuotetaan lignoselluloosasta. BTL-dieselin tuotantoprosessissa biomassaa muunnetaan nestemäiseksi polttoaineeksi kaasutuksen ja Fischer-Tropsch-synteesin avulla. Jalostettua BTL-dieselä voi käyttää nykyisissä dieselmootoreissa.

TRS (Total Reduced Sulphur)

Pelkistyneet rikkiyhdisteet (kuten rikkihappo ja metyylimerkaptani), päästöt ilmoitetaan rikkiä (S; voidaan muuntaa rikkidioksiidiksi (SO₂) kertomalla luvulla 2).

Typen oksidit, NOX, useita yhdisteitä

Typen oksideja muodostuu typpipitoisen materiaalin palaessa. Aiheuttavat maaperän ja vesistön happamoitumista.

Uusiokuitu, keräyskuitu

Keräyspaperista talteen otettu kuitu.

Uusiutuva energia

Uusiutuvat, ei-fossiiliset energialähteet: tuulienergia, aurinkoenergia, geotermiinen energia, aaltovoima, vuorovesienergia, vesivoima, biomassaa, kaatopaikka-kaasut, jätevedenkäsittelyssä syntyvät kaasut ja biokaasut.

VOC (Volatile Organic Compounds)

Haihtuvat orgaaniset yhdisteet.

Voimapaperi

Vahva pakkauspaperi, joka on valmistettu pitkäkuituisesta havupuumassasta. Voimapaperia käytetään etupäässä kantokasseissa, pusseissa ja pakkauskääreenä.

Yhteystietoja

www.upm-kymmene.fi

Konsernihallinto

UPM
Eteläesplanadi 2
PL 380
00101 Helsinki
Puh. 0204 15 111
Faksi 0204 15 110
Sähköposti info@upm-kymmene.com

UPM
Viestintä
Eteläesplanadi 2
PL 380
00101 Helsinki
Puh. 0204 15 0020
Faksi 0204 15 0308
Sähköposti info@upm-kymmene.com

UPM
Sijoittajasuhteet
Eteläesplanadi 2
PL 380
00101 Helsinki
Puh. 0204 15 0033
Faksi 0204 15 0303
Sähköposti ir@upm-kymmene.com

UPM
Ympäristöasiat
PL 380
00101 Helsinki
Puh. 0204 15 111
Faksi 0204 15 110
Sähköposti environment@upm-kymmene.com

UPM
Metsäympäristöasiat
Päivi Salpakivi-Salomaa
PL 32
37601 Valkeakoski
Puh. 0204 16 2162
Faksi 0204 16 120
Sähköposti paivi.salpakivi@upm-kymmene.com

UPM
Yritysvastuasiat
Marko Janhunen
PL 380
00101 Helsinki
Puh. 0204 15 0572
Faksi 0204 15 0646
Sähköposti cr@upm-kymmene.com

Liiketoimintaryhmät

UPM Energia ja sellu -liiketoimintaryhmä
Eteläesplanadi 2
PL 380
00101 Helsinki
Puh. 0204 15 111
Faksi 0204 15 0309
Sähköposti info@upm-kymmene.com

UPM Paperi-liiketoimintaryhmä
Eteläesplanadi 2
PL 380
00101 Helsinki
Puh. 0204 15 111
Faksi 0204 15 0509
Sähköposti info@upm-kymmene.com

UPM Raflatac
Tarra- ja RFID-liiketoiminta-alueet
Tesomankatu 31
PL 53
33101 Tampere
Puh. 0204 16 143
Faksi 0204 16 8037
Sähköposti info@upmraflatac.com

UPM Vaneri ja
UPM ProFi -liiketoiminta-alueet
Niemenkatu 16
PL 203
15141 Lahti
Puh. 0204 15 113
Faksi 0204 15 112
Sähköposti wood@upm-kymmene.com
Sähköposti profi@upm-kymmene.com